

Het Boek Daniël

“Notes on the book of Daniël” (April, 1897), door William Kelly (1821-1906)

Herziene versie 2010

Inleiding

Over hoofdstuk 1

Het moet iedere oplettende lezer duidelijk zijn, dat dit eerste hoofdstuk een voorwoord tot het Boek is. Daniël mag de uitlegger zijn of het middel waardoor de Geest van God de profetieën aan ons wil doorgeven. Het eigenlijke profetische deel van Daniël begint met hoofdstuk 2. Dan volgen bepaalde historische gebeurtenissen die heel nauw met de profetie te maken hebben, direct of via typen. Ze tonen duidelijk het einde van de wereldmachten, of de zedelijke beginselen waarmee het Boek zich bezighoudt.

Twee hoofddelen in de profetie

Om Daniël te begrijpen is het nodig eraan te denken dat de profetie van het Oude Testament in twee grote delen kan worden verdeeld. Zo zijn er profetieën die te maken hebben met Israël, het volk van God, toen het onder Zijn regering leefde. Het volk was vaak ontrouw, maar toch onderworpen aan de tucht van God, terwijl het tot op zekere hoogte door Hem werd erkend. Jesaja, Jeremia, Ezechiël en veel van de kleine profeten, zoals Hosea, Amos en Micha, dragen dit eerste profetische karakter. Israël werd nog beschouwd als het volk van God. En als het al niet om het gehele volk ging, dan toch tenminste nog dat deel van het volk in het land, waarmee God nog bepaalde relaties had. Ik verwijs naar de stammen Juda en Benjamin, die het huis van David aanhingen. Na verloop van tijd vielen ook zij af, terwijl de koning, erfgenaam van David, de leider werd in een opstandige afgoderij tegen Jahweh.

Daarna volgt een uiterst belangrijke verandering, waarmee de tweede vorm van de profetieën te maken heeft. De troon van Jahweh, die in Jeruzalem stond, hield op aarde op te bestaan. God erkende daarna Israël niet langer als Zijn volk, zelfs Juda niet.

Het volk van God

Ik richt hierop in het bijzonder uw aandacht, omdat er vaak vage gedachten bestaan over wat de Schrift bedoelt met “het volk van God”. Als christenen denken we vaak dat het volk van God bestaat uit diegenen die door het geloof in Christus God werkelijk toebehoren: Zijn kinderen. Nu bestaat het gevaar om op dezelfde manier aan het volk van God in het Oude Testament te denken. Maar als we de Schrift nauwkeurig onderzoeken zullen we zien dat met “volk van God” in het Oude Testament alleen de Joden worden bedoeld, of het volk Israël. En dan gaat het niet om het geheel van alle uitverkorenen, maar om de gehele natie, of om dat deel dat in zekere mate nog trouw bleef aan de koning van God, hoewel vaak zeer ongelovig.

De tijd kwam, dat God Zijn volk niet langer erkende. Dat werd door Hosea voorspeld. En het werd vervuld, toen God de laatste koning van Juda overgaf aan de Chaldeeuwse overwinnaars. God zou Zijn eigen heiligheid, majesteit en waarheid hebben opgeofferd, als Hij de Joden en hun afgodische koning nog langer zou hebben verdragen.

Strijd om de wereldheerschappij

Het is in de wereldgeschiedenis opmerkelijk, dat God tot dat tijdstip aan geen enkele macht heeft toegestaan om de absolute superioriteit over alle rivalen te behalen, hoewel er in het Oosten bepaalde eerezuchtige machten van groeiende betekenis waren. In het Westen waren alleen doortrekkende benden of niet geciviliseerde barbaren die zich daar vestigden. Één van die machten, Egypte, is bijzonder goed bekend. Een andere macht is Assur, die wat haar oorsprong betreft even oud is. Ja, we horen al over Assur en haar streven naar macht, voordat Egypte zover was. Dit waren de grote rivalen van de oude wereld, elk met een eigen beschaving. Wie de overblijfselen uit Egypte en Assur ziet, maar boven al wie de Schrift gelooft, kan dit niet ontkennen. En deze machten streden doorlopend om de wereldheerschappij.

Maar hoewel God de Egyptenaren en de Assyriërs, of andere, minder belangrijke, machten kon gebruiken als tuchtroede voor Zijn volk Israël, stond Hij aan geen enkel volk op aarde de wereldheerschappij toe, vóórdat volkomen duidelijk was geworden dat Zijn volk onwaardig was om Zijn getuigenis te zijn en het tooneel van Zijn bestuur op aarde.

Efraïm en Juda

Eerst werd Efraïm (de tien stammen) weggevaagd, nadat het tot hopeloze afgoderij was vervallen. Koning na koning volhardde in het kwaad of overtrof daarin zijn voorganger. En voortdurend was Efraïm het toneel van opstand en afgoderij. Daarom moest God dit volk, dat Hem alleen maar onteerd had, uitroeien uit het land waarin Hij hen had gepland.

De twee stammen, die aan het huis van David trouw waren gebleven, werden door Hem nog erkend. Maar er hingen donkere wolken boven hen, terwijl door de vijand fatale valstrikken werden gelegd. In deze crisissituatie kwam de profetie in al haar kracht naar voren. Want profetie veronderstelt, naar ik meen, altijd falen. De profetie begint nooit in een normale toestand. Maar wanneer het verval voor de deur staat of is begonnen, schijnt de lamp van de profetie in de duistere plaats. We zien in de Bijbel dat dit vanaf het begin waar is geweest.

God sprak tegen de slang

Neem bijvoorbeeld de openbaring die in Genesis 3 wordt genoemd, dat het zaad van de vrouw de kop van de slang zal vermorzelen. Wanneer werd dat gezegd? Niet toen Adam zondeloos wandelde, maar nadat hij en zijn vrouw waren gevallen. Toen verscheen God en Zijn woord oordeelde niet alleen de slang, maar nam de vorm van een belofte aan. Een belofte die werkelijkheid zou worden in het ware Zaad, de Heer Jezus. Dit is zeker een gezegende onthulling van de toekomst en zij die geloofden hadden hierop hun hoop gevestigd. Het was de veroordeling van hun feitelijke toestand, maar het liet de gelovigen die volgden niet in wanhoop verzinken. Boven het verval uit werd hun door God een Voorwerp aangeboden, waarnaar hun harten uitgingen.

Henoch profeteerde het oordeel

Verder heeft Henoch, de zevende vanaf Adam, in die tijd geprofeteerd, meer dan alle anderen, hoewel we daarover pas lezen in één van de laatste Boeken van het Nieuwe Testament: "Zie, de Heere is gekomen te midden van Zijn heilige tienduizenden, om oordeel uit te oefenen tegen allen en elke ziel te bestraffen om al hun werken van goddeloosheid die zij goddeloos bedreven hebben, en om alle harde woorden die goddeloze zondaars tegen Hem gesproken hebben" (Jud.: 14 en 15).

Toen het kwaad, in de kiem bij Adam gevonden, uitgebroken was in algemene verdorvenheid en geweld, kwam er een goed omschreven profetie van oordeel over de wereld. God kwam in getuigenis tussenbeide, voordat Hij in macht handelde.

Noach en het oordeel van de zondvloed

Nog meer dan Henoch was Noach met deze boze toestand verbonden. Ik geloof dat de profetie van Henoch opmerkelijk van toepassing was op de zondvloed, hoewel ze natuurlijk verder ziet, naar de grote catastrofe in de laatste dagen. Wanneer een profetie wordt uitgesproken is er vaak een gedeeltelijke vervulling in de tijd van de profeet of spoedig erna. Maar we moeten nooit denken dat de belofte in het verleden geheel vervuld is. Dan zouden we een eigen uitlegging aan de Schrift geven. "Weet dit eerst, dat geen profetie van de Schrift een eigen uitlegging heeft" (2 Petr. 1:20). We moeten de uitleg altijd zien in het uitgebreide kader van de plannen van God en de ontvouwing van Zijn raadsbesluiten, die alleen in Christus, aan het einde, hun voleinding vinden. Naar dit grote Middelpunt wijzen alle profetieën. Dan alleen hebben we de grote vervulling.

De aartsvaders in een tijd van afgoderij

De aartsvaders worden uitdrukkelijk profeten genoemd: "Hij liet niemand toe hun te onderdrukken; ook bestrafte Hij koningen om hunnentwil, zeggende: Tast Mijn gezalfden niet aan en doet mijn profeten geen kwaad" (1 Kron. 16:21, 22; Ps. 105:14 en 15). Dat zij zo worden genoemd kan met hetzelfde beginsel worden verklaard. Zij waren in hun tijd de vertolkers van de gedachten van God, omdat er een nieuw en vreselijk kwaad in de wereld was gekomen, waarover we niet lezen vóór de dagen van Abraham, namelijk afgoderij. Pas na de zondvloed is er in de Schrift sprake van aanbidding van afgoden. Die afgoderij werd overal verspreid en werd onder de afstammelingen van Sem zelfs overheersend. Daarom riep God de aartsvaders, die in woord en daad van dit schandelijke kwaad waren afgezonderd. Een profeet of profetie veronderstelt altijd de aanwezigheid van nieuw en toenemend kwaad. En het behaagde God om Zijn gedachten met betrekking tot de toekomst op deze manier te ontfouwen en zo van praktische waarde te maken voor diegenen die op dat ogenblik op aarde zijn.

Mozes en het gouden kalf

Mozes wordt ook een profeet genoemd. Dit is opvallend, want hoewel er iets nieuws was begonnen en hij de middelaar van de wet was, werd toch bijna onmiddellijk daarna het gouden kalf opgericht. Zo was het verval van Israël, als volk onder de wet, al direct begonnen. Daarom had Mozes als taak, om als de grote profeet van Israël (Deut. 34:10) het ware, groeiende verderf van het volk te openbaren, hoe groot de bronnen van Gods genade tenslotte ook mochten zijn. En Mozes had op een eerder tijdstip het onvermijdelijke oordeel van God over Egypte al voorzeggd.

Samuël

Gaan we verder in de geschiedenis van het volk Israël, dan zien we Samuël, met wie de lijn van de nadrukkelijk zo genoemde profeten begint: "En ook alle profeten, van Samuël en zijn opvolgers af..." (Hand. 3:24). Zijn roeping kwam tijdens een zeer kritieke periode in de geschiedenis van Israël, toen de Israëlieten tot zo'n vreselijke lage toestand waren vervallen, dat ze bereid waren om de ark van God te gebruiken als een tovermiddel, om hen voor de macht van de vijanden te beschermen. Dat kon God niet toelaten. De heilige ark

werd buitgemaakt, en Ikabod was de enige naam die door het godvruchtige gevoel werd ingegeven: "De eer is weggevoerd uit Israël" (1 Sam. 4:21). Juist in die periode horen we over Samuël, de profeet. Dit was het teken van een nieuwe crisis, maar het toonde evenzeer hoe God Zijn eigen Naam verdedigde en het licht van de profetie invoerde, om die harten te troosten die Zijn partij kozen.

Jesaja

Gaan we nog verder, dan vinden we de volledige uitstraling van profetisch licht in de tijd van de profeet Jesaja. De reden is duidelijk. Israël had niet alleen zelf afgoderij begaan, maar de koning, zoon van David, had zelfs een afbeelding van het heidense altaar te Damaskus naar Jeruzalem gestuurd, om in de heilige stad voor zichzelf precies zo'n altaar te laten maken! (2 Kon. 16). Het was een afschuwelijke, uiterst beledigende zonde voor God.

In die periode werd Jesaja met ongebruikelijke plechtigheid voor de profetische dienst afgezonderd (Jes. 6). Hem werd de slechte toestand van het joodse volk voorgesteld en hij zag de heerlijkheid van de Heere, wat bij hem de onmiddellijke belijdenis van de onreinheid van zichzelf en van het volk ontlokte: "Toen zeide ik: Wee mij, want ik verga, dewijl ik een man van onreine lippen ben, en ik woon in het midden van een volk dat onrein van lippen is; want mijn ogen hebben de Koning, de Heere der heerscharen gezien" (Jes. 6:5). Maar één van de serafs raakte met een gloeiende kool zijn lippen aan en verzekerde hem, dat zijn ongerechtigheid was weggenomen en zijn zonde was verzoend.

Daarna werd hij met een boodschap van oordeel gezonden. Er zou duisternis over het volk komen, die zou duren tot de steden waren verwoest en het land geheel was verlaten. De profetie schitterde des te meer, naarmate het kwaad duidelijker en grover werd. Het gevolg van de profetische waarschuwing, daar waar ze werd aangenomen, was een oprechte geest van berouw en voorbede. En God gaf daaropvolgend een koninklijke getuige voor Zichzelf, zodat het oordeel een tijdlang werd uitgesteld. Zo kwam de profetie steeds duidelijker naar voren en richtte de harten van de gelovigen naar Degene die door de maagd ontvangen zou worden: de Zoon van David, Emmanuël, Die voor het volk het enig ware, in Sion gelegde, fundament zou zijn.

Ik hoef geen verdere schets te geven van de verschillende kenmerken van de profeten die op Jesaja volgden. Ik vertrouw erop dat het grote principe duidelijk is, dat profetie in het algemeen naar voren komt wanneer er onder het volk van God verval is ingetreden. Naarmate het verval groter wordt, brengt de profetie door de goedheid van God nieuw licht.

De tweede profetische vorm

Wat we tot nu toe overdacht hebben handelt over de eerste vorm van profetie, in de periode dat God het volk tuchtigt en nog als Zijn volk erkent. Van de tweede vorm waarin de profetie tot ons komt, is Daniël in het Oude Testament het grote voorbeeld. Die tweede vorm treedt op als God niet langer in staat is om Zijn volk als zodanig toe te spreken. Dan maakt Hij de enkeling tot het voorwerp van Zijn mededelingen. Want dat is het duidelijke kenmerk van Daniël. God richt Zich niet langer rechtstreeks tot het volk, om te beredeneren, te pleiten, te waarschuwen of de schitterende hoop te ontvouwen, zoals in Jesaja of andere profeten. Ook gaat het niet meer, zoals bij Jeremia, om een profeet die zich met de aandoenlijkste smekingen tot Israël of Juda richt, of tenminste tot het overblijfsel ervan.

Bij Daniël is alles veranderd. Er is helemaal geen boodschap meer aan Israël. De eerste en zeer uitgebreide profetie van dit Boek werd niet eens rechtstreeks aan Daniël gegeven, maar was zelfs een droom van de heidense koning Nebukadnezar, hoewel Daniël de enige was die, die droom weer voor de geest kon roepen of de verklaring ervan kon verschaffen. De latere gezichten werden alleen door Daniël gezien en hem werden al de verklaringen gegeven.

De les

Wat is de grote les die we hieruit moeten trekken? Dat God handelde naar het gewichtige feit dat Zijn volk haar plaats had verbeurd - tenminste voor de tegenwoordige tijd. Israël had haar duidelijke positie als volk verloren - God wilde het niet langer erkennen. Het goddelijke oordeel zou niet worden tegengehouden door de aanwezigheid van de uitverkorenen onder het volk. Het was geen kwestie van "tien rechtvaardigen in hun midden" (Gen. 18:32). Voor een verdorven Kanaänitische stad, zoals Sodom, kon dat als reden worden aangevoerd om de stad te sparen. Maar spreekt God ooit zo over Zijn volk? Hij kan het met Sodom vergelijken vanwege haar ongerechtigheid, maar er kan in dit geval geen verhindering zijn om het oordeel uit te voeren. Integendeel, er wordt in Ezechiël 14:14 en 16 uitdrukkelijk gezegd dat Noach, Daniël of Job, als ze in het midden van het land Israël zouden zijn, door hun gerechtigheid alleen hun eigen ziel zouden bevrijden, maar geen zonen of dochters zouden bevrijden. Dat wil zeggen, dat in zijn eigen land, en temidden van zijn eigen volk alleen de rechtvaardige zou worden bevrijd. Over de anderen, het deed er niet toe wie dat waren, noch wat hun rechtvaardigheid was, zouden Gods vier boze gerichten worden gezonden (Ezech. 14:21). Hoe groot Zijn bereidwilligheid ook mag zijn om de wereld te sparen, God laat Zich, vanwege een handjevol rechtvaardige mensen die in haar midden is, niet weerhouden om het kwaad van Zijn eigen volk te oordelen. Anders had er helemaal nooit een nationaal oordeel over Israël kunnen komen, want er was altijd een rij van getrouwen onder het volk.

"Hoor dit woord, dat de Heere tegen u spreekt, gij kinderen van Israël, namelijk tegen het ganse geslacht, dat Ik uit Egypteland heb opgevoerd, zeggende: Uit alle geslachten van de aardbodem heb Ik u alleen gekend; daarom zal ik al uw ongerechtigheden over u bezoeken" (Am. 3:1, 2).

In een boek dat ik onlangs aantrof, werd dit foute principe als argument gebruikt, om te bewijzen dat Engeland betrekkelijk ongedeed uit de vreselijke oordelen zou komen, die op het punt staan over de volken los te barsten. Er werd beweerd dat er in Engeland zoveel goede mensen zijn - zoveel veranderingen ten goede bij hoog en laag - zulke weldadige instellingen - de Schrift wordt er niet alleen overvloedig gedrukt, maar ook overal verspreid, gelezen en verklaard. Maar dit zijn, naar mijn mening, juist de gronden die Goddelijk oordeel onvermijdelijk maken. Want het is uit de Schrift heel duidelijk, dat, zo er al enig verschil in maatstaf is, zij die Zijn wil kennen en niet doen, met vele slagen geslagen zullen worden. Men kan zich nauwelijks een verschrikkelijker illusie voorstellen, dan dat het bezit van grotere geestelijke kennis en voorrechten een doel-treffende bescherming zou zijn als de aarde geoordeeld wordt.

Voorrecht en verantwoordelijkheid

De Heere herinnerde aan Tyrus en Sidon (Matt. 11), maar dat was enkel om de veel grotere schuld aan te tonen van de steden waarin Hij de meeste van Zijn machtige werken had verricht: "Wee u, Chorazin, wee u Betsaida, want als in Tyrus en Sidon de krachten waren gebeurd die in u zijn gebeurd, allang zouden zij zich in zak en as hebben bekeerd. I zeg u evenwel: het zal voor Tyrus en Sidon draaglijker zijn in de dag van het oordeel dan voor u" (Matt. 11:21, 22). En Hij noemde een andere, nog meer begunstigde stad (ergens anders Zijn eigen stad genoemd) (Matt. 9:1), omdat Hij daar gewoonlijk woonde) die nog veel schuldiger was: "En u, Kapernaüm, zult u soms tot de hemel verhoogd worden? Tot de hades zult u worden neergestoten! Want als in Sodom de krachten waren gebeurd die in u zijn gebeurd, het zou tot op heden zijn gebleven. Ik zeg u evenwel, dat het voor het land van Sodom draaglijker zal zijn in de dag van het oordeel dan voor u" (Matt. 11:23, 24). Dus de mate van het voorrecht is altijd de mate van de verantwoordelijkheid.

Niet Mijn volk

Wij hebben dus het ontstellende feit gezien, dat de regering die God in Israël had opgericht (vergezeld van het zichtbare teken van Zijn tegenwoordigheid, de Schechina van de heerlijkheid - de wolk) nu niet meer kon bestaan. God erkende het volk niet meer als Zijn volk. Voortaan was het "Lo-Ammi" (niet Mijn volk). Dat was haar lot nu, voor zover het God betrof, wat ook de uiteindelijke tekenen van Zijn genade mogen zijn, want de genadegaven en de roeping van God zijn onberouwelijk (Rom. 11:29).

Daniël en de Openbaring

Met deze droevige verandering en afhankelijk daarvan, begint de profetie van Daniël en in dit opzicht is er een sterke overeenkomst tussen dit boek en de grote profetie van het Nieuwe Testament: de Openbaring. Ongetwijfeld werden er in de Openbaring speciale boodschappen aan de zeven gemeenten gezonden. Maar het Boek als geheel was aan Johannes gericht en tot hem beperkt, hoezeer het ook de bedoeling was dat de dingen van de profetie in de gemeenten zouden worden betuigd. Christus kondigde de openbaringen aan door Zijn engel en zond ze aan Zijn slaaf Johannes, die in een soortgelijke verhouding tot het christendom stond als Daniël tot Israël. Het falen was in beide gevallen zo volledig, dat God Zich door de profetie niet langer direct tot Zijn volk kon richten.

Er is in de Openbaring sprake van een ernstig moreel oordeel van God over de toestand van het christendom. Het praktische getuigenis voor God was een puinhoop: Efeze werd met het wegnemen van de kandelaaar bedreigd, als ze geen berouw had en Laodicea met de zekerheid dat het uit de mond van de Heere zou worden gespuwd. God ging door met het redden van zielen; dat deed en doet Hij altijd. Maar het heeft niets te maken met het getuigenis dat Zijn volk behoort af te leggen.

Nog steeds "Lo-Ammi"

Meer dan tweehonderd jaar nada Juda "Lo-Ammi" was geworden, kon Maleachi spreken over degenen die de Heere vreesden, die vaak met elkaar spraken: "En zij zullen, zegt de Heere der heerscharen, te dien dage, die Ik maken zal, Mij een eigendom zijn; en Ik zal hen sparen, zoals een man zijn zoon spaart, die hem dient" (Mal. 3:17). Dit alles mocht waar zijn, toch bleef het ernstige vonnis van God op het volk rusten: "niet Mijn volk". De omstandigheden konden noch Zijn oordeel over de natie, noch Zijn genade voor getrouwe zielen onder hen aantasten.

En wat toen waar was, blijft nu ook waar. De redding en het zegenen van de zielen gaat door, maar voor God is dat, wat in de wereld de naam van Christus draagt, even ver verwijderd van het bevredigen van Gods gedachten in ons, als het volk van Israël dat was in het vervullen van Zijn plan in hen. Daarom vinden we, dat het karakter van het Boek Daniël volmaakt in overeenstemming is met de tijd en de omstandigheden waarin Daniël geroepen werd tot profeet. Dat was, toen de laatste overblijfselen van Gods volk werden weggenomen.

Tijdrekening

In Jeremia 25:1 wordt het eerste jaar van Nebukadnezar gerekend vanaf de eerste aanval. Er is een klein verschil met dat wat er in Daniël 2 gezegd wordt. In Babel, waar Daniël schreef, werd natuurlijk gerekend

vanaf het tijdstip dat Nebukadnezar op de troon zat, na de dood van zijn vader, terwijl het in Jeruzalem, waar Jeremia profeteerde, even natuurlijk was om te rekenen vanaf het tijdstip dat Nebukadnezar, nog gedurende het leven van zijn vader, de macht over het koninkrijk uitoefende, tot aan de ondergang van de Joden en Jeruzalem.

Zo'n manier van rekenen is niet ongewoon, zowel in de gewijde als in de ongewijde geschiedenis. Wat ook de moeilijkheden in het Woord van God zijn, zij komen in werkelijkheid voort uit gebrek aan licht. In het algemeen wordt het doel van het bijzondere gedeelte waar de problemen voorkomen vaak niet begrepen.

Als we over datums spreken, is het goed om nog een ander puntje in gedachten te houden, waartoe het eerste vers van Daniël 1, vergeleken met Jeremia 25:1, aanleiding geeft: jaren worden soms gerekend vanaf het begin, soms vanaf het einde. Zo is het ook met de welbekende voorbeelden van het aantal dagen tussen de dood en de opstanding van onze Heere en met de zes of acht dagen vóór de verheerlijking op de berg (Matt. 17:2; Mark. 9:2; Luc. 9:28). Zo werd in Daniël gezegd: "In het derde jaar van Jojakim", maar in Jeremia: "In het vierde jaar van Jojakim". In het ene geval ging het over het voltallige jaar, in het andere geval om het gangbare jaar.

Geen onmiddellijk bestuur van God op aarde meer

We bekijken nu het morele karakter van Daniëls profetie. De sleutel tot de wegen van God hier is, dat Hij niet langer een direct of onmiddellijk bestuur op aarde kon uitoefenen. Hij had David en zijn nakomelingen erkend als de koningen die Hij op de troon van Jahweh te Jeruzalem had gezet (1 Kron. 29:23). Geen andere koningen werden zo door God erkend. Zij waren uitdrukkelijk Zijn gezalfden, voor wie zelfs de hogepriester moest wandelen.

Het was Gods bedoeling dat zij een voorafschaduwung zouden zijn van wat Hij straks gaat doen in de Christus, de ware Zoon van David. Door de hele Schrift loopt dezelfde draad. Eerst wordt iets aan de verantwoordelijkheid van de mens toevertrouwd en hij faalt onmiddellijk; daarna wordt de draad door Christus opgenomen, gebaseerd op een onwankelbare grondslag.

Heerschappij in het paradijs

God maakte de mens en plaatste hem zondeloos in de hof, terwijl hij de heerschappij kreeg over de lagere schepping. De mens viel direct. Maar God gaf Zijn bedoeling, een mens in het paradijs, nooit op. Waar vinden we Gods oplossing? Bij de eerste Adam mislukte het volkomen. Hij werd uit de hof van Eden gezet. Zijn geslacht werd, vanaf die dag tot nu toe, verworpen en alle inspanningen van de mens en de materiële vooruitgang die de mens in deze wereld boekt, zijn slechts even zovele herstelmaatregelen om het feit te bedekken, dat God hem uit het paradijs heeft verdreven. Maar de laatste Adam is Gods heerlijk antwoord, om het eerste pand dat aan de mens was toevertrouwd te behouden. De Heer Jezus is de tweede Mens, verhoogd in het paradijs van God.

Bestuur op aarde

Met Noach begon de wereld na de zondvloed als het ware opnieuw. Aan hem werd voor het eerst ordebrengend bestuur (tot de doodstraf toe) toevertrouwd. Het zwaard van de overheid werd geïntroduceerd: "Wie des mensen bloed vergiet, zijn bloed zal door de mens vergoten worden; want God heeft de mens naar Zijn beeld gemaakt" (Gen. 9:6). Hier ging het om de basis van het civiele bestuur en de mens was voortaan verantwoordelijk om het geweld te weerstaan en te bestraffen. Deze verantwoordelijkheid is nooit herroepen.

Het Christendom voert andere, hemelse principes in, maar de wereld blijft wat haar leiding betreft gebonden aan deze onveranderlijke instelling van God.

Noach faalde echter in zijn opdracht, zoals Adam faalde in de hof. Noach bestuurdde noch zichzelf noch zijn familie tot eer van God. Hij werd dronken en zijn jongste zoon beledigde hem. Het gevolg was, dat er, in plaats van de universele zegen van een rechtvaardig bestuur, een vloek kwam over een deel van zijn afstammelingen.

De koning

Later werd het principe van een verantwoordelijke koning beproefd met het huis van David. Zij zouden rechtvaardig moeten regeren over het volk van God. Maar wat gebeurde er? Al vóórdat David stierf was er zo'n vreselijke zonde begaan, dat het zwaard nooit zou wijken van de familie die de zegen voor Israël veilig had moeten stellen. Maar gaf God daarom Zijn bedoelingen prijs? Nee, zeker niet. De Heer Jezus neemt het hoofdschap, het bestuur en de troon van David op. En zo gaat het met alle andere beginselen die in handen van de mens mislukken: alles zal voor altijd in de Persoon van de verheerlijkte Heere worden getoond en bevestigd.

Jeruzalem het eerst geoordeeld

De troon van Jahweh kon tenslotte niet meer in Jeruzalem zijn. Jeremia laat ons zien dat de heilige, meest bevoorrechte, stad de eerste zou zijn die de beker van Gods toorn zou moeten drinken. Babel zou die beker ook moeten drinken, maar Jeruzalem eerst. In hetzelfde hoofdstuk (Jeremia 25) hebben we een duidelijke

voorzegging van de zeventigjarige ballingschap van Juda in Babel. Aan het einde van die zeventig jaar zou het oordeel over Babel komen, de macht die Juda gevangen nam.

Drie grote machten

Jeremia voorzegde de opkomende heerschappij van Babel en haar uiteindelijke oordeel (niet alleen als geschiedkundig feit, maar als beeld van de ondergang van de wereld in de dag van de Heere), maar we vinden bij hem geen verdere details. Ezechiël brengt ons in het eerste gedeelte van zijn profetie onder de ballingen te Kebar. Hij spreekt over de grote strijd tussen de wereldmachten, om de voornaamste plaats in de wereld te krijgen. Farao Necho, koning van Egypte, wilde de belangrijkste zijn, maar werd vernietigd, evenals de Assyriër vóór hem. Babel bleef eerbiedig aanspraak maken op de algehele heerschappij.

Er waren destijds drie grote machten: Assyrië, Egypte en Babel. Babel was als groot koninkrijk betrekkelijk jong, hoewel mogelijk gebaseerd op de oudste macht die in de Bijbel beschreven wordt: "Het beginsel van Nimrods rijk was Babel" (Gen. 10:10). Deze machten waren net trotse dieren, in bedwang gehouden door een onzichtbare teugel, totdat Gods experiment geheel en al was beproefd: zou de dochter van Sion nederig en in gehoorzaamheid aan de Heere wandelen? Zou ze terugkeren van haar afvalligheid en zich op Gods oproep bekeren? De dochter van Sion gehoorzaamde niet. Zo opende God de weg voor een universeel rijk, iets wat tevoren niet was voorgekomen.

Israël het middelpunt

Na de zondvloed en het oordeel van de Heere over Babel, vond de grote volkerenspreiding plaats: families, verwantschappen, talen en onafhankelijke naties ontstonden. Zo staat het ook in Deuteronomium 32:8: "Toen de Allerhoogste aan de volken de erfenis uitdeelde, toen Hij Adams kinderen vaneen scheidde, heeft Hij de grenzen der volken vastgesteld naar het getal van de kinderen Israëls". Alles had met Israël te maken, "want des Heeren deel is Zijn volk, Jakob is het snoer van zijn erfenis". Zij waren op aarde het goddelijke middelpunt. God werd volkomen teleurgesteld door de goddeloosheid van Zijn volk, maar toch zal Israël het middelpunt van de volken in deze wereld zijn, omdat de Heere het heeft beloofd. God zal Zijn plan tot stand brengen in de Heer Jezus Christus.

Falen onder de wet

Bij de Sinai nam Israël de verantwoordelijkheid van de wet op zich. Zij wilden God gehoorzamen. Toen zij die voorwaarde aannamen, werd de wet hun gesel en moest God hen oordelen. Mensen faalden, priesters faalden, koningen werden de leiders in het kwaad. God werd gedwongen om Zijn volk op te geven. Wanneer een zondaar denkt op de grondslag van de wet voor God te kunnen bestaan, is hij verloren. De enige, veilige en nederige grondslag is, niet wat Israël voor God wilde zijn, maar wat God in trouw, liefde en medelijden voor Israël zou zijn. En dat geldt voor iedereen.

Strijd om de wereldheerschappij

Vanaf het moment dat God Zijn volk opgaf, was alles wat de volken op aarde in bedwang hield weggenomen en streden de reusachtige dynastieën om de wereldheerschappij. God had niet langer een volk dat Hij als het Zijne erkende, waar Hij regeerde. Als zij zich tot Hem had bekeerd, zoals een kompasnaald, ondanks heen en weer schudden, naar de pool terugkeert, zou er genade zijn geweest, zoals dat steeds het geval was. Dan zou God in Zijn macht tussenbeide zijn gekomen om hen voor altijd te bevestigen. Maar toen niet alleen het volk, maar ook de door Jahweh gezalfde koning Gods Naam in het land uitroeide en Gods heerlijkheid in Zijn eigen tempel aan andere goden werd gegeven, was voor de tegenwoordige tijd alles voorbij. "Lo-Ammi" was het oordeel van God. Zij waren in hun afgoderij tot het uiterste gegaan, en waren afgefallen van de levende God. Indien zij gehandhaafd waren zouden zij de actieve kampioenen van heidense gruwelen zijn geweest. Daarom ging het volk met zijn koning door Gods oordeel tenslotte in gevangenschap.

De tijden van de volken

In deze crisistijd verscheen Daniël aan het hof van de Babylonische monarch, overeenkomstig het onfeilbare woord van Jesaja tot koning Hizkia (Jesaja 39). "De tijden van de volken" (Luc. 21:24) was begonnen, en van deze tijden was Daniël de profeet. Die tijden zullen niet altijd doorgaan; ze hebben een door God vastgestelde duur en eindigen wanneer de tegenwoordige onderbreking van Zijn direct aards bestuur zal ophouden en Israël opnieuw erkend zal worden als het volk van God. Gedurende deze tussentijd, staat God in Zijn voorzienigheid een nieuw systeem toe: de wereldheerschappij berust bij de grote opeenvolgende volkerenmachten. Het gaat niet langer om onafhankelijke volken, die ieder hun eigen koning hebben, maar God Zelf maakt, in Zijn voorzienigheid, dat alle naties van de aarde onder het gezag van één enkele persoon komen. Dit karakteriseert "de tijden van de volken". Zoiets was tevoren nooit gebeurd, hoewel er sterke koninkrijken zullen zijn geweest die zwakkere onderwierpen. Zelfs de ongelovige historicus moet erkennen dat er in de oude wereld vier grote rijken zijn geweest.

De God van de hemel

Israël ging vanaf nu op in de massa van de volken. Vanaf dat ogenblik lezen wij over "De God van de hemel". Hij had Zich als het ware teruggetrokken uit de onmiddellijke controle over de aarde, in welk karakter, tenminste in type, Hij Israël had bestuurd. Dit was nu geheel verdwenen. God handelde als "de God van de

hemel" soeverein en als het ware op een afstand van het toneel. Hij gaf bepaalde volkerenmachten gelegenheid om elkaar in een wereldwijd rijk op te volgen.

Morele kenmerken

Vóórdat ik deze inleidende opmerkingen afsluit, voeg ik er een paar woorden aan toe over de grote morele kenmerken van Daniël 1, want zij worden in de persoon van Daniël in het oog vallend tot uitdrukking gebracht. En deze dingen werden niet alleen terwille van hem, maar ook terwille van ons geschreven. Laten wij ze overdenken, als wij dezelfde zegen wensen.

Hoofdstuk 1

Het hoofdstuk begint met het tonen van de volledige machteloosheid van de Joden voor hun overwinnaar. Zij werden in hun laatste bolwerk bestormd en verpletterd. "In het derde jaar van het koninkrijk van Jojakim, de koning van Juda, kwam Nebukadnezar, de koning van Babel, te Jeruzalem, en belegerde het. En de Heere gaf Jojakim, de koning van Juda, in zijn hand, en een deel van de vaten van het huis Gods; en hij bracht ze in het land van Sinear, in het huis van zijn god; en de vaten bracht hij in het schathuis van zijn god" (Dan. 1:1, 2).

Vervulling van de profetie van Jesaja

Vervolgens hebben we de vervulling van de opmerkelijke profetie van Jesaja, waarop reeds gezinspeeld is. Hizkia was ziek geweest, tot de dood toe. Op zijn dringende wens om te leven, had God vijftien jaar aan zijn dagen toegevoegd en dit werd bezegeld met een voor hem treffend teken: de schaduw van de zon keerde tien graden terug op de treden waarlangs zij op de trap van Achaz was afgedaald. Maar het was beter geweest om de les van dood en opstanding goed te hebben geleerd, in plaats van het leven verlengd te krijgen.

Hizkia viel in een valstrik en kreeg het leed te horen dat zijn huis wachtte, en daarmee was de ondergang van Israëls hoop verbonden. Of zo'n opmerkelijk teken hoofdzakelijk de aandacht van de in de oude wereld meest gevierde natie trok vanwege haar astronomische wetenschap, kan ik niet zeggen. Zeker is, dat de koning van Babel brieven en een geschenk aan Hizkia zond, niet alleen omdat hij van zijn ziekte hersteld was, maar ook om onderzoek te doen naar het wonder dat in het land had plaatsgevonden (2 Kron. 32:31; Jes. 38 en 39). In plaats van deze vijftien jaren rustig te werk te gaan, toonde Hizkia zijn schatten aan de gezanten van Merodach-Baladan. "Er was niets in zijn paleis en in zijn gehele rijk, dat Hizkia hun niet liet zien" (Jes. 39:2).

Wegvoering naar Babel

Toen zei Jesaja tot Hizkia: "Hoor het woord van de Heere der heerscharen. Zie, de dagen komen, dat al wat in uw huis is, en wat uw vaders opgelegd hebben tot een schat tot op deze dag, naar Babel weggevoerd zal worden: er zal niets overgelaten worden, zegt de Heere. Daartoe zullen zij van uw zonen, die gij gewinnen zult, nemen, dat zij hovelingen zijn in het paleis van de koning van Babel" (Jes. 39:5-7). Hier zien we dit vervuld. "En de koning zeide tot Aspenaz, de overste van zijn kamerlingen, dat hij enigen uit de kinderen Israëls voor zou laten brengen, te weten, uit het koninklijke zaad, en uit de prinsen; jongelingen, aan wie geen gebrek was, maar schoon van aanzicht, en vernuftig in alle wijsheid, en ervaren in wetenschap, en kloek van verstand, en in wie bekwaamheid was, om te staan in het paleis van de koning; en dat men hen onderwees in de boeken en spraak van de Chaldeeën. En de koning verordende hun, wat men ze dag bij dag geven zou van de stukken van de spijs des konings, en van de wijn van zijn drank, en dat men hen drie jaren alzo zou opvoeden, en dat zij aan het eind daarvan zouden staan voor het aangezicht van de koning" (Dan. 1:3-5). Bovendien worden de namen van Daniël en van zijn drie metgezellen veranderd. Het was blijkbaar de wens van de koning, om de gedachtenis aan de ware God uit te wissen, door hun namen te geven die afgeleid waren van de afgoden van Babel. "De overste van de hovelingen (eunuchen) gaf hun andere namen. Daniël noemde hij Beltsazar, Hananja Sadrach, Misaël Mesach en Azarja Abednego, naar alle waarschijnlijkheid namen, afgeleid van Bel en de andere afgoden die toen in Chaldea werden vereerd.

Een hart dat voor God klopte

Laten wij vervolgens opmerken wat de Heilige Geest vertelt over wat er in het hart van Daniël was voor God, zodat hij in zijn morele wegen een vat tot eer zou kunnen zijn, geschikt voor het gebruik van de Meester. Het is opmerkelijk, dat de macht van God boven alle omstandigheden verheven is! Daniël en zijn metgezellen zeiden niets over de verandering van hun namen, hoe pijnlijk dat ook geweest moet zijn. Zij waren slaven, het eigendom van een ander, die het gezag had om hen te roepen als het hem behaagde.

Maar er was wel wat anders. "Daniël nu nam voor in zijn hart, dat hij zich niet zou verontreinigen met de stukken van de spijs van de koning, noch met de wijn van zijn drank" (vs. 8). Van nature zouden ze zulk eten dankbaar hebben aangenomen, maar het geloof werkte en het eten werd geweigerd. Het was verbonden met de afgoden van het land, want het was een deel van het dagelijkse voedsel van een afgodische koning.

Zelfs toen de Joden nog in hun eigen land waren en gescheiden van de afgoden leefden, stond God op scheiding tussen rein en onrein. Veel dingen die onder de volken op prijs gesteld werden waren voor de Joden een gruwel. De wet was wat deze verontreinigingen betreft streng en Daniël stond als Jood onder de verplichtingen van de wet. Voor de Jood was een onvoorwaardelijke scheiding vereist.

Het Christendom bevrijdt het geweten wat deze dingen betreft van angst. "Eet alles wat op de vleesmarkt verkocht wordt", zegt Paulus, "zonder te onderzoeken om het geweten" (1 Kor. 10:25). Zo ook als een ongelovige iemand voor een maaltijd uitnodigde. Indien echter bekend werd gemaakt dat bepaald voedsel aan de afgoden was geofferd, moest de christen dat niet eten, terwille van het geweten van degenen die het feit te kennen gaven.

Vragen naar de wil van God

Daniël toont onmiddellijk dat hij zijn beslissingen voor de ware God neemt. Hij wilde niet doen wat in Babel gebruikelijk was, maar vroeg naar de wil van God, omdat hij met Israël was verbonden. Daarom verzocht hij de overste van de hovelingen of hij zich niet hoefde te verontreinigen. God bewerkte in Zijn voorzienigheid dat Daniël speciale gunst zou ontvangen. Maar dat verminderde de beproeving van het geloof niet. Toen moeilijkheden en gevaren als tegenargument werden aangevoerd, bleef hij op God vertrouwen. Wij zijn allen geneigd om uitvluchten te zoeken voor verkeerde dingen, maar het oog van Daniël bleef eenvoudig, waardoor zijn gehele lichaam verlicht werd. Hij was de enige die Gods gedachten begreep. Hij overwoog niet wat voor hemzelf aangenaam was en was niet bang om straf te riskeren. Hij bekeek de zaak in verbinding met God. Daarom vroeg hij of hij en zijn vrienden tien dagen lang de proef mochten nemen: "Men geve ons brood te eten en water te drinken; laat dan ons uiterlijk door u vergeleken worden" (vs. 12, 13). Het was geen 'vreugdebrood', maar brood dat sprak van zelfvernedering voor God. Zulke schrale kost mocht in die trotse en luxueuze stad veracht zijn, maar zijn trouwe hart voelde dat dat het passende voedsel was. Wat was het gevolg van deze proef? Daniël en zijn vrienden waren "uiterlijk schoner en welvarender dan al de knapen die van de koninklijke spijs gegeten hadden" (vs. 15). Zo bleven hun wat dat betreft verdere moeilijkheden bespaard.

Wijsheid en inzicht

Maar dat is niet het enige. Er was ook een positieve zegen van God, doordat Hij hun kennis en verstand gaf in alle geschriften en wijsheid. En van Daniël wordt gezegd, dat hij inzicht had in allerlei gezichten en dromen. De vrienden werden door God bekwaam gemaakt voor de taak die ieder later moest vervullen. God was hun leermeester, en de beproeving van hun geloof was een noodzakelijk en essentieel onderdeel van hun training in Zijn school.

Toen zij daarna voor de koning stonden, werd er niemand bevonden als zij. Toen de koning met hen sprak, bevond hij hen tienmaal voortreffelijker dan al de geleerden en al de bezweerders in zijn rijk (vs. 17-20).

De Schrift toont ons, geloof ik, dat ook wij het pad van afzondering van de wereld moeten gaan. Niets berdeft ons geestelijk inzicht meer, dan het louter meedrijven met de stroom van menselijke gedachten en wegen. Het profetische woord toont ons het einde van alle menselijke plannen en eerezucht. "En de wereld gaat voorbij en haar begeerte, maar wie de wil van God doet, blijft tot in eeuwigheid" (1 Joh. 2:17). Ongetwijfeld zal de aarde vervuld worden van de kennis van de heerlijkheid van de Heere, zoals de wateren de bodem van de zee bedekken (Jes. 11:9; Hab. 2:14). Maar eerst zullen alle plannen van de mensen tot niets worden, hoewel "de volken arbeiden ten vure en de lieden zich tevergeefs vermoeien" (Hab. 2:13). Godzelf zal dat doen.

De mens faalt

Indien er in de Schrift één bepaalde waarheid opvallender dan andere naar voren treedt, een waarheid die aan alle andere waarheden ten grondslag ligt, dan is het het totale falen van de mens in alles wat God betreft, vóórdat Zijn genade tussenbeide komt en overwint. En dit geldt niet alleen voor onbekeerde mensen, maar ook voor Zijn aardse volk en voor de periode van de Gemeente. Ook is er voor de vijand geen groter voordeel, zolang het niet gaat om de vernietiging van de grondslagen, dan de vermenging van Gods kinderen met de wereld en de daaruit voortvloeiende verduistering van alle geestelijk inzicht bij hen, die het licht van de wereld behoorden te zijn. God wil ons in praktische gemeenschap met Zichzelf hebben. In Zijn licht zien wij het licht. Als wij letten op het einde van al de intriges van Satan om het werk van God te verijdelen, dan scheidt dat ons van datgene wat tot die verijdeling leidt en dan verenigt het ons met alles wat Hem dierbaar is. Want "het pad van de rechtvaardige is gelijk een schijnend licht, voortgaande en lichtende tot de volle dag toe" (Spr. 4:18). Als wij zo wandelen zullen wij het Woord van God verstaan.

Geen intelligentie, maar geloof

Het is geen zaak van intellectuele capaciteit en studie. Menselijke geleerdheid in de dingen van God, (daarvan ben ik overtuigd) is overal waar het wordt toegelaten om iets meer te zijn dan een dienstknecht, gevaarlijke nonsens. Tenzij christenen dat wat zij weten onder gezag kunnen houden, zijn zij niet in staat om ten volle van het Woord van God te profiteren. Anders, of iemand nu veel of weinig weet, wordt hij een slaaf van de kennis en matigt de kennis zich de plaats aan van de Geest van God.

Geloof is door de kracht van de Geest het enige middel om de dingen geestelijk te verstaan; het houdt ons onderworpen aan de Heere en plaatst ons in afzondering van deze boze eeuw. Daniël was gescheiden van dat wat volgens een Jood God ontteerde, en God zegende hem met wijsheid en inzicht.

Inleiding

Voordat ik op mijn onderhavige onderwerp verder inga, wil ik wijzen op een duidelijk bewijs, dat het eerste hoofdstuk een inleidend karakter heeft. Het laatste vers van het hoofdstuk deelt ons mee: "En Daniël bleef tot het eerste jaar van de koning Kores toe" (Dan. 1:21). Dit eerste hoofdstuk is niet alleen het verslag van bepaalde gebeurtenissen, voordat wij worden ingeleid in de verschillende openbaringen of feiten die achter-eenvolgens in het Boek worden gegeven, maar wij vinden er de voorbereiding voor de plaats die Daniël moest innemen. Vervolgens worden wij als het ware naar het einde gevoerd. Het blijven van Daniël wordt door de gehele periode van het Babylonische Rijk heen getoond, zelfs tot het begin van het Perzische Rijk toe. Er wordt niet bedoeld dat Daniël slechts leefde tot aan het eerste jaar van koning Kores, want het laatste deel van het Boek geeft ons een visioen van nog latere datum. Het feit wordt eenvoudig meegedeeld, dat hij leefde toen er een nieuwe dynastie begon. En wij zullen zien dat het einde van het laatste hoofdstuk een even passend besluit van het Boek is; en als zodanig beantwoordt aan het eerste hoofdstuk als voorwoord.

Onderverdeling van het Boek

Voordat ik verder hoop te gaan, zou ik een opmerking van algemene aard willen maken. Het Boek valt te verdelen in twee bijna gelijke delen. Het eerste deel heeft betrekking op de grote machten uit de volken en de hoofdpunten die hun uiterlijk gedrag zouden kenmerken, terwijl tenslotte het oordeel van alle machten wordt getoond. Dit deel loopt door tot het einde van hoofdstuk 6. Dit eerste deel van het Boek bestaat niet uit visioenen die Daniël zag. De daar genoemde visioenen werden door Nebukadnezar gezien. Één visioen wordt beschreven in hoofdstuk 2, een tweede visioen, anders van karakter, in hoofdstuk 4. In de hoofdstukken 3, 5 en 6 staan feiten die te maken hadden met de morele toestand van de eerste twee monarchieën, maar hebben helemaal niets te maken met dat wat in eerste instantie aan Daniël bekend gemaakt werd, of met visioenen die door de profeet zelf gezien werden.

Vanaf hoofdstuk 7 tot het eind hebben wij niet de uiterlijke geschiedenis van de vier volkerenrijken, maar dat wat vooral van belang is voor het volk van God. Dit laatste deel van het Boek houdt zich uitsluitend bezig met mededelingen aan de profeet zelf. Daar vinden we niet alleen dingen die de natuurlijke geest raken, maar ook verborgenheden van God, die in het bijzonder Zijn volk betreffen en daarvoor belangstelling opwekken. Daarom zien wij daar ook details.

Het uiterlijke bewijs hiervan zien wij in het feit, dat hoofdstuk 6 het eerste deel van het Boek Daniël besluit en ons tot het einde brengt: "Deze Daniël nu had voorspoed in het koninkrijk van Darius, en in het koninkrijk van Kores, de Perziaan" (6:29). Dit is opmerkelijk, omdat het volgende hoofdstuk weer teruggaat naar Belsazar: "In het eerste jaar van Belsazar, de koning van Babel, zag Daniël een droom, en gezichten zijns hoofds, op zijn bed" (7:1). Dat was lang voor Cyrus (Kores) de Perziaan. In hoofdstuk 8:1: "In het derde jaar van het koninkrijk van de koning Belsazar". En in hoofdstuk 9:1: "In het eerste jaar van Darius, de zoon van Ahasveros". Tot zover is alles normaal. Vervolgens komen we tot de hoofdstukken 10-12: "In het derde jaar van Kores, de koning van Perzië, werd aan Daniël ... een zaak geopenbaard" (10:1).

Dus het eerste deel van het Boek (hfdst. 1-6) brengt ons op een algemene wijze tot het einde. In het tweede deel (in de hoofdstukken 7-12) vinden wij een gelijke volgorde, maar een moreel verschil. Het eerste deel is uiterlijk, het tweede innerlijk. Dat is niet abnormaal in het Woord van God. Zoiets vinden wij ook in Matteüs 13. Daar wordt in gelijkenissen gesproken over het koninkrijk der hemelen, waarbij de eerste gelijkenis een inleiding is. De zes volgende gelijkenissen (er zijn er zeven in totaal!), zijn te verdelen in twee groepen van drie, waarbij de eerste groep betrekking heeft op de uiterlijke kant van het koninkrijk en de laatste groep meer op de innerlijke, verborgen zijde. Dit beantwoordt precies aan wat wij in Daniël hebben. Eerst wordt de uiterlijke geschiedenis, tot het einde, behandeld en daarop volgt dan de innerlijke geschiedenis, dat wat van speciaal belang is voor hen die begrip hebben voor de wegen van God. Dit moet genoeg zijn om aan te tonen dat het Boek wordt gekenmerkt door de goddelijke methode van schrijven die wij mogen verwachten in het Woord van God. Er loopt een diepzinnige bedoeling door de werken van God, en in het bijzonder door Zijn Woord. Gods vinger rust duidelijk op dat wat Hij gemaakt heeft, al heeft de dood zijn intrede gedaan en is het schepsel aan de dood onderworpen. Daarom merken wij het zuchten van de lagere schepping. Nemen wij als maatstaf het dierlijke leven, dan voelen wij de ellende des te dieper. De mens is zich daarvan het meest bewust. Hij is in staat om de rampzaligheid te voelen die zijn eigen zonde in de wereld heeft gebracht, in de schepping waarover hij heer is gemaakt. In het Woord van God, hoewel er vergissingen van schriftgeleerden en vertalers kunnen zijn, zijn ze voor het merendeel slechts kleine vlekjes. Ze kunnen het volle licht van de Schrift doen vervagen, maar ze zijn onbeduidend in vergelijking met de duidelijke helderheid die God geeft, zelfs door de onvolmaaktste vertaling. Bij het gaan van de Schrift door mensenhanden ontdekken wij in meerdere of mindere mate de zwakheid die aan het aarden vat kleeft, maar door de grote genade van God is er overvloedig licht voor iedere oprechte ziel.

Hoofdstuk 2

Wij keren nu terug naar het Boek Daniël en zien daar het totale falen van de wijsheid van de wereld. Aan het hof van Babel werd ongebruikelijke zorg besteed aan het krijgen van mensen die in alle wijsheid en kennis waren geoefend. De tijd was nu gekomen om die wijsheid op de proef te stellen. Het behaagde God, terwijl de grote heidense koning op zijn bed lag te mediteren, om hem een visioen te geven over de toekomstige geschiedenis van de wereld. Aan de ene kant om te voldoen aan de wens van de koning om de loop van de wereld vanaf dat moment onthuld te zien, aan de andere kant om de koning ertoe te brengen om de totale machteloosheid van alle menselijke hulpbronnen te voelen. Het was Gods gelegenheid om Zijn macht en Zijn volmaakte wijsheid te openbaren, waarbij Hij een arme gevangene als Zijn kanaal koos. Dit is een opmerkelijk voorbeeld van Gods wegen. De trotse koning zou hebben kunnen veronderstellen dat de Joden onmogelijk onder zijn hand hadden kunnen komen, als God vóór hen was geweest.

Maar als het volk van God schuldig is, legt Hij vooral hun fouten bloot. Hoe weten wij het verkeerde dat Abraham of David deed? Alleen van God. Hij houdt teveel van Zijn volk om hun fouten te verbergen. Dat heeft te maken met Zijn moreel bestuur. Hij is de laatste die wat Hem mishaget zal bedekken, juist in degenen die Hij het meeste liefheeft. Is het liefde, om de fout van een kind te bedekken, wanneer het kind die behoort te voelen? Een kind moet zijn fout voelen, om gelukkig te kunnen zijn. Zo is het ook met het volk van God. Israël had Hem verlaten, het had de verhouding tot Hem verloochend. En God toonde dat Hij hun zonde voelde, maar zij moesten het ook moeten voelen. Hij erkende hen een tijd lang niet meer als Zijn volk, door hen uit het land waarin Hij hen geplant had te verdrijven. Nu waren zij de slaven van de volken.

Maar op zijn beurt moest de overwinnaar van het volk worden geleerd, dat het hart van God bij de arme gevangenen was. De macht van God kon een tijdlang voor de volken zijn, maar de gevoelens van God en Zijn vertrouwelijkheid was bij de Zijnen, zelfs toen zij vernederd werden.

Een droom

De omstandigheden waardoor dit tot uitdrukking werd gebracht illustreren treffend de wegen van God. De koning droomde, maar de droom ontging hem. Hij riep zijn wijze mannen bij elkaar en sommeerde hen om de droom en de uitlegging ervan bekend te maken. Maar alles tevergeefs. Ze werden zo aangegrepen door de onredelijkheid van zijn vraag, dat ze zelden: "De zaak die de koning begeert is te zwaar; en er is niemand anders, die deze voor de koning te kennen kan geven, dan de goden, wier woning bij het vlees niet is" (2:11). Het was onmogelijk om aan de vraag van de koning te voldoen. God liet dat alles toe om de werkelijkheid aan de dag te laten komen. De wijsheid van de wijzen bleek nutteloos te zijn in dat wat de koning verlangde.

Vertrouwen in God

Daniël hoorde van het bevel dat werd uitgevaardigd om de wijzen te doden. Hij ging toen naar Arioch, en vroeg om hem wat tijd te geven. Maar, let op - en dit is karakteristiek voor het geloof - hij had vertrouwen in God. Hij wachtte niet tot God hem het antwoord gaf, voordat hij zei dat hij de uitlegging van de droom zou bekendmaken. Hij bood het direct aan. Hij vertrouwde op God en dat is geloof, een vertrouwen dat is gebaseerd op het karakter van God. "De verborgenheid des Heeren is voor hen die Hem vrezen" (Ps. 25:14). En Daniël vreesde de Heere. Daarom was hij ook niet verontrust over het bevel. Hij wist dat God, die de droom gaf, die droom opnieuw voor de geest kon roepen. Tegelijkertijd matigde hij zich niet in het minst aan om de droom zelf te beantwoorden.

Kenmerken bij Daniël

Er worden in de persoon van Daniël dus twee grote dingen naar voren gebracht:

1. zijn vertrouwen dat God de zaak aan de koning zou openbaren.
2. zijn overtuiging dat hij het niet kon.

Hij ging naar zijn huis en maakte de zaak aan zijn metgezellen bekend. Hij wenste dat ook zij "van de God des hemels barmhartigheid verzochten over deze verborgenheid" (2:18). Hij waardeerde de gebeden van zijn broeders, die in Babel medegetuigen waren van de ware God. Zij gingen, evenals hij, op de knieën voor God. Maar Daniël, die een bijzonder geloof toonde, werd hiervoor door God geëerd: "Toen werd aan Daniël in een nachtgezicht de verborgenheid geopenbaard" (2:19).

Hij ging vervolgens niet direct naar de koning, of naar zijn metgezellen, om hun te vertellen dat God hem de droom bekend had gemaakt. Hij dankte eerst God, die de verborgenheid bekendmaakte en aanbad Hem.

God wil aanbidders

Veroorloof mij om te zeggen dat dit het grote doel is van alle openbaringen van God. Gods grote doel is niet om mij mijn zonde bekend te maken en de noodzaak van een Verlosser die in de gehele nood van mijn ziel voorziet. Wat God door Zijn Geest in Zijn heiligen bewerkt is niet alleen kennis van de verlossing en van de wandel die nodig is voor de kinderen van God. Er is nog een hogere zaak. God maakt Zijn volk tot aanbidders van Hemzelf. In de verwerkelijking van hun plaats als aanbidders falen de kinderen van God vaker dan in andere dingen. Daniël begreep dat. Hoewel hij nog betrekkelijk jong was, kende hij Gods gedachten goed.

Hij verkondigt in zijn lofprijzing de wegen van God. Niet zozeer in verbinding met Zijn macht, hoewel "Hij toch tijden en stonden verandert, Hij koningen afzet en koningen aanstelt" (2:21), maar in verbinding met hen die Hem liefhebben. In hun geval is het principe van de Heere: "Want wie heeft, hem zal worden gegeven en hij zal overvloed hebben; wie echter niet heeft, ook wat hij heeft zal van hem worden genomen" (Matt. 13:12; 25:29; Mark. 4:25; Luc. 19:26). Ik vestig uw aandacht op deze woorden, hoewel het waar is dat de Heere met erbarming op de onwetende neerziet en ZIJN goedheid toont aan hen die verstand hebben.

Gods gedachten in praktijk brengen

In de dingen van God is niets gevaarlijker dan tekort schieten in het leren kennen van Zijn wegen. Wat zielen tegenhoudt is het bewustzijn dat de waarheid praktisch is. Zij vrezen voor de gevolgen, want de waarheid van God is niet iets om enkel te weten, maar om in de praktijk te brengen; en de ziel deinst instinctief terug vanwege de ernstige gevolgen die het voor het moment met zich meebrengt. Bij Daniël was het oog eenvoudig, en zijn lichaam was daarom geheel verlicht. Dit is het ware geheim van vooruitgang. Laat ons verlangen alleen uitgaan naar God, dan is de vooruitgang zeker en evenwichtig.

Alleen God kan uitleggen

Daniël ging vervolgens naar Arioch en zei: "Breng de wijzen van Babel niet om, maar breng mij in voor de koning, en ik zal de koning de uitlegging te kennen geven" (2:24). Daarop bracht Arioch hem haastig tot de koning en zei: "Ik heb een man van de gevankelijk weggevoerden van Juda gevonden, die de koning de uitlegging zal bekend maken" (2:25). De koning vroeg hem of het waar was dat hij in staat zou zijn om de droom en de uitlegging bekend te maken. Daniëls antwoord is prachtig.

Werkelijke, diepe kennis van Gods wegen gaat altijd vergezeld van nederigheid. Er is geen grotere, ongefundeerdere, vergissing dan de veronderstelling dat geestelijk inzicht opgeblazen maakt. Kennis maakt opgeblazen, loutere kennis. Maar ik spreek over dat geestelijk begrip van het Woord, dat voortvloeit uit het besef van Gods liefde, een liefde die, als ik het zo zeggen mag, zichtbaar wil zijn, juist omdat het Goddelijke liefde is. Daniël maakte bekend hoe onmogelijk het voor "de wijzen, de sterrekijkers, de tovenaars en de waarzeggers" (2:27) was om de koning de droom te kennen te geven. "Maar er is een God in de hemel, die verborgenheden openbaart, Die heeft de koning Nebukadnezar bekend gemaakt wat er geschieden zal in het laatste der dagen". Aan koning Nebukadnezar, niet aan Daniël!

Wat de koning dacht en zag

Daniël wenste dat Nebukadnezar het belang dat God in hem stelde zou kennen. "Gij, o koning, op uw bed zijnde, klommen uw gedachten op, wat hierna geschieden zou; en Hij, die verborgen dingen openbaart, heeft u te kennen gegeven wat er geschieden zal" (2:29). Maar Daniël was daarmee niet tevreden, hij voegde er aan toe: "Mij nu, mij is de verborgenheid geopenbaard, niet door wijsheid die in mij is boven alle levenden; maar daarom, opdat men de koning de uitlegging zou bekend maken, en opdat gij de gedachten van uw hart zoudt weten" (2:30).

Daarna ging hij in op de droom: "Gij, o koning, zaagt, en ziet, er was een groot beeld (dit beeld was indrukwekkend, en zijn glans was uitnemend) staande tegenover u; en zijn gedaante was schrikkelijk" (2:31).

Nebukadnezar had de loop van het rijk gezien, niet enkel op fragmentarische, opeenvolgende wijze, maar als één geheel. In het tweede deel van het Boek zullen wij de opeenvolging nauwkeuriger zien, alsook de gedetailleerde wegen van de verschillende machten met het oog op Daniëls volk, maar hier gaat het over de algemene geschiedenis van het rijk van de volken.

Het beeld

"Het hoofd van dit beeld was van goed goud; zijn borst en zijn armen van zilver; zijn buik en zijn dijen van koper" (2:32). Dat wil zeggen dat er achteruitgang zou zijn, omdat de rijken van de Bron van de macht zouden afwijken. God gaf de koninklijke heerschappij aan Nebukadnezar. Dus wordt dat wat het dichtst bij de bron is gezien als "het hoofd van goud". In zekere zin kwam er in het Perzische rijk meer menselijke invloed, want zijn borst en zijn armen waren van zilver, een minder edel metaal. En zo verder tot de benen die van ijzer zijn en de voeten, deels van ijzer en deels van leem. Hieruit blijkt heel duidelijk de geleidelijke teruggang die optreedt bij steeds verdere afwijking.

Een verkeerde stelregel

Het is goed om nu een stelregel te noemen, de naar ik geloof van belang is bij de studie van de profetische Schriften. Één van de algemeenste stelregels, zelfs onder christenen, is, dat de profetie door de gebeurtenissen moet worden verklaard, dus dat de geschiedenis de eigenlijke verklaarder van de profetie is. Als de profetische visioenen op aarde zijn verwezenlijkt, verklaren de feiten de visioenen. Maar dit is een verkeerde stelregel, die geen greintje waarheid bevat. De mensen verwarren de uitleg van de profetie met de bevestiging van haar waarheid. Als een voorzegging is vervuld, bevestigt die vervulling natuurlijk de waarheid van de profetie, maar dat is iets heel anders dan de uitleg ervan. Het eigenlijke verstaan van de profetie is even moeilijk ná de gebeurtenis als ervóór.

De zeventig weken in Daniël

Neem bijvoorbeeld de zeventig weken van Daniël. Die profetie is aanleiding geweest tot oneindig veel twist onder de gelovigen. Één van de meest algemene veronderstellingen in de christenheid is, dat die profetie helemaal vervuld is, wat niet korrekt is. Toch is er ook onder die uitleggers geen overeenstemming over de betekenis van deze profetie.

De profetie van Ezechiël

Kijken we naar de profetie van Ezechiël, dan zien wij daar, dat het eerste deel van Ezechiël in de periode dat het geschreven werd, in de wegen die God met Israël ging, al in vervulling ging. De profetie strekte zich uit tot na de tijd waarin Daniël leefde. Maar de vervulling van de profetie verklaart haar nog niet. In feite zijn de eerste hoofdstukken van Ezechiël, wat hun betekenis betreft, meer verborgen dan de hoofdstukken aan het einde van het Boek, die nog niet vervuld zijn.

Gods Geest

Hoe wordt de profetie dan verklaard? De Schrift vertelt het ons overal: alleen de Geest van God kan de profetie uitleggen. In Zijn kracht kan elk deel van het Woord van God ontvouwd worden. De geschiedenis verklaart de profetie niet. Er zijn christenen die de wereldgeschiedenis kennen, of kennis hebben van de originele talen van de Schrift. Maar Christus heeft niet van doen met hun kennis of geleerdheid, maar met hun geestelijk verstand. Bovendien houdt christenzijn niet in, dat wij elk Schriftwoord verstaan, maar dat wij Christus kennen. Indringen in Gods gedachten in de Schrift, vooronderstelt, dat iemand voor zichzelf op zijn hoede is en de eer van God zoekt. Hij heeft volledig vertrouwen in Gods Woord en is afhankelijk van de Heilige Geest. Het verstaan van de Schrift is geen intellectueel proces. Als iemand geen verstand heeft, kan hij niets begrijpen, maar het verstand is alleen het vat, niet de kracht. De kracht is de Heilige Geest, die in en door het vat werkt. Hij maakt iemand de dingen van God duidelijk. Zo wordt het gezegd in Jes. 54:13: "En al uw kinderen zullen van de Heere geleerd zijn". De mate van inzicht hangt samen met de mate van afhankelijkheid van God. Inzicht wordt meer bepaald door een eenvoudig oog, dat op Christus is gericht, dan door het verstand. De Heilige Geest geeft ons nooit iets om ons daarmee de afhankelijkheid en het wachten op God te besparen.

Profetie is geheel onafhankelijk van de geschiedenis

De profetie is gegeven om verstaan te worden, voordat ze historie wordt. Het grootste gedeelte van de profetie handelt over verschrikkelijke oordelen, die aan het einde van deze bedeling zullen komen. Hoe vergaat het de mensen die uit de profetie geen lering trekken, voordat de feiten hebben plaats gevonden? Wat is het ernstig de lessen van de profetie te verachten! Dat is het grote principe. Profetie is gericht op de eer van God en is verbonden met Christus. Hij zal verhoogd zijn en Zijn heerlijkheid zal de aarde en de hemel vervullen. Alle overweldigers en huichelaars zullen dan zijn neergeveld.

De profeet voor Nebukadnezar

Daniël stond voor de trotste koning van de wereld. Vóór de dood van zijn vader stond Nebukadnezar aan het hoofd van winnende legers. Zo was hij aan het koninkrijk van Babel gekomen. En nu strekte zijn heerschappij zich over een gebied uit, haast nog groter dan zijn eerezucht bedenken kon. Maar hij moest leren dat God hem in Zijn voorzienigheid in deze positie geplaatst had.

De wereldgeschiedenis in een notendop

Er is echter nog meer. Nebukadnezar zag in zijn droom de hele volkerenwereld voor zich. Het betrof de voornaamste kenmerken van de wereldgeschiedenis, vanaf zijn tijd tot op de dag van oordeel en heerlijkheid die gaat komen. Naast de heerlijkheid van Babel, werd Nebukadnezar het verrijzen van een andere, naburige macht getoond (zilver). De profetie had daar reeds op gezinspeeld, zodat het geen probleem is om af te leiden welke macht ermee bedoeld wordt. De profeet Jesaja, die honderdvijftig jaar voor de geboorte van Kores leefde, had door de Heilige Geest niet alleen melding gemaakt van het volk van Meden en Perzen en hun koning, maar hij had ook de naam van die koning genoemd (Jes. 44:28; 45:1).

Vervolgens werd een ander rijk aangekondigd, dat de wereld zou regeren. Dat rijk stond toen nog in haar kinderschoenen. Het was destijds een samenraapsel van stammen, zonder enige stabiele samenhang. Ik bedoel het Griekse of Macedonische rijk.

Maar nog opmerkelijker is het koninkrijk waarmee de Heilige Geest zich het meest bezighield, het Romeinse Rijk. Het was toen een rijk in zuiver embryonale toestand. Waarschijnlijk was het de koning van Babel zelfs niet bij name bekend. Hoewel dat koninkrijk voorbestemd was om de grootste rol in de wereldgeschiedenis te spelen, was ze in zijn tijd absoluut onzichtbaar. Het land was lang verwickeld in onbeduidend geruzie, zonder dat er sprake was van een wereldwijde heerschappij.

God gaf het koninkrijk aan Nebukadnezar

Wij willen nu kijken naar de grote koning Nebukadnezar en de dienstknecht van God die voor hem stond om de wereldgeschiedenis te ontvouwen. "Gij, o koning! zijt een koning der koningen, want de God des hemels heeft u een koninkrijk, macht, en sterkte, en eer gegeven" (Dan. 2:37). Voor het uitspreken van deze woorden had Daniël geen speciale moed of wijsheid nodig, want als het Nebukadnezar werd toegestaan om

gevangenen weg te voeren en hij mocht triomferen over de macht van Egypte, dat de wereldheerschappij in handen van Babel had betwist, dan was het de God des hemels die dit aan hem had gegeven. "En overal, waar mensen kinderen wonen, heeft Hij de beesten des velds en de vogelen des hemels, in uw hand gegeven; en Hij heeft u gesteld tot een heerser over deze alle; gij zijt dat gouden hoofd" (vs. 38). Hiermee wordt duidelijk de Babylonische monarch bedoeld. God had erop gewezen door Jesaja.

Wie is het gouden hoofd?

Jeremia, tijdgenoot van Daniël, had niet alleen geschreven over de lengte van de periode dat de Babylonische monarchie er zou zijn, maar ook over de troonopvolging. Alle volken zouden Nebukadnezar, zijn zoon en diens zoon dienen (Jer. 27:7). Deze profetie kreeg een opmerkelijke vervulling. Het is voor ons niet nodig om naar buitenbijbelse bronnen te gaan om de profetie te verstaan. De eenvoudigste mens, die alleen de Bijbel bestudeert en door de Geest van God wordt geleid, bezit de beginselen en de kracht voor een juiste uitleg. Iemand die met behulp van de oudheidkundige geschiedenis ergens een verklaring voor probeert te vinden, misleidt zichzelf en zijn hoorders. Dat is het algemene, morele oordeel van God over degene die in dat wat van de mens is, de eigenlijke sleutel tot Gods verborgenheden zoekt. Ik behoor de sleutel bij God Zelf te zoeken, door een juist gebruik te maken van dat wat in Zijn eigen Woord staat.

Zo vond ik in het griekse origineel van de werken van Josefus, een vroegere joodse geschiedschrijver, wiens werk overal gelezen en gewaardeerd wordt, een vreemde verklaring. Hij beweerde dat Nebukadnezar én de koningen die vóór hem waren, samen het gouden hoofd vormden. Dat is een volledig gebrek aan inzicht in hetgeen het Woord zegt. Afdwalen van de Schrift en eigen gedachten toestaan, leidt altijd op een dwaalspoor. Babel werd pas onder de persoon van Nebukadnezar een wereldrijk, waarbij de zonen die hem zouden opvolgen als het ware ingesloten waren. "Gij zijt dat gouden hoofd" (2:38). Er wordt niet gezinspeeld op de koningen die er vóór hem waren. God stond Babel tot de dagen van Nebukadnezar niet toe om de wereldheerschappij te bezitten. Daarom was Nebukadnezar het gouden hoofd en niet zijn voorvaders. Hij was degene in wie de heerschappij van Babel haar begin vond.

De zoon en de kleinzoon van Nebukadnezar

In Jeremia 25 lezen wij over de zeventigjarige ballingschap voor Israël, terwijl verderop, in hoofdstuk 27, de troonopvolging in Babel wordt meegedeeld. "En alle volken zullen hem, en zijn zoon, en de zoon van zijn zoon dienen, tot ook de tijd van zijn eigen land komt" (vs. 7). Nadat Nebukadnezars zoon, Evil-Merodach, was weggerukt, nam iemand anders de plaats op de troon in. Dat was geen erfopvolging. Die persoon werd koning omdat het volk dat wilde. Het ging om iemand die aanspraak op de troon maakte, op grond van zijn huwelijk met de dochter van Nebukadnezar. Deze man, Negalsarezer, regeerde drie en een half jaar en zijn zoon Labasi-Mardoek slechts enkele weken. Die was dus de zoon van de dochter van Nebukadnezar. Heeft de profetie gefaald? Nee, want enkele maanden later werd Bélsazar, de kleinzoon van Nebukadnezar, koning. "En de Schrift kan niet verbroken worden" (Joh. 10:35). Er was gezegd: "Nebukadnezar, zijn zoon en de zoon van zijn zoon". Dat werd toen bewaarheid. Met Bélsazar, de kleinzoon van Nebukadnezar eindigde de macht van Babel.

Profetie en historie

Wie de profetie verstaat kan de historie blootleggen. Omgekeerd is kennis van de historie niet in staat om de profetie te verklaren. Als de geschiedenis van de inname van Jeruzalem, zoals die in de Oorlogen van Josefus wordt meegedeeld, waar is, stemt die overeen met de geïnspireerde informatie die ons door Lucas wordt gegeven. Maar de geschiedenis in de Bijbel is veel zekerder. De omstandigheid dat de profetie is uitgesproken voordat de gebeurtenis plaats had, maakt niets uit, want God wist wat er komen zou. De taal in de profetie van Daniël is even duidelijk als in de geschriften van griekse en latijnse historici. De vier opvolgende wereldrijken worden duidelijk geschilderd en de onoverwinnelijke legers van de Romeinen worden in de profetie van Daniël beschreven. Ook zij die niets voelen voor dat wat van God is, zelfs ongelovigen, moeten erkennen, dat datgene wat duidelijk betrekking heeft op het onderwerp, overeenstemt met hetgeen Daniël honderden jaren voor de gebeurtenissen had voorgezegd.

De mensen deinzen van nature terug voor absoluut gezag, omdat het vaak teugelloze macht is in handen van een zwak en feilbaar mens. Maar wanneer iemand regeert die de wijsheid en goedheid in eigen persoon is, kan er geen gelukkiger vorm van regering zijn.

Zo zal het zijn wanneer het volledige gezag in handen van de Heer Jezus Christus zal worden gelegd. Allen zullen dan overeenkomstig de wil van God gezegend worden.

Het tweede rijk

"En na u zal een ander koninkrijk opstaan, lager dan het uwe" (Dan. 2:39). Het tweede koninkrijk was lager, niet in gebiedsomvang maar in glans. Darius had niet het absolute gezag van Nebukadnezar, maar was gebonden aan de wet van Meden en Perzen. Hij nam de raad van gewetenloze onderdanen aan (hoofdstuk 6) en leed er bitter voor. Had hij zijn directe verantwoordelijkheid aan God beseft, dan zou hij de valstrik hebben vermeden.

Het derde rijk

Verzet van mensen geeft opstand en brengt een vloek. Het derde koninkrijk lijkt dit te bevestigen. Het is het Macedonische Rijk, waarvan Alexander de Grote de grondlegger was. Wij hebben in hem een man die niet alleen handelde naar wat zijn wijzen hem zeiden, maar ook geleid werd door zijn generaals. Het werd een soort militaire regering.

Het vierde rijk

Tenslotte krijgen wij het vierde koninkrijk, voorgesteld door het ijzer. "En het vierde koninkrijk zal hard zijn, gelijk ijzer; aangezien het ijzer alles vermaalt en verzwakt; gelijk nu het ijzer, dat zulks alles verbreekt, alzo zal het vermalen en verbreken" (vs. 40). Kracht is het grote kenmerk van dit koninkrijk. Dat blijkt uit de kwaliteit van het metaal. Het is echter een gangbaar materiaal, niet één van de kostbare metalen. In feite was een kenmerk van het Romeinse Rijk, dat in naam het volk regeerde. Hoe despotisch de heerser ook was, in theorie deed hij altijd alsof hij het volk en de senaat raadpleegde. Zelfs onder de keizerlijke vorm hadden de Romeinen nog steeds hun oude republikeinse staatsinrichting. Slechts een enkele vorst bekleedde zichzelf met alle werkelijke macht.

Klopt deze uitleg?

Zo wordt ons in het beeld dat Nebukadnezar zag de gehele loop van de wereldrijken geschetst. Nu stelt u misschien de vraag: "Hoe weet u deze dingen? Er wordt toch niet gezegd dat het tweede rijk Medo-Perzië voorstelt, of het derde rijk Macedonië of het vierde Rome?" Nee, het wordt niet hier gezegd, want de Schrift hangt de sleutel niet altijd precies naast de deur. Wij vinden de uitleg van een gedeelte zelden in het volgende vers. God wil dat wij Zijn Woord kennen, dat wij vertrouwd zijn met alles wat Hij geschreven heeft en dat wij ervan overtuigd zijn dat Zijn Woord volkomen is. Daarom is het van grote waarde om kinderen in de Schrift te onderwijzen, zelfs onbekeerde kinderen. Dit onderwijs is te vergelijken met het zodanig aanleggen van een vuur, dat slechts één vonk nodig is om het hout te laten ontvlammen. Het is voor christenen een heilzame zaak om in het opvoeden van hun kinderen zeer nauwgezet te zijn en ze een gedegen kennis van het Woord van God bij te brengen.

De namen van de vier wereldrijken in Daniël genoemd

Wij hoeven niet verder te gaan dan het Boek Daniël, om de namen van de vier wereldrijken te vinden. In hoofdstuk 5:28 wordt ons verteld: "Peres: uw koninkrijk is verdeeld, en het is aan de Meden en de Perzen gegeven". Daar is opeens het antwoord, wanneer het Babylonische rijk wankelt en op het punt staat vernietigd te worden.

Uit Daniël 8:20, 21 blijkt duidelijk dat het rijk van Meden en Perzen plaats maakte voor het Griekse koninkrijk, dat na de dood van Alexander in vieren verdeeld werd. Dit rijk werd weer opgevolgd door het vierde, het Romeinse rijk, waarvan het speciale kenmerk is, dat het ook getoond wordt in zijn laatste toestand, verdeeld in tien aparte koninkrijken (hfdst. 7). Was dit ooit het geval met de opvolgers van Alexander? Zijn koninkrijk werd in vier delen verdeeld, niet in tien. De profetie verklaart de geschiedenis, terwijl het gebruik dat de wetenschap van de historie maakt, de helderheid van het Woord van God verduistert. Laten wij eerst Gods Woord onderzoeken. Daarna zullen wij, bij het kijken naar de geschiedenis, opmerken dat deze gaat meedoen als een menselijk getuigenis en dat de geschiedenis met haar zwakke stem het Goddelijk getuigenis bevestigt. Zij die de geschiedenis niet kennen, zijn minstens zo bevoorrecht als degenen die allerlei zaken onderzocht hebben, maar moeilijkheden ontdekken. Iemand die de geschiedenis niet kent staat niet verwonderd, zoals anderen, die door de nevel van hun eigen bespiegelingen naar de gebeurtenissen kijken.

Griekenland

Bij het derde koninkrijk werd een kenmerk ingevoerd dat wij niet bij het tweede zien. Dit koninkrijk zou "heersen over de gehele aarde". Hoe opmerkelijk werd dit vervuld in het Macedonische of Griekse koninkrijk! Hoewel Kores een grote overwinnaar was, ging hij nooit buiten de grenzen van het gebied waar hij leefde. Bovendien werd het derde koninkrijk gekenmerkt door buitengewone veroveringssnelheid. Naar welke geschiedkundige periode men ook kijkt, nooit werd deze profetie zo vervuld, als onder Alexander. In de loop van een paar jaar liep deze opmerkelijke man nagenoeg de gehele toenmalige wereld onder de voet. Hij klaagde zelfs, dat er geen andere wereld meer te overwinnen was. Dit illustreert treffend wat wij hier hebben. Is het ook maar op enigerlei wijze nodig dat wij ons tot de geschiedenis wenden? Nee, wij vinden in dit Boek de uitleg.

In hoofdstuk 8:20, 21 wordt getoond dat het derde rijk het Griekse rijk is. Eerst lezen wij: "De ram met de twee hoornen, die gij gezien hebt, zijn de koningen der Meden en der Perzen". Daar hebben wij een bevestiging van wat hiervoor over het tweede koninkrijk werd gezegd. Toen deze ram er was, kwam er een woeste geitenbok, met een opvallende hoorn tussen zijn ogen, over de aarde aanrennen. Met deze enkele hoorn op zijn kop, botste hij tegen de ram, die de koningen van Medië en Perzië voorstelt. De geitenbok is dus het derde koninkrijk dat "over de aarde zou heersen". In vers 21 vinden wij de naam van dit rijk: "Die harige bok nu, is de koning van Griekenland; en de grote hoorn, die tussen zijn ogen is, is de eerste koning". Hier hebben wij uit het Woord van God het duidelijke en positieve antwoord betreffende het derde koninkrijk. Elk eerlijk geschiedkundig onderzoek zal dit alleen maar bevestigen.

Het Griekse rijk in vier stukken verdeeld

Als wij ons baseren op het Woord van God, zijn wij op een veilige bodem, die door de geschiedschrijving niet kan worden aangetast. God toont de ware geschiedenis, dat het Medisch-Perzische rijk door het Griekse rijk werd gevolgd. De ene grote hoorn van de geitenbok brak af en "er kwamen in plaats ervan vier aanzienlijke op, naar de vier winden des hemels" (8:8). Het koninkrijk van Alexander werd bij zijn dood onder zijn vier generaals verdeeld. De opvolgers van Alexander waren niet zo belangrijk als hij. Hij was de grote hoorn, de eerste koning en de vertegenwoordiger van het derde koninkrijk.

Het Romeinse rijk

De volgende vraag is: "Welk ander groot rijk zal het Griekse rijk opvolgen?" "En is dat het laatste rijk, voordat God Zijn koninkrijk opricht?" De geschiedenis van het Oude Testament eindigt voordat het derde rijk begint. De laatst vermelde historische feiten staan in het boek Nehemia. De Pers was daar nog de grote koning, dat wil zeggen, het tweede rijk was nog oppermachtig. Maar als de Nieuwtestamentische geschiedenis begint, wat vinden wij daar dan? Ik hoef alleen maar het begin van Lucas te lezen, waar sprake is van een ander groot rijk dat toen regeerde. "Het gebeurde nu in die dagen dat er een bevel uitging van keizer Augustus dat het hele aardrijk moest worden ingeschreven" (Luc. 2:1). Hier hebben wij opeens het vierde koninkrijk. En Gods Woord laat zien dat het een wereldrijk is. De keizer beveelt de mensen over de hele wereld om in de registers van dit rijk te worden ingeschreven. God zorgde ervoor dat er, toen Zijn eigen Zoon werd geboren, zelfs een rechtsgeldige kennisgeving was.

Gelijk ijzer

Het vierde koninkrijk is dus het Romeinse rijk. Dat weet ik vanuit de Schrift. Vervolgens kunt u in de geschiedenis zien, dat het Romeinse rijk de macht van Griekenland verpletterde.¹

De Romeinen kregen eerst de Grieken zover, om zich met hen te verbinden in het verslaan van de Macedoniërs. Daarna keerden zij zich tegen de Grieken en versloegen hen al spoedig. Vervolgens breidden de Romeinen hun veroveringen over geheel Asia uit. Wat zegt God daarover? "En het vierde koninkrijk zal hard zijn, gelijk ijzer; aangezien het ijzer alles vermaalt en verzwakt; gelijk nu het ijzer, dat zulks alles verbreekt, alzo zal het vermalen en verbreken" (Dan. 2:40). Als mensen de historie erbij roepen, worden de dingen dan duidelijker? Waar vinden wij zo'n juiste beschrijving van dat rijk als de beschrijving die God hier geeft?

Beeldspraak

Een bekend historicus beschrijft de geschiedenissen van deze rijken met de levendigste verbeeldingskracht, terwijl hij beelden gebruikt die afgeleid zijn van de symbolen in Daniël. Hij kon geen geschiktere beelden vinden. De Geest van God had ze voor hun gebruik beschikt. Hij gebruikte de beelden niet uit gebrek aan voorstellingsvermogen, noch minder wilde hij de Schrift ingang laten vinden.

Maar God vertelt ons nog meer. "Aangezien het ijzer alles vermaalt en verzwakt; gelijk nu het ijzer, dat zulks alles verbreekt, alzo zal het vermalen en verbreken". Een exactere beschrijving is haast niet mogelijk. Ik zou passages van oude Romeinse schrijvers kunnen aanhalen, die laten zien, dat zij van hun rijk en het staatsbeleid beschrijvingen geven in wezenlijk gelijke termen.

Een gedeeld koninkrijk

Maar er was iets dat zij niet konden vertellen, daar het uitgaat boven alles wat de mens kan voorzien. De Romeinse macht, die zich van alle andere onderscheidde door haar sterkte, door het met succes bestrijden van ieder die tegen haar opstond, toonde ook haar goedheid aan hen die zich voor de overwinnaar verneederden. Die macht wordt hier zo omschreven: "En dat gij gezien hebt de voeten en de tenen, ten dele van pottenbakkersleem, en ten dele van ijzer, dat zal een gedeeld koninkrijk zijn" (vs. 41). Dat vertellen de Romeinen ons niet. De geschiedenis is niet altijd even waarheidsgetrouw. Degenen die de staatsinrichting van hun eigen land beschreven, waren over het algemeen niet erg waarheidlievend. Als er zaken waren waardoor ondergang dreigde, waren ze snel bereid die te verdoezelen. Ook stonden ze graag klaar om zich te beroepen op de bewijzen van stoutmoedigheid, kracht en glorie. Maar God deelt alles mee. Wij zien dan ook, dat hetzelfde rijk dat zo gevierd was om haar verbazingwekkende kracht, ook grote, daarmee verbonden zwakheid vertoonde, ijzer vermengd met modderig leem.

"Doch daar zal van de hardheid van het ijzer in zijn, waarom gij gezien hebt ijzer vermengd met modderig leem; en de tenen van de voeten, ten dele ijzer en ten dele leem; dat koninkrijk zal ten dele hard zijn en ten dele broos. En dat gij gezien hebt ijzer vermengd met modderig leem, zij zullen zich wel door menselijk zaad vermengen, maar zij zullen de één aan de ander niet hechten, zoals ijzer zich met leem niet vermengt" (Dan 2: 41-43).

IJzer en leem, Rome en barbaren

¹ Ik twijfel er niet aan dat wij in "de schepen van de Kittieten" (Chittim) uit Dan. 11:30 een heenwijzing hebben naar de maritieme macht van Rome, die Antiochus Epifanes aantastte. Maar daar de zinspeling minder duidelijk is dan Luc. 2:1; 3:1; 20:22-25; Joh. 11:48; of 19:15, voeg ik er het directe bewijs van het Nieuwe Testament aan toe.

IJzer was het oorspronkelijke element. Het leem werd er later aan toegevoegd en hoorde eigenlijk niet thuis in het grote metalen beeld. Het was een vreemd bestanddeel. Wanneer en van waar kwam dit leem? Ik denk dat Gods Geest met dit kleiachtige leem niet verwijst naar het oorspronkelijke romeinse element, wat de kracht van ijzer had, maar naar barbaarse horden, die later binnendrongen. Die verzwakten de romeinse macht en vormden langzamerhand aparte koninkrijken. Ik geef dit als mijn eigen mening, gebaseerd op het algemene taalgebruik van de Schrift. Dit leem is van oorsprong niet romeins, het kwam van elders. De menging van de beide bestanddelen bracht zwakheid en leidde tenslotte tot verdeeldheid. De barbaarse horden die binnendrongen noemden zich geen overwinnaars, maar gasten van Rome. Uiteindelijk vestigden zij zich binnen de grenzen van het Romeinse Rijk. Dit leidde tot de opsplitsing van het rijk in onafhankelijke rijken, toen de macht en trots van imperialistisch Rome was gebroken.

Pogingen om weer een eenheid te vormen

Karel de Grote wilde weer één universeel rijk stichten, waarvoor hij zich hard inspande, maar het werd een mislukking. Toen hij stierf viel alles weer uiteen. Napoleon heeft hetzelfde ook geprobeerd, maar zijn succes was nog kortstondiger. Voordat hij de laatste adem uitblies, was het rijk weer in zijn oorspronkelijke delen uiteen gevallen. En zo zal het doorgaan, tot het ogenblik waarover hier in Daniël gesproken wordt. Daarop wordt uitvoeriger ingegaan in het Boek de Openbaringen.

Een verenigd Europa?

In de toekomst zal er, naar ik geloof, een opmerkelijke vereniging van twee schijnbaar tegenstrijdige toestanden zijn. Er zal iemand komen die optreedt als hoofd van een verenigd rijk, terwijl daarnaast aparte onafhankelijke koninkrijken zullen bestaan, die ieder hun eigen machthebber zullen hebben. Toch zal die ene man de keizer over al deze machthebbers zijn. Totdat die tijd komt, zal elke poging om de verschillende rijken onder één hoofd te verenigen tot totale mislukking gedoemd zijn. Zelfs in de toekomstige periode zal het niet gelukken om de verschillende rijken tot één rijk samen te smeden. Ieder rijk zal onafhankelijk zijn, met zijn eigen machthebber, hoewel zij allemaal aan één hoofd onderworpen zullen zijn. God heeft gezegd dat ze verdeeld zullen zijn. Dat wordt ons hier getoond: "Maar zij zullen de één aan de ander niet hechten, zoals ijzer zich met leem niet vermengt" (vs. 43). Als er ooit een werelddeel is geweest met een onsamenvattend systeem van rijken, dan was dat Europa. Zolang het ijzer overheerste was er een keizer, maar toen het leem, vreemd materiaal, erbij kwam werd de zaak verdeeld.

Wanneer?

"Doch in de dagen van die koningen zal de God des hemels een koninkrijk verwekken dat in eeuwigheid niet zal verstoord worden; en dat koninkrijk zal aan geen ander volk overgelaten worden; het zal al die koninkrijken vernalen, en te niet doen, maar zelf zal het in alle eeuwigheid bestaan" (vs. 44). Let op de woorden: "In de dagen van die koningen". Zij geven een volledig antwoord aan hen die menen dat met de geboorte van Christus de invoering begon van wat zij "het koninkrijk van de genade" noemen. Toen de Heer werd geboren was Rome op het toppunt van haar macht. Er was schijnbaar niet de minste breuk in het rijk. Er was slechts één man die heerste. De woorden "in de dagen van die koningen" hebben geen betrekking op de geboorte van Christus, maar op de laatste periode van het Romeinse Rijk. Op de tijd dat God "de Eerstgeborene inbrengt in de wereld" (Hebr. 1:6; Ps. 97:7). En dat is niet de tijd waarop de Heer Jezus werd ingevoerd als de Nazarener, om te lijden en te sterven, maar de tijd waarop Hij met Goddelijke macht komt, om te oordelen.

De steen zonder handen afgehouden

De steen die zonder toedoen van mensenhanden werd afgehouden (vs. 34) is in zekere zin altijd op de Heer Jezus van toepassing, maar als Hij komt ten oordeel vindt de volle vervulling plaats. Het gaat hier niet zozeer om Zijn Persoon, alswel om het koninkrijk dat de God van de hemel in en door Hem zal oprichten. Ongetwijfeld is Hij de steen, maar hier is Hij de gerechtelijke steen, die de koninkrijken van de aarde vernietigt. Kan iemand dat ontkennen? De steen werd afgehouden zonder handen. "Die sloeg dat beeld aan zijn voeten van ijzer en leem en vermaalde ze. Toen werden tezamen vermaald het ijzer, leem, koper, zilver en goud" (vs. 34, 35). Daar hebben wij de ineenstorting van het totale beeld. Was dat het geval toen Christus werd geboren? Viel Hij het Romeinse Rijk aan? Vernietigde Hij het? Integendeel, Hij werd gedood en de vertegenwoordiger van de romeinse macht, Pilatus, was het officiële middel voor Zijn kruisiging. Wij kunnen wel zeggen dat het beeld toen Hem trof, in plaats van dat Hij het beeld trof.

De steen treft het beeld

De steen viel op de voeten van het beeld, op de tenen die gedeeltelijk van ijzer en gedeeltelijk van leem waren, dus op de laatste toestand van het Romeinse Rijk. Na alle verdeeldheid in het rijk treft de steen haar. Het gaat niet om genade, maar om oordeel. Geen zaaier, die zaad zaait om leven voort te brengen, of zuurdeeg dat zichzelf over bepaalde grenzen verspreidt. Het beeld wordt volledig verbrijzeld. Aan de geboorte van Christus wordt helemaal voorbijgegaan.

Het Romeinse Rijk hersteld

Enkelen vragen misschien: "Hoe is dat mogelijk, daar er nu geen Romeins Rijk is?" Laat mij dan vragen: "Hoe bewijst u dat er geen Romeins Rijk zal zijn? Kunt u bewijzen dat het Romeinse Rijk niet zal herleven?"

Wat hier geopenbaard wordt, is dat het ijzer, leem, koper, zilver en goud samen worden verbrijzeld en zullen worden gelijk kaf van de dorsvloeren in de zomer (vs. 35). In de Openbaring wordt ons gezegd dat het beest, dat de imperialistische macht van Rome vertegenwoordigt, gekarakteriseerd wordt als het beest dat was, niet is, maar uit de afgrond zal opstijgen" (Openb. 17:8). Hieruit volgt dat het beest (of het rijk), dat bestond toen Johannes er was, een tijdlang niet zal bestaan, om vervolgens opnieuw te verschijnen, terwijl het komt uit de afgrond. De macht van satan zal de hereniging van de delen die het Romeinse Rijk vormden, tot stand brengen. Als het beest opnieuw verschijnt, dit hoofdstuk toont het ons, zullen er tien koningen tegelijk zijn. Zij zijn het erover eens om hun macht aan "het beest" te geven, of eigenlijk aan de persoon die door satan wordt opgeroepen om het rijk te organiseren en te besturen. Hij zal deze uitgebreide macht tegen God en het Lam gebruiken. Iedere vorm van christendom zal worden verwoest. De afgoderij zal worden hersteld en de antichrist zal optreden.

God grijpt in

Dan zal God als het ware zeggen: Ik kan dit niet langer verdragen, Mijn uur is gekomen. De Heer Jezus zal de rechterhand van God verlaten en oordeel uitoefenen over deze gruwelijke afvalligen. "Doch in de dagen van die koningen zal de God des hemels een koninkrijk verwekken.... het zal al die koninkrijken vermalen, en te niet doen, maar zelf zal het in alle eeuwigheid bestaan" (vs. 44). Het eerste wat de steen doet, is verbrijzelen. Er is dan geen sprake van redding van zielen, maar van oordeel en verwoesting. Christus zal een einde aan de koninkrijken maken en aan alles wat zich tegen de ware God verheft.

Alle materialen tegelijk vernietigd

Waarom lezen wij over de gelijktijdige vernietiging van het goud, zilver, koper, ijzer en leem? Bestaan deze opeenvolgende rijken aan het einde gezamenlijk? Hoewel Babel bijvoorbeeld haar wereldheerschappij verloor, bleef het toch bestaan, maar onderworpen aan de machten die erop volgden. Zo ging het met ieder volgend rijk tot het Romeinse toe (vgl. Dan. 7:11, 12). Dus wanneer het eindoordeel over het vierde rijk plaatsvindt, zullen de vertegenwoordigers van de drie voorgaande rijken er nog zijn. Dit maakt duidelijk, dat het laatste rijk uitsluitend westers is en niet dat gebied omvat, dat tot de voorafgaande rijken had behoord. Met de tien koningen en het beest wordt dus de grote zetel van de moderne beschaving bedoeld, die het toneel zal zijn van een geweldige afval van God.

God oordeelt

God laat dit in Zijn wijsheid en regering toe, omdat de mensen de liefde tot de waarheid niet hebben aangenomen om behouden te worden. God zal hun een werking van de dwaling zenden, om de leugen te geloven, "opdat allen geoordeeld worden die de waarheid niet hebben geloofd, maar een welgevallen hebben gehad in de ongerechtigheid". Voor mij leidt het geen twijfel, dat dit de toekomstige geschiedenis van de wereld is, op het gezag van Gods Woord. Deze opmerkelijke profetie van hoofdstuk 2 voert ons van de eerste wereldmacht tot de laatste dagen, waarin God Zijn koninkrijk opricht en de wereld oordeelt. God heeft een dag bepaald, "waarop Hij het aardrijk in gerechtigheid zal oordelen door een man die Hij daartoe heeft bestemd, waarvan Hij aan allen zekerheid heeft gegeven door Hem uit de doden op te wekken" (Hand. 17:31).

Hoofdstuk 3

In de eerste zes hoofdstukken van Daniël vinden wij historische feiten. Maar deze hoofdstukken hebben ook een profetisch karakter, al zien wij dit misschien niet op het eerste gezicht. Wij moeten bedenken dat in de Schrift veel meer verborgen ligt, dan alleen de vermelding van historische gebeurtenissen, hoe belangrijk en leerzaam die op zichzelf ook voor ons zijn: al deze dingen zijn immers beschreven tot voorbeelden en waarschuwing voor ons.

Het Boek Genesis is ook profetisch

Neem bijvoorbeeld het Boek Genesis. Dit boek is duidelijk historisch en bevat prachtige en leerzame verhalen. Toch heeft Genesis ook een profetisch karakter: het geeft ons ook een blik in de verre toekomst. De Geest van God verwijst in het Nieuwe Testament vaak naar Genesis om ons toekomstige feiten duidelijk te maken.

Het voorbeeld van Melchizédek

Dit zien wij bijvoorbeeld in de geschiedenis van Melchizédek in Genesis 14:18- 22. In Hebreeën 7 lezen wij, dat hij een type is van de Heer Jezus. Melchizédek, een priester en een koning, ging Abraham tegemoet, toen hij terugkeerde van het verslaan van de koningen. Hij bracht brood en wijn mee voor de overwinnaars, hij zegende Abraham en ontving van alles de tienden. In vers 7 lezen wij, dat Melchizédek op de Zoon van God lijkt. Hij lijkt op Christus, de ware en eeuwige koning-priester. De schrijver van de Hebreeënbrief wil de aandacht van de lezers richten op het hemelse priesterschap van Christus. Om dit duidelijk te maken haalt hij deze Melchizédek aan als voorbeeld. Vanuit de Joodse geschriften toont hij onder andere aan dat het priesterschap van Christus een hoger karakter heeft dan het priesterschap van Aäron. Het eeuwig priesterschap van Christus kent geen voorloper en wordt ook niet doorgegeven aan een opvolger. Zo zien wij dat de

Schrift een typologische (dus een profetische) waarde geeft aan een eenvoudig verslag van een historische gebeurtenis.

Een bewijs uit Jesaja

Wij willen ons een ogenblik bezighouden met de profetie van Jesaja. Eerst beschrijft Jesaja profetische gebeurtenissen, dan vermeldt hij opeens welbekende historische feiten, zoals de inval en verwoesting van het land door de Assyriërs, de ziekte en het herstel van Hizkia, het wonder dat in Gods land gebeurde en het bezoek van het gezantschap van de koning van Babel (Jes. 36-39). Daarna worden er weer profetische gebeurtenissen vermeld. Het is gemakkelijk te bewijzen, dat de feiten die in deze hoofdstukken vermeld worden en die onder andere te maken hebben met Sanherib en Hizkia, ook een profetische strekking hebben. Wij beroven de Schrift van haar waarde, als wij haar verlagen tot een loutere opsomming van feiten. Wij moeten bedenken dat deze feiten in de wijsheid van God met een bepaald doel zo zijn gekozen en weergegeven. God wil ons de wegen van de mens en van satan laten zien, maar ook de gebeurtenissen die in de laatste dagen zullen plaatsvinden. Als dit principe al geldt voor het historische deel van het Woord van God, dan geldt het nog meer voor een profetisch Boek als Daniël.

Wie kan de profetie verstaan?

Het bewijs hiervan zullen wij vinden, als wij de feiten volgen, zoals ze hier gegeven zijn. Geopenbaarde waarheid is als het licht. Er is geen licht van buiten nodig om ons te laten weten wat het betekent; de waarheid openbaart zichzelf. Zo hebben wij geen licht van een kaars nodig om het daglicht te zien. De zon overstraalt zo'n kunstmatig hulpmiddel geheel en al. Ze schijnt voor zichzelf en regeert de dag. Om de waarheid te zien hebben wij alleen "een uitnemend en goed hart" nodig (Luc. 8:15). Andere Schriftplaatsen spreken van "een eenvoudig oog" (Matt. 6:22; Luc. 11:34). Als de waarheid wordt gebracht aan iemand die open staat om het als het Woord van God aan te nemen, dan komt het Woord tot zijn doel. Maar als het hart bezig is met zichzelf of met de wereld, dan brengt het Woord geen vrucht voort. In dit verband lezen wij in Johannes 3:3 en 5, dat iemand die niet opnieuw geboren is het koninkrijk van God niet kan zien of kan binnengaan. Maar wie geboren is uit water en Geest is een nieuwe schepping. De Geest werkt in hem en geeft verstand, terwijl de waarheid het voedsel is, dat hij dagelijks nodig heeft.

De tijden van de volken

In Daniël 3 tot 6 vinden wij niet alleen een vermelding van de gebeurtenissen in de dagen van Daniël, maar deze hoofdstukken laten ons ook zien wat er in de toekomst met de grote wereldmachten zal gebeuren. In hoofdstuk 2 zagen wij hoe God, in Zijn soevereiniteit, handelde met een man uit de volkeren, om de dienaar van Zijn gezag te zijn. Dit handelen van God met de mens nam een nieuwe vorm aan, omdat het volk Israël en hun koningen zichzelf als onwaardig hadden bewezen. Ze hebben niet beantwoord aan de bedoeling van God met hen en ze hebben niet voldaan aan hun roeping. Daarom voerde God het systeem van wereldheerschappij in, voor het bestuur van de wereld. Hij stond aan één enkele natie toe om in macht te groeien en tot een verschrikking voor de buurlanden te worden. Aan één heerser werd toegestaan om de macht over de wereld te krijgen, om een heerser over koningen te worden, die aan hem ondergeschikt waren. Dit nieuwe systeem van wereldheerschappij, de "tijden van de volken" (Luc. 21:24), is begonnen met Nebukadnezar.

Wij leven in een "tussentijd"

Enkelen hebben bezwaar tegen deze theorie en voeren aan dat in deze tijd zo'n macht niet meer te vinden is. Dat is inderdaad zo. Er bestaat nu niet zo'n imperialistische macht. Die is er sinds de val van Rome niet meer geweest, hoewel er af en toe heersers zijn geweest die er aanspraak op maakten, maar faalden.

Zulke heersers waren er toen het Romeinse Rijk nog bestond; heersers die koningen als knechten hadden. Maar nu leven wij in een "tussentijd". Ik geloof dat er grote veranderingen in de wereldheerschappij op komst zijn. Het zal de mensen overrompelen. Maar als de macht weer in handen is gekomen van één persoon, zal dit het middel zijn om de macht van satan te concentreren en om zijn plannen op aarde uit te voeren. Wij staan dicht bij een crisis in de wereldgeschiedenis. Wij naderen het einde van de eeuw en het einde van de tijden van de volken. Maar vóór dat einde, zal satan zich inspannen op een manier waarvan wij nooit getuige zijn geweest: "En daarom zendt God hun een werking van de dwaling om de leugen te geloven, opdat allen geoordeeld worden die de waarheid niet hebben geloofd, maar een welgevallen hebben gehad in de ongerechtigheid" (2 Tess. 2:11, 12).

Is bovenstaande liefdeloos?

Veel christenen zullen nu misschien vinden dat ik liefdeloos ben. Maar wij moeten wel bedenken dat het Woord van God wijzer is dan de mensen. Bovenstaande gedachte is niet van mij, noch van iemand anders. Niemand zou uit eigen inzicht tot zo'n toekomstverwachting kunnen komen. Maar God heeft deze dingen duidelijk geopenbaard in Zijn Woord. Ook kan men als bezwaar tegen bovenstaande gedachte aanvoeren, dat God de laatste tijd op wonderlijke wijze werkt in sommige verre landen. Dat is waar, maar dit is niet in tegenspraak met wat is uiteengezet. Deze beide dingen kunnen samengaan. Wij zien dat bepaalde grote veranderingen naderen. Aan de ene kant neemt de macht van het kwaad toe en bereikt de trots van de mens een ongekende hoogte, aan de andere kant werkt de Geest van God krachtig en wint zielen voor Christus. Dit is een tijd van de scheiding van de geesten. Zij die behouden moeten worden, scheiden zich af

en worden bewaard voor het komend oordeel over de zonde en de trots van de mens. Daarom geloof ik, dat een crisis van het kwaad nabij is, maar ik geloof ook, dat er in de tijd die aan het oordeel vooraf gaat, een toename van zegen van God te verwachten is.

Het gouden beeld van Nebukadnezar

Wij zagen dat de wereldmacht gelegd is in de handen van de volken. Hoe hebben de heersers hun macht gebruikt? Het eerste wat wij lezen is, dat zij die macht gebruikten om afgoderij in te voeren. Of beter gezegd, hun macht werd gebruikt om aan de afgoderij een glans te geven als nooit tevoren.

Er is een duidelijke verbinding tussen het gouden afgodsbeeld dat Nebukadnezar liet maken in de vlakte Dura en het beeld dat hij in zijn droom had gezien. Toch was het beeld dat hij liet maken geen exacte kopie van het beeld uit zijn droom. Het beeld van zijn droom had alleen een hoofd van goud, maar het beeld in de vlakte Dura was helemaal van goud. Alle volken, natiën en tongen moesten neervallen en het beeld aanbidden. Het gezag dat God aan hem had gegeven, gebruikte hij voor dit afschuwelijke werk.

Eenheid van godsdienst

Nebukadnezar was naar het vlees een wijs mens, maar hij was ook heel koppig. Hij had een plaats die niemand tevoren had bekleed. Hij was soeverein heerser over een uitgestrekt koninkrijk en was de absolute meester van veel koninkrijken, met verschillende talen en allerlei tegengestelde gewoonten en beleid. Wat moest er met deze onderworpen volken gedaan worden? Hoe moesten al deze verschillende volken worden bedwongen en bestuurd door één enkel hoofd? Hoe moest hij voorkomen dat volken en mensen tegenover elkaar kwamen te staan? Wat kon hen nauw samenbinden? Er moest geen verschil van godsdienst zijn! Eenheid van godsdienst was noodzakelijk om de vrede in het rijk te garanderen. Een gemeenschappelijke godsdienstige invloed was nodig om de harten van zijn onderdanen samen te smelten. Volgens hem was dit politieke noodzaak. Verenig al deze mensen, door hen een gemeenschappelijk voorwerp van aanbidding te geven, verenig alle harten, door ze te laten neerbuigen voor hetzelfde beeld en je vormt een hecht geheel van al deze verschillende volken.

Aanbidt het beeld

Daarom liet de koning een prachtig gouden beeld oprichten in de vlakte Dura, dicht bij de hoofdstad van het rijk. Daar moesten alle mensen samenkomen voor de inwijding; de stadhouders, de oversten, de landvoogden, de stadsraden, de schatbewaarders, de rechters, de bewindvoerders, ja alle bestuurders van de gewesten (vs. 2).

Hij omringde hen ook met alles wat aantrekkelijk is voor de menselijke natuur en wat werkt op het gevoel: "Ten tijde als gij horen zult het geluid van de hoorn, de fluit, de citer, de vedel, de psalters, het akkoordgezang en allerlei soorten van muziek" (vs. 5). Dit was het signaal voor de vertegenwoordigers van dat grote rijk om neer te vallen en het gouden beeld te aanbidden, dat Nebukadnezar had opgericht.

Een afgod

De mens kan alleen maar een afgod maken, hij kan van de ware God niets ontdekken. Als hij de hulde van de wereld wil ontvangen, moet hij, om dat doel te bereiken, iets van deze schepping gebruiken, iets dat aangepast is aan de natuur van de mens. En als de ware God wordt buitengesloten, dan is satan er om iets anders te geven.

Zo gebeurde het ook hier. Het gezag van het rijk werd aangewend en aan allen werd bevolen om het gouden beeld te aanbidden, op straffe van de dood: "En wie niet neervalt en aanbidt, die zal op datzelfde uur in het midden van de oven van het brandende vuur geworpen worden. Daarom, op die tijd, toen al die volken hoorden het geluid van de hoorn, de fluit, de citer, de vedel, de psalters en allerlei soorten van muziek, alle volken, natiën en tongen neervallende, aanbaden het gouden beeld, dat de koning Nebukadnezar had opgericht" (vs. 6, 7).

Sadrach, Mesach en Abednego

Er waren enkelen die zich niet ter aarde wierpen, die niet meededen aan deze afgoderij. Helaas waren het maar enkelen! Misschien waren er nog meer die ook niet meededen, maar die bleven verborgen. Één wordt hier zelfs niet genoemd, Daniël zelf. Hoe het ook zij, zijn drie metgezellen worden wel bij name genoemd. Zij bogen niet voor het beeld en dit maakte hen bij de anderen gehaat. Door hun hoge positie in het gewest Babel stonden zij bloot aan kritiek en werd op hen de aandacht gevestigd om de koning te mishagen: "Daarom naderden juist op die tijd Chaldeeuwse mannen, die de Joden openlijk beschuldigden" (vs. 8). Deze mannen herinnerden de koning aan het decreet dat hij gemaakt had en voegden eraan toe: "Er zijn joodse mannen, die gij over de bediening van het landschap van Babel gesteld hebt, Sadrach, Mesach en Abednego; deze mannen hebben, o koning! op u geen acht gegeven; uw goden eren zij niet en zij aanbidden het gouden beeld niet, dat gij opgericht hebt. Toen zeide Nebukadnezar in toorn en grimmigheid, dat men Sadrach, Mesach en Abednego voorbrengen zou" (vs. 12, 13).

De houding van de drie joodse mannen is heel belangrijk. De koning gebruikte zijn macht om een godsdienst in te stellen die verbonden is met de politiek van het koninkrijk, een godsdienst dus voor aardse doeleinden.

Waar dit het geval is, is de godsdienst niet langer een zaak tussen God en het geweten van de mens; daar is het niet langer een kwestie van het hebben van een juiste overtuiging betreffende God en Zijn waarheid. De aanbidding, door de heidense koning bedacht, wordt aan de onderdanen opgelegd onder bedreiging met de doodstraf.

Het liberalisme

In onze tijd heeft de geest van het liberalisme grote invloed gekregen op het denken van de mens. Dit stelsel heeft geen enkele eerbied voor God en Zijn Woord. Haar grote geestelijke uitrusting bestaat uit de rechten van de mens: iedereen moet de vrijheid hebben om te denken, te handelen en te aanbidden, zoals het hemzelf belieft. In dit stelsel is geen plaats voor de rechten of voor de genade van God. Er is ook geen plaats voor de christenen, die volgens hun geweten God dienen en Hem aanbidden.

God heeft een recht op Zijn eigen volk

Het is duidelijk dat God een recht heeft op Zijn eigen volk. Hij heeft Zijn geopenbaarde wil aan hen bekend gemaakt. Hij zoekt, als Vader, kinderen die Hem aanbidden in geest en waarheid. Alleen mensen die in hun hart en geweten zijn vernieuwd, scheppen behagen in Zijn wil om die te volbrengen en zij proberen in alles Hem te eren en te verhogen. Voor de gelovige is de wil van God belangrijker dan de wil van de heidense koning.

Het liberalisme heeft een afkeer van een exclusief recht over het geweten. Toch heeft het liberalisme tot een soort rust in de wereld geleid. Overal waar door de monarch een godsdienst wordt ingevoerd om zijn rijk te besturen, kan hij geen tegenspraak of compromis toestaan. Anders zou het beoogde doel niet worden bereikt. Maar het is strijden tegen God. Misbruik maken van het gezag om de onderdanen te dwingen een godsdienst aan te nemen, is in feite een verloochening van de directe zeggenschap van God over het geweten van de mens.

Misbruik van het door God gegeven gezag

Nebukadnezar gebruikte het gezag dat God hem had gegeven, om zijn eigen religie te stichten en al zijn onderdanen te verplichten hieraan te gehoorzamen. Hij gebruikte het door God gegeven gezag om de enige ware God te loochenen en om universele gehoorzaamheid aan zijn eigen afgod af te dwingen. Wie zich niet ter aarde wierp zou ogenblikkelijk in de brandende vuuroven geworpen worden. Elke ongehoorzaamheid moest worden gestraft. Dat is het grote kenmerk van het eerste volkerenrijk.

Trouw moet blijven

Maar het kwaad van de mens en de macht van satan dienen alleen om de getrouwen tevoorschijn te laten komen. Sadrach, Mesach en Abednego werden voor de koning gebracht. Volgens het bevel moesten zij in de vuuroven geworpen worden. Toch gaf de koning hen nog gelegenheid van gedachten te veranderen: "Is het met opzet, Sadrach, Mesach en Abednego, dat gij mijn goden niet eert, en het gouden beeld, dat ik opgericht heb, niet aanbidt? Nu dan, zo gij gereed zijt, dat gij ten tijde, als gij horen zult het geluid van de hoorn, de fluit, de citer, de vedel, de psalters, en het akkoordgezing, en allerlei soort van muziek, neervalt, en aanbidt het beeld, dat ik gemaakt heb, zo is het wel; maar zo gij het niet aanbidt, ter zelfder ure zult gij geworpen worden in het midden van de oven van het brandende vuur; en wie is de God, die u uit mijn handen verlossen zou" (vs. 14, 15)?

Een hardleerse koning

De laatste handeling van de koning, voordat hij dit beeld liet oprichten, was dat hij op zijn aangezicht viel voor Daniël en hem alle eer bracht. Hij had zelfs gezegd: "Het is de waarheid, dat uw God een God der goden is, en een Heere der koningen, en Die de verborgenheden openbaart, opdat gij deze verborgenheid hebt kunnen openbaren" (Dan. 2:47). De indruk die dit alles, wat wij in hoofdstuk 2 gezien hebben, op de koning gemaakt had, was van voorbijgaande aard. Nu staat zijn eer op het spel; hij merkt dat zijn macht wordt betwist en zijn beeld wordt veracht, ondanks de brandende oven. Toen God hem verborgenheden openbaarde, erkende hij God als een God der goden en een Heere der koningen. Maar dit was maar tijdelijk. Nu zijn er mensen die zijn macht (die hij van God gekregen heeft) trotseren. In zijn woede bespot hij God Zelf: "Wie is de God, die u uit mijn handen verlossen zou"? Door deze woorden wordt het nu een kwestie tussen degene die God had aangesteld (Nebukadnezar) en God Zelf.

Het handelen van God in deze tijd

Hier zien wij een belangrijk principe. In deze tijd is het niet Gods wijze van doen, om macht met macht te beantwoorden. Het is niet Zijn wijze van doen, om met de volken te handelen door hen te vernietigen. Zelfs niet als de volken misbruik maken van de macht die God hun gegeven heeft. Dit belangrijke principe van het handelen van God geldt ook voor onze tijd.

Onze houding tegenover de overheid

Wij weten dat het gedrag van deze koning zo boos was, dat God hem later alle heerlijkheid moest afnemen en zelfs zijn menselijk verstand, voor een bepaalde tijd. Laten wij nu op de houding van de drie mannen

tegenover de koning. Zij zeggen niet tegen de koning, dat hij een verkeerde koning is, omdat hij afgoderij instelt en aanbidding afdwingt.

Hoe moet ik mij gedragen?

Voor een christen is het niet de vraag, hoe de koning moet regeren, maar hoe hij zichzelf heeft te gedragen. Het is niet zijn taak zich met anderen te bemoeien. Hij wordt geroepen om in gehoorzaamheid en met volharding te wandelen, terwijl hij op God vertrouwt. Hij kan God gehoorzamen door ook gehoorzaam te zijn aan de wetten van het land waarin hij leeft. Dit kan in elk land. Zelfs al zou hij wonen in een land, dat bestuurd werd door de Paus, dan nog geloof ik, dat hij God kan gehoorzamen, zonder de wetten van dat land te overtreden. Misschien is het dan wel eens nodig om je soms niet te laten zien. Als er bijvoorbeeld een processie voorbij zou gaan en men zou een teken van respect ten aanzien van de hostie eisen, dan moet men hun gevoelens niet beledigen, terwijl men aan de andere kant niet kan instemmen met hun verkeerde aanbidding.

Een bewijs uit de Romeinenbrief

Het is belangrijk om eraan te denken, dat de overheid door God is ingesteld en door Hem wordt erkend. Daarom moet de christen gehoorzaam zijn aan de overheid, waar hij zich ook mag bevinden. In de Brief aan de Romeinen schrijft Paulus over dit belangrijke onderwerp. Het is de Brief die meer dan enige andere Brief de fundamenteën, de kenmerken en de gevolgen van het christendom tot uitdrukking brengt, voor wat de individuele christen betreft.

Korte samenvatting van de Brief aan de Romeinen

In deze Brief wordt eerst de toestand van de mens beschreven, daarna de verlossing die in Christus Jezus is. De eerste drie hoofdstukken zijn gewijd aan het verval van de mens. De volgende vijf zijn gewijd aan de verlossing die God heeft bewerkt, als antwoord op de toestand van de mens. In de hoofdstukken 9, 10 en 11 schrijft Paulus over het handelen van God met Israël en de volken. Daarna begint het praktische gedeelte van de Brief. In hoofdstuk 12 vinden wij de houding van de christenen ten opzichte van elkaar en ten opzichte van hun vijanden. In hoofdstuk 13 lezen wij over de houding van de christen tegenover de bestaande overheden.

De overheid

De uitdrukking "de overheden" omvat iedere vorm van bestuur waaronder christenen geplaatst kunnen zijn. Dit geldt voor een democratie, maar ook voor een totalitaire regeringsvorm. Het is de taak van de christen om achting te betonen tegenover allen die met gezag bekleed zijn, eer te bewijzen aan wie eer verschuldigd is, niemand iets schuldig te zijn dan elkaar lief te hebben. Dit was bijzonder moeilijk in de tijd toen Paulus deze Brief schreef; de toen regerende heerser was een van de slechtste en wreedste mensen die ooit op de troon van de Caesars zat. De christen is geroepen om te gehoorzamen. Niet altijd en onder alle omstandigheden aan Nebukadnezar of Nero, maar wel altijd en onder alle omstandigheden aan God.

Aan God meer gehoorzaam zijn dan aan mensen

Ik moet de overheden gehoorzamen in alles wat verenigbaar is met het gehoorzamen aan God, hoe moeilijk dat ook mag zijn. Het licht van deze drie getrouwe joodse mannen, die voor Nebukadnezar stonden, was veel geringer, dan het licht dat de christen nu behoort te hebben. Zij hadden alleen de openbaring van God die Hij tot die tijd aan Israël gegeven had. Maar het geloof weet altijd wat de wil van God is, of er nu weinig of veel licht is. Het zoekt en vindt de leiding van God.

De heerser had een bevel uitgevaardigd dat in strijd was met de grondslag van de waarheid van de ene ware God. Israël was speciaal geroepen om de leer te handhaven, dat Jahweh deze ene ware God is en niet de afgoden. Hier was een koning die hen bevolen had om neer te vallen en een beeld te aanbidden. Zij wilden niet zondigen. Zij moesten God meer gehoorzaam zijn dan de mens. God moet worden gehoorzaamd, wat de gevolgen ook mogen zijn.

Uit twee kwaden kiezen

Een christen mag uit twee kwaden nooit het minst kwade kiezen. Het beginsel voor een christen is, nooit kwaad te doen. Hij kan falen, dat ontken ik niet. Maar ik begrijp het niet, als een christen zich rustig neerlegt bij het kwade, dat hij meent te moeten accepteren. Dat is een heidense gedachte. Een afgodendienaar, die niet het geopenbaarde licht van God bezit, kan niet beter weten. Toch zijn er mensen die zich christen noemen en die de tegenwoordige toestand van de Gemeente gebruiken als een excuus om in bepaald kwaad te volharden, terwijl ze zeggen: "Van twee kwaden moeten wij het minst kwade kiezen".

De weg van God

Maar ik geloof dat er voor de christen, hoe moeilijk de weg ook mag zijn, altijd maar één weg is om te bewandelen, de weg van God. Waarom ondervind ik dan praktische moeilijkheden? Omdat ik mijzelf wil sparen. Als ik zelfs een gering kwaad vergeeijlijk, dan ligt de brede weg van gemak en eer open. Ik verloochen zo God en kom onder de macht van satan. Dit was juist de raad die Petrus aan de Heer gaf, toen Hij erover

sprak, dat Hij ter dood gebracht zou worden: "God zij U genadig, Heer, dat zal U geenszins gebeuren" (Matt. 16:22). Maar de Heer moest tegen Petrus zeggen: "Ga weg, achter Mij, satan".

Gevaren

Elke christen loopt het gevaar om, net als Petrus, onder de macht van satan te komen. Door een beetje kwaad te doen, door het met het geweten op een accoordje je gooien of door de beproeving te vermijden, die het gehoorzamen aan God altijd meebrengt. Door zo te handelen zal hij geen vijandschap van de wereld ondervinden en misschien wel door haar geprezen worden.

Weest in geen ding bezorgd

Maar als het oog eenvoudig is, dan zal God altijd Zijn rechten ontvangen. Dan erkent de ziel, dat Hij de eerste plaats moet hebben. Dan zal ik God altijd meer gehoorzamen dan de mens. Als wij daaraan vasthouden, is ons pad volkomen duidelijk. Er kan een groot gevaar dreigen, misschien staat de dood ons te wachten, zoals bij Sadrach, Mesach en Abednego, toch kunnen wij volkomen rustig zijn en hoeven wij in geen ding bezorgd te zijn.

De eer van God stond op het spel

De koning was nog woedender geworden, toen de drie mannen tegen hem zeiden: "Wij hebben niet van node u op deze zaken te antwoorden" (vs. 16). Niet nodig hem te antwoorden! En dat terwijl hun leven gevaar liep! Het was een kwestie die God betrof. Hun zorg was de keizer te geven wat van de keizer was en God wat van God was. Zij handelden in de geest van dit woord van Christus, voordat het gegeven werd. Zij hadden plichtsgetrouw gewandeld op de plaats die de koning hun had toegewezen. Maar nu stond de eer van God op het spel en vertrouwden zij op Hem.

God dienen

De vrienden zeiden tegen de koning: "Zal het zo zijn, onze God, die wij eren, is machtig ons te verlossen uit de oven van het brandende vuur, en Hij zal ons uit uw hand, o koning! verlossen" (vs. 17). Dit is een mooi antwoord! De koning die er niet aan dacht, iemand anders te dienen dan zichzelf en die alleen zichzelf zag om gediend te worden, stond voor hen en zij zeiden tegen hem: "Onze God, die wij dienen". Tot nu toe hadden zij God en de koning trouw gediend. Zij bleven God dienen, ook toen zij het gebod van de koning niet gehoorzaamden.

Vertrouwen en geloof

Zij vertrouwden op God: "Hij zal ons uit uw hand, o koning! verlossen". Dit is niet alleen vertrouwen, het is ook geloof: "Hij zal ons verlossen". Wij zien dat het nog verder gaat: "Maar zo niet, u zij bekend, o koning! dat wij uw goden niet zullen eren, noch het gouden beeld dat gij hebt opgericht, zullen aanbidden" (vs. 18). Zelfs als God Zijn macht om ons te bevrijden, niet gebruikt, dienen wij Hem. Wij zullen de goden van de wereld niet dienen!

De zwakheid van de koning

Wat een tegenstelling zien wij tussen deze drie mannen enerzijds en de koning anderzijds. Op dat ogenblik was alle aandacht van het Babylonische Rijk op de drie vrienden gericht. Vergeten was het gouden beeld. De koning zelf stond machteloos tegenover zijn gevangenen uit Israël. Zij waren kalm en onbevreesd, terwijl de koning zijn zwakheid toonde. Hij gaf toe aan zijn toorn, de woede stond op zijn gezicht te lezen en hij uitte bedreigingen die hun doel totaal misten. De oven werd zevenmaal heter gestookt dan gewoonlijk. De mannen die hen, in opdracht van de koning, in de oven moesten werpen, werden zelf door de vlammen verteerd.

De koning schrok

Toen de drie mannen gebonden in de brandende vuuroven geworpen waren, schrok de koning geweldig. Hij ontzette zich. Vlak voor zijn ogen gebeurde een groot wonder. Nu was het geen visioen. Nu openbaarde God Zijn macht. Midden in de brandende oven was iets te zien dat de koning ontzette. De koning stond haastig op en zei tegen zijn raadsheren: "Hebben wij niet drie mannen in het midden van het vuur, gebonden zijnde, geworpen? Zij antwoordden en zeiden tot de koning: Het is gewis, o koning! Hij antwoordde en zeide: Ziet, ik zie vier mannen, los wandelende in het midden van het vuur en er is geen verderf aan hen" (vs. 24, 25). Wat baatte het de koning, de machtigste heerser van de wereld te zijn, omgeven met alle macht en grootheid van zijn rijk? Daar liepen de mannen die gebonden in de vuuroven geworpen waren. Het vuur dat de koning bestemd had, om hen te vernietigen, had alleen maar hun banden verbrand.

Een zoon der goden

Maar dat was nog niet alles. Nebukadnezar zag nog iemand in het vuur wandelen, waarvan hij zei: "En de gedaante van de vierde is gelijk aan die van een zoon der goden" (vs. 25). God kon een Bileam of een Kafas gebruiken om een waarheid uit te spreken, waarvan ze de reikwijdte zelf niet begrepen. Zij spraken hun woorden niet in gemeenschap met Hem. Zo is ook de uitdrukking die de koning gebruikte: "Zoon der goden", zeer gepast. Wij mogen niet veronderstellen dat hij inzicht had in de betekenis van dit woord. Toch was het treffend juist. Ik denk dat de Geest van God de koning tot deze uitspraak bracht.

Als dan de Zoon u zal vrijmaken...

In het Nieuwe Testament zien wij dat onze Heer Zelf verwijst naar de twee namen die in Daniël voorkomen: Zoon des mensen en Zoon van God. Zoon des mensen is de naam van Christus in Zijn rechterlijke heerlijkheid. Hij is Zoon des mensen omdat de Vader Hem macht gegeven heeft om oordeel uit te oefenen (Joh. 5:22, 27). Als Zoon van God geeft Hij leven, ja, Hij maakt levend temidden van de dood. De Zoon van God bevrijdt hen die gebonden zijn. "Als dan de Zoon u zal vrijmaken, zult u werkelijk vrij zijn" (Joh. 8:36). Dit vers is een leerstellige verklaring van wat wij hier in Daniël lezen. De Zoon is er en Hij maakt de gevangenen vrij. Mensen hadden hen gebonden en de koning had geprobeerd om zijn wraak uit te oefenen tegen ieder die de ware God erkende. Tegenover alle tegenstanders hadden deze drie mannen hun leven gewaagd. De Zoon was voor hen tussenbeide gekomen, door hen te bevrijden. De trotse koning verbond hun namen met de Allerhoogste God, die Zich niet schaamt hun God genoemd te worden.

Getrouw tot de dood

De heerschappij van de volken is nog steeds niet voorbij. Aan het einde van deze periode gebeurt er weer iets dergelijks. Het Boek de Openbaring toont ons, dat de laatste grote koning uit de volken al het gezag van zijn regering zal gebruiken om de "godsdienst" van de toekomst aan alle mensen op te leggen. Dan zal God Zijn kracht op wonderlijke wijze gebruiken om Zijn getuigen voor het hun toegewezen werk te beschermen. Sommigen zullen tot de dood lijden. Anderen worden door genade bewaard, temidden van de afgoderij in die dagen.

Een dag van benauwdheid voor Jakob

Als dit alles plaatsvindt, zal de Gemeente niet meer op de aarde zijn. Daarom worden in de laatste, grote verdrukking, de Joden nadrukkelijk genoemd. De mensen zullen uiteindelijk gedwongen worden om de ware God te erkennen, maar van tevoren zal er een hevige vervolging plaatsvinden. Er zal dan zoiets zijn als het "verheerlijken van God in het vuur", een uitdrukking die gebruikt wordt met betrekking tot het overblijfsel van Israël in de laatste dagen.

De plaats van de Gemeente in deze wereld

Wat de Gemeente betreft, wij kunnen in de wereld verdrukking verwachten. Het Nieuwe Testament laat ons dit duidelijk zien. De Heilige Geest ziet de christenen in beginsel als gescheiden van de wereld. Zij zijn de voorwerpen van vijandschap, vervolging, verwerping en verachting. Christenen moeten voor de wereld verantwoording afleggen van het feit dat ze de wereld hebben opgegeven. Nu is het nog de tijd van de macht van de volken. De plaats van de christen is een plaats van onderworpenheid. Veel wat de overheid verlangt, kan de christen doen. Als het gezag van de wereld botst met het gezag van God, moeten wij God meer gehoorzamen dan de mensen, ongeacht wat de gevolgen zijn. Gehoorzaamheid is het enige wat God van ons vraagt.

Het einde van de eeuw

Het verval van het rijk van de volken komt in de volgende hoofd stukken steeds duidelijker naar voren. Afgoderij, een wereld godsdienst, bestemd voor iedereen, zijn de eerste grote kenmerken van het eerste rijk. Zoals de mensen in het eerste rijk tot afgoderij werden gedwongen, zo zal het aan het einde van de eeuw zijn. Het Boek de Openbaring toont ons de laatste fase van het laatste rijk van de volken. Waar het mee begon, daarmee zal het ook eindigen. Dezelfde dwang die hier gebruikt werd om alle onderdanen te laten buigen en het opgerichte beeld te aanbidden, zal aan het einde weer uitgeoefend worden.

Een les voor ons

Bij de bespreking van de volgende hoofdstukken hopen wij iets meer op details in te gaan. Wat wij nu gezien hebben bevat ook een les voor ons. Als God straks een trouw overblijfsel onder de Joden zal hebben, dan mogen wij, christenen, nu niet ongehoorzaam zijn aan onze hemelse positie! Wij hebben een hogere verwachting dan Daniël en zijn vrienden. Zij hadden niet het voorrecht om de Heer Jezus te zien, Die vanwege het lijden van de dood met heerlijkheid en eer is gekroond (Hebr. 2:9). Daniël kon getuigen van de verwerping van de Messias en van Zijn universele en eeuwige heerschappij. Wij, die in een tussentijd leven, zien nu andere en hogere heerlijkheden in Hem. Wij kennen Hemzelf, in Wie deze zegeningen worden bewaard. Wij weten dat Hij de waarachtige God is en het eeuwige leven en dat wij gezegend zijn met alle geestelijke zegening in de hemelse gewesten in Hem. Wij zijn uit deze wereld geroepen om Hem te volgen, om spoedig deelgenoten van Zijn hemelse heerlijkheid te zijn. Voor ons is het "nog een zeer korte tijd en Hij die komt, zal komen en niet uitblijven" (Hebr. 10:37).

Met Christus

Laten wij dan gescheiden blijven van deze tegenwoordige boze wereld. De Here geve, dat wij geen moeite zullen hebben om te weten wat de wereld is en waar wij behoren te staan. Laten wij dagelijks ons kruis opnemen en Hem volgen, terwijl wij uitzien naar de heerlijkheid van de Heer Jezus Christus, "die het lichaam van onze vernedering zal veranderen tot gelijkvormigheid aan het lichaam van Zijn heerlijkheid, naar de werking van de macht die Hij heeft om ook alles aan Zich te onderwerpen".

Al onze zegeningen zijn gebaseerd op het kruis en al onze hoop is gevestigd op Zijn heerlijkheid en op Zijn wederkomst voor ons. De Zoon van God wil in alles met ons zijn, hoe de gevaren en beproevingen ook mogen zijn. Mogen wij beter verstaan wat het zeggen wil, met Christus te wandelen. De Here geve dat wij zó leven, in een steeds toenemende kennis van de Gezegende, met Wie wij te doen hebben en aan Wie wij toebehoren.

Hoofdstuk 4

Het begin van het wereldrijk van de volken is een voorafschaduw van het eind van dat rijk in de toekomst. Zoals er toen bevrijding kwam door de macht van God, zo zal dat in de toekomst ook gebeuren; een bevrijding speciaal in verbinding met de getrouwen van Israël, de Joden. Ik bedoel niet de Joden in hun tegenwoordige toestand. Nu zijn zij als volk terzijde gesteld. Maar dit zal niet altijd zo blijven. De tijd komt dat het zaad van Abraham zich tot God zal bekeren en de Messias zal aannemen, zoals door de profeten is voorspeld. God zal met de getrouwen zijn, die er in die dagen gevonden worden. Voordat die tijd aanbreekt, zal er een belangrijke verandering plaatsvinden in de wereldgeschiedenis. God zal "hen die niet van de wereld zijn", eerst uit de wereld wegnemen: de Gemeente zal worden opgenomen. De Heer Jezus komt spoedig!

Direct en indirect Godsbestuur

Zoals wij weten, was er een tijd in de wereldgeschiedenis, dat God een direct bestuur uitoefende over Israël. Zelfs hun oorlogen heetten de oorlogen van Jahweh en hun nederlagen, hongersnoden, enz. werden door Hem gezonden als straf voor bepaald kwaad dat bij Zijn volk gevonden werd, waarvoor Hij hen moest straffen. In de tegenwoordige tijd is het werk van God niet direct verbonden met de voortgang van de wereld. Haar tijden van vooruitgang en achteruitgang zijn niet de uitdrukking van Zijn wil, hoewel Hij hen in voorzienigheid altijd bestuurt. Terwijl het waar blijft, dat er geen oorlog of leed van enige aard is, dat buiten God om gebeurt en dat alles uitdrukkelijk onder Zijn soeverein bestuur valt, is dat toch nog geen direct Godsbestuur. In de tegenwoordige tijd kan niet gezegd worden, dat een bepaalde oorlog naar het Woord van God is, of dat een hongersnood een kastijding is voor een of ander kwaad. Zolang Israël de natie was waarin God Zijn wegen met de aarde openbaarde, kwamen overwinningen en nederlagen, vreugde en leed, direct van Hem. Maar vanaf de tijd, dat God Zijn volk Israël opgaf, is er alleen maar indirect bestuur geweest over deze aarde.

De roeping van de Gemeente

Daar komt nog iets bij. Toen Christus door Israël verworpen werd, verloor het volk daardoor de mogelijkheid om te worden hersteld als het belangrijkste volk op aarde. God maakte hiervan gebruik, zo mogen wij zeggen, om iets anders in te voeren, namelijk de roeping van de Gemeente. Ook werd de Heilige Geest van de hemel gezonden om aan de harten te werken, in het midden van de Gemeente te wonen en mensen te dopen tot één lichaam, het Lichaam van Christus, waarvan het Hoofd in de hemel is.

Het oordeel van verblinding

Daarom heeft God nu ook geen bijzondere relatie met de Joden. Hij laat Zich met hen niet meer in dan met andere volken. Er ligt een oordeel van verblinding over hen. Ze waren van tevoren blind. Het lag niet aan God dat ze Christus afwezen. In die zin maakt Hij nooit iemand blind. Alleen de zonde verblindt. Maar als de mensen het licht van God afwijzen en hardnekkig ieder getuigenis van Hem verwerpen, geeft Hij de mens soms over aan volslagen duisternis. Het volk Israël is nu ook verblind door Gods oordeel. Maar terwijl dit het geval is met de grote massa van dit volk, is het niet zo met allen. Er zal altijd een overblijfsel uit Israël zijn. Het is inderdaad de enige natie van wie dit gezegd kan worden. De enige natie die God nooit helemaal en voor altijd heeft opgegeven.

De band met Israël hersteld

Ook andere naties kunnen God kennen. Hij beproeft hen in Zijn opmerkelijke genade een tijdlang. God heeft onze westerse landen wonderbaar gezegend. Hij heeft de mensen Zijn Woord vrijelijk gegeven en veel andere voorrechten daarbij. Maar dit houdt van Gods kant geen verplichting in om onze landen altijd te blijven zegenen. Integendeel. Als de mensen zich van de waarheid afkeren en aan afgoderij de voorkeur geven, zal God hen zeker opgeven. De westerse landen zullen vallen onder de misleiding, die straks over de wereld zal komen. Wij staan vlak voor die tijd. Terwijl God in deze tijd bezig is met het bijeenverzamen van de Gemeente uit alle volken, kan er geen enkele speciale band met Israël zijn. Hij zal hen nu niet als Zijn volk aanwijzen en hen bevrijden uit al hun benauwdheden. Maar wanneer het God behaagt de Gemeente weg te nemen, zal Israël opnieuw naar voren komen. In die dag, als hun harten door de Geest van God zullen worden aangeraakt, zal de bevrijding komen, waarvan wij een voorbeeld zagen aan het eind van hoofdstuk drie.

Een indruk van voorbijgaande aard

Bij die gelegenheid was de koning zo onder de indruk, dat hij bevel gaf, als verordening in zijn rijk, dat de God van Sadrach, Mesach en Abednego moest worden geëerd. Iedereen die een lastering zou spreken tegen die God, zou in stukken gehouwen worden en zijn huis zou tot een puinhoop gemaakt worden. Dit bevel

en ook de speciale eer die in hoofdstuk twee aan Daniel gebracht moest worden, was maar van zeer korte duur. Het was louter een voorbijgaand gevoel, dat geleidelijk uit de gedachten van de koning verdween, zoals een morgenwolk aan de hemel.

Niet veranderd

Nebukadnezar vertelt in hoofdstuk vier zelf hoe weinig de wegen van God zijn hart hadden geraakt. Hij was maar een ogenblik geraakt geweest door de openbaring van Gods wijsheid en macht. Het is gemakkelijk om eer te bewijzen aan een profeet en om de onderdanen van zijn rijk te dwingen om de God te eren die als geen ander kon verlossen. Maar hoe was het met hemzelf? "Ik, Nebukadnezar, gerust zijnde in mijn huis, en in goede welstand in mijn paleis" (vs. 4). Uit zijn eigen verhaal wordt duidelijk dat Nebukadnezar in de grond der zaak nog dezelfde man was, hoewel hij vertelt van de genade aan hem betoond en de wonderbaarlijke gebeurtenissen van de voorafgaande hoofdstukken. Maar er was geen werkelijke verandering in zijn ziel gekomen. Zijn hart was niet tot God gebracht. Hij was rustig in zijn huis en in goede welstand in zijn paleis. Evenals bij de mens van de wereld, versterkte alles wat God hem in handen had gegeven alleen maar zijn trots en zelfingenomenheid.

Een nieuwe waarschuwing

In deze toestand zond God hem een nieuwe waarschuwing: "Ik zag een droom, die mij vervaarde, en de gedachten, die ik op mijn bed had, en de gezichten van mijn hoofd verbijsterden mij" (vs. 5). Daarom gaf hij een bevel om alle wijzen van Babel tot hem te brengen, opdat zij de uitlegging van de droom bekend zouden maken. Het was weer tevergeefs. Zij kwamen en hij vertelde de droom. "Maar zij maakten mij zijn uitlegging niet bekend" (vs. 7). "Totdat ten laatste Daniël voor mij inkwam, wiens naam Beltsazar is, naar de naam van mijn god" (vs. 8). Tot hem sprak de koning: "Beltsazar, gij overste der tovenaars, daar ik weet, dat de geest der heilige goden in u is en geen verborgenheid u zwaar is, zo zeg de gezichten van mijn droom die ik gezien heb, te weten zijn uitlegging" (vs. 9). Nebukadnezar mag dan in heidense stijl tot Daniël spreken en de wijsheid van de allerhoogste God in hem toeschrijven aan zijn eigen goden, toch erkent hij, dat er iets speciaals, iets bijzonders, in Daniël is.

Daniël is verbijsterd

Toen Daniël de droom hoorde, was hij ongeveer een uur lang verbijsterd en zijn gedachten verontrustten hem. Wij moeten dit gezicht niet beperken tot de geschiedenis van Nebukadnezar alleen. In hoofdstuk twee was Nebukadnezar het hoofd van goud, in dit hoofdstuk is hij de boom. Maar in hoofdstuk twee stelde het gouden hoofd niet de koning voor, maar zijn rijk. Wat waar was voor koning Nebukadnezar, was karakteristiek voor het hele heidense rijk. Zo ook in dit hoofdstuk. Daniël gevoelde leed en afgrijzen, bij het zien van wat Nebukadnezar te wachten stond. Het visioen kondigde ook duidelijk de afloop aan van het nieuwe systeem dat de God van de hemel had opgericht. Maar laten wij verder gaan met ons hoofdstuk. Daniël legt het visioen uit. "Mijn heer" zegt hij, "de droom wedervare uw haters, en zijn uitlegging uw tegenpartijders. De boom die gij gezien hebt, die groot en sterk geworden was, en welks hoogte tot aan de hemel reikte, en die over het ganse aardrijk gezien werd, en wiens loof schoon, en wiens vruchten vele waren, en waar spijs aan was voor allen, onder wie het gedierte des velds woonde, en in wiens takken de vogelen des hemels nestelden; dat zijt gij, o koning! die groot en sterk zijt geworden..." (vs. 19-22).

God is getrouw

Zowel de Psalmen als de Profeten gebruiken het beeld van een boom om de door God aan Israël en aan andere mensen aangewezen positie aan te duiden. Zo is de wijnstok in Psalm 80 duidelijk een beeld van wat Israël had behoren te zijn naar Gods bedoeling. Maar Israël heeft volkomen gefaald. Dit zien wij ook in Jeremia 2; Ezechiël 15 en andere plaatsen. Gods plannen lijken te mislukken. Maar Hij geeft het nooit op. Hij kan berouw hebben over de schepping. Overal waar niet alleen het werk van Zijn hand gevonden wordt, maar ook de vrucht van de werking van Zijn hart, Zijn voornemen, daar geeft God het niet op. Waar Hij enkel tot aanzijn roept wat tevoren niet bestond, daar kan verandering in komen. Maar er is geen verandering, daar waar God Zijn liefde op iemand richt en bepaalde passende gaven geeft. "De genadegaven en de roeping van God zijn onberouwelijk" (Rom. 11:29). Dit is een heel belangrijke zaak. God is getrouw. Als ik in de trouw van God geloof, wat mijn persoonlijk leven betreft, waarom zou ik niet in de trouw van God geloven, wat Israël betreft? Is Hij ooit van Zijn voornemen afgeweken of heeft Hij ooit Zijn gaven teruggenomen? Zo niet, dan zal God, hoe de schijn ook mag zijn, Zijn trouw en genade tot het einde toe bevestigen.

Het voorbeeld van de cederboom

Het voorbeeld van de cederboom uit Ezechiël 31:3 kan ons helpen om te illustreren wat wij in Daniël zien. "Zie, Assur was een ceder op de Libanon, schoon van takken, schaduwachtig van loof, en hoog van stam, en zijn top was tussen dichte takken". En verderop: "De cederen in Gods hof verduisterden hem niet" (vs. 8). Hier gaat het om de andere machten in de wereld. "De cypressen waren niet te vergelijken met zijn twijgen...". Deze aanhalingen uit de Schrift laten ons zien dat de boom in de Schrift wordt gebruikt als symbool van vruchtdragen of van een plaats van hoge waardigheid en belangrijkheid.

De gelijkenissen over het koninkrijk der hemelen

In het Nieuwe Testament wordt het beeld uitgebreid. Daar zien wij een macht die een tijd lang Israël vervangt. Matteüs 13 toont ons dat de bedeling van het koninkrijk der hemelen in één van haar fasen wordt vergeleken met een boom die opschiet. De Heer ontvouwt daar de geschiedenis van het belijdende christendom. In Matteüs 12 heeft Hij het oordeel over Israël uitgesproken. De laatste toestand van dit volk zou erger zijn dan de eerste. Dat was de toestand van het boze geslacht dat de Heer Jezus ter dood zou brengen, voordat God Zijn volk oordeelt. Vervolgens wendt de Heer zich tot het christendom. In de gelijkenis van het mosterdsaad zien wij dat wat in het begin klein was, uitgroeit tot een geweldige zaak op aarde. Het kleine mosterdsaad wordt een grote boom. De boom als symbool wijst dus heen naar grootheid op aarde. Het kan de grootheid van een individu zijn, als uitdrukking van macht, zoals bij Nebukadnezar; de grootheid van een volk dat andere volken overheerst, of de grootheid van een religieus systeem zoals in Matteüs 13.

In Daniël 4 wordt met de boom duidelijk een aardse macht bedoeld. Deze boom wordt door de mensen bewonderd. Alles wat het hart bevredigt is daar te vinden. Haar magnifieke afmetingen, de schoonheid van haar takken en bladeren, de overvloed en de heerlijkheid van haar vruchten, de aangename schaduw waaronder al de schepselen, de dieren van het veld en de vogels van de hemel, bescherming vinden. Dit alles en nog meer wordt erin gevonden. Zo dachten de mensen ook over die boom.

Het oordeel wordt aangekondigd

Wat is het oordeel van God? "Dat nu de koning een wachter, namelijk een heilige gezien heeft, van de hemel afkomende, die zeide: Houwt deze boom af en verderft hem; doch laat de stam met zijn wortels in de aarde" (vs. 23). Het gaat dus om een tijdelijke vererving. Er is in Gods gedachten niet zo iets als een totale vernietiging. Er moeten middelen gebruikt worden om de boom in leven te houden. "Doch laat de stam met zijn wortels in de aarde, en met een ijzeren en koperen band in het tedere gras van het veld, en in de dauw des hemels natgemaakt worden, en dat zijn deel zij met het gedierte des velds, totdat er zeven tijden over hem voorbijgaan. Dit is de uitlegging, o koning! en dit is een besluit van de Allerhoogste, dat over mijn heer, de koning, komen zal" (vs. 23, 24). En dan geeft Daniël de persoonlijke toepassing op Nebukadnezar. De koning werd gewaarschuwd voor wat hem overkomen zou. Hij zou uit de mensen worden verdreven en hij zou verkeren bij de dieren van het veld. "Men zal u het kruid, als de ossen te eten geven; en gij zult van de dauw des hemels natgemaakt worden, en er zullen zeven tijden over u voorbijgaan, totdat gij bekent, dat de Allerhoogste heerschappij heeft over de koninkrijken der mensen en ze geeft aan wie Hij wil" (vs. 25). Deze toestand zou voor een bepaalde tijd zijn. "Totdat gij bekent ...".

De macht van God

Wij hoeven niet lang bij deze geschiedenis stil te staan. Geen gelovige met een eenvoudig hart, zal geneigd zijn hierover moeilijkheden op te werpen. Anderen hebben dit wel gedaan en het gedeelte uitgelegd als een loutere waanvoorstelling in de gedachten van de koning. Het Woord bevestigt, dat koning Nebukadnezar door Gods macht vernederd werd tot een dierlijke toestand. Wij erkennen dat God de natuurwetten opzij kan zetten. Hij deed dat door sommigen ongedeerd in de vurige oven te laten wandelen. Een ander bewaarde Hij in de leeuwenkuil. Wij voelen wel dat het alleen een kwestie van Zijn wil en Zijn woord is, dat Nebukadnezar in deze verschrikkelijke vernedering werd gebracht. Hij werd weggejaagd onder de dieren van het veld en at gras als de runderen. Wie het ene gelooft moet ook het andere geloven. Alleen Gods macht kan zo werken, Gods macht is de waarborg voor alles.

Wij hebben in dit gedeelte ook een beeld van de macht van de volken, van hun zelfingenomenheid en van het oordeel van God over hen. Ik denk dat Nebukadnezar ons laat zien, wat de algemene tendens bij die volken is, die macht bezitten, een macht die hen door God gegeven is. De koning wil zichzelf bewonderen en verhogen, door al de grootheid die God hem geschonken had, aan eigen verdienste toe te schrijven. Dan wordt hem duidelijk het oordeel aangekondigd, dat over hem zou komen.

Het oordeel komt

Daar op deze waarschuwing geen acht werd geslagen, volgt: "Dit alles overkwam de koning Nebukadnezar. Want op het einde van twaalf maanden, toen hij op het koninklijk paleis van Babel wandelde, sprak de koning, en zeide: Is dit niet het grote Babel, dat ik gebouwd heb tot een huis van het koninkrijk, door de sterkte van mijn macht, en ter ere van mijn heerlijkheid? Dit woord nog zijnde in de mond van de koning, viel er een stem uit de hemel: U, o koning Nebukadnezar! wordt gezegd: Het koninkrijk is van u gegaan" (vs. 28-31).

Macht wordt vaak misbruikt

Precies zo hebben de machtigen van de volken altijd gehandeld met betrekking tot God. Ik spreek nu niet over individuele personen die van tijd tot tijd opstaan. Vrome personen kunnen in de positie zijn geweest die ook door Nebukadnezar werd bekleed en hun macht op de juiste wijze gebruikt hebben. Maar in het algemeen hebben zijn opvolgers vanaf die dag tot nu toe, hun heerschappij over de wereld hoofdzakelijk voor zichzelf gebruikt.

Het christendom wordt staatsgodsdienst

Ik zeg dit niet in een gevoel van minachting voor deze machten. Ik stel alleen de feiten vast. De heersers over de volken waren vele eeuwen voor en na Christus heidenen. Toen het christendom door Constantijn

werd aangenomen en vervolgens langzamerhand door het hele rijk, kon niemand vermoeden dat het meer was dan een aangenomen religie. Maar dit belette de algemene loop der dingen niet. Het enige verschil was, dat aan de heidense godsdienst die tot dan overheersend was geweest, een einde werd gemaakt. Het christendom, dat van tevoren werd vertrapt, werd verheven tot staatsgodsdienst. Heidendom en christendom wisselden van plaats. Constantijn heeft misschien gedacht, dat het goed was de heiden te verdrukken en aan de christen eer te bewijzen. De Bijbel zelf in de hand nemen en onderzoeken wat de wil van God was, kwam niet aan de orde. Is dit sinds de tijd van Nebukadnezar ooit het geval geweest bij hen die de wereld beheersten? Ik spreek over de grote gezaghebbers van de wereld, toen het Romeinse rijk nog niet verbroken was. Hoewel er daarna best uitzonderingsgevallen kunnen zijn geweest van koningen die de vreze Gods voor ogen hadden, was het niet in hun macht de wezenlijke loop van de politiek van hun koninkrijk te veranderen. Zij die het probeerden, hebben gefaald in hun pogingen.

Nebukadnezar slaat geen acht op de waarschuwing

Dit hoofdstuk laat ons zien, dat alle macht en gezag die God aan de mensen geeft, gebruikt wordt om hun eigen trots te bevredigen. Het gevolg hiervan is, dat alle begrip van Gods gedachten van hen zou worden weggenomen. Nebukadnezar had opmerkelijke visioenen en openbaringen van God ontvangen. Maar wat baatten ze? Hij ontving nu deze waarschuwing, de meest persoonlijke van alle. Daniël had hem de raad gegeven, om zijn zonden door gerechtigheid af te breken en zijn ongerechtigheden op te geven, door genade te betonen aan de ellendigen (vs. 27). Maar de koning slaat geen acht op deze waarschuwing.

Twaalf maanden gingen voorbij. Toen schreef Nebukadnezar, met een hoogmoedig hart, al de grootheid en pracht waarmee hij was omringd, aan zichzelf toe en aan het werk van zijn eigen handen: "Is dit niet het grote Babel, dat ik gebouwd heb tot een huis van het koninkrijk, door de sterkte van mijn macht, en ter ere van mijn heerlijkheid" (vs. 30)? Direct werd het aangekondigde oordeel uitgevoerd. Wat toen letterlijk waar was voor Nebukadnezar, werd moreel waar, wat de totale macht van de volken betreft. Al de volken zouden zonder begrip van God zijn en zich niet aan Hem onderwerpen.

Het hart van een beest

"Ter zelfder ure werd dat woord volbracht over Nebukadnezar; want hij werd uit de mensen verstoten, en hij at gras als de ossen, en zijn lichaam werd van de dauw des hemels nat gemaakt, totdat zijn haar groeide als de vederen van de arenden, en zijn nagels als van de vogels" (vs. 33). In vers 16 was gezegd: "Zijn hart worde veranderd, dat het geen mensenhart meer is, en hem worde een beestenhart gegeven". Elke relatie tot God ging geheel verloren. Hij had niet meer begrip van God dan de dieren van het veld. Zelfs een natuurlijk mens heeft een geweten. Maar Nebukadnezar verloor al zijn denkvermogen. Het werd gereduceerd tot het onverstand van een dier.

Het verschil tussen mens en dier

De mens is gemaakt om op aarde het schepsel te zijn dat tot God opziet en in afhankelijkheid van Hem leeft. Dat is zijn heerlijkheid. Een beest heeft geen begrip van God, Die alle dingen gemaakt heeft. De mens heeft dat besef van nature wel. De mens heeft een ingeschapen Godsbesef. Er vond bij Nebukadnezar ook een fysieke verandering plaats. Teruggebracht tot de toestand van een dier, verloor hij dat wat een mens kenmerkt: alle erkenning van God. Hij had het hart van een dier, zoals hier wordt gezegd. Hij had niets van het karakter en de heerlijkheid van de mens overgehouden. De mens is hier beneden geplaatst als het beeld en de heerlijkheid van God. Hij is er verantwoordelijk voor om God bekend te maken en hij kan dat alleen maar doen, als hij naar God opziet. Er zijn mensen die het uiterlijke voorkomen van een mens hebben, maar "zijn als de beesten, die vergaan" (Ps. 49:21).

Deze waarheid zien wij opmerkelijk bevestigd bij Nebukadnezar. Maar het is in principe waar voor ieder mens die zichzelf en niet God voor ogen heeft. Nebukadnezar had geen inzicht, geen verstand. Hij schreef alles wat hij bereikt had toe aan zichzelf en niet aan God. Zo werd hij door een verschrikkelijk oordeel van God teruggebracht tot de laagste toestand. Nooit had een heiden zo'n macht en heerlijkheid gehad als Nebukadnezar, maar in één ogenblik wordt alles veranderd. Op het toppunt van zijn trots kwam het oordeel van God over hem. Hij werd uit de gemeenschap van de mensen verstoten en at gras als de runderen.

Geen definitief oordeel

Toch was dit oordeel niet definitief. Het zou zijn "tot zeven tijden over u voorbijgegaan zijn". Omdat dit oordeel over Nebukadnezar een type is van de toestand waarin de volkerenmachten zijn, is "tijden" een juistere uitdrukking dan jaren. Een symbolische term is hier beter op zijn plaats dan een term uit het gewone leven. De volken zouden, hoewel God hun die macht gegeven had, regeren zonder enige gepaste erkenning van Hem. Zij gebruikten en gebruiken hun macht voor hun eigen doel en hun eigen belang. De houding van Nebukadnezar en het oordeel over hem, is terecht van toepassing op de gehele loop der volkeren.

Nebukadnezar looft de Allerhoogste

Wij gaan terug naar Nebukadnezar. De zeven tijden gingen over hem voorbij. "Aan het eind van deze dagen nu, hief ik, Nebukadnezar, mijn ogen op ten hemel" (vs. 34). Dat was het eerste teken van de terugkeer van zijn verstand. Een dier kijkt naar beneden, het ziet nooit naar boven, in de morele betekenis van het woord.

De mens, als hij moreel als mens handelt, erkent in zijn geweten dat er Één is van Wie hij alles heeft gekregen en Die hij moet eren en gehoorzamen. Nebukadnezar hief, toen de tijd van het oordeel voorbij was, zijn ogen op naar de hemel. Hij neemt de ware plaats in van een mens tegenover zijn Schepper. En zijn verstand keerde in hem terug. Wat is het gevolg? Hij looft de Allerhoogste en prijst en verheerlijkt de eeuwig Levende.

Nebukadnezar loofde God

Nebukadnezar hief, toen de tijd van het oordeel voorbij was, zijn ogen op naar de hemel. Wat was het gevolg? Hij loofde de Allerhoogste en prees en verheerlijkte de Eeuwiglevende. Merkt u het verschil op? Bij voorgaande gelegenheden had hij zich neergebogen voor Daniël en gaf toen bevel om liefelijke reukwerken aan Daniël te offeren. Ook heeft hij eens wetten en decreten uitgevaardigd, met het bevel dat de God van de Joden door al zijn onderdanen moest worden geëerd.

Maar wat deed hij nu? Hij boog zich voor God. Hij was niet bezig anderen ten goede of ten kwade te dwingen, maar zelf roemde, prees en vereerde hij de Allerhoogste. Let ook op de gepaste uitdrukking: "de Allerhoogste", omdat het hier met speciale nadruk wordt gebruikt. "En ik loofde de Allerhoogste, en ik prees en verheerlijkte de Eeuwiglevende, omdat Zijn heerschappij een eeuwige heerschappij is, en Zijn koningschap is van geslacht tot geslacht; en al de inwoners der aarde zijn als niets geacht, en Hij doet naar Zijn wil met het heil des hemels en de inwoners der aarde, en er is niemand, die zijn hand afslaan, of tot Hem zeggen kan: Wat doet Gij?" (vs. 34, 35).

De wortelstomp in de aarde

Als de tijden van de volkeren eindigen, zal de wortelstomp zijn vitaliteit laten gelden. Deze werd in de aarde gelaten, beschermd door de Goddelijke voorzienigheid. De aardse regeringen vormen nog altijd een belemmering voor de anarchie, die zich anders over de aarde zou hebben verspreid. Wij moeten niet vergeten, dat het bestaan van de regeringen in deze wereld een buitengewone genade is. Het ontbreken van bestuur betekent anarchie. Terwijl God in deze tijd de mensen in bedwang houdt en het welzijn van de wereld tot op zekere hoogte op het oog heeft, komt er straks een tijd dat de wortelstomp opnieuw zal uitspruiten. Dan zal worden gemerkt dat de door God ingestelde regering werkelijk aan het doel beantwoordt waarvoor God haar op de aarde heeft gesteld. Wanneer zal dat zijn? "Wanneer Uw gerichten op de aarde zijn, zo leren de inwoners der wereld gerechtigheid" (Jes. 26:9).

De gezegende regering van Christus

Als Christus regeert zal ieder woord dat van God komt, werkelijk overeenkomstig Zijn wil worden vervuld. Dan zal de mens volledig worden gezegend en hij zal niet langer lijken op de dieren die vergaan. Dan zal Israël nooit meer zijn eigen Messias verwerpen. De volken zullen dan de macht die God hen in Zijn mildheid heeft geschonken, niet voor zichzelf opeisen. In die dag zullen al deze heerlijkheden met kracht gezien worden. Maar het kan alleen als Christus, die ons leven is, in heerlijkheid is verschenen en wij met Hem in heerlijkheid zullen verschijnen. Christus zal het Hoofd van de volken en van de Joden zijn. Alle naties, stammen en tongen zullen Hem dienen. God kan alleen daar gekend worden, waar Christus gekend wordt. Zijn goedheid en heerlijkheid kunnen alleen worden gezien, daar waar Christus wordt erkend.

De tijd van de herstelling van alle dingen

De Heer Jezus Christus Zelf zal komen. Alles wat door de mens bedorven en afgebroken is, zal Hij herstellen en weer oprichten. Wanneer die dag komt, zal worden gezien dat het bestuur van de volken, niet in haar huidige verdorven toestand, maar gereinigd van het kwaad en uitgeoefend naar de gedachten van God, op aarde zal gedijen. Ze zal het kanaal zijn van ongekende voorspoed en zegen. De zonde is voor de genade van God tot nu toe een belemmering geweest om zich te openbaren. Wanneer de grote vervulling van deze geschiedenis van Nebukadnezar zal plaatsvinden, zal God de teugels in eigen hand nemen, als de Allerhoogste God. De volken zullen zich dan buigen in lofprijzing en dankbare vreugde.

God, de Allerhoogste

Het is zinvol om in de Schrift te zoeken naar de tekstplaats, waar een bepaald woord voor het eerst gebruikt wordt, om de volledige betekenis te kunnen zien. De uitdrukking "Allerhoogste God" komen wij voor het eerst tegen in de geschiedenis van Melchisédek, toen Abraham terugkeerde van de vervolging van de koningen, die Lot gevangen hadden genomen. Zo zal het aan het einde van deze bedeling ook zijn, wanneer er niet alleen overwinning zal zijn over al de machten die zich tegen Gods volk verzamelden, maar ook Melchisédek zal verschijnen om te zegenen.

Melchisédek ontmoette Abraham. Abraham gaf hem de tienden van alles en ontving zijn zegen. Melchisédek is in dit opzicht een type van Christus, dat hij de koninklijke heerlijkheid met de priesterlijke verenigt. Melchisédek was de koning van Salem en zijn naam betekent: koning van de gerechtigheid. In de dag van Christus zal de vrede gebaseerd zijn op gerechtigheid. Maar Melchisédek was ook een priester van de Allerhoogste God. Niet het brengen van offers of van reukwerk karakteriseerde zijn dienst, maar het brengen van brood en wijn, ter verfrissing van de overwinnaars. Hij zegende en sprak de zegen van de Allerhoogste God, de Bezitter van hemel en aarde, uit. In de toekomstige dag zal er niet langer een morele kloof zijn tussen hemel

en aarde, maar een volledige vereniging van hemel en aarde. Het zal een verbinding zijn, gekenmerkt door de meest intieme harmonie. En de Heer Jezus zal de band zijn die verenigt. Hij is het Hoofd van hen die de hemel toebehoren, Hij is ook de Koning der koningen en de Heere der heren. Hij is de soevereine Beschikker is over alle aardse macht.

Een tijd van zegen voor de Joden en de volken

Voor Christus zullen allen die in de hemel en op de aarde en onder de aarde zijn zich buigen. Dit zal het tijdperk zijn van het volledige herstel van het verstand (inzicht) en van geweldige zegen voor de volken. Als er personen geroepen zijn, om de trouw van God te eren en met inzicht in Zijn wegen te wandelen, dan zijn het wel Zijn eigen kinderen, die het bewustzijn van de liefde van de Vader genieten. Omdat wij deze plaats, die wij door genade innemen, mogen verstaan, zijn wij in staat om het onvermijdelijke einde van alle dingen te kennen, voor zover het de mens betreft. De dag van het oordeel nadert. Als die dag over de wereld komt, zal het oordeel Jood en heiden treffen, want beiden zijn in een toestand van afval. Toch weten wij dat er een overblijfsel van Jood en heiden zal zijn. Dat de Joden verhoogd, de volken gezegend zullen worden. De heerschappij zal niet langer een verminkte stronk zijn, maar zij zal weer uitlopen tot haar normale kracht en majesteit onder de dauw van de hemel.

Niet door menselijke inspanning

Het is een grote dwaling wanneer iemand weigert zijn totaal vervallen toestand te oordelen. Als hij vol zelfvertrouwen hoopt een beter mens te worden en gelooft dat de wereld door de inspanning van de mens in een toestand van vrede en rechtvaardigheid zal komen. Zó zal het niet gebeuren. De bewoonde wereld moet eerst door de Heere geoordeeld worden. Maar het is een even grote dwaling om te wanhopen aan de zegeningen voor de mens hier beneden. Want de spoedig terugkerende Rechter over levenden en doden, is ook de Redder en Heere, Die de zuchtende schepping zal bevrijden en de sluwe verwoester opzij zal zetten. Die ook het verstrooide Israël, dat dan, door de oordelen getuchtigd, nederig en gedwee zal zijn, bijéén zal vergaderen. Israël zal dan door de volken, die iedere afgod zullen verachten, gezocht worden. En Zijn rust zal heerlijk zijn!

Waarom gaat de mens verloren?

Wij mogen met een dankbaar hart het goede van God aannemen. Wij mogen weten dat er zelfs midden in het oordeel genade is en dat de genade over het oordeel triomfeert. Maar er is geen genade voor degene die Christus verwerpt, die Zijn genade weigert aan te nemen, die zichzelf het eeuwige leven niet waardig acht en sterft. Geen mens die het evangelie hoort, gaat verloren omdat hij boos is. Er is een geneesmiddel voor alles wat wij zijn. De mens gaat verloren, omdat hij het eeuwige leven verwerpt en veracht, omdat hij de genade veracht, als hij de Zoon van God verwerpt.

Hoofdstuk 5

Daniël 5 en 6 zijn in verhalende vorm geschreven, maar deze hoofdstukken geven ons ook een voorafschaduwing van de toekomst. Wij zien hoe in de periode van de tijden van de volken de macht die God aan de mens gegeven heeft, wordt misbruikt. Een praktische illustratie van de macht van de volken hebben wij al gezien in de vorige hoofdstukken. Daniël 5 en 6 laten niet in de eerste plaats algemene kenmerken van de volken zien, maar tonen ons de bijzonderheden die bij de volken in de tijd van het einde aangetroffen zullen worden. Bijzonderheden die dienen als voorlopers van een spoedige verwoesting.

God openlijk bespot

"De koning Bélsazar maakte een grote maaltijd voor zijn duizend geweldigen, en hij dronk wijn voor die duizend" (vs. 1). Wij zien veel praal en pracht en een verschrikkelijke brasserie. Maar ook een koning die God openlijk bespote: "Toen Bélsazar de wijn geproefd had, zeide hij, dat men de gouden en zilveren vaten voortbrengen zou, die zijn vader Nebukadnezar uit de tempel, die te Jeruzalem geweest was, weggevoerd had; opdat de koning en zijn geweldigen, zijn vrouwen en zijn bijvrouwen daaruit dronken. Zij dronken de wijn en prezen de gouden en de zilveren, de koperen, de ijzeren, de houten en de stenen goden" (vs. 2-4).

Het einde van het Babylonische rijk

De algemene geschiedenis leert ons dat hier een jaarfeest gevierd werd, waarbij aan de losbandigheid de vrije teugel werd gegeven. En dat hierdoor een gunstige gelegenheid voor de belegeraar werd geschapen, om in een onbewaakt ogenblik de stad aan te vallen en zijn voordeel te doen met de uitgebreide voorbereidingen voor het feest. In diezelfde nacht werd Babel ingenomen.

De Schrift toont ons dat de koning, in valse gerustheid, van de gelegenheid gebruik maakte om de God van Israël te raadplegen. Vermetele en blinde man! Het was de vooravond van het einde van zijn dynastie en van zijn dood. De geschiedenis laat ons ook zien, dat de mens niets leert uit de geschiedenis. Ook Bélsazar heeft uit alles wat er met Nebukadnezar gebeurd was, niets geleerd.

Heeft God zijn volk verlaten?

De stad, de heilige stad van God, was ingenomen, de tempel verbrand, de vaten uit het heiligdom, met volk, priesters en koning naar het land van de vijand gevoerd. Het is verbazingwekkend dat Israël zo vallen moest. Had God dit volk niet eeuwenlang bewaard en beschermd? Ondanks hun ondankbaarheid en temidden van duizenden gevaren in het land Kanaän? Was het voor de wereld niet vreemd, te zien dat God Zijn eigen uitverkoren volk opgaf? Dat ze uit hun land werden verdreven door een afgodische chaldeeuwse koning? Want Babylon heeft naam gemaakt om de veelheid van haar afgoden.

Nebukadnézar

Koning Nebukadnézar was, ondanks zijn trots en eerezucht, niet zo gevoelloos geweest als Bésazar. Hij had zich gebogen voor de God van de hemel, Die de Israëlieten vanwege hun zonden had moeten overgeven aan de vijand. De God die in Zijn soevereiniteit hemzelf had verhoogd om het gouden hoofd van het rijk der volken te zijn. Hij had erkend dat de God van Daniël de God der goden en de Heere der koningen was. Hij had beleden dat de God van Sadrach, Mesach en Abednego, de Allerhoogste God was, een Verlosser en Openbaarder van verborgenheden, ver verheven boven alle andere goden. Nebukadnézar had zich aan veel zonden schuldig gemaakt. Hij was trots en zelfingenomen geweest, ondanks veel waarschuwingen. Hij was daarom vernederd, zoals geen koning, geen mens voor hem. Maar hij had voor zijn gehele rijk zijn zonde erkend en de machtige wonderen van de Koning van de hemel bekend gemaakt. Maar zelfs in zijn meest vermetele dagen, op het toppunt van zijn macht, toen allen voor hem beefden en hij doodde wie hij wilde, of verhoogde wie hij wilde, was hij nooit tot zo'n minachtende heiligschennis overgegaan, als zijn kleinzoon nu.

Het oordeel staat voor de deur

Het ogenblikkelijke vonnis, het onvermijdelijke oordeel moest daarom worden aangekondigd. Want de beker van de ongerechtigheid was vol en al lang te voren had God de straf over de koning van Babylon aangekondigd (Jes. 13; Jer. 25 enz.). Maar voordat het oordeel wordt uitgevoerd geeft God nog een waarschuwend teken.

"Ter zelfder ure kwamen er vingers van een mensenhand voort, die schreven tegenover de kandelaar, op de kalk van de wand van het koninklijk paleis, en de koning zag het deel van de hand, die daar schreef" (vs. 5). Het was ditmaal geen droom, maar een stille waarschuwing, een schrikwekkend voorteken, temidden van een wilde braspartij, vanwege de goddeloze uitdaging van de levende God. Het uur van de uitoefening van wraak was nu gekomen. Bésazar zou moeten buigen voor de almachtige God. Zijn geweten, aangetast door verderf, beefde voor de hand die zijn lot schetste, hoewel hij geen woord begreep van wat op de wand geschreven werd. Instinctmatig voelde hij, dat God, Wiens hand niemand kan tegenhouden, met hem ging afrekenen. "Toen veranderde zich de glans van de koning, en zijn gedachten verschrikten hem, en de banden zijner lendenen werden los, en zijn knieën stieten tegen elkander aan" (vs. 6).

Er is een man in uw koninkrijk

Door zijn schrik vergat hij zijn waardigheid. "Zodat de koning met kracht riep dat men de sterrekijkers, de Chaldeeën en de waarzeggers inbrengen zou" (vs. 7). Maar alles was tevergeefs. "Toen kwamen al de wijzen van de koning in; maar zij konden dit schrift niet lezen, noch de koning zijn uitlegging bekend maken" (vs. 8). Midden in de toenemende ontsteltenis van de koning en de verbazing van zijn machthebbers, kwam de koningin (ongetwijfeld de koninginmoeder, als wij de vs. 2 en 10 met elkaar vergelijken) de feestzaal binnen. Zij had niet aan het feest deelgenomen. Zij herinnerde de koning aan iemand die nu min of meer buiten en boven dit alles stond; een volkomen vreemde voor de goddeloze koning. "Er is een man in uw koninkrijk, in wie de geest van de heilige goden is, want in de dagen van uw vader is bij hem gevonden licht, en verstand, en wijsheid, gelijk de wijsheid der goden is; daarom stelde hem de koning Nebukadnezar, uw vader, tot een overste" (vs. 11).

Het feit, dat Daniël voor Bésazar een vreemdeling was, spreekt boekdelen. Hoe trots en onbeschaamd de grote Nebukadnezar ook geweest mag zijn, Daniël zat in de poort van de koning. Hij was de bestuurder van de hele provincie Babel, hoofd van de bestuurders en de voornaamste van alle wijze mannen. De gedegreerde en gedegenereerde afstammeling van Nebukadnezar kende Daniël zelfs niet.

David en Saul

Dit doet mij, tussen twee haakjes, denken aan een welbekend voorval uit de geschiedenis van koning Saul. Toen Saul door een boze geest werd beangstigd, werd een jonge zoon van Isai uitgezocht om door zijn muziek het gemoed van de koning rust te geven. "En het geschiedde, als de geest van God over Saul was, zo nam David de harp, en hij speelde met zijn hand; dat was voor Saul een verademing, en het werd beter met hem, en de boze geest week van hem" (1 Sam. 16:23). Niet lang daarna verkeerden Saul en heel Israël met hem in grote nood, toen de reus van Gath hen uitdaagde en God hoonde. Gods voorzienigheid bracht daar bij het leger van Saul een jongeling, die de opgeblazen woorden van de Filistijn met andere oren aanhoorde. In plaats van angst was er bij hem verbazing, dat de onbesneden Filistijn het durfde te wagen de legers van de levende God te honen. De overwinning was nauwelijks behaald, of de koning keerde zich tot zijn krijgs-overste met de vraag: "Wiens zoon is toch deze jongeling, Abner"? Abner moest erkennen dat hij het niet wist. Dit was toch een vreemd geval; dezelfde jongeling die Saul bij zijn ziekte had gediend, was bij de

koning niet bekend! Nog niet zo lang voor zijn overwinning op Goliath had David nog op de harp gespeeld in het paleis, maar Saul kende hem niet.

Hoe kan dat?

Dit feit heeft de critici zeer verwonderd. Één van de eminentste Hebreeuwse geleerden heeft geprobeerd te bewijzen dat de hoofdstukken iets moeten zijn verschoven en dat het eind van hoofdstuk 16 zou moeten volgen op het eind van hoofdstuk 17, om zo de moeilijkheid van Sauls onkunde omtrent David uit de weg te ruimen, nadat deze in de tegenwoordigheid van de koning was geweest, zijn liefde had gewonnen en zijn wapendrager was geworden. Maar ik ben er van overtuigd dat al deze pogingen voortkomen uit het niet begrijpen van de les die God ons hier wil leren. De waarheid is, dat Saul van David kan hebben gehouden, zolang deze hem van dienst was, maar dat er nooit ook maar een spootje van sympathie voor David bij Saul geweest is. Zo werd David spoedig vergeten. Het is de geest van de wereld jegens de kinderen van God. Het is zoals Johannes zegt: "Daarom kent de wereld ons niet, omdat zij Hem niet heeft gekend" (1 Joh. 3:1). De wereld kan bekend zijn met veel dingen die de christenen betreffen, maar ze kent hen zelf niet. En wanneer de christen van het toneel is verdwenen, kan er een voorbijgaande herinnering zijn, maar hij is en blijft voor de wereld een onbekende. Saul had de grootste verplichtingen aan David. Door David had hij weer rust gekregen. Toch was bij hem alle kennis van David volkomen verdwenen.

En niemand dacht aan die man

Zo kon bij deze crisis in het paleis van Belsazar, de koningin van Daniël zeggen: "In de dagen van uw vader is bij hem gevonden licht en verstand, en wijsheid, gelijk de wijsheid der goden is; daarom stelde hem de koning Nebukadnezar, uw vader, tot een overste der tovenaars, der sterrekijkers, der Chaldeeën en der waarzeggers, uw vader, o koning!" (vs. 11). Tot nu toe had niemand aan hem gedacht. Hij was totaal onbekend aan hen die op het feest waren. De enige die aan hem dacht was de koningin en zij was alleen daar gekomen vanwege hun ongerustheid.

Daniël komt voor de koning

Daarna werd Daniël in alle haast voor de koning gebracht en de koning vroeg hem: "Zijt gij die Daniël, een uit de gevankelijk weggevoerden van Juda, die de koning, mijn vader, uit Juda gebracht heeft" (vs. 13)? Vervolgens zette de koning zijn moeilijkheid uitéén en sprak over de beloning die hij bereid was te geven aan ieder die de verklaring van het schrift aan de wand zou kunnen geven. Daniël antwoordde zeer gepast: "Heb uw gaven voor uzelf, en geef uw vereringen aan een ander; ik zal nochtans het schrift voor de koning lezen en de uitlegging zal ik hem bekend maken" (vs. 17).

Maar eerst sprak hij een vermanend woord, door in een paar woorden de geschiedenis van Nebukadnezar aan Belsazar voor te stellen en Gods handelingen met hem. Hij herinnerde hem ook aan zijn eigen totale onverschilligheid en aan zijn vermetele beledigingen van God. "En gij, Belsazar, zijn zoon, hebt uw hart niet vernederd, alhoewel gij dit alles geweten hebt. Maar gij hebt u verheven tegen de Heere des hemels, ... maar die God, in Wiens hand uw adem is, en bij Wie al uw paden zijn, hebt gij niet verheerlijkt" (vs. 22, 23). Hij maakte de koning duidelijk hoe verschrikkelijk zijn handelen in de ogen van God was. Want dat is de zonde altijd. Satan probeert dat altijd te verdoezelen. Voor de Babyloniërs was het een prachtig feest, nog vergroot door de herinneringen aan de successen van hun legers en hun goden. Maar wat was deze brasserij in de ogen van God? Wat betekende het voor Hem, dat het gerei van Zijn dienst op zo'n arrogante wijze gebruikt werd, namelijk om zich te beroemen op de triomf van Babel en haar afgoden? Voor iemand die God kende moet het pijnlijk zijn geweest dat Hij zo openlijk werd bespot.

God is een heilig God

Ook nu gebeuren er dingen in de wereld die verschrikkelijk zijn in de ogen van God en die Hij moet oordelen. Kennen wij nog de verborgen omgang met God? Beseffen wij hoe erg deze dingen moeten zijn in de ogen van God? En bedenken wij dat het oordeel over de wereld aanstaande is? Wij kunnen gemakkelijk een afkeurend oordeel uitspreken over de arrogantie van Nebukadnezar, over de openlijke goddeloosheid van Belsazar en over de verschrikkelijke dingen die in onze dagen gebeuren. Maar het grote morele criterium voor ons moet zijn: Onderscheiden wij het aangezicht van de hemel en van de aarde in onze dagen? Zijn wij alleen bezig met de belangen van de Heere? Begrijpen wij wat er in de wereld gaande is? Geloven wij wat er staat te gebeuren?

Werktuigen in de hand van satan

De koning en zijn gevolg waren slechts werktuigen in de hand van satan. De minachting die zij toonden voor de God van de hemel was niet alleen het product van hun eigen gedachten, maar ook van satan, hun meester. Het is een waar gezegde: "Waar men de wil van de mens vindt, daar vindt men ook de dienst van satan". De mens denkt er niet aan, dat vrijheid zonder God altijd tot gevolg heeft dat men het werk van de duivel doet. Koning Belsazar en zijn machthebbers dachten misschien dat zij alleen maar hun overwinning over een gebroken en in Babel gevangen natie vierden, maar in werkelijkheid was wat zij deden een persoonlijke belediging van de levende God. En Hij beantwoordde die uitdaging. Het ging niet om een geschilpunt tussen Daniël en de astrologen, maar tussen Belsazar en God. Het bevel om de vaten uit het huis van de Heere te

brengen was niet slechts een dronken gril van de koning; nee, de crisis was gekomen en God zou de beslissende slag slaan.

God zal het kwaad oordelen

Wees ervan verzekerd, dat de woorden en daden van de mensen uit onze dagen door God niet worden vergeeten, hoewel de mens niet meteen door God wordt gestraft. Er is "een verzamelen van gramschap tegen de dag van de gramschap". In de tegenwoordige tijd oordeelt God het kwaad niet direct en openlijk. De mens kan zijn zonden tot de hemel toe opbouwen, maar zal des te verschrikkelijker te vallen, als de hand van God zich tegen hem keert. "Vreselijk is het te vallen in de handen van de levende God" (Hebr. 10:31).

De woorden aan de wand

God gaf zelfs toen nog een ernstige waarschuwing vooraf, bestemd voor allen. Er kwam een hand die woorden schreef op de wand van het koninklijk paleis. Wat was nu de grote moeilijkheid bij deze woorden? De taal was Chaldeeëus en zij die de hand en de woorden zagen, waren Chaldeeëen. Wij zouden denken, dat deze woorden de Chaldeeëen vertrouwd hadden moeten zijn dan Daniël. Het is niet Gods wijze van doen, om een mededeling in een onduidelijke vorm te doen. Het is een verwerpelijke theorie, dat God, bij het geven van een openbaring, het degenen die het aangaat onmogelijk maakt om die openbaring te begrijpen.

De natuurlijke mens kan het niet begrijpen

Waarom is het voor een ongelovige niet mogelijk om de Schrift te begrijpen? De taal van de Schrift is niet zo moeilijk. Als iemand mij zou vragen welk gedeelte van het Nieuwe Testament, naar mijn mening, het diepzinnigste is, zou ik verwijzen naar de Brieven van Johannes. En toch zijn deze Brieven in heel eenvoudige taal geschreven. De woorden die de schrijver gebruikt en de gedachten die hij uitspreekt, zijn niet raadselachtig of vol vreemde en diepzinnige woordspelingen. De moeilijkheid bij het verstaan van de Schrift is hierin gelegen, dat de natuurlijke mens het niet kan begrijpen, omdat hij de Geest van God niet bezit. De Schrift is de openbaring van Christus aan zielen die door genade hun harten geopend hebben om Hem te aanvaarden en lief te hebben.

Wie kan de Schrift verstaan?

Johannes was van alle discipelen de meest uitverkorene. Hij werd door de Heilige Geest gebruikt om ons de diepste gedachten over de liefde van Christus en Zijn persoonlijke heerlijkheid te geven. De werkelijke moeilijkheid bij het verstaan van de Schrift bestaat hierin, dat de gedachten van God zo oneindig ver boven ons natuurlijk verstand uitgaan. Wij moeten onszelf opgeven om de Bijbel te verstaan. Wij moeten hart en oog voor Christus hebben, anders wordt de Schrift voor onze zielen een totaal onverstaanbare zaak. Wanneer het oog eenvoudig is, is het hele lichaam verlicht. Daarom zien wij dat een gestudeerd mens het spoor bijster kan raken en tekort kan schieten bij het beoordelen van de Brieven van Johannes of van de Openbaring, omdat het te diep voor hem is. Hij kan er niet in doordringen.

Maar wie geestelijk is, beoordeelt alle dingen

Aan de andere kant kan men een eenvoudig iemand zijn, die deze geschriften misschien niet in zijn geheel begrijpt of elk gedeelte ervan nauwkeurig kan uitleggen, maar hij kan er in ieder geval wel van genieten. Deze geschriften brengen begrijpelijke gedachten over naar zijn ziel, tot troost, leiding en nut. Zelfs als het gaat over toekomstige gebeurtenissen, vindt hij daar belangrijke beginselen van God, die van praktische betekenis zijn voor zijn ziel, zelfs al worden die beginselen gevonden in wat doorgaat voor het duisterste Boek uit de Schrift: De Openbaring. De reden is, dat Christus voor zijn aandacht staat en Christus is in elk opzicht de wijsheid van God. Het is natuurlijk niet zo dat iemand het kan verstaan omdat hij onkundig is, maar hij kan het verstaan ondanks zijn onkunde.

Zien op Christus

Ook gaat het er niet om dat een mens geleerd moet zijn, om in de gedachten van God te kunnen indringen. Noch onwetendheid, noch geleerdheid is belangrijk. Er is maar één weg: het oog moet zien op Christus. Waar Christus voor de ziel wordt geplaatst, daar wordt Hij het licht van het geestelijk verstand, zoals Hij ook het licht van de verlossing is. De Geest van God is voor ons de kracht om Gods gedachten te kunnen begrijpen. Maar Hij geeft dat licht nooit buiten Christus om. Als een mens iets anders voor de aandacht heeft dan Christus, kan hij de Schrift niet werkelijk verstaan.

Gemeenschap met de Heere

Wij gaan terug naar de inscriptie op de wand. De woorden waren duidelijk genoeg. Alles zou begrijpelijk zijn geweest, als de zielen van de Chaldeeëen in gemeenschap met de Heere waren geweest. Ik bedoel niet dat de kracht van de Geest van God niet nodig was om Daniël in staat te stellen de woorden te verstaan. Het is voor het begrijpen van het Woord nodig, dat wij gemeenschap hebben met de God, Die Zijn gedachten aan ons bekend wil maken.

Daniël kan het schrift lezen en uitleggen

Daniël stond geheel buiten de braspartijen en feesten van de koning. Hij was voor de koning en de zijnen een vreemdeling. Hij werd vanuit het licht van de tegenwoordigheid van God geroepen, om dit toneel van goddeloosheid en duisternis aan te zien. Omdat hij in het licht van God leefde kon hij de geschreven woorden lezen en verklaren: "Dit nu is het schrift, dat er getekend is: Mene Mene, Tekel, Ufarsin..." (vs. 25). Hij zag direct de hand van God in deze zaak. De koning had God beledigd in de voorwerpen die met Zijn verering verbonden waren.

Mene: God heeft uw koningschap geteld en Hij heeft het voleind.

Tekel: U bent in weegschalen gewogen en te licht bevonden.

Peres: Uw koninkrijk is verdeeld en het is aan de Meden en de Perzen gegeven (vs. 26-28).

De vervulling van de profetie

Op het moment van de uitleg gebeurde er nog niets. Ik vestig hierop de aandacht, omdat het een nieuw bewijs is, hoe volkomen verkeerd de stelregel is dat wij moeten wachten tot de profetie vervuld is, voordat wij haar kunnen begrijpen. Voor een ongelovige is het zien van de vervulling van de profetie in het verleden een machtig argument, dat misschien tot hem kan spreken. Maar dit is niet het doel waarvoor God de profetie liet schrijven. Ongetwijfeld kan God de profetie ook voor dit doel gebruiken. Maar was dat de bedoeling van het geschrevene op de wand in die nacht? Duidelijk niet. Het was een laatste, ernstige waarschuwing van God vóórdat het oordeel zou worden voltrokken. De uitleg werd gegeven, vóórdat de Perzen in de stad doorbraken, toen er nog geen teken van de naderende ondergang was. "In diezelfde nacht werd Bésazar, de koning der Chaldeeën gedood. Darius de Meder nu, ontving het koningschap, omtrent twee en zestig jaren oud zijnde" (Dan. 5:30; 6:1). Dat was het einde van het Babylonische Rijk.

Hoofdstuk 6

In dit hoofdstuk vinden wij in Darius een ander type van de macht van de volken. In de typologie moeten wij er altijd aan denken, dat het niet gaat om het persoonlijke karakter van degene die als type dient. Zo is bijvoorbeeld Aäron een type van Christus. Maar niet in alles. In sommige opzichten was hij als hogepriester een zondig mens. Hij maakte het gouden kalf en verleidde daarmee het volk. Maar dit betekent niet dat hij ongeschikt was om een type van Christus te zijn. Hij was ondanks zijn falen een type van Christus, maar niet in zijn falen.

David een type van Christus

Ook David is een type van Christus, niet als priester, maar als koning. Eerst als de lijdende en verworpen koning, daarna als de regerende en verhoogde koning. Want er zijn twee grote perioden in het leven van David: eerst de tijd na zijn zalving tot koning, toen de macht van het kwaad nog werd toegelaten, er jacht op hem gemaakt werd en hij vervolgd werd door koning Saul. Daarna, na de dood van Saul, toen David op de troon kwam en hij al zijn vijanden versloeg. In beide perioden van zijn leven is David een type van Christus. Maar er is duidelijk ook een contrast met Christus in het falen van koning David en de vreselijke zonde waarin hij viel.

Darius als type

Ik geloof dat wij in Darius een type mogen zien van de schrikwekkende tijd die de tegenwoordige bedeling afsluit. Wij moeten niet denken dat de koning hiervan geen type van kan zijn, omdat hij ook goede eigenschappen bezat. Koning Darius schaduwt nog meer dan Bésazar de manier vooraf waarop de mens de plaats van God inneemt. In dat wat Darius deed of toeliet is hij hiervan een voorafschaduw. Terwijl Bésazar één van de ontaardste mensen van het menselijk geslacht was, was Darius een persoon, die qua karakter en daden veel buitengewoon beminnelijks had. Maar de vraag is niet hoe Darius persoonlijk was.

De val van Babylon

Wij hebben in het vorige hoofdstuk in beeld de val van Babylon gezien en het oordeel van God als straf voor haar goddeloosheid, voor het beledigen en ontheiligen van dat wat aan de ware God toebehoort, voor het geven van lof en verering aan de afgoden en voor de vreugde die Babylon beleefde aan het leed dat over Gods volk is gekomen.

Het verval in de christenheid

De christenheid neemt nu in de ogen van God op aarde de hoogste plaats in. Maar de christenheid is, uiterlijk gezien, in verval geraakt. De christenheid gaat prat op haar eenheid, haar kracht en ouderdom en zij beroemt zich op haar afkomst. Maar God is niet onverschillig ten opzichte van haar zonden, die van generatie op generatie in toenemende mate en verergerde vorm zijn voortgegaan. Als de ware gelovigen opgenomen zullen zijn in de hemel, zal God de naamchristenen, die op de aarde achterblijven, oordelen.

In de Openbaring zien wij twee grote machten die geoordeeld zullen worden: Babylon en het beest. De ene macht vertegenwoordigt de godsdienstige verdorvenheid, de andere macht het geweld; twee verschillende

vormen van menselijke verdorvenheid. In de laatste vorm zien wij een man, door satan voortgedreven, die het waagt op aarde de plaats van God in te nemen.

De macht van Darius de Meder

Hoe staat het met de macht van Darius? Wat hij beslist gebeurt. Maar hij is zelf gebonden door de wet van de Meden en de Perzen. In deze geschiedenis zijn het anderen die hem tot een bepaald besluit brengen. De omstandigheden die er toe leidden waren de volgende: De vorsten en de stadhouders zochten een gelegenheid te vinden tegen Daniël, maar ze wisten heel goed dat, dat onmogelijk zou zijn, tenzij ze iets tegen hem zouden vinden "in de wet van zijn God" (vs. 6). Dus staken ze hun hoofden bij elkaar en wisten ze hun doel te bereiken door gebruik te maken van de wet van de Meden en de Perzen. Ze wisten de koning zover te krijgen een wet uit te vaardigen en die te ondertekenen, met de volgende inhoud: "Dat al wie in dertig dagen een verzoek zal doen aan enige god of mens, behalve aan u, o koning, die zal in de kuil der leeuwen geworpen worden" (vs. 8).

Hier neemt een mens de plaats van God in. Er mocht geen gebed tot de ware God gericht worden! Ieder verzoek dat gedaan werd, moest aan de koning gedaan worden. Als dit niet het geven van de rechten van God aan een mens was, dan weet ik niet wat het wel was. De koning trapte in de val en tekende het dekreet.

Het gedrag van Daniël

Maar nu moeten wij letten op het gedrag van Daniël. Hij wist wat er in deze wet stond en vernam dat de koning de wet ondertekend had (vs. 11). Maar hij diende de levende God. Daardoor werd zijn koers bepaald. Hij was een oud man, maar het geloof in hem was niet verzwakt in de loop van de jaren. Terwijl hij dit alles wist, ging hij naar zijn kamer. Hij deed zijn gebed niet met uiterlijk vertoon, maar hij verborg het ook niet. Met zijn ramen open, zoals gebruikelijk, naar Jeruzalem, knielde hij drie maal per dag neer voor God. Hij bad en dankte zoals hij tevoren had gedaan.

Daniël in de leeuwenkuil

Hierdoor gaf hij zijn vijanden de gelegenheid die ze zochten. Zij herinnerden de koning aan het bevel dat hij had uitgevaardigd en klaagden Daniël aan. "Daniël", zeiden ze toen, "één van de gevankelijk weggevoerden uit Juda heeft, o koning! op u geen acht gesteld, noch op het gebod dat gij getekend hebt, maar hij bidt op drie tijden 's daags zijn gebed" (vs. 14). Toen was koning Darius zeer bedroefd en spande zich tot zonsongang tevergeefs in, om Daniël te verlossen. Hoewel de koning bedroefd was en Daniël wilde redden, was hij hiertoe niet in staat, omdat een wet van Meden en Perzen niet veranderd kon worden. Hij gaf de profeet aan zijn vijanden over om in de leeuwenkuil geworpen te worden, in de hoop, die hijzelf misschien nauwelijks voor mogelijk achtte, dat zijn God hem zou bevrijden.

Wie een kuil graaft voor een ander...

Maar God verscheen Zijn dienstknecht. God verlost hem en het vreselijke lot dat bedoeld was voor de profeet, viel op hen die hem bij de koning hadden beschuldigd. "De heidenen zijn gezonken in de groeve, die zij gemaakt hadden; hun voet is gevangen in het net, dat zij verborgen hadden. De Heere is bekend geworden; Hij heeft recht gedaan; de goddeloze is verstrikt in het werk zijner handen" (Ps. 9:16-17)! Deze Psalm spreekt over de bevrijding van het godvruchtige overblijfsel in de eindtijd. Dan wordt de toorn van God uitgestort over de vijanden en komen zij om in de groeve die zij gemaakt hebben. Het einde zal zijn, net als in deze geschiedenis, dat de volken moeten erkennen dat de levende God de God is van het bevrijde Israël en dat Zijn koninkrijk niet zal worden verwoest.

"Die koning" in Daniël 11

Hier in Daniël 5 en 6 zien wij een voorafschaduw van de dingen die in de toekomst met Israël en de volken zullen gebeuren. Verderop in het Boek Daniël wordt een persoon geïntroduceerd, genaamd "die koning" (Dan. 11:36). Daar vinden wij deze profetie: "En die koning zal doen naar zijn welgevallen en hij zal zichzelf verheffen en grootmaken boven alle god, en hij zal tegen de God der goden wonderlijke dingen spreken". Niet dat Darius persoonlijk deze dingen deed. Ik spreek over wat zijn handeling of zijn dekreet in de ogen van God betekende. De vraag is wat God denkt van de zonde waarin Darius betrokken was, als beeld van de dingen die in de toekomst zullen gebeuren. Verder wordt er van "die koning" gezegd: "En op de goden van zijn vaders zal hij geen acht geven ... maar hij zal zich boven alles groot maken" (vs. 37).

Een bewijs uit het Nieuwe Testament

In het Nieuwe Testament wordt hierop ook gezinspeeld. Bijvoorbeeld in 2 Tessalonicenzen 2:3, 4 waar wij lezen: "Laat niemand u op enigerlei wijze bedriegen, want die (dag) komt niet, als niet eerst de afval gekomen is en de mens van de zonde geopenbaard is, de zoon van het verderf, die zich verzet en zich verheft tegen al wat God heet of een voorwerp van verering is, zodat hij in de tempel van God gaat zitten en zichzelf vertoont dat hij God is". "Die dag" is de dag van het oordeel van de Heere over de aarde. "De afval" betekent, strikt genomen, de afvalligheid van het christendom. Het is duidelijk dat wat Darius deed, feitelijk een zichzelf verhogen was boven al wat God genoemd wordt of een voorwerp van verering is. Want het verbod om tot God te bidden en de eis dat elk verzoek aan God tot Darius gericht moest worden (zie het slecht voor

een bepaalde tijdsduur), is een beeld van de man die in de toekomst deze plaats zal innemen op een letterlijkere, grovere en vermetelere wijze.

Wij hebben een duidelijk Nieuwtestamentisch bewijs dat deze dagen, waarover in Daniël wordt gesproken, nog moeten komen en dat de persoon die door de profetie al is aangewezen, iemand is die zichzelf als God zal voorstellen. Het gaat bij deze toekomstige persoon niet om de paus, als de "plaatsvervanger van Christus", met personen die klaar staan om voor hem te buigen en zijn voeten te kussen. Dat alles is ook goddeloos en bijgelovig, maar de paus is niet iemand die pretendeert God Zelf te zijn, die zichzelf in de tempel van God zet en zegt: "Er mag geen verzoek worden gedaan behalve aan mij". Wat ook het kwaad van het pausdom en de aanmatiging van de paus mag zijn, er zal nog iets veel ergers komen. En wij moeten er wel aan denken dat dit niet alleen het einde van het pausdom, maar ook van het protestantisme zonder God zal zijn.

De Israëlieten waren dwaas en schuldig, toen zij zich eens verbeeldde dat zij van de Filistijnen konden winnen, alleen omdat zij de ark van het verbond van Jahweh hadden. De ark werd door de vijand buitgemaakt en Israël leed de nederlaag.

Ijver is niet genoeg

Evenmin moeten wij ons verbeelden dat de christenheid geen kwaad kan overkomen vanwege onze religieuze ijver. Want hoe meer licht wij bezitten en hoe meer ijver wij betonen, des te ernstiger is het, als wij niet in overeenstemming met de waarheid wandelen, als wij er zelf niet aan voldoen. Als wij ons niet buigen voor het licht van de Schrift, zullen wij zeker vallen in de één of andere misleiding. Als iemand weigert om naar God te luisteren en leeft in ongehoorzaamheid aan Hem, waar zal hij dan eindigen? Er is alleen zekerheid op het pad van afhankelijkheid van God en gehoorzaamheid aan Zijn woord.

Ongehoorzaamheid

Wij doen er ook geen goed aan, het ene gedeelte van de Schrift boven het andere te verkiezen, omdat wij uit dat gedeelte meer troost ontvangen. Er is geen zekerheid, als wij niet de hele Schrift als Woord van God aanvaarden. Het is heerlijk om van de tegenwoordigheid van de Heere genieten, maar het is een gevaarlijke zaak als wij Hem ongehoorzaam zijn. Ongehoorzaamheid is als de zonde van tovenarij. "Ongezeglijkheid is afgoderij en dienen van terafim" (1 Sam. 15:23). God ongehoorzaam zijn is in wezen Zijn eer teniet doen.

Israël als voorbeeld

Omdat de christenheid, als geheel gezien, afvallig is geworden, zal zij worden geoordeeld. Hoe meer licht men ontvangen heeft, hoe zekerder het oordeel zal komen als men dat licht afwijst. Het was in Israël een veelbelovende tijd, vol beloften, toen onze Heere op aarde was. Nog nooit was er zoveel religieuze activiteit geweest; de Schriftgeleerden en Farizeeën reisden stad en land af om één proseliet te maken. Was er ooit zo'n grote ijver geweest in het lezen van de Schriften? Zij hadden priesters en levieten. Er was geen afgoderij in het land. Zij waren zo streng in het onderhouden van de sabbatdag, dat zij onze Heere Zelf een sabbatsschender noemden. Maar waar liep dit alles op uit? Wat deden ze? Zij kruisigden de Heere der heerlijkheid en verwierpen het getuigenis en de genadige werking van de Heilige Geest, zodat God hen moest straffen. Niet lang daarna stuurde "de koning zijn legers uit, die de moordenaars vernietigden en hun stad verbrandde".

Toch lezen wij in het begin van de Handelingen dat duizenden Joden zich bekeerden. Jakobus zegt: "U ziet, broeder, hoeveel tienduizenden er onder de Joden zijn die geloven" (Hand. 21:20). Maar veel bekeerdingen bewijzen nog niet dat het met de wereld of de christenheid goed gaat.

Een ernstige oproep

De mensen zouden hebben kunnen denken dat geheel Israël en de wereld bekeerd zouden worden. Maar wat gebeurde er in feite? God vergaderde in Zijn genade deze duizenden, om de rest van het volk verstrooid te laten, tot het oordeel over Jeruzalem zou komen. In de verwoesting van Jeruzalem in het jaar zeventig zien wij een kleine voorafschaduw van het oordeel dat straks de wereld zal overvallen. God gebruikt nu Zijn macht om overal in de wereld zielen bijeen te vergaderen, voordat het oordeel komt. Laat dit tot ons spreken, opdat wij ons in alle dingen onderwerpen aan het Woord van God en uitzien naar de komst Christus.

De tijd vlak voor het oordeel

Sommigen denken dat er een algehele bekering zal plaatsvinden. Dat is een misleiding. Babylon en het beest zullen in de laatste dagen de twee grote valstrikken zijn. De één zal een bron van verderf zijn, verbonden met religie en ontheiliging van alle heilige dingen. De ander wordt gekarakteriseerd door de hoogste graad van trots en geweld. Men zal gaan denken dat het christendom een complete mislukking is geweest en dat er een nieuw wondermiddel is gevonden tegen alle ziekten en ellende van de mens; iets beters dan het evangelie. Zij zullen hun afgoden van goud en zilver en koper prijzen en trots zijn op het feit dat de christenheid, behoudens een uiterlijke vorm, van de aarde is verdwenen. Maar dan zal het oordeel komen.

Babylon

In Openbaring 17 zien wij het grote Babylon uit de eindtijd. Dit stelsel wordt "de grote hoer" genoemd. Zij is verschrikkelijk verdorven, ondanks een religieuze belijdenis. "De vrouw was dronken van het bloed van de heiligen en van het bloed van de getuigen van Jezus" (vs. 6). Mensen worden als werktuig gebruikt om Babylon ten val te brengen. Zij zit niet langer op het scharlakenrode beest, maar wordt geplunderd, gehaat en verwoest.

De tijd van het beest

Daarna krijgt het beest, niet de christenheid, macht over de profetische aarde. Het beest matigt zich de plaats van God aan. De mens stelt zichzelf op de eerste plaats en daagt trots God uit. De verwoesting van Babylon verbetert de wereld niet. Schaamteloos kwaad komt in de plaats van huichelachtig kwaad. Alle macht en gezag wordt aan het beest gegeven, met het doel de mens te verhogen. Voor de mens is de tijd gekomen om de hoogste plaats in de wereld in te nemen. Als dit doel is bereikt zullen zij "oorlog voeren tegen het Lam en het Lam zal hen overwinnen" (vs. 14). Dit volgt op de verwoesting van Babylon (Zie Openb. 17:16).

De val van Babylon en de macht van Darius

Dit alles beantwoordt precies aan het type van Darius, die aan het bewind komt wanneer Babylon is verwoest en onmiddellijk het koninkrijk overneemt. Daarna volgt dat hij, geleid door zijn hovelingen, de plaats van God Zelf inneemt. Aan niemand mag, gedurende dertig dagen, een verzoek worden gedaan, behalve aan hemzelf. Hij eigent zich dus de eer toe die uitsluitend aan de ware God verschuldigd is.

Besluit

Hoofdstuk 6:29 sluit het eerste deel van het Boek Daniël af: "Deze Daniël nu had voorspoed in het koninkrijk van Darius en in het koninkrijk van Kores, de Perziaan". In het volgende hoofdstuk worden wij weer verplaatst naar de tijd van de regering van koning Belsazar. Ik hoop dat de kinderen van God hebben ontdekt dat er uit de Schrift meer te leren valt dan bij oppervlakkige lezing naar voren komt. Wat God heeft laten neerschrijven heeft oneindig veel waarde. De Schrift is de voortdurend stromende bron van Waarheid. Hoe meer wij in de Waarheid graven, hoe minder wij bevredigd zijn met wat wij bezitten. Zo voelen wij ons gering in de tegenwoordigheid van de grootheid en de goedheid van onze God, Die zulke nietige mensen als wij zal opnemen in Zijn eigen heerlijkheid. Dat zijn inderdaad de machtige wegen van Zijn genade.

Hoofdstuk 7

Wij willen nu het tweede deel van het Boek Daniël overdenken (Dan. 7 - 12). De Geest van God geeft ons hier niet alleen de geschiedenis van de volken, wij vinden ook mededelingen van God aan de profeet zelf. Maar de profetie van Daniël heeft vooral betrekking op de Joden. Zij zijn het voorwerp van Gods bijzondere gunst. Dat waren zij in de tijd van Daniël en dat zullen zij in het bijzonder zijn in de toekomst, op die gezegende dag die nog komen moet. Daniël mocht deze openbaringen ontvangen en opschrijven.

De vier grote wereldrijken

Opnieuw bepaalt de Geest van God onze aandacht bij de vier grote wereldrijken. Alleen worden deze rijken hier op een andere manier aan ons voorgesteld dan in Daniël 2. Wij zien nu geen beeld waarvan het hoofd van goud, de borst en de armen van zilver, de buik en de dijen van koper, de benen van ijzer en de voeten van ijzer en leem zijn. Hier, in Daniël 7, vinden wij roofzuchtige wilde dieren, zoals een leeuw, een beer en een panter. Dezelfde machten als in Daniël 2 worden bedoeld, maar hier worden ze in een ander aspect voorgesteld. In het beeld met het gouden hoofd worden de veranderingen van de koninkrijken en de relaties tot elkaar en tot het hoofd voorgesteld. In dit hoofdstuk gaat het om Gods beoordeling van deze machten en hun relaties tot Zijn volk.

Een leeuw met arendsvleugels

De profeet ziet in een droom de grote zee, die in beroering gebracht wordt door de vier winden van de hemel. Uit deze zee stijgen achter elkaar vier grote dieren op. Ook hier is het duidelijk dat de wereldrijken niet gelijktijdig optreden, maar na elkaar verschijnen. "Het eerste was als een leeuw en het had arendsvleugels" (vs. 4). Hier hebben wij zonder twijfel het rijk van Babylon (Bij het beeld van Dan. 2 werd Nebukadnezar voorgesteld als het gouden hoofd). De Heilige Geest vergelijkt Nebukadnezar, de vorst van Babylon, vaker met een leeuw en een adelaar. Jeremia zegt bijvoorbeeld: "De leeuw is opgekomen uit zijn haag, en de verdervder der heidenen is opgetrokken" (Jer. 4:7). Zowel Jeremia als Ezechiël stellen hem voor in de gedaante van een adelaar. In Jeremia 49:19, 22 wordt hij als leeuw en als adelaar vermeld. In het visioen van Daniël combineert de Heilige Geest de beide gedaantes in één symbool, om voor te stellen wat het Babylonische rijk naar Gods gedachten was. De leeuw is een symbool van kracht en van moed, de adelaar is een symbool van snelheid.

Een opmerkelijke verandering

Terwijl Daniël toezag, kwam er plotseling, geheel onverwacht, een opmerkelijke verandering over dit dier: "Ik zag toe, totdat zijn vleugels uitgeplukt waren ..." (vs. 4). God Die van den beginne het einde verkondigt, wil ons Zijn gedachten meedelen door middel van de profetie. Hij maakt de profeet bekend dat het Babylonische rijk zal worden vernederd. Het zal als natie niet volledig worden verwoest, maar het zal niet langer een heersende macht in de wereld zijn. Dit wordt uitgedrukt door de vleugels die uitgerukt worden en doordat het dier van de grond wordt opgeheven en op twee voeten overeind gezet wordt als een mens. Hierdoor zou het dier zijn kracht verliezen. Hoe normaal zo'n houding voor een mens ook mag zijn, het is duidelijk dat het voor een dier eerder een vernedering is. Bovendien werd aan dit dier een mensenhart gegeven.

Een mens met het hart van een dier

Dit is precies het tegenovergestelde van wat bij Nebukadnezar plaatsvond. Aan hem werd het hart van een dier gegeven. De trotse koning zag niet op tot God, wat iedere mensenziel behoort te doen. Een mens die God, die hem geschapen heeft, niet erkent, is eigenlijk geen mens. God waakt over de mens en zegent hem iedere dag met veel goede dingen. De mens heeft de plicht God te verheerlijken en te danken. Maar het heeft de mens niet goedgegund God te erkennen. Daarom heeft God de mens overgegeven aan een verkeerd denken (Rom. 1:28). Nebukadnezar is het voorbeeld van een mens die alleen maar met zichzelf bezig is. God had de heerschappij over de aarde aan hem gegeven, maar door de invloed van satan, was hij overgegeven aan een verkeerd denken en daardoor was niet God maar hijzelf het middelpunt van zijn gedachten geworden. Daardoor had hij in feite niet meer het hart van een mens, dat naar boven opziet en God erkent die boven hem is, maar hij had het hart van een dier, dat naar beneden kijkt tot bevrediging van zichzelf en het volgen van eigen instinkten. Dit was het geval met Nebukadnezar en daarom werd een zeer ernstig en persoonlijk oordeel over hem uitgeoefend.

Na vernedering herstel

Maar de genade van God kwam na een bepaalde tijd van vernedering ("zeven tijden", Dan. 4:37) tussen beide en Nebukadnezar werd hersteld (vs. 34). Wat Nebukadnezar overkwam is een beeld van de toestand waarin de machten van de volken zullen worden gebracht, als zij de ware God niet erkennen. Maar Nebukadnezar werd volledig hersteld in zijn koningschap, ja grotere heerlijkheid dan vroeger werd hem geschonken (vs. 36). Dit is een beeld van een toekomstige zegening en herstel van de machten van de volken, wanneer zij het koningschap van Christus straks zullen erkennen.

De leeuw verliest zijn kracht

In Daniël 7:4 wordt de machtige leeuw teruggebracht tot een toestand van zwakheid. Deze profetie werd vervuld toen Babel haar heerschappij in de wereld verloor. Dit is de betekenis van het laatste deel vers 4. Eerst zagen wij Babylon in de volheid van haar macht als een leeuw met adelaarsvleugels, daarna de grote verandering die plaatsvond toen de wereldheerschappij van haar werd afgenomen en aan een ander werd gegeven.

Een beer

In vers 5 wordt een beschrijving gegeven van het rijk van de Meden en de Perzen. Bij het grote beeld in Daniël 2 werd dit rijk voorgesteld als "de borst en de armen van zilver". Hier lezen wij: "Daarna, ziet, het andere dier, het tweede, was gelijk een beer en stelde zich aan de ene zijde ..." (of: "het richtte zich op de ene zijde op", NBG). Dit is een opmerkelijke omschrijving, die op het eerste gezicht niet erg duidelijk lijkt, maar toch gemakkelijk uitgelegd kan worden. Dit rijk was namelijk niet zo eenvoudig samengesteld als het Babylonische rijk. Het bestond uit twee volken, die onder één hoofd waren samengevoegd, namelijk de Meden en de Perzen. De macht van de koning was beperkt: hij was onderworpen aan de "wet van de Meden en de Perzen". De Perzen hadden de overhand over de Meden. In hoofdstuk 5 wordt gezegd dat Darius de Meder het koninkrijk ontving. Maar spoedig volgde Cyrus de Pers hem op. Voortaan waren het de Perzen die regeerden en niet de Meden.

De profetie en de geschiedenis

In deze bijzonderheid zien wij opnieuw bevestigd, dat wij de geschiedenis niet nodig hebben om de profetie te begrijpen. De geschiedenis kan een hulpmiddel zijn, maar een historische bevestiging van vervulde profetieën is niet hetzelfde als haar uitlegging. Profetie wordt evenals alle Schrift alleen door de Geest van God verklaard. Zij heeft geen menselijke hulp nodig om te verklaren wat zij heeft geïnspireerd. De Auteur van de Schrift is volledig in staat de Schrift te verklaren. Daarom voorziet de Schrift ons van duidelijke feiten. Het tweede rijk bestond uit twee delen. De Meden waren de oudere tak van het rijk en toch was het Cyrus (of Kores) de Pers die het meest op de voorgrond trad. Dit was de zijde die zich oprichtte.

Een buitengewone roofzucht

"En het had drie ribben in zijn muil tussen zijn tanden" (vs. 5). Dit is een beeld van de buitengewone roofzucht die een kenmerk was van het Perzische rijk. Als ons verschillende dieren getoond worden en één ervan heeft een prooi in zijn muil die verslonden wordt, dan denken wij direct aan vraatzuchtige begeerte. Dit was het geval met de Perzen. Tijdens hun overheersing kwamen er veel oproeren voor, als gevolg van hun afpersingen en grote wreedheid, die weer bloedig werden bedwongen. Het is waar dat God in Zijn

voorzienigheid door hen werkte ten gunste van de Joden. Maar het contrast met hun normale wijze van doen wordt daardoor des te scherper. Terwijl de Perzen buitengewoon hard voor anderen waren, toonden zij clementie en gunst tegenover Israël, maar dit was een uitzondering op hun gewone wijze van doen. Van de beer wordt gezegd dat hij drie ribben in zijn muil tussen zijn tanden had. In dit gedeelte wordt verder gezegd: "En men zeide aldus tot hem: Sta op, eet veel vlees".

Een luipaard met vier vleugels

Het derde dier dat Daniël in zijn droom zag was een luipaard (of "een panter", NBG). "En het had vier vleugels van een vogel op zijn rug; ook had dat dier vier hoofden en aan hem werd de heerschappij gegeven" (vs. 6). Bij de verklaring van dit visioen moeten wij wel bedenken dat er in de natuur geen luipaard bestaat die voldoet aan deze beschrijving. God neemt van verschillende dieren afzonderlijke kenmerken, die moeten dienen om een beeld te geven van dit rijk. Een kenmerk van een luipaard is de snelheid waarmee hij zijn prooi vervolgt. Dan lezen wij ook nog dat het dier "vier vleugels van een vogel op zijn rug had". Als er ooit iemand geweest is in wie onstuimige moed en grote snelheid bij het veroveren van grote gebieden waren verenigd, dan was dit Alexander de Grote. Het Grieks-Macedonische rijk is in een heel korte tijd tot grote macht gekomen. Vandaar een luipaard met vier vleugels van een vogel. In het beeld van de droom van Nebukadnezar (Dan. 2) wordt dit rijk voorgesteld door "de buik en lendenen van koper".

Het rijk valt uiteen in vier delen

Verder lezen wij: "Ook had dat dier vier hoofden en aan hem werd de heerschappij gegeven" (vs. 6). De vier hoofden spreken van de verdeling van het rijk in vier verschillende delen. Hier wordt dus voorspeld wat er met het rijk van Alexander de Grote zou gebeuren. Wij weten dat hij plotseling op jeugdige leeftijd kinderloos is gestorven en dat zijn generaals het rijk hebben verdeeld. Zes van hen regeerden aanvankelijk, maar uiteindelijk bleven er maar vier over, die elk over een stuk van het rijk regeerden. In het volgende hoofdstuk zullen wij iets meer horen over dit rijk van Alexander de Grote.

Een nieuw visioen

Vers 7 is het begin van een nieuw gezicht vanaf vers één tot en met vers 6 is één visioen. Beide visioenen worden ingeleid met de woorden "Ik zag in mijn gezicht bij nacht" (vs. 2) en "Ik zag in de nachtgezichten" (vs. 7). De Heilige Geest houdt Zich in het bijzonder bezig met het vierde dier, daarom krijgt de profeet nu een nieuw gezicht, waarin God ons de kenmerken van het Romeinse rijk laat zien.

Een vreselijk, schrikwekkend en geweldig sterk dier

"Daarna zag ik in de nachtgezichten, en ziet, het vierde dier was schrikkelijk en gruwelijk en zeer sterk; en het had grote ijzeren tanden ..." (Dan. 7:7). Hier hebben wij duidelijk een profetisch beeld van het vierde, het Romeinse rijk. In het beeld van de droom van Nebukadnezar wordt dit rijk voorgesteld door "de benen van ijzer en de voeten van ijzer en leem". Een kenmerk van dit rijk is zijn alles overwinnende kracht. Het wordt voorgesteld door een monster dat in werkelijkheid niet bestaat.

Het beest uit de zee

Een vollediger verslag van dit dier vinden wij in het Boek de Openbaring. Het Romeinse rijk dat in het verleden bestaan heeft wordt namelijk weer hersteld aan het einde van de eeuw. In Openbaring 13:2 wordt het herstelde Romeinse rijk voorgesteld als "aan een luipaard gelijk en zijn poten waren als die van een beer en zijn muil als [de] muil van een leeuw". Van dit beest wordt in vers 1 nog gezegd dat het "tien horens had en zeven koppen en op zijn horens tien diademen en op zijn koppen namen van lastering".

Verdere kenmerken van het Romeinse Rijk

In Daniël 7:7 wordt van het vierde dier gezegd: "Het was schrikkelijk en gruwelijk en zeer sterk; en het had grote ijzeren tanden, het at en verbrijzelde en vertrad het overige met zijn voeten...". Het dier bezat dus een weergaloze overwinningskracht. Wat het niet in zijn eigen wezen opnam, vertrad en verloor het voor anderen. "En het was onderscheiden van al de dieren die voor hem geweest waren". Het was en wordt een rijk dat een sterk gevoel voor de wil van de mens of van het volk in stand houdt. Het verenigt bepaalde republikeinse beginselen met een ijzeren despotisme, zoals nooit in de wereld is geweest.

De tien hoornen

Verder had het dier nog een zeer duidelijk kenmerk: "En het had tien hoornen" (vs. 7). Dit kenmerk vonden wij niet bij de andere rijken. Het Griekse rijk ontwikkelde zich na de dood van Alexander geleidelijk tot vier hoofden. Een bijzonderheid van de Romeinse rijk is het bezit van "tien hoornen". De Geest van God laat ons duidelijk bij dit gezicht de kenmerken zien die aan het einde gevonden zullen worden. Het Romeinse rijk was sterk en meedogenloos. Het was een rijk dat verslond, en dat vertrad met zijn poten wat overbleef. Het verschildte totaal van alle andere rijken. Dit alles kan slaan op het Romeinse rijk in de tijd van de Caesars, maar het rijk had toen geen tien horens. Wij weten dat in het jaar 476 na Chr. het Romeinse rijk ten val gekomen is. Daarna hield het Romeinse rijk in feite op te bestaan. Het hooghouden van de titel van keizer mag er nog een tijdje geweest zijn, maar dat was van weinig betekenis. Het Romeinse rijk was immers verscheurd en verdeeld in afzonderlijke koninkrijken. Veel keizers en dictators hebben geprobeerd het éne rijk te herstellen,

maar dat is nooit gelukt. Nooit weer is er een onverdeeld koninkrijk geweest met tien horens. Een dier is één organisme, dit beeld spreekt dus van eenheid van heerschappij. Zolang Rome als rijk bestond waren er geen "tien hoornen". Toen de verschillende koninkrijken ontstonden was er geen eenheid van heerschappij.

Een Goddelijk oordeel

Hoe moeten wij deze dingen met elkaar in verband brengen? Ik geloof dat de Geest van God vooruitziet naar de laatste fase van het Romeinse rijk. Dan zullen beide kenmerken opnieuw, en wel tezamen, verschijnen. Dit laatste stadium eindigt in een Goddelijk oordeel, zoals even later wordt beschreven: "Dit zag ik, totdat er tronen gezet werden en de Oude van dagen Zich zette, Wiens kleed wit was als de sneeuw, en het haar van Zijn hoofd als zuivere wol; Zijn troon was vuurvonken en de raderen daarvan een brandend vuur" (vs. 9). Wij zien hier duidelijk een beeld van de Goddelijke heerlijkheid in het oordeel. "Een vurige rivier vloeide en ging van voor Hem uit, duizendmaal duizenden dienden Hem, en tien duizendmaal tien duizenden stonden voor Hem; het gericht zette zich, en de boeken werden geopend" (vs. 10). Op welk tijdstip dit ook zal plaatsvinden vinden, het is duidelijk dat deze woorden een Goddelijk oordeel beschrijven.

Het einde van het dier

"Toen zag ik toe vanwege de stem der grote woorden, welke die hoorn sprak; ik zag toe, totdat dat dier gedood, en zijn lichaam verdaan werd, en overgegeven om door het vuur verbrand te worden" (vs. 11). De hoorn waarop hier gezinspeeld wordt is de elfde, die zich verhief onder de tien (vs. 8). Deze hoorn begon klein. Op de een of andere wijze speelde hij het klaar drie van de eerste hoornen uit te rukken en vervolgens werd hij de leider en bestuurder van het gehele beest. "Toen zag ik toe vanwege de stem der grote woorden, welke de hoorn sprak" (vs. 11). De hoorn werd niet onderworpen, maar "ik zag toe, totdat dat dier gedood werd". Dit houdt in dat de kleine hoorn er op de een of andere wijze in slaagde het gehele dier te besturen. Ook zien wij eruit dat er een Goddelijk oordeel zal zijn dat én met de kleine hoorn én met het dier zal afrekenen en hen zal vernietigen. Heeft dit al plaats gevonden? Zeker niet. Het is duidelijk dat wat het Romeinse rijk in het verleden is overkomen, het normale verloop en verval van een grote natie is geweest. Barbaarse horden hebben het rijk verscheurd en er werden afzonderlijke koninkrijken gevormd. Maar dat is niet de vervulling van deze profetie.

Het einde van de overige dieren

In de profetie wordt een oordeel aangekondigd, waardoor met dit dier op een totaal andere manier afgerekend wordt als met de overige dieren: "... ik zag toe, totdat dat dier gedood, en zijn lichaam verdaan werd en overgegeven om door het vuur verbrand te worden. Aangaande ook de overige dieren, men nam hun heerschappij weg, want verlenging van het leven was hun gegeven tot tijd en stonde toe" (vs. 11, 12). Het overblijfsel van de Chaldeeën, of van de rassen die zo werden genoemd, is er dus nog. Perzië blijft een koninkrijk (later een keizerrijk en nu een Islamitische staat). De Grieken zijn in de laatste tijd via een koninkrijk een republiek geworden. Zij bestaan dus nog steeds, maar niet als machten met wereldheerschappij. Er zijn nu nog mensenrassen die meer of minder deze rijken vertegenwoordigen. Ze zijn weliswaar klein en hebben geen wereldheerschappij. Dit is de betekenis van vs. 12. Alleen hun heerschappij als regeerders van de wereld werd weggenomen. "Verlenging van het leven was hun gegeven tot tijd en stonde toe". Bij het laatste rijk wordt het oordeel op een heel andere manier uitgeoefend. Als haar heerschappij wordt vernietigd, wordt het rijk zelf ook vernietigd. "Dat dier werd gedood en zijn lichaam verdaan en overgegeven om door het vuur verbrand te worden" (vs. 11).

Het oordeel over het beest en de valse profeet

Ongetwijfeld is dit hetzelfde toneel als waarop wordt gezinspeeld in Openbaring 19. Daar wordt ons verteld: "En ik zag het beest en de koningen van de aarde en hun legers verzameld om oorlog te voeren tegen Hem die op het paard zat en tegen Zijn leger..." (vs. 19). Als Johannes over "het beest" spreekt, mogen wij denken aan het Romeinse rijk of aan de beheersers van dit rijk. Dit beest en de koningen van de aarde zullen oorlog voeren tegen de Heere. "En het beest werd gegrepen en met hem de valse profeet (de antichrist) die de tekenen in diens tegenwoordigheid had gedaan, waardoor hij hen misleidde die het merkteken van het beest ontvingen en die zijn beeld aanbaden. Levend werden deze twee geworpen in de poel van vuur die van zwavel brandt" (vs. 20).

Dit is opmerkelijk, omdat wij hier lezen over de poel van vuur. Beantwoordt dit niet aan "overgegeven om door het vuur verbrand te worden", zoals in Daniël 7:11 wordt gezegd? Hier in Openbaring is de vermelding alleen vollediger. Het is de macht van God die de vijanden regelrecht in de hel werpt, zonder de noodzakelijkheid van een voorafgaand oordeel. Het was volkomen duidelijk waar zij mee bezig waren; zij waren in openlijk verzet gekomen tegen de Heere der heerlijkheid. Daarom moesten zij in de poel van vuur geworpen worden.

Het beest dat was en niet is en zal zijn

Zoiets is in het verleden in het Romeinse rijk nooit gebeurd. Het Romeinse rijk is al meer dan vijftienhonderd jaar verdwenen. Het heeft sindsdien nooit meer bestaan. Afzonderlijke koninkrijken hebben de plaats ingenomen van het onverdeelde Romeinse rijk. Maar wat zien wij hier? Het Romeinse rijk verschijnt opnieuw. Dit komt precies overeen met andere gedeelten van Gods Woord. Er komt een opmerkelijke uitdrukking voor in

de Openbaring, waarop meer dan eens wordt gezinspeeld in verband met dit onderwerp. Dat is Openb. 17:8: "Het beest was en is niet en zal uit de afgrond opstijgen". Mensen hebben geprobeerd deze uitdrukking "en is niet" te veranderen in "en is toch". De werkelijke gedachte is eenvoudig: het Romeinse rijk zou drie fasen hebben. De eerste is haar oorspronkelijke keizerlijke vorm. De volgende fase is een toestand van niet bestaan. Die begint vanaf het jaar 476, toen de Gothen en Vandalen een einde aan het Romeinse rijk maakten. In die toestand is het nog steeds. De derde fase is nog toekomstig: het Romeinse rijk zal weer hersteld worden. In deze laatste fase zal zij in openlijke rebellie tegen God en het Lam komen. Dat is de toekomst van het Romeinse rijk. Het zal worden gereorganiseerd en weer naar voren komen als een machtig rijk, dat oorlog voeren zal tegen het Lam. Met als gevolg haar definitieve vernietiging.

De tien horens

Deze gedachte van een toekomstig Romeins rijk laat ook ruimte voor de tien horens die wij in Dan. 7:7 tegenkwamen. In het verleden zijn deze tien horens niet aan te wijzen, in een toekomstig Romeins rijk wel. Openb. 17:12 spreekt namelijk ook over deze tien horens: "En de tien horens die u hebt gezien, zijn tien koningen, die nog geen koninkrijk ontvangen hebben". Er wordt aan toegevoegd: "Maar één uur gezag als koningen ontvangen met het beest". Wanneer het beest opnieuw zal verschijnen, zal hij een buitengewoon grote macht hebben, maar er zal in dat stelsel ook ruimte zijn voor tien afzonderlijke "koningen" (staatshoofden) om mee te regeren. Het beest kan niet bestaan zonder de tien koningen en de tien koningen kunnen niet bestaan zonder het beest. Samen zullen zij de macht uitoefenen, samen zullen zij strijden tegen het Lam en een verschrikkelijke nederlaag lijden (Openb. 17:12-14).

Een kleine hoorn

Wij gaan verder met Dan. 7:8: "Ik nam acht op de hoornen en ziet, een andere kleine hoorn kwam daartussen op en drie uit de vorige hoornen werden daarvoor uitgerukt; en ziet, in die hoorn waren ogen als mensenogen, en een mond, grote dingen sprekende". Men heeft dit willen toepassen op de Paus. Maar als wij de Schrift lezen, moeten wij er wel voor oppassen haar niet eenzijdig te willen uitleggen. Steeds weer moeten wij ons eerlijk afvragen wat God met zijn Woord bedoelt. Wel moeten wij toegeven dat er een opmerkelijke analogie is tussen het pausdom en de kleine hoorn. Mogelijk is deze profetie in vorige eeuwen door Gods kinderen toegepast op het pausdom, toen zij onder dit systeem verschrikkelijk leden en was deze gedachte hun zo tot hulp en bemoediging. "Veranderingen van de tijden en de wet" (vs. 25), "een mond vol grootspraak", vervolging van gelovigen enz., kunnen in zekere zin vervuld zijn in Rooms-kerkelijke wetten, pauselijke bullen en de politieke invloed van de Rooms-Katholieke kerk.

Een voorbeeld uit Matteüs 24

Toch moeten wij ons afvragen of dit de volledige betekenis van deze profetie is. Wij bekijken een voorbeeld uit Matteüs 24. In vers 8 lezen wij: "Dit alles is echter het begin van de weeën". Daarna wordt "de gruwel van de verwoesting" opgesteld in de heilige plaats (vs. 15) en volgt de waarschuwing om uit Jeruzalem te vluchten: "Want er zal dan een grote verdrukking zijn" (vs. 21). Dit alles is in zekere mate van toepassing op de verwoesting van Jeruzalem door Titus in het jaar 70. Toen zijn de christenen inderdaad juist op tijd uit Jeruzalem gevlucht. Maar dit is niet de volledige, definitieve vervulling van deze profetie. Wanneer God een profetie geeft, komt het vaker voor dat er eerst een voorlopige vervulling van deze profetie is, terwijl de uiteindelijke vervulling pas in de eindtijd komt.

Ziet de kleine hoorn op het pausdom?

Ik geloof niet dat het pausdom de volledige vervulling kan zijn van de profetie over de kleine hoorn. Het pausdom heeft bestaan in de tijd dat het Romeinse Rijk niet bestond. Toen het Romeinse Rijk ten val kwam, is uit de val van dat rijk deze nieuwe en unieke macht, het pausdom, verrezen dat beweert goddelijke rechten te hebben, maar dat zich in werkelijkheid tegen God gekeerd heeft. De Paus heeft nooit drie van de tien koninkrijken gekregen. Hij mag beweren het erfgoed van Petrus ontvangen te hebben, maar zijn politieke macht is altijd betrekkelijk geweest. Zijn grondgebied stelt nauwelijks iets voor. Hoewel er zeker punten van overeenkomst zijn, zijn er ook voldoende verschillen aan te wijzen, die laten zien dat het pausdom niet de definitieve vervulling kan zijn van "de kleine hoorn".

De grote macht van de kleine hoorn

Er moet dus, volgens Dan. 7:24, een macht opstaan, die in het begin nog klein is, maar later drie grote machten aan zich onderwerpt en hun heerschappij overneemt. Deze macht wordt vervolgens nog groter en bestuurt uiteindelijk het hele beest: de tien horens worden aan hem onderworpen. Wij kunnen bij deze kleine hoorn denken aan de feitelijke machthebber van het herstelde Romeinse Rijk, die ook wel "het beest uit de zee" wordt genoemd. Hij is de vertegenwoordiger, de verpersoonlijking van het beest. Openb. 17:12-14 zegt ons dat alle koningen zullen samenwerken om hun macht en gezag aan het beest te geven. Het gaat om een tijd waarin er een sterke misleiding zal zijn en de mensen zullen de leugen geloven. De Schrift leert ons dat het Romeinse Rijk, dat opgehouden heeft te bestaan, in de toekomst weer zal bestaan. Onder leiding van "het beest" (de beheersers van het herstelde Romeinse Rijk) en "de valse profeet" (de antichrist) zal dit rijk het werktuig worden in de handen van satan, om oorlog te voeren tegen het Lam. Na hun nederlaag zullen zij levend in de poel die van vuur en zwavel brandt geworpen worden (Openb. 19:19, 20).

De morele kenmerken van het vierde dier

In Daniël zien wij dat deze kleine hoorn drie machten ten val brengt. Vervolgens vinden wij morele kenmerken. De kleine hoorn heeft ogen als mensenogen en een mond vol grootspraak. Hij wordt gekenmerkt door een geweldig verstand, niet door bruto geweld. De beschrijving ervan staat in contrast tot de beschrijving van de Heer Jezus, het geslachte Lam. Hij wordt gekenmerkt door zeven horens en zeven ogen (Openb. 5:6), dat is een volmaaktheid van inzicht en macht. Bij het dier van Dan. 7:7 is dat niet zo. Zijn uiterlijke macht lijkt veel groter, want hij heeft tien horens in plaats van zeven. Deze rampzalige mens matigt zichzelf een grote macht en een onbeperkte wijsheid aan. Daarna komt de vernietiging door het Goddelijke oordeel (vs. 11), vanwege de godslasterlijke woorden die de hoorn uitsprak en zijn opstand tegen het Lam.

De Oude van dagen en de Zoon des mensen

In vers 13 en 14 volgt een nieuw visioen. Daniël ziet nu geen roofzuchtige dieren, maar iemand gelijk "een mensenzoon". Evenals in hoofdstuk 2, waar wij een schijnbaar onbelangrijke steen zagen die het grote beeld geheel verbrijzelde, zien wij hier "een mensenzoon" Die komt met de wolken des hemels. "Hij kwam tot de Oude van dagen, en zij deden Hem voor Deze naderen". "De Oude van dagen" (zie ook vs. 9) stelt God voor, "de Hoge en Verhevene, Die in de eeuwigheid troont" (Jes. 57:15). Openb. 1:13-16 laat ons iemand zien, "de Zoon des mensen" gelijk. Als wij de beschrijving van Hem overdenken, dan zien wij dat sommige van Zijn kenmerken overeenkomen met de beschrijving van "de Oude van dagen". Ook van Hem wordt gezegd dat Zijn kleding wit was als sneeuw en Zijn hoofdhaar blank als wol. De Joodse profeet Daniël ziet Christus als mens. De christelijke profeet Johannes ziet Hem ook als mens, maar bovenal als God.

"Een eeuwige heerschappij"

"En Hem werd gegeven heerschappij en eer en het Koninkrijk, dat Hem alle volken, natiën en tongen eren zouden; Zijn heerschappij is een eeuwige heerschappij, die niet vergaan zal, en Zijn Koninkrijk zal niet verdorven worden" (vs. 14). Het koningschap zal niet van Hem worden afgenomen en geen andere macht zal Hem opvolgen. Zijn heerschappij zal eeuwig zijn in de betekenis van "zolang de wereld bestaan zal". Dit is dus niet eeuwigdurend. De Joodse profeet schildert het Duizendjarige Rijk en niet de eeuwige toestand, waarin alles aan God de Vader onderworpen is en "God alles in allen" zal zijn (1 Kor. 15:28). Ook de Openbaring beschrijft deze eeuwige toestand in hoofdstuk 21:1-8.

Koninkrijken uit de aarde

Als Daniël deze gezichten ziet is hij ontroerd en ontsteld (vs. 15, 16). Hij vraagt aan één van hen die voor de troon staat (vs. 16 en 9) wat de ware zin van dit alles is. Hij krijgt dit antwoord: "Deze grote dieren, die vier zijn, zijn vier koningen, die uit de aarde opstaan zullen" (vs. 17). De oorsprong van de vier dieren is dus zuiver aards. Er bestaat geen tegenspraak tussen deze aardse oorsprong en het feit dat ons in vers 2 wordt meegedeeld dat zij uit de zee opkwamen. De zee stelt in de symbolische taal van de Bijbel een mensensmassa voor die in een politieke toestand van anarchie verkeert. Uit deze roerige toestand van de mensen komen rijken tevoorschijn. Neem bijvoorbeeld het Franse Rijk. Een revolutie maakte een eind aan het oude bestuursstelsel. De koning werd onthoofd. Daarna volgde een toestand van verwarring en onrust, zoals de zee door winden in beroering worden gebracht. Uit deze toestand verrees een nieuw rijk, het keizerrijk van Napoleon. Iets dergelijks wordt bedoeld met het opkomen uit de zee. De grote wereldrijken verzezen uit zo'n toestand van anarchie en grote onrust. Ook werd de grondslag van de vier grote rijken vrijwel in dezelfde tijd gelegd. In vers 17 wordt gezegd dat ze uit de aarde opkomen. Ze hebben dus geen hemelse oorsprong, in tegenstelling tot de Zoon des mensen, Die met de wolken des hemels komt (vs. 13).

"De heiligen der hoge plaatsen"

Vers 18 maakt dit nog duidelijker: "Maar de heiligen der hoge plaatsen zullen dat Koninkrijk ontvangen en zij zullen het Rijk bezitten tot in eeuwigheid, ja, tot in eeuwigheid der eeuwigheden". De kantlijn van de Engelse King James vertaling zegt: "De heiligen van de Hoge". Deze uitdrukking is de oorsprong van de Nieuwtestamentische uitdrukking, "hemelse gewesten". Deze uitdrukking vinden wij ook in Efeziërs 1:3: "Gezegend met alle geestelijke zegening in de hemelse gewesten in Christus" en in Efeziërs 6:12: "De geestelijke machten van de boosheid in de hemelse gewesten". De heiligen "van de hemelse gewesten", of de heiligen "van God, in verbinding met de hemelse gewesten", zullen het koningschap bezitten.

Wij zullen met Christus regeren

Als wij naar de politieke afkomst van deze grote machten kijken, zien wij dat zij voortkomen uit een verwarde toestand op aarde. Daarentegen zagen wij "de heiligen van de hemelse gewesten" die het Koninkrijk van God zullen ontvangen om het tot in eeuwigheid te bezitten. Het is dus zo dat de Zoon des mensen het koninkrijk krijgt uit de handen van de Vader. Als Hem de heerschappij wordt gegeven, dan zal Hij die niet alleen nemen. Allen die door alle eeuwen heen ooit op dit koninkrijk hebben gewacht, zullen met Hem uit de hemel komen. Zij zullen met Hem geopenbaard worden. Henoeh, Abraham, David, Paulus of wie ook die Hem door het geloof heeft gekend, zij zullen erbij zijn in hun veranderde en verheerlijkte lichamen en zij zullen met Hem regeren. "Weet gij niet", zegt de apostel, "dat wij de wereld zullen oordelen" (1 Kor. 6:2, 3)? Als Hij regeert zullen de heiligen ook regeren.

Drie groepen heiligen

Wie zijn "de heiligen van de hemelse gewesten"? Het zijn de gelovigen die in hun harten met Christus boven zijn. Degenen die bekeerd zijn voordat Christus komt om Zijn gemeente op te nemen, degenen die in de voorbijgegangene eeuwen in Christus gestorven zijn, en de gelovigen die in de grote verdrukking omgekomen zullen zijn. Dezen zijn allen "de heiligen van de hoge plaatsen". Er is ook nog een andere groep mensen, want er zullen in het Duizendjarige Rijk ook gelovigen zijn die op aarde gezegend zullen worden. Er zal een grote oogst zijn. De Heere zal al die gelovigen invoeren in de beloofde zegeningen van Zijn koninkrijk.

Het boze gedrag van de kleine horen

Er zijn veel details in dit hoofdstuk waarop ik niet ingegaan ben. Over de beschrijving van het boze gedrag van de kleine horen wil ik nog enkele woorden zeggen. Er wordt in vers 20-22 gezegd dat deze horen "ogen had en een mond, die grote dingen sprak, en wiens aanzien groter was dan van zijn metgezellen. Ik had gezien, dat die hoorn krijg voerde tegen de heiligen, en dat hij die overmocht, totdat de Oude van dagen kwam, en het gericht gegeven werd aan de heiligen der hoge plaatsen, en dat de bestemde tijd kwam, dat de heiligen het Rijk bezaten". En in vers 25 wordt gezegd dat deze kleine hoorn "woorden zal spreken tegen de Allerhoogste, en het zal de heiligen der hoge plaatsen verstoren (dit wijst op vervolgingen) en het zal menen de tijden en de wet te veranderen en zij zullen in zijn hand overgegeven worden tot een tijd, en tijden, en een gedeelte van een tijd".

Een eind aan de Joodse eredienst

Het is goed ons af te vragen wat de kleine hoorn zal doen. Hij zal de Joodse eredienst, die in die tijd op aarde wordt uitgeoefend, vernietigen. Met "tijden" worden de Joodse feesten of feestdagen bedoeld. Hij zal zich hiermee bemoeien, zoals Jerobeam dat deed "en zij zullen in zijn hand overgegeven worden ...". Vaak is gedacht dat het "zij" van vers 25 de heiligen zijn, maar dit is een vergissing. Het zijn "de tijden en de wet" die in zijn macht zullen worden gegeven voor een bepaalde tijd. God zal toestaan dat hij zijn voornemen kan uitvoeren. Hij zal denken dat hij het zelf doet. En het feit dat zij in zijn macht gegeven zullen worden, toont aan dat hij een tijdlang slaagt in het uitvoeren van zijn voornemen. Maar God zal nooit Zijn heiligen in de macht van vijanden geven, zelfs niet voor korte tijd. Hij houdt hen altijd in Zijn eigen hand. Job was nooit méér in de hand van God dan toen de satan hem probeerde te bezitten, opdat hij hem zou ziften als de tarwe.

Een tijd van benauwdheid voor Jakob

De schapen zijn in de hand van de Vader en de Zoon en niemand zal ooit in staat zijn hen uit Hun hand te rukken. God zal Zijn kinderen nooit begeven of verlaten. De vijand kan alleen een eind maken aan de uiterlijke vorm van de Joodse eredienst. God zal het een tijdlang toestaan dat die onder de macht van de vijand valt. In die tijd zullen Joodse heiligen God erkennen en in zekere mate ook Jezus Christus. In Openb. 14:12 wordt gezegd: "Hier is de volharding van de heiligen, die de geboden van God en het geloof in Jezus bewaren". Deze heiligen bevinden zich in een bijzondere positie. Er zal bij hen een soort combinatie zijn van het houden van de wet en van een erkenning van het gezag van de Heer Jezus. Een tijdlang zullen zij onder de macht van de kleine hoorn komen, "voor een tijd, en tijden en een gedeelte van een tijd". Dat wil zeggen, drie en een half jaar. Dat is de tijd van de grote verdrukking. Dat tijdperk wordt afgesloten door de komst van Christus om de vijanden te oordelen en Zijn koninkrijk op te richten.

Hoofdstuk 8

Een opmerkelijke verandering

Bij het begin van hoofdstuk 8 zien wij een opmerkelijke verandering. De taal, waarin de Geest van God dit visioen en de volgende visioenen openbaart, verandert hier. Bijna vanaf het begin van hoofdstuk 2 tot aan het einde van hoofdstuk 7 werd oorspronkelijk de taal van de Babylonische vorst gebruikt: het Aramees. Vanaf dit hoofdstuk tot aan het einde van het Boek, wordt het Hebreeuws gebruikt, de normale taal van het Oude Testament. Dit is niet zonder bedoeling. Wij geloven dat de reden hiervan is: dat wat in het bijzonder betrekking heeft op de rijken van de volken, wordt meegedeeld in de taal van het eerste grote rijk uit de volken. Zij waren er onmiddellijk bij betrokken. Het eerste visioen (dat van het beeld) werd gezien door een heidense koning, Nebukadnezar. Vanaf dat moment tot aan het einde van hoofdstuk 7 werd de taal gebruikt die hij sprak, het Aramees.

Hebben de Joden nog een toekomst?

Maar nu krijgen wij visioenen die in verband staan met de Joden. Hoofdstuk 8 bijvoorbeeld zinspeelt op het heiligdom, op het dagelijkse offer en op een aantal andere bijzonderheden, die voor heidenen niet interessant, ja zelfs onbegrijpelijk zijn. De details van dit visioen vinden wij misschien ook onbelangrijk, want het lijkt allemaal verleden tijd te zijn wat hier geprofeteerd wordt. Bovendien heeft het betrekking op een volk dat nu

geen eenheid vormt en over de aardbodem verstrooid is². Toch heeft de Geest het nodig gevonden ons deze profetie mee te delen. En wij moeten bedenken dat de Joden nog een toekomst hebben.

Door eigen inspanning geen zegen

De Joden hebben altijd weer geprobeerd de beloften die God aan de vaders beloofd heeft, te verdienen door eigen inspanning. Deze nutteloze pogingen hebben tot hun verderf geleid. Toen de Israëlieten door de macht van God uit Egypte geleid en bij de Sinaï gekomen waren, verklaarden zij alles te zullen doen wat de Heere tot hen gesproken had. Toen God hun voorstelde dat zij Hem zouden gehoorzamen, verried hun antwoord het totale onvermogen hun eigen toestand te erkennen. In plaats van zich alleen op de genade van God te beroepen, zeiden zij met de vrijpostigheid die de mens in zijn natuurlijke toestand kenmerkt: "Al wat de Heere gesproken heeft, zullen wij doen en gehoorzamen" (Ex. 24:7). Maar wat was de praktijk? Zij deden niet wat de Heere had gezegd. Telkens weer waren zij ongehoorzaam en God was verplicht met hen te handelen naardat zij verdienden. God moest hen tuchtigen.

Zegen door genade

Ook in de toekomst zullen zij getuchtigd worden in lijden en beproeving, zij zullen door de vreselijke verdrukking heengaan waartoe zij bestemd zijn. Dan zullen zij door Zijn genade genezen worden van deze noodlottige dwaling van het vlees. Zij zullen terugkeren tot hun Messias, die hun vaders hebben veracht en gekruisigd en zij zullen erkennen dat alleen de genade van God hen kan zegenen en dat het Zijn trouw is die alles zal vervullen, wat Hij tot hun vaders gesproken heeft.

Hoe moeten wij het Woord van God lezen?

Als wij het Woord van God lezen, dan is het niet nodig de vervulling van de profetie in het verleden of in het heden te willen ontdekken. Het voornaamste is om het Woord zonder vooroordeel te lezen en niets anders te wensen dan te verstaan wat God ons wil onderwijzen. Daarom, of het nu gaat over het verleden, het heden of over de toekomst, het voornaamste is, dat wij altijd aan God en aan het Woord van Zijn genade onderworpen zijn. Ik wil in deze geest proberen, voor zover de Heere mij daartoe in staat stelt, de betekenis van dit hoofdstuk te verklaren.

Wanneer vond dit visioen plaats?

Het visioen van Daniël 8 vond plaats in het derde jaar van de regering van koning Bêlsazar. Het droomgezicht van Daniël 7 in het eerste jaar. De volgende visioenen werden gegeven nadat de macht van Babel omvergeworpen was. Tot op dit moment was er geen oordeel over Babel gekomen. Toch bereidt de plaats waar het nieuwe visioen werd gezien ons voor op een bepaalde verandering. Daniël zag het gezicht namelijk in de burcht Susan, die in het gewest Elam ligt. Dit is in het oosten. Elam is de oude naam voor Perzië of de naam van één van haar distrikten. "Ik zag dan in een gezicht, dat ik aan de vloed Ulai was" (vs. 2). Ik vermeld dit alleen om aan te tonen dat wij bepaalde aanwijzingen hebben betreffende de betekenis van de profetie die volgt.

Een ram met twee horens

Daniël heft zijn ogen op en ziet een ram. In Perzië was een ram een bekend symbool. Het kwam voor als monument en op openbare documenten. "En ik hief mijn ogen op en ik zag en ziet, een ram stond voor die vloed, die had twee hoornen, en die twee hoornen waren hoog, en de een was hoger dan de andere, en de hoogste kwam het laatst op" (vs. 3). Dit visioen zinspeelt duidelijk op het samengestelde karakter van het Perzische rijk. In dat rijk waren twee elementen aanwezig. Het Medische, het oudste en het Perzische, het jongste. Maar het jongste wordt in de loop van de tijd het grootste. Daarom wordt gezegd, dat één hoorn hoger wordt dan de andere en dat de hoogste het laatst opkwam. Hoewel Darius de Meder het koninkrijk ontvangt bij de val van Babylon, toch is Cyrus (Kores) de Pers degene die later de overmacht verkrijgt en daarna is het altijd de Pers die vermeld wordt. Maar nog verder terug, zelfs Darius' macht was niet onbeperkt, hij was al was gebonden om zich te houden aan "de wet van de Meden en de Perzen".

De absolute macht van de koning van de Perzen

"Ik zag, dat de ram met de hoornen tegen het westen stiet en tegen het noorden, en tegen het zuiden (dat is de richting van de verschillende overwinningen van het Perzische rijk) en geen dieren konden voor zijn aanzicht bestaan, en er was niemand, die uit zijn hand verlost; maar hij deed naar zijn welgevallen en hij maakte zich groot" (vs. 4). De ongewijde geschiedenis moet het Woord van God bevestigen. Maar wij behoeven niet verder te gaan dan de Schrift zelf. Lees de boeken van Ezra, Nehemia, enz. en u zult zien hoe uitgebreid en onbetwist de macht van de Perzische koning was. Zelfs in de ongewijde geschiedenis werd de uitdrukking "de grote koning" gebruikt voor de Perzische monarchie. Het profetisch gezicht van Daniël vermeldt dat heel duidelijk: "Maar hij deed naar zijn welgevallen en maakte zich groot".

De geitenbok uit het westen

² Dit was inderdaad waar toen W. Kelly dit schreef.

"Toen ik dit overlegde, ziet, er kwam een geitenbok van het westen" (vs. 5). Dit ziet op de eerst vijandelijke inval die het westen ooit had gedaan in de oosterse wereld. Het oosten is de bakermat van het menselijk ras. Nadat de mens was geschapen, werd hij geplaatst in het oosten. Ook de tweede geschiedenis van de mensheid begon in het oosten; ik bedoel de geschiedenis van de wereld na de zondvloed. Toen was er in het oosten een belangrijke ontwikkeling van de beschaving. Vanuit dit centrum verspreidden de verschillende mensenrassen zich over de gehele wereld, nadat Jahweh hun taal in Babel had verward.

Alexander de Grote

Wij zien in dit gedeelte, dat het Perzische rijk eerst geen gevaar te duchten heeft, maar dat er onverwachts vanuit een heel andere hoek een macht komt, in het visioen voorgesteld door een geitenbok, een tegenstander uit het westen. Dat de macht van die vijand heel snel vooruit gaat, blijkt uit de woorden: "En hij roerde de aarde niet aan". Er is in de oudheid maar één rijk waarop dit kan slaan: het Griekse rijk. De grote hoorn op zijn hoofd ziet duidelijk op haar eerste leider: Alexander de Grote. "En hij kwam tot de ram, die de twee hoornen had, die ik had zien staan voor de vloed; en hij liep op hem aan in de grimmigheid van zijn kracht. En ik zag hem, naderend tot de ram en hij verbitterde zich tegen hem en hij stiet de ram en hij brak zijn beide hoornen" (vs. 6, 7).

Het einde van het rijk van de Meden en de Perzen

Hier geeft de Geest van God in een paar woorden gebeurtenissen weer die door de algemene geschiedenis worden bevestigd. Allereerst dat er een nieuw rijk zou opstaan na de val van Babel, gesymboliseerd door de ram. Een kenmerk van dat rijk was, dat het uit twee verschillende volken bestond. Dit rijk zou voor een bepaalde tijd in haar volle kracht bestaan. Maar dan komt er uit een ander werelddeel, waar tot nu toe geen koninkrijk van enige betekenis was geweest, een macht naar voren met een verbazingwekkende snelheid, een macht die beheerst wordt door een koning die buitengewoon moedig en heerszuchtig is. Deze koning verslaat het Perzische rijk zo volledig, dat er "geen kracht was in de ram, om voor zijn aangezicht te bestaan; en hij wierp hem ter aarde en hij vertrad hem en er was niemand, die de ram uit zijn hand verlost" (vs. 7).

"In de grimmigheid van zijn kracht"

Deze woorden worden in vers 6 gezegd van het Griekse rijk en van Alexander de Grote. De Grieken hadden een bijzondere reden om de Perzen te haten. De Perzen hadden de Grieken al getergd toen dezen nog bestonden uit een groep van kleine stammen, die nauwelijks probeerden om hun grenzen buiten het eigen geboorteland uit te breiden. De Perzen waren Griekenland binnengevallen en hadden geprobeerd dit land te veroveren. Deze oorlogen hebben de Perzen verloren. Door die aanvallen hebben de Perzen sterke gevoelens van haat tegen zich opgewekt. Hoewel wij niet lezen van wreedheden bij de aanvallen van de Grieken op de Babyloniërs, zijn die er ongetwijfeld geweest. De haat ging van vader op zoon over, zodat de Grieken zichzelf beschouwden als de natuurlijke vijanden van de Perzen.

Nu zou het moment komen, dat de Grieken hun aartsvijanden met gelijke munt zouden terugbetalen en de Perzen in hun eigen land zouden worden aangevallen. De geitenbok met de opvallende horen op zijn kop komt in grimmigheid aangerend, hij stoot de ram en breekt zijn twee horens, werpt hem tegen de grond en vertreedt hem. Wij vinden hier in een paar regels een nauwkeurig beeld van de ondergang van het Perzische rijk.

Wat is belangrijk in de ogen van God?

Deze grote gebeurtenissen zijn ongeveer driehonderd jaar van te voren aan Daniël bekendgemaakt. In de geschiedenis van de wereld is het maar een betrekkelijk korte tijdsruimte. Het doel van de Geest is vooruit te zien naar het einde. Hij kan bekend maken wat in een betrekkelijk korte tijd vervuld moet worden, maar Hij wil vooral bekend maken wat aan het einde van de eeuw zal gebeuren. God heeft een volk dat Hem na aan het hart ligt. Het is een volk dat in eigen dwaasheid weigert om op God te steunen. Nadat zij hun Messias hebben verworpen, zijn zij tot op de dag van vandaag het voorwerp van verachting en spot. En dat is in overeenstemming met het Woord van God. De macht van Perzië of Griekenland mag groot schijnen; hun oorlogen worden in de geschiedenisboeken beschreven. In de ogen van God zijn zij onbelangrijk. Hij beschrijft hun opkomst en ondergang in een paar woorden. Het doel dat God voor ogen heeft, mag onbelangrijk zijn in de ogen van de wereld, maar het heeft te maken met de belangen van Zijn Zoon en van Zijn volk.

Dit geeft de sleutel tot de verzen die volgen. Zij zijn belangrijk vanwege hun relatie met Joodse verwachtingen, die te maken hebben met wat plaats zal plaats vinden voordat de grote dag van de Heere komt. "En de geitenbok maakte zich uitermate groot; maar toen hij sterk geworden was, brak die grote hoorn" (vs. 8). Dit is letterlijk vervuld. Toen Alexander de Grote nog een jonge man was, stierf hij plotseling na een groot rijk veroverd te hebben.

Het rijk van Alexander wordt verdeeld

"En er kwamen in plaats ervan vier aanzienlijke op, naar de vier winden des hemels" (vs. 8). Er ging een bepaalde tijd voorbij na de dood van Alexander de Grote, toen zijn generaals onder elkaar streden om voor zichzelf een aantal koninkrijken op te richten. Het einde ervan was, dat er vier koninkrijken werden gevormd

uit de uitgestrekte gebieden die Alexander naliet. Ongeveer driehonderd jaar voor Christus vond de welbekende verdeling van het rijk van Alexander in vier koninkrijken inderdaad plaats.

Een kleine hoorn

"En uit één van die kwam voort een kleine hoorn" (vs. 9). Deze kleine hoorn wordt op andere plaatsen in de Schrift "de koning van het noorden" genoemd. Omdat hij in het noorden is, breidt hij zijn gebied uit "tegen het zuiden en tegen het oosten en tegen het sierlijke land" (vs. 9). Uit dit rijk kwam een koning voort die later een zeer belangrijke rol zou spelen in verbinding met het land en het volk van de Joden. Wij lezen dat deze kleine hoorn "groot werd tot aan het heer des hemels; en hij wierp er sommigen van dat heer, namelijk van de sterren, ter aarde neer, en hij vertrad ze" (vs. 10). Ik denk dat hiermee mensen bedoeld worden, die een eervolle en belangrijke plaats innamen onder het Joodse volk. Zo worden in het Nieuwe Testament sterren gebruikt als symbool van hen die in de Gemeente een plaats van gezag bekleden. Op dezelfde wijze wordt hier met de woorden "heer des hemels" gezinspeeld op personen die een plaats van gezag bekleedden in de Joodse politiek.

Wij zullen zien dat in de profetie van Daniël in deze en in de volgende hoofdstukken steeds meer gesproken wordt over Israël. God's gedachten gaan uit naar Zijn volk. Dit houdt vanzelfsprekend nog niet in dat Zijn volk in een goede toestand is. Het volk heeft gefaald in zijn verantwoordelijkheid, maar de beloften die God gedaan heeft zullen vervuld worden, want de genadegaven en de roeping van God zijn onberouwelijk.

Wat je belijdt, moet je ook zijn

Ook in het christendom is het zo dat iedereen die de Heere belijdt, verantwoordelijk is om zich als christen te gedragen. Het kan zijn dat hij opnieuw geboren is, het kan zijn dat hij een naamchristen is, misschien is hij alleen maar gedoopt; door de uiterlijke positie die hij inneemt, hoort hij bij het huis van God en is hij verantwoordelijk om zich in overeenstemming daarmee te gedragen. Wij denken vaak dat alleen zij die werkelijk bekeerd zijn dergelijke verplichtingen hebben, maar dat is een vergissing. Natuurlijk heeft hij die opnieuw geboren is een extra grote verantwoordelijkheid: "Als wij door de Geest leven, laten wij ook door de Geest wandelen" (Gal. 5:25).

Adeldom verplicht

Wanneer iemand zich in een bevoorrechte positie bevindt, is hij verantwoordelijk zich in overeenstemming met die plaats te gedragen. Dit is een belangrijke waarheid in de Schrift. De Tweede brief aan Timothëus spreekt hierover. Het huis van God wordt daar vergeleken met een groot huis. In dat huis zijn zowel vaten tot oneer als tot eer. Voor de gelovige geldt dat hij zich van de vaten tot oneer moet reinigen, om een vat tot eer te zijn, geheiligd, bruikbaar voor de Meester, tot alle goed werk voorbereid. Dan komt de oproep dat hij iets moet ontvluchten en naar bepaalde dingen moet jagen (2 Tim. 2:20-22).

Wat is onze positie in Christus?

De Gemeente draagt de Naam van de Heere op aarde. Daarom is zij verantwoordelijk om als een reine bruid van Christus te wandelen en zich onbevlekt te bewaren van de wereld. Als wij denken aan dit grote voorrecht en deze grote verantwoordelijkheid, moeten wij ook oog hebben voor het verval in de christenheid. Wij moeten ons goed bewust zijn in welke positie wij zijn geplaatst. Wij kunnen nooit beoordelen hoe diep wij zijn gezonken als christenheid, totdat wij de plaats zien waarin God ons geplaatst heeft. Wat is onze positie als christen? Wij zijn levend gemaakt met Christus. Onze overtredingen zijn vergeven. Wij hebben vrede met God. Wij zijn kinderen van God, wij zijn erfgenamen van God en mede-erfgenamen van Christus. Wij zijn gezegend met alle geestelijke zegening in de hemelse gewesten. Wij zijn leden van Zijn lichaam en hebben in principe lief met dezelfde liefde waarmee de Vader de Zoon liefheeft.

Sommigen denken, dat als iemand geen Jood of heiden is, hij dan automatisch een christen moet zijn. Maar als men bedenkt wat een christen is, namelijk iemand die tot koning en tot priester voor God is gemaakt, iemand die gereinigd is van zijn zonden en nu een aanbieder is geworden, iemand die geen geweten van zonde meer heeft, dan moet men zijn standpunt herzien en voelt men dat men geen juist beeld heeft van de eigen roeping en verantwoordelijkheid.

De plaats van Israël

Hetzelfde principe geldt ook voor Israël. Met "het heer en de sterren van de hemel" wordt gezinspeeld op hen die een plaats van verantwoordelijk en gezag innemen in Israël. Israël is het volk dat naar Gods gedachten de eerste plaats op aarde heeft. Zij zullen tot een hoofd en niet tot een staart van de volken zijn. Dit is misschien een nieuwe gedachte voor mensen die gewend zijn naar de Joden te kijken met een houding van minachting en medelijden. Mensen die hen alleen beoordelen naar hun tegenwoordige vernederde toestand. Maar om juist te oordelen, moeten wij de dingen zien zoals God ze ziet, in overeenstemming met Zijn Woord.

Israëls verantwoordelijkheid

God gebruikt deze uitdrukkingen: "Heer des hemels" en "sterren" met betrekking tot Joden, die in een positie van uiterlijk gezag geplaatst zijn. Uitleggers hebben gedacht dat hiermee, omdat in zulke verheven

bewoordingen over mensen gesproken wordt, christenen bedoeld moeten zijn. Maar als volk van God houdt Israël de eerste plaats in de gedachten van God. Dit is hun roeping. En "de genadegaven en de roeping van God zijn onberouwelijk" (Rom. 11:29). Israël zal in de ogen van God altijd deze verheven plaats hebben en in overeenstemming met die plaats wordt zij geoordeeld.

Wij gaan terug naar het visioen van Daniël 8. Daniël ziet dit gezicht, terwijl de macht van Babel nog niet verdwenen is. Ook dit visioen laat ons zien wat er in de laatste dagen zal gebeuren. En wel met betrekking tot Israël, voordat de macht die met Babylon begon, definitief terzijde wordt gezet. De kleine hoorn werd heel groot en wierp sommige van het heer des hemels en van de sterren neer en vertrad ze (vs. 10). Dat wil zeggen, dat bepaalde Joodse regeerders ten val worden gebracht. De kleine hoorn zal ze behandelen met grote wreedheid en hij zal ze vernederen. "Ja, hij maakte zich groot tegen de Vorst van dat heer" (vs. 11). Ik denk dat het betekent: hij maakte zich groot tegen de Heere Zelf. De persoon die door deze kleine hoorn wordt voorgesteld, zou zo ver gaan dat hij zichzelf tot de vorst van het heer verhoogde. "En van Hem werd weggenomen het gedurig offer en de woning van Zijn heiligdom werd neergeworpen. En het heer werd in de afval overgegeven tegen het gedurig offer" (vs. 11b en 12a). Vervolgens lezen wij weer van de kleine hoorn: "En hij wierp de waarheid ter aarde; en deed het en het gelukte wel" (vs. 12). Eigenlijk vormen vers 11b en 12a een tussenzin. In het laatste gedeelte van vers 12 hebben wij weer "hij", wat duidt op de kleine hoorn van vers 10. Deze "hij" is de hoorn die zou verschijnen en op wrede wijze met het Joodse volk en met hun regeerders zou handelen.

Hoelang

"Daarna hoorde ik een heilige spreken; en de heilige zeide tot de ongenoemde, die daar sprak: Tot hoelang zal dat gezicht van het gedurig offer en van de verwoestende afval zijn, dat zowel het heiligdom als het heer ter vertreding zal overgegeven worden? En hij zeide tot mij: Tot twee duizend driehonderd avonden en morgens; dan zal het heiligdom gerechtvaardigd worden" (vs. 13, 14).

Antiochus Epifanes

Ik vermoed dat er, met uitzondering van het gedeelte dat hier als tussenzin is aangemerkt, een gedeeltelijke vervulling van deze profetie in het verleden is geweest. In hoofdstuk 11 lezen wij over een persoon die dezelfde kenmerken heeft als de persoon die hier wordt aangeduid als "de kleine hoorn". Ja, zijn kenmerken worden daar nog nauwkeuriger aangegeven. Wie is deze persoon? Hij wordt in de ongewijde geschiedenis Antiochus Epifanes genoemd. Hij was een bijzonder slecht mens. Als u de boeken van de Maccabeeën hebt gelezen, die weliswaar geen deel van de Schrift zijn, maar toch in grote lijnen waar zijn, dan weet u dat die boeken deze koning van Syrië beschrijven en de vreselijke gevoelens die hij tegen Israël koesterde. Hij probeerde hen een heidense eredienst op te dringen, speciaal die van Jupiter Olympus en hij bracht alle Joden ter dood die zijn bedoelingen weerstonden. Na lange tijd werd hij verslagen, gedeeltelijk door de Romeinen en gedeeltelijk door de kracht en moed van de Maccabeeën zelf. De tempel werd gereinigd en de Joodse eredienst werd hersteld. Toen werd het feest van de tempelwijding ingesteld.

De koning van het noorden

Ongetwijfeld wordt Antiochus Epifanes bedoeld met de kleine hoorn. Maar dezelfde kenmerken die wij bij hem vinden, vinden wij ook bij een andere grote leider in de eindtijd. Dit wordt duidelijk gemaakt in het laatste deel van dit hoofdstuk. Als de profeet door de engel Gabriël wordt toegesproken, zegt hij: "Versta, gij mensenkind! want dit gezicht zal zijn tot de tijd van het einde" (vs. 17). Deze vermelding wijst er op, dat wat Gabriël in bijzonderheden gaat uitleggen, vooruitziet naar de eindtijd. Ongetwijfeld is Antiochus Epifanes een beeld van de komende koning van het noorden, in de tijd van de grote verdrukking.

De gramschap, de toorn van de Heere

"En hij zei: Zie, ik zal u te kennen geven, wat er geschieden zal aan het einde van deze gramschap; want ter bestemder tijd zal het einde zijn" (vs. 19). Als wij een beetje vertrouwd zijn met de profeten, dan weten wij wat dit betekent. De uitdrukking "de gramschap", "de toorn", wordt aan het einde van Jesaja 5 en ook in hoofdstuk 9 en 10:25 telkens herhaald. Jesaja toont aan dat ten gevolge van de afgoderij van Israël en in het bijzonder van hun koningen, de gramschap, de toorn van God tegen hen werd opgewekt. God moet Zijn volk kastijden. Eerst lijkt het er op dat de kastijding een goede uitwerking heeft en dat Israël zich zal bekeren, maar dan breekt het kwaad opnieuw uit, zoals kwaad altijd doet als het niet wordt veroordeeld en weggedaan. Steeds weer lezen wij: "Om dit alles keert Zijn toorn zich niet af, maar Zijn hand is nog uitgestrekt" (Jes. 9:11, 16, 20; 10:4). Zijn toorn ontbrandt steeds weer, totdat wij in hoofdstuk 10:25 vinden, dat Jahweh zegt dat Zijn gramschap zal ophouden. En in 12:1 zegt Israël: "Ik dank U Heere, dat Gij toornig op mij geweest zijt, maar Uw toorn is afgekeerd en Gij troost mij".

Assyrië, de roede van Mijn toorn

Als God Zijn volk moet tuchtigen, kan Hij daarvoor een heidense koning gebruiken. Hier gebruikt God de Assyriër (Assur). Dit ziet allereerst op Sanherib, de toenmalige koning van Assyrië. De Assyriër wordt gebruikt als de roede van Gods toorn (Jes. 10:5). Maar als God Zijn hele werk op de berg Sion en in Jeruzalem vol-eindigd heeft (vs. 12), dan zal Hij de Assyriër zelf vernietigen. Die vergat dat hij slechts een roede was in de handen van Jahweh. Hij dacht dat alles zijn eigen wijsheid en macht was, maar Jahweh zegt dat Hijzelf met

de roede zal handelen en haar zal verwoesten (vs. 13). Zo zien wij in dit hoofdstuk dat de gramschap van de Heere tegen Israël ophoudt met de verwoesting van de Assyriër (vs. 25).

Tweemaal een kleine hoorn

Nu kan de vraag opkomen, waarom hier het vierde rijk niet wordt ingevoerd. De reden is, dat hoewel de heerschappij van de eerste rijken is weggenomen, hun macht toch blijft voortbestaan. De macht die zulk een belangrijke rol speelt in de laatste dagen, komt voort uit het derde rijk (het Grieks-Macedonische rijk) en niet uit het vierde (het Romeinse rijk). Wij moeten bedenken, dat de kleine hoorn van Dan. 8:9 een heel andere macht is dan de kleine hoorn van hoofdstuk 7:8. De kleine hoorn uit hoofdstuk 7 is de laatste leider van het Romeinse rijk. Die komt tevoorschijn uit het vierde rijk, als dat in tien koninkrijken is verdeeld. De kleine hoorn uit hoofdstuk 8 is de macht die verrijst uit het derde rijk, dat verdeeld is in vier delen en niet in tien.

Ongetwijfeld is de heerschappij over de wereld overgegaan van het derde naar het vierde rijk, maar zoals wij in Sanherib een vertegenwoordiger hadden van de Assyriër, zo zal er in de laatste dagen ook een erfgenaam van het derde rijk zijn, die zich vooral met Israël zal bezighouden. Zoals er een grote leider in het westen zal zijn, zo zal er ook een leider in het oosten zijn, die voortkomt uit het Grieks-Macedonische rijk.

Wie stellen de ram en de bok voor?

In vers 20 lezen wij dat de ram met de twee horens de koningen van de Meden en de Perzen voorstelt. In vers 21 lezen wij: "Die harige bok nu, is de koning van Griekenland; en de grote hoorn, die tussen zijn ogen is, is de eerste koning". In vers 22 wordt het uiteenvallen van het Griekse rijk beschreven en in vers 23 wordt er aan toegevoegd: "Doch op het laatst van hun koninkrijk, als de afvalligen het op het hoogste gebracht zullen hebben, zo zal er een koning staan, stijf van aangezicht, en raadselen verstaande". Ik denk dat dit niet heenwijst naar Antiochus Epiphanes, maar naar de persoon waarvan hij een type is. "En zijn kracht zal sterk worden, doch niet door zijn kracht" (vs. 24). Dit is een opmerkelijke beschrijving die niet gebruikt wordt voor de kleine hoorn in hoofdstuk 7. Daar was het, naar mijn gedachten, door eigen kracht.

Hij zal het heilige volk verderven

De koning hier is afhankelijk van de sterkte die hem door anderen wordt gegeven. Hij zal het werktuig zijn van politiek en macht, niet van zijn eigen kracht. "En hij zal het wonderlijk verderven en zal geluk hebben en zal het doen; en hij zal de sterken, alsook het heilige volk verderven" (vs. 24). Hij wordt dus uitdrukkelijk vermeld in verbinding met de Joden als natie. Opvallend is, dat wij hier niet lezen van de heiligen van de Allerhoogste. Wat wij hier lezen is enkel een figuurlijke uitdrukking van de grote mensen uit het Joodse volk. Deze koning zal zich met Israël bemoeien en zal de machtigen en het heilige volk verderven.

Opkomst en ondergang van deze koning

"En door zijn vernuft zo zal hij de bedriegerij doen gedijen in zijn hand; en hij zal zich in zijn hart verheffen; en in stille rust zal hij er velen verderven" (vs. 25a). Dat wil zeggen, dat deze koning er van profiteren zal dat Israël in een toestand van rust zal zijn en volkomen onvoorbereid op zijn sluwheid. "Hij zal staan tegen de Vorst der vorsten, doch hij zal zonder hand verbroken worden" (vs. 25b). In de laatste strijd blijkt, dat hij volkomen machteloos is, zoals ook in een andere schriftplaats wordt gezegd (Dan. 11:45). "En hij zal tot zijn einde komen en zal geen helper hebben".

Twee gevaren bedreigen de Joden

Ik zal proberen de betekenis van deze koning en van wat hij zal doen duidelijk te maken. Over deze persoon wordt in verschillende gedeelten van het Woord van God gesproken. Hij wordt aangeduid als "de Assyriër", of "de koning van het noorden". Een kenmerk van hem is, dat hij de grote vijand van de Joden zal zijn. Twee gevaren zullen in die tijd de Joden bedreigen. Er zal een kwaad van binnenuit zijn, in hun eigen land, namelijk de antichrist die zichzelf verheft als god in Gods tempel (2 Tess. 2:4). Er zal ook een kwaad van buitenaf zijn, namelijk de Assyriër. Zoals gezegd, hij is de grote vijand van de Joden en hij wordt gekenmerkt door sluw gedrag. Hij is niet alleen oorlogszuchtig (hij heeft een wreed gelaat), maar hij verstaat ook duistere uitspraken, raadselen. Hij zal een grote politicus zijn, die veel invloed op de Joodse gedachten zal hebben. Zij zijn immers altijd een volk geweest dat hield van research en allerlei intellectuele speculaties. In de loop van de eeuwen zijn er veel intellectuelen uit de Joden voortgekomen. Daarom zal de invloed van deze koning onder hen enorm zijn.

Zoals gezegd, deze twee gevaren zullen de Joden bedreigen: De antichrist zal de plaats van de ware Messias in het land Israël innemen. Het zal duidelijk zijn, dat als iemand zich aanmatigt de Messias te zijn, hij uit het Joodse volk moet voortkomen en in het land Israël moet wonen. De Assyriër, de koning van het noorden, zal iemand zijn die een openlijke vijand van hen is.

Een bewijs uit Jesaja 10

Nu wil ik enkele schriftplaatsen aanhalen om te laten zien dat de Assyriër en de antichrist twee totaal verschillende en tegengestelde machten zijn. De Assyriër zal de vijand van de antichrist zijn: de één zal de grote, zichzelf verhogende, mens van binnenuit zijn en de ander de leider van de vijand van buiten af. Jesaja 10 geeft ons in de profeten de eerste duidelijke aanwijzing over hem: "Want het zal geschieden, als de

Heere een einde zal gemaakt hebben aan al Zijn werk op de berg Sion en te Jeruzalem, dan zal Ik bezoeken de vrucht van de grootsheid des harten van de koning van Assyrië, en de pracht van de hoogheid zijner ogen" (vs. 12).

Nu zullen sommigen zeggen, dat er nu geen Assyriërs meer zijn: er bestaat immers geen natie meer met die naam. Dan moeten wij ons eerst afvragen, of de Heere aan "al Zijn werk op de berg Sion een einde gemaakt heeft". Heeft Hij dat werk voltooid? Nee, dat heeft de Heere zeker nog niet gedaan. Nu, dan is ook de Assyriër niet geheel verdwenen. Wij lezen dat wanneer Hij Zijn ganse werk gedaan heeft op de berg Sion en in Jeruzalem, Hij de vrucht van de hooghartigheid van de koning van Assur bestraffen zal. Maar de Joden zijn nog niet in hun land en Jeruzalem wordt nog door de volken vertreden³. Dit vers bewijst ons dat de Joden weer in hun land zullen komen en dat Jeruzalem van de slavernij van de volken zal worden bevrijd.

Wanneer de Joden bijeenvergaderd worden door de macht van God en terugkeren naar hun land, dan zal dezelfde macht van God de vertegenwoordiger van de Assyriër in de laatste dagen laten terugkeren en optreden. En zoals de Assyriër de eerste grote vijand van Israël was, zo is hij ook hun grootste vijand in de eindtijd. Hij zal aanwezig zijn, om zijn oordeel te ontvangen, wanneer de Heere Zijn ganse werk op Sion en in Jeruzalem zal hebben voleindigd.

In Daniël 11 wordt de Assyriër de koning van het noorden genoemd, die naar het land van het Sieraad zal komen en de Joden zal aanvallen (vs. 40, 41). Maar dan zal hij geoordeeld worden: "Hij zal tot zijn einde komen, en zal geen helper hebben" (vs. 45).

De koning van Babel

Opmerkelijk is, dat in het begin van Jesaja 14 over de koning van Babel wordt gesproken (vs. 4). "Dan zult gij deze spreuk opnemen tegen de koning van Babel en zeggen: Hoe houdt de drijver op? Hoe houdt de goudene op?" De koning van Babel vertegenwoordigt niet de Assyriër. Babylon en Assyrië waren twee verschillende machten. Babylon was nog een kleine provincie toen Assyrië een groot rijk was. Eerst toen de Assyriërs in verval waren, verrees Babel als een grote macht.

God zal Zich over Jakob ontfermen

In Jes. 14:1 lezen wij: "Want de Heere zal Zich over Jakob ontfermen en Hij zal Israël nog verkiezen en Hij zal hen in hun land zetten; en de vreemdeling zal zich bij hen voegen en zij zullen het huis van Jakob aanhangen". De volken van de wereld zullen teruggezet worden op hun plaats. "En het huis Israëls zal hen erfelijk bezitten in het land des Heeren tot knechten en tot maagden" (vs. 2). De volken zullen blij zijn als zij in die dagen, in plaats van Israëls meesters, hun dienstknechten mogen zijn. "En zij zullen gevangen houden hen, die hen gevangen hielden, en zij zullen heersen over hun drijvers. En het zal geschieden ten dage, wanneer de Heere u rust geven zal van uw smart, en van uw beroering, en van de harde dienstbaarheid, waarin men u heeft doen dienen; dan zult gij deze spreuk opnemen tegen de koning van Babel, en zeggen: Hoe houdt de drijver op? Hoe houdt de goudene op? De Heere heeft de stok der goddelozen gebroken, de scepter der heersers" (vs. 3-5). Hier vinden wij een toestand op aarde die nog toekomst moet zijn.

Het einde van de macht van Babel

Uit de Schrift blijkt duidelijk, dat vanaf de tijd van de heerschappij van Babel, Israël nooit in een toestand is geweest om een spotlied als in Jes. 14:4 aan te heffen. De "tijden der volken" zijn begonnen met de verbanning van de Joden naar Babel. En Jeruzalem is tot op deze dag door de volken vertreden. De ene macht na de andere heeft de stad in bezit genomen. In de laatste dagen, waarover hier gesproken wordt, zien wij dat de Joden de volken aan zich zullen onderwerpen en ze tot hun dienstknechten zullen maken. Wanneer deze tijd komt en niet eerder zullen zij dit spotlied aanheffen: "Hoe heeft de drijver opgehouden?" Dit profetische lied ziet op de koning van Babel, van wie Nebukadnezar de vertegenwoordiger was. Wie wordt hier bedoeld? Het beest, de laatste erfgenaam van de macht die begon met de koning van Babel, wiens vernietiging een grote vreugde bij Israël tevoorschijn zal roepen. Toen de koning van Babel deze macht kreeg, waar was toen de Assyriër? Hij was volkomen geruïneerd. Het rijk van Babel, dat een kleine macht was geweest, rees op uit de ruïnes van de Assyriërs.

De toekomstige Assyriër

Maar let in dit hoofdstuk op vers 24: "De Heere der Heerscharen heeft gezworen, zeggende: Indien niet, gelijk Ik gedacht heb, het alsoo geschiede en gelijk Ik beraadslaagd heb, het bestaan zal! Dat Ik Assur in Mijn land zal verbreken, en hem op Mijn bergen vertreden; opdat zijn juk van hen afwijkt, en zijn last van hun schouder wijkt. Dit is de raadslag, die beraadslaagd is over dat ganse land" (vs. 24-26a). Hieruit blijkt dus, dat wanneer de dag van Israëls herstel komt, zij niet alleen zullen triomferen in het lot van de koning van Babel, maar dat de Heere ook een einde zal maken aan de Assyriër. Zoals gezegd, dit kan niet de historische Assyriër van het verleden zijn. Die was er al niet meer toen Babel aan de macht kwam. De historische Assyriër kan alleen een type geweest zijn van een macht die nog komen moet. Dit toont dat er in de laatste dagen twee grote machten zullen zijn. Het beest wordt voorgesteld door de koning van Babel. In die tijd zal hij de vijand zijn van de getrouwe Joden, hoewel hij zegt een vriend van het volk te zijn, dat wil zeggen van de

³ William Kelly schreef dit in 1860.

goddeloze meerderheid van het volk. De Assyriër daarentegen zal de leider zijn van een openlijk vijandige coalitie van volken tegen Israël.

Een bewijs uit Jesaja 30

Andere Schriftplaatsen bewijzen hetzelfde. Zo vinden wij in Jesaja 30 dezelfde machten: "Ziet, de Naam des Heeren komt van ver, Zijn toom brandt en de last is zwaar; Zijn lippen zijn vol gramschap en Zijn tong, als een verterend vuur. En Zijn adem is als een overlopende beek, die tot aan de hals toe raakt; om de heidenen te schudden met een schudding der ijdelheid, als een misleidende toom in de kinnebakken der volken. Er zal een lofzang bij u zijn, gelijk in de nacht, wanneer het feest geheiligd wordt; en blijdschap des harten, gelijk van een, die met fluiten wandelt om te komen tot de berg des Heeren, tot de Rotssteen van Israël. En de Heere zal Zijn heerlijke stem doen horen en de nederlating van Zijn arm doen zien, met grimmigheid van toorn, en een vlam van verterend vuur, stralen en een vloed, en hagelstenen. Want door de stem des Heeren zal Assur te morzel geslagen worden, die met de roede sloeg. En alwaar die gegrondveste staf doorgegaan zal zijn (op welke de Heere die zal hebben doen rusten), daar zal men met trommels en harpen zijn; want met bewegende bestrijdingen zal Hij tegen hen strijden. Want Tofeth is van gisteren bereid; ja, hij is ook voor de koning bereid; Hij heeft hem diep en wijd gemaakt, het vuur en hout van zijn brandstapel is veel; de adem des Heeren zal hem aansteken als een zwavelstroom" (vs. 27-33).

Tofeth is van gisteren bereid

Dit zinspeelt er duidelijk op dat Assyrië het werktuig is van Jahweh om Zijn volk te kastijden, zoals wij ook zagen in Jes. 10:5. Dit gedeelte maakt ook duidelijk dat het niet gaat over een aards oordeel, maar dat het veel verder gaat. "Tofeth" of de brandstapel is van ouds bereid. "Ook voor de koning". Tofeth is niet alleen voor de Assyriër, maar ook voor "de koning" bereid. Er wordt naar twee verschillende personen verwezen, zoals wij ook in hoofdstuk 14 zagen. "De koning" zal in het land Israël zijn en daar regeren onder de bescherming van de erfgenaam van Babel in die dag. Hij zal zich aanmatigen de ware Messias te zijn. Tofeth is voor hem, de antichrist, bereid, maar ook voor de Assyriër. Zij zullen beiden worden overgegeven aan het Goddelijk oordeel.

Een bewijs uit Micha

De profeten spreken veel meer over de Assyriër dan over de antichrist, "de koning". Wij zijn in het algemeen ons niet bewust van de verstrekkende omvang van de profetie. Als u naar de kleine profeten kijkt, bijvoorbeeld naar Micha 5, dan zult u een toespeling op dezelfde heerser vinden die heel duidelijk is. Het hoofdstuk begint met een oproep (Micha 4:14). "Nu formeert u met benden, gij dochter der bende, hij zal een belegering tegen ons stellen; zij zullen de rechter Israëls op het kinnebakken slaan". Hier hebben wij de verwerping van de Messias.

Vervolgens is het eerste vers van hoofdstuk 5 een tussenzin die ons toont Wie de rechter van Israël is. "En gij, Bethlehem Efratha! zijt gij klein om te wezen onder de duizenden van Juda? Uit u zal Mij voortkomen, Die een Heerser zal zijn in Israël en Wiens uitgangen zijn van ouds, van de dagen der eeuwigheid". Zij zullen Hem op het kinnebakken slaan, maar uiteindelijk zal Hij hun Heerser zijn, Hij is de eeuwige God "Wiens uitgangen zijn van ouds, van de dagen der eeuwigheid".

Dan komt na deze tussenzin: "Daarom zal Hij hen overgeven, tot de tijd toe, dat zij, die baren zal, gebaard heeft; dan zullen de overigen van Zijn broeders zich bekeren met de kinderen Israëls". Dat wil zeggen, totdat het plan van God dat Hij heeft met Zijn volk uitgevoerd wordt. "En Hij zal staan en zal weiden in de kracht des Heeren, in de hoogheid van de Naam van de Heere, Zijn God, en zij zullen wonen, want nu zal hij groot zijn tot aan de einden der aarde. En Deze zal Vrede zijn; wanneer Assur in ons land zal komen en wanneer hij in onze paleizen zal treden. Let op, "wanneer Assur in ons land zal komen" en "wanneer hij in onze paleizen zal treden", is iets dat nog nooit vervuld is.

Het is duidelijk, dat toen de Assyriër in het verleden in het land kwam, er nog geen Rechter van Israël was en ook was Israël in die tijd nog niet overgeleverd. De Assyriër van die dag was slechts het type van de grote opvolger van dezelfde macht in de laatste dagen. En dan zal de Rechter van Israël opkomen voor de rechten van Zijn volk. De Rechter die eens op het kinnebakken werd geslagen, zal door Zijn volk worden aangenomen, als Gods grote raadsbesluiten vervuld worden. "Hij zal vrede zijn".

Dan vinden wij in vers 5: "Alzo zal Hij ons redden van Assur, wanneer die in ons land zal komen en wanneer Hij in ons gebied zal treden. En Jakobs overblijfsel zal zijn in het midden van vele volken, als een dauw van de Heere, als druppels op het kruid, dat op geen man wacht, noch mensenkinderen verbeidt. Ja, het overblijfsel van Jakob zal zijn onder de heidenen, in het midden van vele volken, als een leeuw onder de beesten des wouds, als een jonge leeuw onder de schaapskudden; die, wanneer hij doorgaat, zo vertreedt en verscheurt hij, dat niemand redt" (vs. 5-7). De inval van de Assyriër en zijn uiteindelijke vernietiging zien wij hier in verbinding met de uiteindelijke bevrijding van Israël.

God komt tot Zijn doel

Wij zagen dat Antiochus Epifanes een type is van de Assyriër. De Assyriër zal van buitenaf komen in dezelfde tijd dat er een koning in het land zal zijn. Beiden zullen vallen onder het niets sparende oordeel van

God. Maar Zijn volk, dat gereinigd is door de beproevingen, ziet uit naar hun Messias. Nu kunnen de plannen van God in genade en goedheid en heerlijkheid in verband met Zijn aardse volk uitgevoerd worden.

Wat is onze toekomst? Weten wij ook welke plannen God met ons heeft? Wij behoren Christus in de hemel toe, wij zijn een hemels volk en wij zullen met Hem regeren over deze aarde, in plaats van dat wij een volk zijn over wie Hij zal regeren. Maar dit hoeft onze belangstelling voor de dingen die over de aarde zullen komen en onze belangstelling voor het aardse volk, niet in de weg te staan. Wij hebben met deze wereld niets te maken, wij zijn er vreemdelingen, maar wij mogen al deze visioenen in het licht van de hemel lezen. Wij kunnen door de Heilige Geest deze dingen verstaan. En de Heere geve dat onze geest opmerkzaam moge zijn op wat Hij ons voorlegt en dat onze harten naar Zijn komst mogen verlangen.

Hoofdstuk 9

De profeten Jesaja en Jeremia voorspellen de val van Babylon en het herstel van Israël. Na de ballingschap heeft een gedeeltelijke vervulling van deze profetie plaatsgevonden. Sommige christenen denken dat al deze profetieën over Israël toen vervuld zijn en dat er voor Israël verder geen toekomst meer is. Israëls grote zonde, de verwerping van de Messias en daarna de afwijzing van het aanbod van de genade, zou hen, zo zegt men dan, meegesleept hebben in een onherstelbaar nationaal verval. Er mag een kern van waarheid zitten in deze gedachten, toch zijn ze onjuist. God zal Zijn volk, dat Hij riep en waaraan Hij onvoorwaardelijke beloften gaf, nooit definitief prijsgeven. Nooit geeft Hij een belofte en trekt hem daarna weer in (zie 2 Kor. 1:20). Want de genadegaven en de roeping van God zijn onberouwelijk (Rom. 11:29).

De geschiedenis van Israël

De geschiedenis van Israël is een treurige geschiedenis. Steeds weer heeft het volk gefaald in zijn verantwoordelijkheid. De oorzaak is, dat Israël er de voorkeur aan gaf om in eigen kracht te beantwoorden aan de eisen van God, in plaats van zich over te geven aan de genade en goedheid van God.

De Heer Jezus zegt in Zijn rede over de laatste dingen (waarin Hij onder andere spreekt over een grote verdrukking zoals er niet geweest is van het begin van de wereld af tot nu toe): Voorwaar, Ik zeg u: dit geslacht zal geenszins voorbijgaan voordat al deze dingen zijn gebeurd (Matt. 24:34). Alles waarmee gewaarschuwd is en alles wat voorgezegd was, moet Israël overkomen. Maar dit geslacht is nog niet voorbijgegaan, ook zijn alle dingen nog niet vervuld. Israël heeft nog een ernstige kastijding te ondergaan. Hoe bitter het verleden van dit volk geweest is, toch er zijn in de toekomst nog verschrikkelijker dingen te verwachten.

Een nieuw begin

Maar als alles vervuld is, zal er een nieuw begin gemaakt worden. Niet het geslacht dat het christendom verwerpt zal dan optreden, maar het geslacht waarover de Schrift spreekt als het navolgende geslacht (Ps. 78:4; 102:19). Het is een nieuw geslacht van hetzelfde Israël, die kinderen van Abraham zullen zijn door het geloof in Christus Jezus. Kinderen zijn zij dan niet alleen in woord, maar in de geest. Dan zal er een eind komen aan de geschiedenis van het falen van de mens, dan zal er een volk zijn dat door de Heere in Zijn genade gezegend wordt. Zij zullen dezelfde Heiland erkennen die hun vaders door de hand van wetteloze mensen (de volken) kruisigden en doodden.

Waarom God het volk moet straffen

Daniël 9 houdt zich in het bijzonder bezig met Jeruzalem en de Joden. Het lot van Jeruzalem en de toekomst van Gods volk vormen het onderwerp. Daniël was hierin buitengewoon geïnteresseerd. Hij had dit volk lief, niet alleen omdat hij ook bij dit volk hoorde, maar vooral omdat zij het volk van God waren. Hij lijkt hierin op Mozes, zoals we later nog zullen zien. Zelfs wanneer de toestand van het volk zodanig is, dat het God belette om over hen te spreken als Zijn volk, gaat Daniël nog voort met te pleiten dat zij Zijn volk zijn. Hij geeft nooit de waarheid prijs dat Jeruzalem Gods stad en Israël Zijn volk is. De engel mag zeggen: Daniëls volk en stad, maar Daniël houdt zich aan de kostbare waarheid, dat zij het volk van God zijn. Het is trouwens zo, dat God hen moet kastijden, juist omdat zij Zijn volk zijn. Iemand die God toebehoort en in de zonde is gevallen wordt getuchtigd door God, omdat hij God toebehoort (Hebr. 12:4-11).

De ballingschap zal 70 jaar duren

Zoals gezegd, Daniël is zeer geïnteresseerd in Israël, omdat het het volk van God is. Daarom zoekt hij in het Woord van God om te zien wat Hij over Zijn volk heeft geopenbaard. Dit gebeurde in het eerste jaar van Darius, de zoon van Ahasvéros, uit het zaad der Meden (vs. 1). En wat vindt Daniël als hij de profetie van Jeremia leest?

In het eerste jaar van zijn regering, merkte ik, Daniël, in de boeken, dat het getal der jaren, waarvan het woord des Heeren tot de profeet Jeremia geschied was, in het vervullen der verwoestingen van Jeruzalem, zeventig jaren was (vs. 2).

Het verstaan van de profetie

Daniël begrijpt dat Israël naar zijn land moet terugkeren, voordat de puinhopen van Jeruzalem herbouwd kunnen worden. Wat doet hij als hij dit leest? Hij wacht niet rustig af, totdat deze profetie vervuld is, om dan te kunnen zeggen: de profetie is vervuld. Hij verstaat de profetie door de boeken te lezen en niet door de omstandigheden. Ongetwijfeld waren de omstandigheden er in de val van Babel; maar hij verstaat de profetie door wat God heeft gezegd heeft en niet door wat de mens heeft gedaan. Dit is de goede manier om de profetie te verstaan. Het is opmerkelijk, nu de profetie hier zich bijna uitsluitend met de beperkte sfeer van Israël bezighoudt, dat God laat zien hoe wij de profetie kunnen verstaan.

Wat doet Daniël?

Daniël leest de voorspelling van Jeremia, dat Israël, als Babel eens ten val gebracht zal worden, toestemming zal krijgen om terug te keren naar hun land en stad. En wat voor gevolgen heeft dit bij Daniël? Hij nadert tot God. Hij gaat niet meteen naar het volk (dat zo nauw bij de profetie betrokken was), om hun het goede nieuws te vertellen. Dit is een ander kenmerk van het geloof. Door het geloof wordt de ziel in de tegenwoordigheid van God gebracht. Hierdoor is Daniël in staat Gods gedachten te verstaan. Hij heeft gemeenschap met God en spreekt met God over de dingen die hij gelezen heeft, nog voordat hij ze bekend maakt aan hen die de voorwerpen van de zegeningen zijn. In hoofdstuk 2 zagen we hetzelfde in vers 19-23. Als God de verborgenheid van de droom van Nebukadnezar bekend heeft gemaakt, looft Daniël de God des hemels. In ons gedeelte nadert hij niet tot God met dankzegging, maar met schuldbelijdenis. God had de verdrukker van Israël geoordeeld en stond op het punt het volk te bevrijden. En Daniël komt tot God en doet een gebed vol schuldbelijdenis.

Een goede uitwerking

Op dit punt aangekomen, wil ik nog een opmerking maken. Het bestuderen van de profetie, moet er altijd toe leiden, ons een dieper gevoel van het falen van Gods volk te geven, anders missen we één van de meest praktische uitwerkingen van het Woord en is het bestuderen van de profetie vruchteloos. Dan is het meer een kwestie van data en landen, van priesters, profeten en koningen. Maar God gaf het Woord niet om het menselijk verstand te oefenen, maar om Zijn gedachten bekend te maken. En om te spreken tot ons hart en geweten. We beseffen dan ook dat God Zijn volk moet tuchtigen, dat Zijn hand op het volk is, vanwege hun zonden.

Wij hebben gezondigd

Daniël is een zeer gewaardeerde profeet. In Dan. 10:11 wordt hij een zeer beminde man genoemd. De Heer Jezus zegt van hem: Daniël de profeet (Matt. 24:15). Het lezen van het profetische Woord heeft bij hem de gewenste uitwerking. Hij heeft gelezen van de bevrijding van Israël die zou komen na de val van Babel en richt zijn aangezicht tot de Heere God: Ik bad dan tot de Heere, mijn God en deed belijdenis en zeide: Och Heere! Gij grote en verschrikkelijke God, Die het verbond en de weldadigheid houdt jegens hen, die Hem liefhebben en Zijn geboden houden. Wij hebben gezondigd en hebben onrecht gedaan en goddeloos gehandeld en gerebelleerd, door af te wijken van Uw geboden en van Uw rechten (vs. 4 en 5).

En Daniël dan?

Dit is opmerkelijk. Als er iemand in Babel was, die zijn zonden niet hoefde te belijden, dan was het Daniël, zouden wij denken. Hij was een heilig en toegewijd man. Bovendien werd hij op zo'n jonge leeftijd uit Jeruzalem weggevoerd, dat hij niet verantwoordelijk was voor de toestand van het volk. Toch zegt hij: Wij hebben gezondigd en onrecht gedaan. Dit is een belangrijke waarheid. Hoe meer iemand van het kwaad gescheiden is, hoe meer hij of zij het kwaad voelt. Zo voelt iemand die plotseling in het licht geopenbaard wordt, des te erger de duisternis die hij heeft verlaten.

God moet het volk oordelen

Daniël is bij God. Hij kent de liefde van God en beseft wat Hij voor Israël gedaan heeft, want daar spreekt hij ook over in zijn gebed. Hij vermeldt de grote dingen die de Heere God voor Israël gedaan heeft, maar ook de oordelen die Hij over Zijn volk heeft moeten brengen. Hij beseft ten diepste welke genegenheid er is in het hart van God voor Zijn volk. Daarom heeft hij ook een diep besef van het verval van het volk van God. Hij schrijft de oordelen die over hen gekomen waren, niet toe aan de goddeloosheid van de Babyloniërs of aan de bedrevenheid om oorlog te voeren van Nebukadnezar. In alles ziet hij God. Hij erkent dat het hun zonde was, hun ongerechtigheden, waardoor zij in deze toestand zijn gekomen. Hij bekent dat het de zonde was van het hele volk: de koning, de priester en het volk. Er was er niet één die niet schuldig was. Wij hebben gezondigd en onrecht gedaan.

Na het lijden de heerlijkheid

Als wij de profetie bestuderen samen met God, dan wordt ons nog iets duidelijk. Dan zien we ook dat God eens zal ingrijpen ten behoeve van Zijn volk. Deze hoop op de toekomst houdt ook in, dat eenmaal de stralende en gezegende dag zal komen dat het kwaad zal verdwijnen en het goede door de macht van God zal komen. Ook hieraan gaat Daniël niet voorbij. We vinden dit als een soort opschrift boven dit hoofdstuk. Hij spreekt over de zeventig weken, maar ook over de zonde en het lijden van het volk van God. Wij zien dat de uiteindelijke zegen voor het volk zal komen, maar wij zien ook het moeilijke pad dat er naar toe leidt.

Wanneer krijgt Daniël een profetie?

Wij willen nog een gedachte die van praktisch belang is overdenken. De profetie van God (vs. 20-27) kwam als antwoord op de toestand van de ziel van Daniël. Wat geweldig is het, dat er mensen zijn die oprecht voor God belijden. Wat zijn er maar weinig mensen die iets beseffen van het verval van de Gemeente van God. In Babel hadden zij die het schuldigst waren het minste gevoel van schuld, terwijl de man die het meest vrij van schuld was, hun schuld oprecht voor God beleed. Zoals gezegd, als antwoord op zijn oprecht en diep gevoel van de treurige toestand van Israël, gaf God deze profetie.

Als een gelovige deze gedachten van God over de toekomst niet wil onderzoeken, mist hij veel. Als een kind van God zich niet interesseert voor de mededelingen van God over de toekomst, dan is dat een teken van zwakheid, maar ook mist zo iemand de bekwaamheid om het heden te beoordelen.

Beloften aan Abraham

Maar er is nog iets. Wij zagen dat Daniël het falen van het volk uitsprak voor God en zich beriep op de grote barmhartigheden van God (vs. 18). Toch pleitte hij niet op de beloften die aan Abraham werden gegeven. Hij ging niet verder dan wat tot Mozes gezegd werd. Dit is interessant en belangrijk. Dit is het antwoord aan ieder die denkt dat het herstel van Israël, dat in die tijd plaatsvond, de vervulling was van de beloften aan Abraham. Daniël nam dat standpunt niet in. De beloften aan de aartsvaderen gedaan, veronderstellen de aanwezigheid van Christus, omdat Christus in de enige en volle betekenis het Zaad van Abraham is. In de tijd van Daniël vond een herstel van Israël plaats, maar het was geen volledig herstel. De profetie die Daniël hier ontving, brengt ons naar de uiteindelijke zegen van Israël, wanneer de zeventig jaarweken in vervulling zijn gegaan. De terugkeer van het volk, na de val van Babel, was slechts een gedeeltelijke terugkeer en niet de vervulling van de beloften aan de vaderen. De beloften aan Abraham, waren absoluut en onvoorwaardelijk, omdat ze afhankelijk waren van Christus. Hij is naar Gods gedachten het ware Zaad van Abraham, hoewel Israël het zaad naar de letter was. Voordat Christus kwam en Zijn werk had volbracht kon er geen sprake zijn van een volledig herstel van het aardse volk van God.

Israël bij de Sinai

Toen Israël zich bij de Sinai onder de wet plaatste, duurde het niet lang of zij verbraken diezelfde wet en de twee stenen tafelen werden verbroken. Nog voordat de wet op de twee stenen tafelen in hun handen werd gegeven, aanbaden ze het gouden kalf. Het gevolg was, dat Mozes vanaf die tijd een nieuwe plaats innam en wel als middelaar. Hij ging opnieuw de berg op en pleitte bij God voor het volk. God wilde hen niet langer Zijn volk noemen. Hij zei tot Mozes: Uw volk. Mozes wilde God echter niet laten gaan, maar pleitte bij Hem, dat wat het volk ook gedaan mocht hebben, zij Zijn volk zijn. Hierin lijkt Mozes op Daniël. Mozes gaf er de voorkeur aan uit Gods boek gedelgd te worden, liever dan dat Israël de erfenis zou verliezen (Ex. 32:32). God had behagen in de liefde die Mozes had voor het volk, want het was de weerkaatsing van de liefde die er was in Zijn hart voor hen.

Wet en genade

Maar God ging nog verder met Mozes, Hij stelde hem grote dingen voor. Hij bood aan het volk te verdelgen en hém tot een groot volk te maken. Maar Mozes zei liever alles te willen verliezen, dan dat zij verloren zouden gaan. Dit was het antwoord van genade op de genade die in Gods hart was voor Zijn volk. Toen God voor de tweede keer de wet gaf, was het niet zoals de eerste keer. Jahweh liet zien dat Hij overvloedig is in barmhartigheid, in genade en in lankmoedigheid en groot van weldadigheid en waarheid, terwijl Hij ook zei dat Hij in geen geval de schuldige voor onschuldig zou houden (Ex. 34:6, 7). Met andere woorden, de eerste keer was het alleen de wet, alleen gerechtigheid, waartegen gezondigd werd met het gouden kalf. Er was alleen maar ongerechtigheid aan de kant van het volk. Zij moesten naar recht vernietigd worden, maar God voerde op het pleidooi van Mozes een gemengd systeem in, gedeeltelijk wet en gedeeltelijk genade. Dat is ook het standpunt dat Daniël hier inneemt. Hij pleitte dat God Zijn Naam had bekend gemaakt als: Groot van weldadigheid en waarheid (Ex. 34:6).

De profetie betreft Israël

Voordat wij beginnen met de bespreking van de zeventig weken, wil ik nog uw aandacht vestigen op het volgende. Toen ik nog sprak en bad, en beleed mijn zonde en de zonde van mijn volk, van Israël (vs. 20a). Daniëls gedachten gaan uit naar Israël en Jeruzalem. De profetie die nu volgt gaat niet over de Christenheid, maar over Israël. Wij zullen de profetie niet begrijpen, als wij dit niet in ons achterhoofd houden. Toen ik nog sprak in het gebed, zo kwam de man Gabriël, die ik in het begin in een gezicht gezien had, snel gevlogen, mij aanrakende, omtrent de tijd van het avondoffer (vs. 21).

Zeventig weken zijn bestemd over uw volk

Dan begint in vers 24 de profetie. Zij heeft te maken met het volk van Daniël, uw volk. Zij spreekt van een tijdsperiode die was bepaald in verbinding met de volledige bevrijding van Israël. Zeventig weken zijn bestemd over uw volk en over uw heilige stad (vs. 24). Het is duidelijk dat daarmee de Joden en Jeruzalem bedoeld zijn. Het is: om de overtreding te sluiten en om de zonden te verzegelen en om de ongerechtigheid te verzoenen en om een eeuwige gerechtigheid aan te brengen en om het gezicht en de profeet te verzegelen

en om de heiligheid der heiligheden te verzegelen (vs. 24). Vanaf het begin tot het einde was dit een periode die in Gods gedachten was afgebakend en aan Daniël geopenbaard werd. Ze behandelt de toekomstige bestemming van de stad Jeruzalem en het volk Israël hier beneden.

Geldt dit niet voor ons?

Sommigen kunnen nu onaangenaam verrast zijn en vragen: Hebben wij dan niets te doen met verzoening van de ongerechtigheid en eeuwige gerechtigheid? Maar dan moet ik toch een tegenvraag stellen: Over wie spreekt dit vers? U zult veel andere Schriftplaatsen kunnen vinden die spreken over de verzoening van onze zonden en over Gods gerechtigheid waartoe wij in Christus gemaakt zijn. Bij het lezen van Gods Woord moeten wij deze regel hanteren: doe de Schrift nooit geweld aan, door ze ten onrechte toe te passen op ons of op anderen. Als wij een bepaald gedeelte lezen, moeten wij ons altijd afvragen over wie het gedeelte spreekt. Nu, dit gedeelte, dat spreekt over de zeventig weken die bestemd zijn over úw volk, en over úw heilige stad, geldt niet voor zondaars uit de volken.

Grondslag

Wel moet worden opgemerkt dat de afschaffing van de zonde voor die stad en voor dat volk, op precies dezelfde grondslag berust als de afschaffing van onze zonde. De apostel Johannes deelt ons mee dat Jezus Christus stierf: Niet alleen voor het volk, maar opdat Hij ook de verstrooide kinderen van God tot één zou vergaderen (Joh. 11:52). Wij zien dus dat Christus allereerst is gestorven voor het volk, de Joden, maar ook voor de verstrooide kinderen van God, om die tot één te vergaderen. Daar horen wij ook bij en met ons alle gelovigen die bij de Gemeente horen.

De zeventig weken

Nu willen wij verder gaan met de zeventig weken van Daniël. De details van de weken volgen op de eerste algemene uiteenzetting: Zeventig weken zijn bestemd over uw volk en over uw heilige stad, om de overtreding te sluiten en om de zonden te verzegelen en om de ongerechtigheid te verzoenen, en om een eeuwige gerechtigheid aan te brengen en om het gezicht en de profeet te verzegelen en om de heiligheid der heiligheden te zalven (vs. 24). Dan volgen in vers 25 de eerste bijzonderheden: Weet dan en versta: van dat het woord uitging, om te doen weerkeren en om Jeruzalem te bouwen, tot op Messias, de Vorst, zijn zeven weken, en twee en zestig weken.

Beginpunt

In het Boek Ezra lezen wij van het bevel van koning Arthahsasta, in de ongewijde geschiedenis genoemd Artaxerxes Longimanus (ca. 465 - 426 v Chr.), één van de koningen van het Perzische rijk (Ezra 7:7). Het bevel werd gegeven aan Ezra, de priester-schriftgeleerde, in het zevende jaar van koning Arthahsasta. In het twintigste jaar van dezelfde vorst werd een nieuw bevel gegeven en nu aan Nehemia (Neh. 2:1). Het is belangrijk ons af te vragen, welke van deze twee bevelen in Daniël bedoeld wordt. In beide gevallen is het geen algemeen bevel aan de Joden, zoals dat van Cyrus (Kores), 79 jaar voor Ezra, die hun terugkeer toestond, met het speciale doel het huis van de Heere, de God van Israël te bouwen (Ezra 1:3). De terugkeer onder de leiding van Ezra had hoofdzakelijk tot doel in Israël inzettingen en verordeningen te onderwijzen (Ezra 7:10). De terugkeer onder de leiding van Nehemia had tot doel de muur en poorten van Jeruzalem te herbouwen (Neh. 2:8). Wat vonden we hier in Daniël? Weet dan en versta: van dat het woord uitging, om te doen weerkeren en om Jeruzalem te bouwen In Daniël wordt duidelijk de stad Jeruzalem bedoeld, dus moeten wij kijken welke van de twee bevelen in Ezra of Nehemia de stad betreffen. Het was het bevel dat aan Nehemia werd gegeven in het twintigste jaar van Artaxerxes en niet het bevel dat aan Ezra werd gegeven, dertien jaar eerder.

De vervulling bij de komst van de Messias?

Vers 24 deelt ons veel meer mee dan alleen de komst van de Messias. Zeventig weken zijn bestemd over uw volk en over uw heilige stad, om de overtreding te sluiten en om de zonden te verzegelen en om de ongerechtigheid te verzoenen. Hier hebben wij een voorspeling van het lijden en het verzoenende sterven van de Messias. Maar er is nog meer: Om een eeuwige gerechtigheid aan te brengen en om het gezicht en de profeet te verzegelen en om de heiligheid der heiligheden te zalven. Iedere Israëliet verstaat onder dit laatste het heiligdom van God. Dit alles werd niet vervuld toen de Messias kwam, zelfs niet toen Hij stierf. Hoewel de grondslag van alle zegeningen werd gelegd in Zijn verzoenende lijden en sterven, toch is deze profetie niet vervuld bij de komst van de Messias. En deze zeventig weken veronderstellen dat Israël na deze tijdsperiode volledig gezegend zal zijn.

Zeven weken en tweeënzestig weken

Dit laat ons het grote belang zien, om aandacht te besteden aan de profetie zelf en niet alleen naar de gebeurtenissen te zien, maar de gebeurtenissen te verklaren aan de hand van de profetie. Van dat het woord uitging, om te doen weerkeren en om Jeruzalem te bouwen, tot op Messias, de Vorst, zijn zeven weken, en twee en zestig weken (vs. 25). Dit is dus samen 69 weken. Wij zien dus dat de 69 weken worden afgescheiden van de 70 weken. Één week wordt gescheiden van de rest. Er wordt dus gezegd, dat vanaf het woord om Jeruzalem te herbouwen en te herstellen er zeven weken zijn en twee en zestig weken. Het zijn

enigszins gescheiden perioden, maar in totaal 69 weken, tot de Gezalfde, de Vorst. Is dat geen heel opmerkelijk feit?

De eerste zeven weken

Waarom zijn de zeven weken gescheiden van de twee en zestig weken? De volgende woorden laten dit zien: De straten, en de grachten, zullen weer gebouwd worden, doch in benauwdheid der tijden (vs. 25b). Ik geloof dat men zich in de zeven weken bezig hield met de herbouw van de stad Jeruzalem. Wij weten dat onder de leiding van Nehemia, de muur en de poorten van Jeruzalem herbouwd zijn. Na verloop van de zeven weken, dat zijn 49 jaren (Wij moeten namelijk weten dat met een week een jaarweek wordt bedoeld, dus zeven jaar), zou de bouw voltooid zijn, ondanks de tegenstand van de vijanden. Het verslag van deze moeilijke tijd vinden wij in het Boek Nehemia. In Neh. 12:27-43 wordt de herstelde muur feestelijk ingewijd.

Na negenenzestig weken

Eerst wil ik wijzen op de uitdrukking Na die twee en zestig weken. Na die tweeënzestig weken (die opgeteld worden bij de zeven weken, besteed aan de bouw van de stad Jeruzalem), zal de Messias uitgeroeid worden, maar het zal niet voor Hemzelf zijn (vs. 26). De NBG-vertaling heeft hier: terwijl er niets tegen Hem is. In plaats van door Zijn volk te worden aangenomen, wordt de Messias na negenenzestig weken uitgeroeid, terwijl er niets tegen Hem is, maar het zal niet voor Hemzelf zijn. Ook wordt het volk na de 69e week niet ingevoerd in de beloofde zegen. De totale verwerping van de Messias door Zijn eigen volk, wordt in deze woorden aangegeven. Het gevolg hiervan is hun ondergang.

Waarom worden de negenenzestig weken van Dan. 9:25 gescheiden van de zeventigste week (In vs. 24 lezen we immers van zeventig weken)? De dood van Christus scheurde als het ware de keten van één en brak de relatie van het volk met hun God. Daarom werd, toen de Joden hun eigen Messias hadden verworpen, de laatste week voor een tijd uitgesteld. De zeventig weken zullen eindigen met een volle zegen: Om de zonde af te sluiten en een eeuwige gerechtigheid aan te brengen (vs. 24).

Het gevolg van de verwerping van de Messias is, dat de stad Jeruzalem en het heiligdom niet worden gezegend, maar aan de vernietiging worden overgegeven: En een volk van de vorst, dat komen zal, zal de stad en het heiligdom verderven. Er zal eerst oorlog en verwoesting zijn voor het Joodse volk.

Het jaar zeventig na Christus

Tot op Christus zijn negenenzestig weken. Daarna vinden gebeurtenissen plaats die ook duidelijk voorspeld zijn. Even duidelijk is dat die gebeurtenissen plaats zullen vinden ná de negenenzestig weken en vóór de zeventigste week. Wij lezen over een volk dat komen zal en de stad en het heiligdom zal verwoesten. Allereerst kwamen de Romeinen, ondanks het advies van Kajafas (Joh. 11:50), in werkelijkheid als gevolg van dat verschrikkelijke advies: De Koning nu werd toornig en hij zond zijn legers en bracht die moordenaars om en stak hun stad in brand (Matt. 22:7). De stad en het heiligdom werden verwoest. Dit gebeurde in het jaar zeventig, toen de Romeinse veldheer Titus de stad innam en verwoestte. Vanaf dat moment werd Jeruzalem door de volken vertrapt en dit zal doorgaan totdat de tijden van de volken vervuld zijn (Luc. 21:24). Die periode is nog niet afgelopen.

Israël en de volken

Net zoals Jona in het schip belangrijk was voor het scheepsvolk, zo zal Israël het zijn voor de volken. Het Joodse volk verkeert in een ellendige toestand. Zij ondervinden de gevolgen van hun eigen zonde. Maar de volken zullen schade ondervinden als zij zich inlaten met dat volk en met die stad. Zolang de tijd van zegen nog niet is aangebroken, is de zeventigste week nog niet vervuld. Aan het einde van die week komt er een volle zegen voor Israël en Jeruzalem. De vervulling zal pas komen bij de voleinding van de eeuw.

Een tussenperiode wordt ingevoerd

Het laatste deel van vers 26 laat ons zien, dat er na de dood van de Messias een tijd zou komen van doorlopende verwoesting en vijandschap voor de stad Jeruzalem, het heiligdom en het volk. Iedereen weet dat dit niet is gebeurd binnen de zeven jaar na de kruisiging van de Heer Jezus. Er valt dus een hiaat, een tussenperiode, tussen de negenenzestigste en de zeventigste week. Hierin zien we opnieuw de nauwkeurigheid van de Schrift. Er wordt niet gezegd dat de komende vorst de stad en het heiligdom zou verwoesten, maar dat zijn volk dat zou doen. De Messias, de Vorst, is gekomen en is afgesneden. Hier horen we over een andere, een toekomstige romeinse vorst. De Romeinen kwamen en namen zowel de plaats als het volk weg. Er wordt eenvoudig gezegd, een volk van de vorst, dat komen zal. Houdt dit ook niet in, dat het romeinse volk in dienst zal komen van een toekomstige, vorst? Ongetwijfeld leidde een romeinse vorst het romeinse volk naar de overwinning over Jeruzalem, maar Titus Vespasianus is niet de persoon waarop hier gezinspeeld wordt. Het volk wordt hier het eerst genoemd, terwijl de vorst die hier bedoeld wordt op een later tijdstip zal volgen: En zijn einde zal zijn met een overstromende vloed. En tot het einde toe zal er krijg zijn, en vastbesloten verwoestingen (vs. 26). Hier wordt een lange periode van vijandschap en verwoesting aangeduid. Het vers geeft de omstandigheden weer waarin de Joden zich nu bevinden.

Het verbond

Dan komt in vers 27 het slottoneel: En hij zal velen het verbond versterken, één week. Hier wordt niet het verbond bedoeld dat Jahweh heeft gesloten met zijn volk. Eigenlijk moet er staan: Voor velen [een] verbond versterken. Als wij hier aan het verbond denken, dan zouden we daaruit af moeten leiden dat de genoemde vorst in vers 26 de Messias is. En dat is een verkeerde conclusie. Ongetwijfeld vergoot de Messias zijn bloed, het bloed van het nieuwe verbond (Matt. 26:28), maar daarover gaat het hier niet. Wij moeten dit gedeelte aandachtig lezen om te zien wie het is die dit verbond maakt. Er worden twee personen genoemd. In vers 25 hebben we de Messias, de Vorst. Maar Hij is gekomen en is uitgeroeid. In vers 26 hebben we een volk van de vorst, dat komen zal. Op deze toekomstige romeinse vorst slaat vers 27. Hij is het die [een] verbond voor velen zal versterken, of zwaar maken. Velen wil zeggen: de massa of de meerderheid. Het gelovig overblijfsel zal geen deel aan dit verbond hebben. In dit vers komt voor het eerst de zeventigste week naar voren: En hij zal velen het verbond versterken, één week. Hieruit blijkt ook al, dat hier niet Christus en het verbond dat Hij heeft gesloten met Israël bedoeld wordt, want dat verbond is een eeuwig verbond, terwijl het verbond dat hier genoemd wordt slechts voor zeven jaar wordt gemaakt.

In de helft van de week

Maar in het midden van deze periode van 7 jaar maakt de vorst een einde aan de eredienst van de Joden: En op de helft van de week zal hij het slachtoffer en het spijsoffer doen ophouden. Hieruit blijkt trouwens ook dat de Joden in die tijd de tempeldienst weer ingevoerd hebben. In de plaats van de tempeldienst wordt afgoderij ingevoerd wordt door de toekomstige beheersers van het herstelde romeinse rijk. En hij zal hierin ondersteund worden door de valse profeet, de antichrist, de toekomstige koning van het land Israël.

Nog eens het verbond

In Jesaja 28:15 wordt van dit zevenjarige verbond gezegd: Omdat gij zegt: Wij hebben een verbond met de dood gemaakt en met de hel hebben wij een voorzichtig verdrag gemaakt; wanneer de overvloeiende gesel doortrekken zal, zal hij tot ons niet komen. En in vers 18: En uw verbond met de dood zal te niet worden, en uw voorzichtig verdrag met de hel zal niet bestaan; wanneer de overvloeiende gesel doortrekken zal, dan zult gij erdoor vertreden worden. De beheersers van het romeinse rijk maakt eerst een goddeloos verbond met het Joodse volk. Daarna neemt hij hun eredienst weg en voert afgoderij in. Hij zal tenslotte zichzelf verhogen om in de tempel te worden aangebeden.

Met wie wordt het verbond gesloten?

Als er in Israël openlijke afgoderij zal zijn in verbinding met het heiligdom, zal God een vreselijke gesel over hen zenden. Israël hoopt door het sluiten van dit verbond aan die gesel te ontkomen. Die voortstormende gesel is m.i. de koning van het Noorden, die het hoofd zal zijn van de machten van het MiddenOosten, die in slagorde zullen zijn opgesteld tegenover de westerse machten. De massa van de Joden zal dan een verbond maken met de aanvoerder van het Westen, die in naam, niet in werkelijk, hun vriend wil zijn. Wanneer de helft van de week voorbij is, zal hij de afgoderij invoeren en de Joden dwingen de antichrist te aanbidden (2 Tess. 2:3, 4). Daarna zal de uiteindelijke en beslissende catastrofe voor de Joden komen. Dat er een eind gemaakt zal worden aan de Joodse eredienst, wordt niet alleen in deze Schriftplaats genoemd. In Daniël 7 is de kleine hoorn de aanvoerder van het Westen, of de vorst die komen zal. Van hem wordt gezegd: En het zal woorden spreken tegen de Allerhoogste en het zal de heiligen der hoge plaatsen verstoren en het zal menen de tijden en de wet te veranderen en zij zullen in zijn hand overgegeven worden tot een tijd en tijden en een gedeelte van een tijd (vs. 25).

Tijd, tijden en een gedeelte van een tijd

Er is een duidelijke overeenkomst tussen dit vers en 8:27. Wat wordt er bedoeld met tijd en tijden en een gedeelte van een tijd? Met tijd wordt een jaar bedoeld, met tijden twee jaar en met een gedeelte van een tijd (of: een halve tijd NBG) een half jaar. Samen dus drie en een half jaar. En wat wordt er bedoeld met een halve jaarweek? Ook drie en een half jaar! In het midden dus van deze periode van zeven jaar, waarvoor het verbond met Israël werd gemaakt, zal de antichrist hun eredienst laten ophouden en bezit nemen van het heiligdom en dit voor zijn eigen doeleinden gebruiken. Hij zal de Joden niet langer toestaan hun feesten te houden. Zij zullen in zijn hand overgegeven worden, dat wil zeggen de joodse tijden en wetten worden in zijn hand gegeven. God zal de joodse eredienst dan niet kunnen erkennen en daarom zal Hij hen daarin niet beschermen. Hij zal de antichrist zijn eigen gang laten gaan, tot zijn eigen ondergang (2 Tess. 2:8).

Het beeld van het beest

In vers 27 lezen we ook: En over de gruwelijke vleugel zal een verwoester zijn. Dit is een moeilijke zin en de uitleg hiervan is niet geheel zeker. De NBGvertaling heeft: En op een vleugel van gruwelen zal een verwoester komen. In Matt. 24:15, waar dit vers wordt aangehaald, wordt gesproken van de gruwel van de verwoesting die zal staan in de heilige plaats. De vorst die komen zal verwoest Jeruzalem niet. Hij heeft immers een verbond met hen gemaakt, hij is hun hoofd en beschermer, terwijl zijn begunsteling, de valse profeet, de antichrist, zijn zetel daar zal hebben. Die zal in de tempel van God gaan zitten en zichzelf vertonen dat hij God is (2 Tess. 2:4). In de tempel zal een beeld van het beest (de romeinse vorst) geplaatst worden en dat beeld zal vereerd worden (Openb. 13:11-18).

De koning van het Noorden

Daarna zal de koning van het Noorden komen als een verwoester. Er zullen dus twee vijanden van het joodse volk zijn. De verwoester, of de Assyriër, is de vijand van buitenaf. De vijand van binnenuit is de antichrist, hun koning, die hen zal verontreinigen met afgoderij, in verbinding met de vorst van het herstelde romeinse rijk. Het laatste gedeelte van vers 27 kan ook zo gelezen worden: Vanwege de bescherming van gruwelen, zal er een verwoester zijn, zelfs tot de voleinding, en wat vastbesloten is zal worden uitgestort over de verlatene. Met de verlatene wordt zeker Jeruzalem bedoeld. Alles wat God bepaald heeft zal gebeuren: Dit geslacht zal geenszins voorbijgaan voordat al deze dingen zijn gebeurd. De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar mijn woorden zullen geenszins voorbijgaan (Matt. 24:34, 35).

Na de oordelen komt de tijd van zegen!

De oordelen zullen komen over de laatste vertegenwoordigers van dat deel van het volk Israël dat Christus heeft verworpen. God zal toelaten dat al zijn oordelen over hen komen. Zij zullen worden weggevaagd en dan zal het heilige zaad overblijven, het gelovig overblijfsel. Hen zal God stellen tot het grote centrum van zegen voor de hele wereld onder de regering van de Heer Jezus.

Hoofdstuk 10

De laatste drie hoofdstukken van dit Boek vormen één geheel. Wij lezen in dit gedeelte onder andere over de omstandigheden waarin Daniël zich bevond toen hij vernam wat over zijn volk zou komen. Dit gedeelte van het Boek is heel merkwaardig. Nergens anders in het Woord van God vinden we zo'n nauwkeurige vermelding van historische feiten. Daniël beschrijft de hoofdlijnen van de wereldgeschiedenis vanaf het Perzische Rijk, waaronder hij zich bevond, tot de tijd waarop alle machten van deze wereld zich zullen buigen voor de Naam van de Heere.

De wereldgeschiedenis in een notendop

Daniël vermeldt niet alle details en in zijn beschrijving van de wereldgeschiedenis zijn onderbrekingen, hiaten. Bepaalde gedeelten worden weggelaten. In dit gedeelte wordt onder andere een belangrijke koning aan ons voorgesteld, die een type is van de grote leider van de opstand tegen Gods volk aan het einde van de tegenwoordige eeuw. Daar breekt de profetie af. De tussenliggende tijd wordt overgeslagen. We vinden daarna (vanaf 11:36) een beschrijving van de eindtijd. In hoofdstuk 12 zien wij vooral de handelingen van God met zijn eigen volk, het volk Israël, totdat zij en Daniël zelf zullen opstaan tot hun bestemming aan het einde der dagen. De zegeningen voor hen en voor het gelovige overblijfsel van het aardse volk van God is het grote einddoel van de wereldgeschiedenis.

Daniël bedrijft rouw

In het derde jaar van Kores, de koning van Perzië, werd aan Daniël, wiens naam genoemd werd Béltsazar een zaak geopenbaard (vs. 1).

Daniël had kennelijk geen gebruik had gemaakt van het besluit van koning Kores om terug te gaan naar het land Palestina. Deze verordening was twee

jaar eerder uitgevaardigd, namelijk in het eerst jaar van Kores (Ezra 1:1). De Geest van God vestigt vervolgens de aandacht op de hartentoestand van de profeet. Hij bedreef rouw en hij vastte, drie weken lang. We lezen in vers 3: Begeerlijke spijs at ik niet, en vlees of wijn kwam niet in mijn mond; ook zalfde ik mij gans niet, totdat die drie weken der dagen vervuld waren. Het is zeker met een bepaald doel, dat de Geest van God ons deze gemoedsgesteldheid van Daniël zo uitvoerig beschrijft.

Daniël doet belijdenis van zonden

Daniël verootmoedigt zich voor God en hij belijdt de zonden van het volk, die de oorzaak waren van zo'n vreselijke straf. Hij deed precies het tegenovergestelde van wat het vlees onder zulke omstandigheden zou doen. Wanneer een grote genade wordt verleend, dan is de mens van nature geneigd om zijn vreugde de vrije teugel te laten. De Perzische veroveraar had de deur voor de gevangenen van Sion geopend en zij die wilden waren naar hun eigen land teruggegaan. Daniël hoorde niet bij degenen die terug waren gegaan. Wat zien we bij Daniël? Hij vernedert zich voor God. Hij neemt de plaats in van belijdenis. Hij belijdt niet alleen de zonden van Israël, hij belijdt ook zijn eigen zonden.

Ondanks alles toch het volk van God

Deze houding zagen we al bij Daniël, toen hij door het lezen van de profetie van Jeremia ontdekte, dat de bevrijding van Israël nabij was. Er was bij hem geen blijdschap over een gevallen vijand, geen triomfgeroep omdat het volk vrijuit mocht gaan, maar deze man Gods overpeinsde wat de zonde teweeg had gebracht. Die zonde was zo groot dat de Heere niet over Israël kon spreken als Zijn volk. Het geloof van Daniël wist echter ook dat zij toch het volk van God waren, maar dan op grondslag van de genade van God.

Een onzichtbare wereld

In dit hoofdstuk worden ons niet alleen toekomstige gebeurtenissen meegedeeld, er wordt ook als het ware een sluier opgelicht om ons iets te laten zien van de onzichtbare wereld. De verklaring van het visioen laat ons iets zien van wat er rondom ons is, maar niet gezien wordt. Het werd Daniël vergund om het te horen, opdat wij zouden weten en ook zouden begrijpen, dat behalve de dingen die gezien worden, er onzichtbare dingen zijn. En deze zijn veel belangrijker voor het volk van God dan de zichtbare.

Engelen zijn dienende geesten

Als er conflicten op aarde zijn, dan komen ze voort uit hogere conflicten. Engelen worstelen met boze wezens, de werktuigen van satan. Doorlopend probeert satan om de raadsbesluiten van God met betrekking tot de aarde te verijdelen. Dit zien we duidelijk in dit gedeelte. Wij weten uit de Bijbel dat de engelen dienende geesten zijn die tot dienst uitgezonden worden ter wille van hen die de behoudenis zullen beërven (Hebr. 1:14). De niet gevallen engelen worden krachtige helden genoemd die zijn Woord doen (Ps. 103:20). Het kan zijn dat wij ons er niet zo van bewust zijn dat de engelen een rol spelen in de gebeurtenissen om ons heen in deze wereld. Engelen zijn de werktuigen voor de uitvoering van Gods wil. Er wordt uitdrukkelijk gezegd, dat zij zijn welbehagen doen (Ps. 103:21).

De gevallen engelen

Aan de andere kant zijn er ook engelen die God doorlopend tegenstaan. Dit zijn de gevallen engelen en hun aantal is groot. Wij hebben te strijden met machten die veel hoger zijn dan wij, met machten die veel intelligenter zijn dan wij. Willen we overwinnaars zijn in onze strijd tegen de overheden, tegen de machten, tegen de wereldbeheersers van deze duisternis (Ef. 6:12), dan hebben we de hulp nodig van iemand die machtiger is dan al deze machten die tegen ons zijn. Gelukkig hebben we een geestelijke wapenrusting om stand te kunnen houden tegen de listen van de duivel.

Geen reden tot ongerustheid

Een gelovige hoeft niet ongerust te zijn over alles wat er in de wereld gebeurt. Hij weet dat er een onzichtbare wereld is en dat er boze machten zijn die hun invloed uitoefenen. Hij weet ook dat de mensen eigenlijk alleen maar de stukken zijn die door hen in het spel van dit leven worden gezet. Maar een gelovige weet ook dat God machtiger is dan satan. En dat er legioenen van trouwe engelen zijn om de wil van God te volbrengen. Eigenlijk kan satan niets anders doen dan de plannen van God uitvoeren. Als we dit beseffen, dan bezien we de dingen die in de wereld gebeuren met geheel andere ogen.

Een Man in linnen kleren

Behalve deze engelen verschijnt er nog iemand anders op het toneel. Een Man met linnen bekleed, en Zijn lendenen waren omgord met fijn goud van Ufaz (vs. 5, 6). Deze Persoon van Wie in deze verzen een prachtige beschrijving gegeven wordt, wordt alleen door Daniël gezien. Hij wordt gezien in een heerlijkheid die meestal bij engelen hoort. Ik denk dat we hier een beschrijving vinden van de Heere der heerlijkheid Zelf. Hij verschijnt nu als mens aan Daniël. Alle anderen waren gevluht om zich te verbergen, Daniël bleef alleen over (vs. 7). Wat voor gevolgen had deze verschijning voor Daniël? Er bleef geen kracht in hem over. Hij werd doodsbleek en voelde zich als verlamd (vs. 8).

Waarom bedrijft Daniël rouw?

Zelfs een bemind man en een trouwe gelovige als Daniël ondervond dat al zijn wijsheid uit het verleden vruchteloos was. Nu was hij al heel oud. Hij was altijd heel trouw aan de Heere geweest. Hij was als niemand anders in staat de ware toestand van Israël te onderkennen. Hij wist dat het nog heel lang zou duren voordat de Messias zou komen. De engel Gabriël had hem aangekondigd dat de Messias zou worden afgesneden en niets zou hebben. Geen wonder dat hij toen rouw bedreef. Anderen mochten vol hoop zijn dat de Messias spoedig zou verschijnen en hen als natie in de wereld zou verhogen, maar Daniël rouwde en vastte.

De juiste gezindheid

Weer wordt aan Daniël een visioen getoond en openbaarde de Heere Zichzelf aan hem. Hoewel Daniël wist dat de Heere hem liefhad en hij kennis had van de wegen van God door eerdere visioenen, toch was hij zich terdege bewust van zijn eigen zwakheid. Zijn eigen kracht verging toen de Heere der heerlijkheid hem verscheen. Dit is ook voor ons van betekenis. Iemand die ons is voorgegaan, kan ons dingen geleerd hebben die van grote betekenis zijn. Toch zijn wij daardoor niet in staat een les van God te begrijpen. Daarvoor is God Zelf nodig. Geestelijke kennis heeft op een bepaalde wijze grote waarde. Het kan onszelf of anderen helpen om een juiste mening te vormen over gebeurtenissen die rondom ons plaatsvinden. Maar als God ons iets nieuws wil leren, moeten we wel in de juiste gezindheid zijn. Wat zien we bij Daniël? Ondanks de kennis die hij had van de wegen van God, was hij volkomen krachteloos toen de Heere aan hem verscheen en hem iets volkomen nieuws wilde laten zien. Hij was meer dan ooit tevoren verslagen bij dit laatste visioen, terwijl hij zich ook meer dan ooit bewust was van zijn eigen nietigheid en onmacht.

Johannes op Patmos

Hetzelfde zien we bij de apostel Johannes. Toen de Heere op aarde was, had hij aan de borst van de Heiland gelegen. Van alle discipelen had hij het meest van zijn woorden begrepen. Hij noemt zichzelf de

discipel die Jezus liefhad. In Openbaring 1 staat die Heiland voor hem in zijn heerlijkheid, om hem zijn gedachten over de toekomst bekend te maken. Wat zien we dan? Johannes viel als dood aan zijn voeten (vs. 17). De Heere legde zijn rechterhand op hem en zei: Vrees niet! De Heer Jezus moest Johannes moed geven door hem te laten zien Wie Hij was: de levende, die dood geweest was en die de sleutels had van de dood en de hades (vs. 18). Daarna moest Johannes opschrijven wat hij gezien had, wat is en wat hierna zou gebeuren.

Een vaste volgorde

Johannes stelt in zijn Eerste Brief eerst de Persoon van Christus voor onze aandacht: Wat van het begin af was, wat wij gehoord, wat wij gezien hebben met onze ogen, wat wij aanschouwd en onze handen betast hebben betreffende het woord van het leven (1 Joh. 1:1). Daarna leert hij ons dat God licht is en dat in Hem in het geheel geen duisternis is (vs. 5). Dan komt de praktische les van vers 6: Als wij dus zeggen dat wij licht hebben of gemeenschap met Hem die licht is en wij wandelen in de duisternis, dan liegen wij en doen de waarheid niet. Eerst komt de openbaring van leven tot ons in de Persoon van Christus (vs. 1, 2), daarna komen de praktische lessen: wij leren wie God is en wat wij horen te zijn. Pas als wij ons bewust zijn van wie de Heere is en we doordrongen zijn van onze eigen nietigheid en onmacht, kan de Heere God ons iets leren.

Dood en leven

Zo is het trouwens ook met een zondaar: wil een zondaar behouden worden, dan moet hij eerst beseffen dat hij dood is, daarna kan hij pas levend gemaakt worden. De mens in zijn natuurlijke toestand gelooft niet dat hij dood is, maar hij werkt om leven te ontvangen. Hij verlangt naar leven, maar hij bezit het niet. Alleen Christus kan hem door genade dat leven geven. Maar ook een gelovige, die het leven ontvangen heeft, moet alles wat hij van nature is doden, zodat het leven kan worden geopenbaard en versterkt. Hij moet zichzelf als dood beschouwen voor de zonde, hij moet voor de zonden afgestorven zijn. Dan pas zal het leven niet bemerd worden in haar groei en openbaring.

Een uitstel van drie weken

Zoals we zagen, was Daniël in een goede gezindheid, om een getuige te zijn van de openbaring van de Geest van God. Hij wordt in vers 11 een zeer gewenste (beminde) man genoemd. Verder lezen we in dit vers dat de Heere tegen hem zei dat hij rechttop moest gaan staan, want Hij was tot hem gezonden. Wat deed Daniël? Toen Hij dat woord tot mij sprak, stond ik bevende. Toen zei de Heere tegen hem: Vrees niet Daniël! want van de eerste dag aan, dat gij uw hart begaaft, om te verstaan en om uzelf te verootmoedigen, voor het aangezicht van uw God, zijn de woorden gehoord, en om uw woorden ben Ik gekomen (vs. 12). Toen werd hem meegedeeld waarom er zo'n uitstel was geweest. 'Doch de vorst van het koninkrijk van Perzië stond tegenover mij een en twintig dagen; en ziet, Michaël, een van de eerste vorsten, kwam om mij te helpen, en ik werd aldaar gelaten bij de koningen van Perzië (vs. 13).

Waarom moest Daniël 21 dagen wachten?

Toen hoorde Daniël dat al vanaf de eerste dag, toen hij zijn hart erop gezet had om inzicht te verkrijgen en hij zich voor God verootmoedigde, zijn woorden gehoord werden. Alleen ontving hij het antwoord niet op de eerste of op de tweede dag, maar eenentwintig dagen later. Toch werd het antwoord al op de eerste dag door God gezonden. Natuurlijk, had God het antwoord ook meteen kunnen geven. Maar dan zouden we niets gehoord hebben van de verschrikkelijke strijd, die er altijd woedt tussen de werktuigen van God en de gezanten van satan. Verder zouden het geloof en het geduld niet hun volmaakte werk hebben gedaan bij Daniël. Dezelfde machten die verhinderden dat Daniël meteen een duidelijk antwoord op zijn gebed kreeg, kunnen ook verhinderen dat wij een direct antwoord krijgen op onze vragen. Wij moeten soms wachten.

Wie spreekt in dit vers?

Daniël moest wachten, zoals we zagen en de reden wordt ons gegeven. In vers 13 zagen we, dat hoewel God het antwoord al vanaf de eerste dag had gezonden, de vorst van het koninkrijk van Perzië eenentwintig dagen lang tegenstand bood. Dat is precies de tijd dat Daniël aanhield met rouw bedrijven en met vasten voor God. En ziet, Michaël, een van de eerste vorsten, kwam om mij te helpen, en ik werd aldaar gelaten bij de koningen van Perzië (vs. 13).

Het komt mij voor dat hier een andere persoon spreekt dan de Heere. Niet de eerste, de verheerlijkte Heere die Daniël had gezien, maar iemand die als dienstknecht gebruikt werd door Hem. Het laatste hoofdstuk zal duidelijk maken, dat er meer dan één persoon gezonden was. Bovendien is uit de taal van de spreker duidelijk, dat hij ondergeschikt is. Het is duidelijk een engel die spreekt. De Heere had geen hulp nodig van Zijn eigen engelen, maar Hij gebruikt ze wel. Michaël wordt hier genoemd, omdat hij bekend was als de aartsengel die een bewarende taak had onder het volk Israël.

Hoewel mensen wel eens spotten met de waarheid van de tussenkomst en de bewering van engelen, is de Schrift er toch duidelijk over. Zoals we weten, heeft de Rooms-Katholieke kerk engelen gemaakt tot voorwerpen van verering, wat natuurlijk fout is (Openb. 22:8, 9). Maar dat de engelen worden gebruikt voor bijzondere diensten is duidelijk vanuit het Woord van God. Judas bijvoorbeeld, vermeldt de strijd van Michaël, de aartsengel, met de duivel over het lichaam van Mozes (vs. 9). Dezelfde waarheid komt ook hier naar voren.

Michaël droeg zorg voor het Joodse volk. Hij kende hun neiging tot afgoderij. De mens Mozes, tegen wie zij tijdens diens leven steeds weer hadden gerebelleerd, zouden zij na zijn dood tot een afgod kunnen maken. En daarom strijdt Michaël met satan, in opdracht van God, ten behoeve van Israël. Het lichaam van Mozes werd niet gevonden. Er wordt gezegd dat Jahweh het had begraven. Mogelijk door middel van het door Hem gebruikte werktuig, Michaël.

Hier wordt een bijzonder licht geworpen op de aardse omstandigheden. De machten van deze wereld kunnen regeren, maar de engelen hebben hun taak niet opgegeven. De duivel en zijn engelen zijn er, maar ook Michaël en de heilige engelen met hem.

De duivel uit de hemel geworpen

Michaël en zijn engelen komen opnieuw voor onze aandacht in het laatste boek van de Bijbel (Openb. 12:7-9). In de eindtijd zal er een geweldige strijd zijn tussen de heilige engelen en de boze. Deze oorlog zal plaatsvinden wanneer de hemelen voor eeuwig van deze boze machten, die haar zolang hebben verontreinigd, zullen worden gereinigd. Het toont de volmaakte lankmoedigheid van God, omdat we weten dat Hij met één woord de duivel en zijn legers zou kunnen verslaan. Maar Hij doet dat niet. Hij laat satan zelfs toe zich te wagen in de lagere hemelen. Daarom wordt hij ook genoemd: De overste van de macht der lucht (Ef. 2:2). Ergens anders wordt hij de overste van deze wereld genoemd (Joh. 12:31) en de god van deze eeuw (2 Kor. 4:4).

Het eindoordeel van de duivel

Ik geloof dat hij alleen daar de vorst is, namelijk op het terrein waar God hem toelaat te verschijnen. We lezen nooit dat satan de vorst van de hel zou zijn. Het is een geliefkoosde droom van grote dichters, maar in de Schrift lezen we daar nooit over. De Bijbel toont ons dat zijn werkelijke macht er nu nog is, of in de hemelse gewesten of op aarde. Maar de Bijbel leert ons ook dat als de macht van satan gebroken is, zowel in de hemelse gewesten als op aarde, hij in de hel wordt geworpen, de poel van vuur en zwavel (Openb. 20:10). In plaats van een koning in de hel te zijn, zal hij daar het meest ellendige voorwerp van de wraak van God zijn.

Iemand die sterker is dan hij

Het is een feit dat satan nu nog regeert als de overste van de wereld, de god van deze eeuw en de overste van de macht der lucht. Jammer genoeg beseffen veel mensen dit niet. God staat de tegenwoordigheid van deze boze machten in de hemelse gewesten nog toe. De kruisiging van Christus bracht God er niet toe, satan van al zijn macht te beroven. Wij worden opgeroepen stand te houden tegen de list van de duivel.

Toch is deze macht van satan geen reden voor ons om verontrust te worden. Niemand heeft ooit deze onbekende gebieden betreden. Er is niemand geweest om ons daarover te vertellen. Alles wat we hierover weten, weten we uit het Woord van God. We weten natuurlijk niet alles, maar we weten genoeg om te zien dat deze geweldige boze macht, die zich tegen God verzet, er is. Toch is de macht van God altijd oneindig groter dan de macht van satan. Er is iemand die sterker is dan hij: de Heer Jezus is sterker dan satan. Hij heeft hem overwonnen (Luc. 11:22; 1 Joh. 3:8).

Het hoofddoel van de profetie

Vers 14 geeft ons een belangrijke aanwijzing over het voornaamste doel van de profetie. Nu ben ik gekomen, om u te doen verstaan, wat uw volk overkomen zal in het vervolg der dagen, want het gezicht is nog voor vele dagen, zegt de engel. Het gaat hier dus over het volk van Daniël, dat is het volk van de Joden. Alle plannen van God met de aarde staan in verband met zijn aardse volk, de Joden. Ook het volgende hoofdstuk moeten we zien in dit licht, dan worden we bewaard voor allerlei verkeerde verklaringen. Het hoofddoel van deze profetie is dus, te laten zien wat de Joden in de laatste dagen zal overkomen. De gedachten en plannen van God hebben als doel en middelpunt: de Joden en hun Messias.

Israël en de Gemeente

Natuurlijk staan de raadsbesluiten van God ook in verband met de Gemeente. Maar de Gemeente was in de dagen van Daniël nog een verborgenheid. De Gemeente is veel hoger dan het Joodse volk. Israël heeft een aardse bestemming, een aardse toekomst, de Gemeente heeft een hemelse bestemming, een hemelse toekomst. De verhouding van Christus met de Gemeente is veel dieper dan Zijn verhouding met Israël. Maar een gelovige van deze bedeling verliest Christus en de Gemeente niet, als hij gelooft in de verbinding van Christus met Israël. Sterker nog, als hij dit niet gelooft, dan verwacht hij de verhouding van Christus met Israël met zijn eigen verhouding tot Christus.

Daniël wordt versterkt

Daniël geeft door zijn nederige houding aan, dat hij zichzelf totaal ongeschikt acht om zulke mededelingen te ontvangen. Hij valt met zijn gezicht op de grond en is niet in staat een woord uit te brengen. Dan raakt iemand die er uitziet als een mens zijn lippen aan. Daarop opent Daniël zijn mond en begint te spreken. Hij belijdt zijn zwakheid en het feit dat er is geen kracht in hem overgebleven was (vs. 16b, 17). Toen raakte mij weer aan Een, als in de gedaante van een mens; en hij versterkte mij. En Hij zeide: Vrees niet, gij zeer

gewenste man! Vrede zij u, wees sterk, ja, wees sterk. En terwijl Hij met mij sprak, werd ik versterkt en zeide: Mijn Heere spreke, want Gij hebt mij versterkt (vs. 18, 19).

Een voorwaarde voor geestelijke groei

Wij zien dat Daniël op zijn voeten gezet wordt, zijn mond wordt geopend en zijn angst wordt weggenomen. Nu kan de Heere tot hem spreken en hem de toekomst duidelijk maken. Zijn hart moet eerst in volkomen vrede gebracht worden, in de kracht van de Heere zijn en in de tegenwoordigheid van God. Geestelijke ongerustheid en gebrek aan gevestigde vrede hebben, meer dan men denkt, te maken met de geringe vooruitgang die men maakt in het verstaan van veel gedeelten van Gods Woord. Het is niet genoeg dat iemand leven heeft en de Geest van God. Wij moeten ons voor de zonde dood houden en de vrede van God in ons hart hebben, dan kan de Geest ons de gedachten van God bekend maken, dan kunnen we geestelijk groeien. Daniël moest op deze wijze geschikt gemaakt worden om iets te leren en hetzelfde geldt voor ons. Als ik bijvoorbeeld bang ben voor de komst van de Heere, omdat ik er niet zeker van ben hoe ik voor Hem zal staan, hoe kan ik mij dan erin verheugen, dat Hij zo nabij is? Er is dan een belemmering in mijn geest om de gedachten van God over dit onderwerp duidelijk te verstaan.

Hoofdstuk 11

Drie Perzische koningen

In dit hoofdstuk vinden we een kort overzicht van wat Israël in de laatste dagen zal overkomen. Dezelfde persoon als in hoofdstuk 10 spreekt ook hier. Ik nu, ik stond in het eerste jaar van Darius, de Meder, om hem te versterken en te bekrachtigen. En nu, ik zal u de waarheid te kennen geven; ziet, er zullen nog drie koningen in Perzië staan... (vs. 1, 2). Er wordt gesproken over drie Perzische koningen, die achtereenvolgens op de troon zullen zitten, vanaf Kores. De Schrift toont ons wie dit waren, hoewel hun namen hier niet vermeld worden. In Ezra 4 worden deze drie koningen vermeld. De aanleiding is de poging van de vijanden van Israël om de bouw van de tempel te laten stoppen. En zij huurden tegen hen raadslieden, om hun raad te vernietigen, al de dagen van Kores, koning van Perzië, tot aan het koninkrijk van Darius, de koning van Perzië (Ezra 4:5).

Ahasvéros, Arthahsasta en Darius

De eerste koning is Ahasvéros (vs. 6). Hij is de opvolger van Kores, in de ongewijde geschiedenis Camby-ses genoemd. De volgende koning is Arthahsasta (vs. 7). Dit is een andere koning dan de Arthahsasta vermeld in Nehemia, die in een latere periode leefde en in de ongewijde geschiedenis Smerdes de tovenaer wordt genoemd. Darius, niet de Meder van Daniël, maar de Pers waarover in het Boek Ezra wordt gesproken is de derde (vs. 24). Darius Hystaspes was zijn historische naam. Deze drie koningen beantwoorden aan de beschrijving van de drie koningen genoemd in Dan. 11:2.

Oorlog tegen Griekenland

En de vierde zal verrijkt worden met grote rijkdom, meer dan al de anderen; en nadat hij zich in zijn rijkdom zal versterkt hebben, zal hij ze allen verwekken tegen het koninkrijk van Griekenland (vs. 2). Het was de gevierde Xerxes die alles in beweging bracht tegen Griekenland. In Dan. 8:5-8 lezen we van Griekenland (de geitenbok) die met grote verbittering losstormde op Perzië (de ram met twee horens). We mogen aannemen dat dit een vergelding was voor de Perzische aanval op Griekenland. Xerxes was de man die deze poging ondernam. Geen gebeurtenis maakte zo'n diepe indruk op de toenmalige wereld, dan die expeditie tegen Griekenland.

Het rijk van Alexander de Grote

In vers 3 wordt Perzië, de ram van hoofdstuk 8, neergeveld en krijgt de geitenbok van dat hoofdstuk de macht, of liever gezegd zijn hoorn (Dan. 8:9). Daarna zal er een geweldig koning opstaan, die met grote heerschappij heersen zal, en hij zal doen naar zijn welgevallen. Dit is Alexander de Grote. En als hij zal staan, zal zijn rijk gebroken en in de vier winden des hemels verdeeld worden (vs. 4). Dat ging in vervulling bij zijn dood. Het Griekse rijk werd toen verbroken. Maar niet aan zijn nakomelingen, ook niet naar zijn heerschappij, waarmee hij heerste; want zijn rijk zal uitgerukt worden, en dat voor anderen, dan deze (vs. 4b). Er zou niet weer een hoofd zijn van de familie van Alexander. Zijn oversten verdelen het rijk in vier delen.

Israël het middelpunt van de aarde

Van deze vier koninkrijken krijgen twee een grote betekenis. Wanneer God over dingen op de aarde spreekt, beoordeelt Hij het altijd vanuit Israël, omdat Israël voor Hem het middelpunt van de aarde is. Daarom zijn de machten die zich met Israël bemoeien in Gods oog belangrijk. Daarom worden andere koninkrijken niet vermeld; wij lezen in dit hoofdstuk alleen van de koning van het Noorden en de koning van het Zuiden. Dat wil zeggen de koninkrijken die liggen ten noorden of ten zuiden van het land waarop Gods oog rust. Deze landen worden gewoonlijk Syrië en Egypte genoemd. De andere koninkrijken die voortkwamen uit het rijk van Alexander worden niet genoemd.

De koning van het Zuiden en de koning van het Noorden

We gaan verder met vers 5: De koning van het Zuiden, die een van zijn vorsten is, zal sterk worden. Hij is de persoon die bekend is als één van de Ptolomeeërs of Lagidae. Maar een ander (van de oversten van Alexander) zal sterker worden dan hij, en hij zal heersen; zijn heerschappij zal een grote heerschappij zijn. Deze ander is de eerste koning van het Noorden, die in kracht boven Ptolomeüs uitrijst. In de ongewijde geschiedenis wordt hij Seleucus genoemd. Over de afstammelingen van deze twee koningen en hun strijd wordt vaak gesproken in de geschiedenis van de Maccabeeën: de zogenaamde Seleucidische oorlogen tussen Egypte en Syrië.

Een verbond tussen beide koningen

In dit hoofdstuk is het niet steeds dezelfde koning van het Noorden, of van het Zuiden, maar er is sprake van koningen die elkaar opvolgen. Het zesde vers is een voorbeeld. Op het einde nu van sommige jaren, zullen zij vriendschap met elkander sluiten, en de dochter van de koning van het Zuiden zal komen tot de koning van het Noorden, om billijke voorwaarden te maken (vs. 6a). Na verloop van jaren zullen zij zich met elkaar verbinden, zullen zij vriendschap sluiten. Het zijn niet dezelfde koningen van het Noorden en van het Zuiden waarover in vers 5 gesproken wordt, maar hun nakomelingen.

Een politiek huwelijk

Zij maken niet alleen een verbond, maar sluiten zelfs een huwelijk tussen beide families. Maar zij zal de macht van de arm niet behouden (vs. 6). De poging om door zo'n verbinding een betere verstandhouding tussen Syrië en Egypte te scheppen zal een mislukking worden. Dit is in de geschiedenis precies zo uitgekomen. Er kwam zo'n huwelijk tot stand. In het jaar 252 v.Chr. huwelijkt Ptolemeüs II van Egypte zijn dochter Bernice uit aan Antiochus II van Syrië, om het vredesverdrag tussen beide landen te bezegelen. De koning van het Noorden deed zelfs afstand van zijn eerste vrouw om met de dochter van de koning van het Zuiden te kunnen trouwen.

Een huwelijk met rampzalige gevolgen

Maar dit huwelijk maakte de zaak alleen maar slechter. Zij hadden gehoopt een einde te maken aan hun bloedige oorlogen, maar het legde in werkelijkheid de grondslag voor een veel diepere afgunst tussen hen. Bernice werd namelijk in Antiochië vermoord door Laodice, de vroegere vrouw van Antiochus II. Het gevolg was opnieuw een oorlog tussen beide landen. Hier wordt gezegd: Daarom zal hij, noch zijn arm, niet bestaan; maar zij zal overgegeven worden, en die haar gebracht hebben, en die haar gegeneerd heeft, en die haar gesterkt heeft in die tijden. Doch uit de spruit van haar wortels zal er een opstaan in zijn staat, die zal met heerkraft komen, en hij zal komen tegen die sterke plaatsen van de koning van het Noorden, en hij zal tegen deze doende zijn, en hij zal ze bemachtigen (vs. 6b en 7).

De koning van het Zuiden neemt wraak

Niet een zoon van deze Bernice, dochter van de Egyptische koning, maar een broer (Ptolemeüs III) die nu koning is, komt om de moordenaar van zijn zuster te wreken en zegeviert over de koning van het Noorden. Ook zal hij hun goden, met hun gewenste vaten van zilver en goud, in de gevangenis naar Egypte brengen; en hij zal enige jaren staande blijven boven de koning van het Noorden (vs. 8). Tijdelijk is er triomf voor Egypte, maar het getij zou spoedig keren.

Syrië wint de strijd

Daarna zal deze, de koning van het Noorden, het koninkrijk van de koning van het Zuiden binnenvallen. Alzo zal de koning van het Zuiden in het koninkrijk komen, en hij zal weer in zijn land trekken (vs. 9). De koning van Syrië zal Egypte binnenvallen, maar al gauw terugtrekken naar zijn eigen land. Doch zijn zonen zullen zich in strijd mengen, en zij zullen een menigte van grote legers verzamelen; en een van hen zal snel komen, en als een vloed overstromen en doortrekken; en hij zal weer komen, en zich in de strijd mengen, tot aan zijn sterke plaats toe (vs. 10). De zonen van de Syrische koning zullen daarop een reusachtig leger op de been brengen. Daarmee zullen zij door Israël trekken en Egypte overspoelen.

Egypte wint de strijd

Nu volgt een andere oorlog op een later tijdstip. Het is nu de koning van het Zuiden die de strijd wint: En de koning van het Zuiden zal verbitterd worden en hij zal uittrekken en strijden tegen hem, tegen de koning van het Noorden, die ook een grote menigte oprichten zal, doch die menigte zal in zijn hand gegeven worden (vs. 11). Verbitterd verdedigt de koning van Egypte zich tegen de enorme Syrische troepenmacht en verslaat die. Zo wordt er steeds weer gevochten tussen beide landen, met wisselend succes.

Israël, een steen des aanstoots

Het land Israël ligt precies tussen Syrië en Egypte in. Het was voor deze koningen een soort steen des aanstoots. Steeds weer trokken er legers door het land. Israël werd gemaakt tot hun slagveld, zodat het land Israël steeds in handen van de overwinnaar was. Als de koning van het Noorden zegevierde, dan viel Palestina onder Syrië. Als de koning van het Zuiden de overhand had, dan werd Palestina overheerst door Egypte. Maar God gunde degene die Zijn land innam nooit rust. Ze konden onder elkaar huwen of

verbonden sluiten, maar dat was alleen de inleiding tot ernstiger uitbarstingen. Broers, zonen of kleinzonen namen de twisten van hun familie weer op. De Schrift kan niet verbroken worden (Joh. 10:35). Alles was van te voren aangekondigd door God aan Daniël.

Het tijl keert

Als die menigte zal weggenomen zijn, zal zijn hart zich verheffen en hij zal er enige tien duizenden neervellen; evenwel zal hij niet gesterkt worden (vs. 12). De koning van het Noorden keert terug en hij zal een grotere menigte dan de eerste was, oprichten; en aan het einde van de tijden der jaren, zal hij snel komen met een grote heerkraft, en met groot goed. Ook zullen er in die tijden velen opstaan tegen de koning van het Zuiden; en de scheurmakers van uw volk zullen verheven worden, om het gezicht te bevestigen, doch zij zullen vallen (vs. 13, 14). De koning van Egypte die de overwinning heeft behaald op Syrië, doodt tienduizenden vijanden, maar zijn succes is niet van lange duur. Een aantal jaren later komt de Syrische koning terug met een tot de tanden bewapend leger, veel groter dan wat hij had verloren. Andere volken sluiten zich bij hem aan om tegen Egypte te vechten.

Ook hulp van sommige Joden

Ook sommige Joden verbinden zich met de vorst van het Noorden. Zij worden hier de scheurmakers van uw volk genoemd, zij kiezen de zijde van Antiochus III, de koning van het Noorden, tegen Ptolomeüs Philopater, de koning van het Zuiden. Maar alles loopt op niets uit, hun plan mislukt. Misschien hoopte de Syrische koning dat door het verkrijgen van de gunst van de Joden, hun God met hem zou zijn. Maar nee, zij die hem hielpen waren de gewelddadigen van het volk, oproerkraaiers, zij waren ontrouw geworden aan God en hielden niet vast aan hun afzondering van de volken.

Het land van het sieraad

En de koning van het Noorden zal komen en een wal opwerpen, en vaste steden innemen; en de armen van het Zuiden zullen niet bestaan, noch zijn uitgelezen volk, ja, er zal geen kracht zijn om te bestaan. Maar hij, die tegen hem komt, (de koning van het Noorden) zal doen naar zijn welgevallen, en niemand zal voor zijn aangezicht bestaan; hij zal ook staan in het land van het sieraad, en de verderving zal in zijn hand wezen (vs. 15, 16). De Syrische koning en zijn bondgenoten belegeren steden in Egypte en nemen ze in. De strijdkrachten van Egypte delven het onderspit. De Syrische koning rukt dan verder op zonder op tegenstand te stuiten. Niemand kan hem tegenhouden. Hij zal ook Israël (het land van het sieraad) binnenvallen en plunderen. Dit kleine strookje grond is belangrijk in de ogen van God. Hij heeft dit land aan zijn volk gegeven. Hoe haar toestand ook mag zijn, het wordt toch het Sieraadland genoemd. God heeft geen berouw van zijn voornemens: Hij zal Israël nog verkiezen, en Hij zal hen in hun land zetten (Jes. 14:1). Als God trouw blijft aan zijn belofte, gegeven aan Abraham, ondanks alle ontrouw van Israël, zal Hij dan ook niet trouw zijn aan zijn hemelse volk? Ongetwijfeld zal Hij hen zal brengen naar de hemelse heerlijkheid met Christus.

Een politiek huwelijk

En hij zal zijn aangezicht stellen, om met de kracht van zijn ganse rijk te komen, en hij zal billijke voorwaarden meebrengen, en hij zal het doen; want hij zal hem een dochter der vrouwen geven, om haar te verderven, maar zij zal niet vast staan, en zij zal voor hem niet zijn (vs. 17). Hier zien we opnieuw een poging om een bondgenootschap tot stand te brengen door middel van een huwelijk. Nu is het niet de dochter van de koning Egypte die trouwt met de koning van Syrië, maar de koning van Syrië geeft zijn dochter Cleopatra aan de koning van Egypte, in de hoop dat zij de invloed van Syrië aan het hof van Egypte zal kunnen aanwenden. Dit wordt genoemd: om het rijk te gronde te richten (NBG) Dit is duidelijk tegenovergesteld aan de geest van het huwelijk. Het is een poging om haar te gebruiken ten einde politieke bedoelingen te dienen. Maar zij zal niet vast staan, en zij zal voor hem niet zijn (vs. 17). Dit plan zal echter niet slagen, het is gedomd te mislukken.

Syrië strijdt tegen Griekenland

Daarna zal hij zijn aangezicht tot de eilanden keren, en hij zal er vele innemen; doch een overste zal zijn smaad tegen hem doen ophouden, behalve dat hij zijn smaad op hem zal doen weerkomen (vs. 18). Als Antiochus III Egypte onderworpen heeft, richt hij zich op Griekenland en veroverd veel van de eilanden. Maar dan is er een overste die zich tegen hem keert en hem zijn macht ontnemt. Vernederd is hij gedwongen terug te trekken naar zijn eigen land.

Hier verschijnt een nieuwe macht op het toneel. Hier wordt voor het eerst gezinspeeld op de Romeinen. Met een overste of een bevelhebber wordt een Romeinse consul bedoeld die tegen de koning van het Noorden optrekt. Hij staat niet toe dat Griekenland wordt aangetast.

Het einde van Antiochus III

En hij zal zijn aangezicht keren naar de sterkten van het land, en hij zal aanstoten en vallen, en niet gevonden worden (vs. 19). De koning van Syrië is na zijn nederlaag gedwongen naar zijn eigen land terug te gaan, maar hij zal struikelen en vallen en niet meer gevonden worden, hij verdwijnt voorgoed van het toneel.

Een korte regeringstijd

En in zijn staat zal er een opstaan, doende een geldeiser doortrekken, in koninklijke heerlijkheid; maar hij zal in enige dagen gebroken worden, nochtans niet door toornigheden, noch door oorlog (vs. 20). De Romeinen die de vader versloegen, verplichtten de zoon een zware jaarlijkse belasting te heffen. Dit was alles wat de arme man gedurende zijn leven deed. Hij werd gedood door een van zijn eigen zoons.

Antiochus IV Epiphanes komt aan de macht

Daarna zal er een verachte in zijn staat staan, wie men de koninklijke waardigheid niet zal geven; doch hij zal in stilheid komen, en het koninkrijk door vleierijen bemachtigen. En de armen der overstroming zullen overstroomd worden van voor zijn aangezicht, en zij zullen gebroken worden, en ook de vorst van het verbond. En na de vereniging met hem zal hij bedrog plegen, en hij zal optrekken, en hij zal met weinig volk gesterkt worden (vs. 21-23). Deze koning is een type is van de koning van het Noorden uit de eindtijd. Hij wordt in de ongewijde geschiedenis Antiochus IV Epiphanes genoemd. Door list en bedrog heeft hij zich meester gemaakt van het koningschap. Moreel gezien was hij een afschuwelijk mens. Hij staat bekend om zijn goddeloosheid en om zijn vergrijp aan het Joodse volk. Hij heeft hen in zijn macht gekregen, eerst door vleierij en omkoping, later door geweld. Hij is de man waarover de Geest van God het meest uitweidt, omdat hij zich het meest met Israël bemoeit heeft, met het land van het sieraad en met het heiligdom. Hij dwingt de Joden afgoderij te bedrijven in de tempel. Hij richt zelfs een beeld op in het Heilige der heiligen om te worden aanbeden.

Opnieuw oorlog tegen Egypte

Zijn geschiedenis bestaat uit intriges, eerst tegen de koning van het Zuiden en later tegen de Joden. Hij is bekend door verschillende ondernemingen, waarin hij aanvankelijk succesvol was, maar later werd hij totaal verslagen. Met stilheid zal hij ook in de vette plaatsen van het landschap komen, en hij zal doen, wat zijn vaders, of de vaders van zijn vaderen, niet gedaan hebben; roof, en buit, en goederen, zal hij onder hen uitstrooien, en hij zal tegen de sterkten zijn gedachten denken, doch tot een zekere tijd toe. En hij zal zijn kracht en zijn hart verwekken tegen de koning van het Zuiden, met een grote heerkraft; en de koning van het Zuiden zal zich in de strijd mengen met een grote en zeer machtige heerkraft; doch hij zal niet bestaan, want zij zullen gedachten tegen hem denken (vs. 24, 25).

Een mislukte aanval tegen Egypte

En het hart van beide deze koningen zal wezen om kwaad te doen, en aan een tafel zullen zij leugen spreken; en het zal niet gelukken, want het zal nog een einde hebben ter bestemder tijd. En hij zal in zijn land weerkeren met groot goed, en zijn hart zal zijn tegen het heilig verbond; en hij zal het doen, en weerkeren in zijn land. Ter bestemder tijd zal hij weerkeren, en tegen het Zuiden komen, doch het zal niet zijn gelijk de eerste, noch gelijk de laatste maal. Want er zullen schepen van Kittim tegen hem komen (vs. 27-30a). De koning van Syrië en de koning van Egypte smeden complotten tegen elkaar en proberen elkaar te misleiden, zelfs aan de conferentietafel. De koning van Syrië gaat terug naar zijn eigen land met rijke buit. Later valt hij opnieuw Egypte binnen. Maar dit keer zal het heel anders aflopen dan bij de eerste twee gelegenheden. Want hij wordt afgeschrikt door oorlogsschepen uit Kittim (Cyprus).

De Romeinen komen tussenbeide

Hier zijn het weer de Romeinen die een rol gaan spelen in de politiek. Zij hadden met Antiochus III afgerekend, toen hij een aanval op Griekenland had gedaan. Nu staat Antiochus IV op het punt af te rekenen met Egypte en komt de Romeinse consul tussenbeide en verbiedt hem verder te gaan. Hij omsingelt hem zelfs. De geslepen koning vraagt om tijd, met het plan te ontsnappen, maar de Romein eist onmiddellijk een antwoord. Nu is ontsnappen onmogelijk geworden en moet hij direct een bevredigend antwoord geven. Dit is een dodelijke slag voor zijn hele politiek. Hij moet zich terugtrekken en gaat naar huis als een ellendige, verslagen man, met een getergd en woedend hart, hoewel hij voor de Romeinen nederige onderworpenheid voorwendt.

Een aanval op de Joden

Daarom zal hij met smart bevangen worden en hij zal weerkeren en gram worden tegen het heilig verbond, en hij zal het doen; want weerkerende zal hij acht geven op de verlaters van het heilig verbond (vs. 30). Woedend, om zijn gedwongen terugreis, wreekt hij zijn gramschap op de Joden. Opnieuw richt hij in Jeruzalem verwoestingen aan en verbindt zich met de afvalligen onder de Joden. Hij stort zijn woede uit over hen die nog altijd een getuigenis van God droegen. Dit wordt uiteindelijk zijn val, want hierdoor komt de toorn van God over hem.

De gruwel van de verwoesting

En er zullen armen uit hem ontstaan en zij zullen het heiligdom ontheiligen en de sterkte en zij zullen het gedurige offer wegnemen en een verwoestende gruwel stellen (vs. 31). Hij maakt een eind aan het brengen van het dagelijkse offer en in de tempel wordt een afgodsbeeld van Zeus (een verwoestende gruwel) neergezet om te worden aanbeden. Antiochus Epiphanus is ongetwijfeld een beeld van de komende koning van het Noorden en van de tijd van de grote verdrukking. Hij deed op kleine schaal wat de grote koning van het Noorden in de laatste dagen op grote schaal zal doen.

Profetie en geen geschiedschrijving achteraf

Ongelovigen hebben bezwaren ingebracht tegen de beschrijving van de toekomstige profetische gebeurtenissen in dit hoofdstuk. Men beweert dat dit gedeelte pas zou zijn geschreven nadat de gebeurtenissen hadden plaatsgevonden. Wij weten dat ook dit hoofdstuk profetie is, geïnspireerd door de Heilige Geest. Geen historicus had zo'n bewonderenswaardig verslag kunnen schrijven zoals we in deze verzen hebben. Als ik de geschiedenis van deze strijdende rijken, Syrië en Egypte wil kennen, dan moet ik dit gedeelte lezen. We kunnen volkomen vertrouwen hebben in het Woord van God over alles. Ook over dit gedeelte.

Een onderbreking in de geschiedschrijving

In vers 35 wordt gezegd: En van de leraars zullen er sommigen vallen, om hen te louteren en te reinigen, en wit te maken, tot de tijd van het einde toe; want het zal nog zijn voor een bestemde tijd. In het voorgaande hadden we een beeld van het verschrikkelijke onheil dat zal voortgaan tot de tijd van het einde. De verwoesting die toen kwam over het volk van Israël en de verontreiniging van het heiligdom zijn een beeld van de toestand van de laatste dagen. Hier stopt God. Hij zegt als het ware: Ik ben gekomen tot de man die u in type toont, wat u in de laatste dagen zal overkomen. Nu komt er een onderbreking in de geschiedschrijving. De Geest breekt dan plotseling de loop van de geschiedenis af en begint met de beschrijving van de eindtijd. Het laatste gedeelte van dit hoofdstuk en het volgende hoofdstuk geven een beschrijving van de eindtijd.

De antichrist

In vers 36 word ons plotseling iemand anders voorgesteld. Hij wordt enkel aangeduid als de koning. Er wordt ons niet verteld wie hij was of vanwaar hij kwam. Maar het karakter dat van hem geschetst wordt en de plaats die hij inneemt, maken duidelijk wie hij is. Hij zal zichzelf in het land van Israël vestigen in persoonlijke vijandschap tegen de Messias van Israël. Hij is het over wie onze Heere sprak, toen Hij zei dat als ze Hem zouden afwijzen die in de naam van zijn Vader was gekomen, zij een ander zouden aannemen die in zijn eigen naam zou komen. Dit is niet het enige gedeelte van de Schrift, waar deze valse Christus, de antichrist wordt beschreven. Er zijn verschillende verwijzingen naar hem onder andere namen. In de grootste en uitgebreidste profetie van de Schrift, namelijk in Jesaja, wordt net als bij Daniël gesproken over de koning.

Blijdschap na de overwinning

In Jesaja 30 hebben we een vijand van Israël, genaamd de Assyriër (Assur). Sanherib was in die dagen hun aanvoerder. De Geest van God ziet in deze persoon een beeld van de toekomstige tegenstander van Israël. Zijn val wordt ons hier meegedeeld. Want door de stem des Heeren zal Assur te morzel geslagen worden, die met de roede sloeg. En alwaar die gegrondveste staf doorgedaan zal zijn (op welke de Heere die zal hebben doen rusten), daar zal men met trommels en harpen zijn; want met bewegende bestrijdingen zal hij tegen hen strijden (vs. 31, 32). Met andere woorden: de stem van de Heere zal de Assyriërs straffen, die eens zijn straffende roede waren. En als de Heere hen slaat, zal zijn volk vrolijke muziek spelen en zingen. Bij die overwinning zal er buitengewone vreugde bij Israël zijn. In plaats van een nasleep van leed die de meeste overwinningen met zich meebrengen, volgt er ongeveinsde blijdschap voor Jahweh.

Een brandstapel is bereid

Maar voor de vijand is er niets dan ellende. Iets nog verschrikkelijker en eindelozer dan een tijdelijke verwoesting, komt over de trotse vijand. Want Tofeth is van gisteren bereid; ja, hij is ook voor de koning bereid; Hij heeft hem diep en wijd gemaakt, het vuur en hout van zijn brandstapel is veel; de adem des Heeren zal hem aansteken als een zwavelstroom (vs. 33). Op het eerste gezicht lijkt het dat de Assyriër en de koning dezelfde personen zijn. De brandstapel of Tofeth is bereid voor de Assyriër, maar ook voor de koning. Evenals in ons gedeelte in Daniël hebben we aan de ene kant de Assyriër of Assur dit is de koning van het noorden en aan de andere kant de koning. Hetzelfde verschrikkelijke einde wacht beiden. Dit gedeelte geeft ook aan dat de uitdrukking de koning niet onbekend is in de Schrift en dat ze van toepassing is op een berucht persoon, die de Joden zouden verwachten in de eindtijd. Omdat zij de ware Christus zouden verwerpen, zouden zij de antichrist aannemen. Dit is de koning. Hij zal voor zichzelf de koninklijke rechten van de ware koning, de Gezalfde van God, opeisen. Tophet was bereid voor de koning van het noorden en ook voor de koning. In de Assyriër zien we ook de antichrist.

Jesaja 57

Ook in Jesaja 57 wordt de koning aan ons voorgesteld. In dit hoofdstuk horen we van de verschrikkelijk zondige toestand, die toen ook in Israël werd gevonden. In die dag zal God niet langer iets anders dan de werkelijkheid verdragen. Vormen van vroomheid die onreinheid en goddeloosheid bedekken, zullen wijken voor afvalligheid. Dan wordt ons plotseling de koning voorgesteld in vers 9: En gij trekt met olie tot de koning, en gij vermenigvuldigt uw welriekende zalven; en gij zendt uw gezanten ver weg, en vernedert u tot de hel toe. Het met hem van doen hebben, was zichzelf tot de hel toe vernederen. Geen wonder dat de brandstapel voor de koning bereid was. Dit toont, dat vanaf het begin de Geest van God de geest van Israël leidde om een wetteloze te verwachten die in de laatste dagen over het land zou regeren, en die de koning wordt genoemd.

De zoon van het verderf die zich verheft

Hiermee hebben we een belangrijke sleutel voor Daniël 11, vanaf vers 36. De tijd van het einde is gekomen en de lange donkere nacht van Israëls verstrooiing is bijna voorbij. De Joden zijn weer in het land. Maar in wat voor toestand? Zijn ze onder Christus? Helaas niet! Er is een ander! De koning, waarvan we gelezen hebben is er en wat doet hij? En de koning zal doen naar zijn welgevallen en hij zal zichzelf verheffen en groot maken boven alle god en hij zal tegen de God der goden wonderlijke dingen spreken; en hij zal voorspoedig zijn, totdat de gramschap voleind zij, want het is vast besloten, het zal geschieden (vs. 36).

Zijn eigen wil volgen

De koning doet wat hem goeddunkt, hij doet waar hij zin in heeft, hij volgt zijn eigen wil. Dit is het toppunt van eigenzinnigheid. Dit was vanaf het begin het grote kenmerk van de zonde. Dit zagen we al bij Adam, . Hij volgde zijn eigen wil. Zijn val en de ondergang van de wereld waren het onmiddellijke gevolg van deze zonde. Hier, bij de koning, zien we iemand die de schijn heeft de meest verhevene en invloedrijke van alle mensen te zijn. Maar hij doet wat hem goeddunkt, hij volgt zijn eigen wil!

Een les voor ons

Dit is ook een waarschuwende les voor ons. Ook wij volgen vaak onze eigen wil. Dit gevaar is bijzonder groot voor hen die een positie van gezag over anderen bekleden. Niets maakt iemand zo ongeschikt voor een rechtvaardig bestuur als hij zelf niet heeft geleerd te gehoorzamen. Het is goed eerst te leren wat het is ondergeschikt te zijn. Het eerste kenmerk van de koning, de antichrist, is dat hij zijn eigen wil volgt! Wij moeten onszelf onderzoeken in hoeverre wij onze eigen wil volgen. Wij weten uit ervaring dat dit bij ons vaak het geval is.

Geheiligd tot de gehoorzaamheid van Jezus Christus

Toch is dit helemaal in strijd met die Christus die wij hebben leren kennen. Wij zijn geheiligd tot gehoorzaamheid en besprenkeling met het bloed van Jezus Christus (1 Petr. 1:2). Wij zijn niet alleen geheiligd tot de besprenkeling met het bloed, maar ook tot de gehoorzaamheid van Jezus Christus. Wij moeten gehoorzaam zijn zoals Hij gehoorzaam is geweest aan de Vader toen Hij op aarde was. Dat is de betekenis van de uitdrukking. Wij zijn niet zoals de Joden onder de wet gesteld. Hun gehoorzaamheid had het karakter van de verplichting om iets te doen of te laten, op straffe van de dood. Wij leven reeds in overeenstemming met God (1 Petr. 4:6) en we zijn ons bewust van de zegeningen waarin we staan. En wij kennen de wil van God. Want het is zijn wil die ons heeft gered en geheiligd.

De wil van God van harte doen

Christenen hebben de opdracht de wil van iemand anders te doen. En dat te doen overeenkomstig het karakter van de gehoorzaamheid van Christus. Als zonen die de wil van de Vader van harte doen. Wij moeten niet dubbelhartig worden, wij moeten er geen twee principes op na houden: één principe voor onze zaken of familie en één voor de gemeente en de aanbidding van God. Laat zo'n gedachte nooit toe.

Wij hebben Christus voor alles en voor iedere dag. Als wij Christus bezitten, dan hebben wij Hem voor altijd en vanaf het eerste moment. Wij weten dat ons oude ik in de dood van Christus weggedaan is. Wij zijn bevrijd, want wij leven, wij zijn met Hem opgestaan. Maar waarvoor zijn wij bevrijd? Om de wil van God te doen. Wij zijn geheiligd tot de gehoorzaamheid van Jezus Christus.

Een zonde die alle grenzen te buiten gaat

In de koning zien we het vreselijke principe van de zonde, dat altijd gewerkt heeft, maar dat hier alle grenzen overschrijdt. Satan zal worden toegestaan om al zijn plannen uit te voeren en dat nog wel in het land waarop Gods ogen voortdurend rusten. En die koning zal doen naar zijn welgevallen, en hij zal zichzelf verheffen, en groot maken boven alle god. Hij neemt niet alleen zijn plaats in boven deze zogenaamde goden, maar hij zal tegen de God der goden wonderlijke dingen spreken. Als wij de wijsheid van God niet kenden en niet op de vervulling van zijn raadsbesluiten konden wachten, zou het ons bevreemden, dat deze koning ondanks zijn vreselijke goddeloosheid voorspoedig zal zijn (vs. 36).

Totdat de gramschap voleindigd zij

Hij zal voorspoedig zijn, totdat de gramschap voleind zij. Deze zin bevat de sleutel tot het verstaan van dit gedeelte. Er bestaan allerlei uitleggingen over de vraag wie er met de koning wordt bedoeld. Sommigen denken aan de Paus van Rome, anderen aan Mohammed of Napoleon. Maar hier lezen we dat de koning voorspoedig zal zijn totdat de gramschap voleindigd is. Hier wordt gesproken over de gramschap van God. Heeft God gramschap tegen zijn gemeente? Nooit! Heeft God gramschap tegen de mens? Het is nog steeds de tijd van Gods geduld met de mens, het is nog de tijd van zijn genade. Wanneer komt de tijd van de gramschap van God? Als God met ongelovig Israël afrekent, dan spreekt Hij van gramschap, van grimmigheid. Ook in de Openbaring lezen we van de grimmigheid van God (zie 14:10, 19; 15:1, 7). Het gaat hier over een koning die een type is van de komende antichrist. En de tijd waarover het gaat is de toekomstige uitbarsting van Gods gramschap tegen Israël en de volken. De goddeloze koning zal voorspoedig zijn totdat de gramschap is voleindigd.

De begeerte der vrouwen

En op de goden van zijn vaders zal hij geen acht geven, noch op de begeerte der vrouwen; hij zal ook op geen God acht geven, maar hij zal zich boven alles groot maken (vs. 37). De uitdrukking de begeerte der vrouwen verwijst, naar mijn mening, duidelijk naar Christus. Hij is degene naar Wie het Joodse volk uitkeek en naar wiens geboorte, vooral door de Joodse vrouwen, met verlangen uitgekeken werd. Als de Christus geboren zou worden, welke vrouw zou dan het voorrecht hebben de moeder van Hem te mogen zijn?

En hij zal de god Maüzzim in zijn standplaats eren; namelijk de god, die zijn vaders niet gekend hebben, zal hij eren met goud, en met zilver, en met kostbaar gesteente, en met gewenste dingen (vs. 38). Niet Zeus of Olympus wordt de mensen opgedrongen, maar de god Maüzzim (de god der vestingen NBG). Hier zien we een beeld van een Jood die de plaats van Christus inneemt. Het is de persoon die zich verzet en zich verheft tegen al wat God heet of een voorwerp van verering is, zodat hij in de tempel van God gaat zitten en zichzelf vertoont dat hij God is (2 Tess. 2:4). Hij zal zich boven alles groot maken, lezen we in vers 37. Maar dat is niet alles. De antichrist zal de God van Israël en de Messias verwerpen. Hij zal, hoewel hij zichzelf als de ware god opwerpt, iemand hebben waarvoor hij zich neerbuigt en anderen met hem. Het hart van de mens, zelfs van de antichrist, kan het niet zonder een voorwerp van verering stellen. Zo hebben we in dit vers een schijnbare tegenstrijdigheid: de antichrist stelt zichzelf in de plaats van God en hij maakt een afgodsbeeld.

Het land

Hen, die hij kennen zal, zal hij de eer vermenigvuldigen, en hij zal ze doen heersen over velen, en hij zal het land uitdelen om prijs (vs. 39b). Dit is het verslag dat God ons geeft over de koning die in de eindtijd zal regeren. Israël is het land waarover in dit vers gesproken wordt. Zo spreekt de Geest van God nooit over enig ander land. Dit is het land dat God het naast aan het hart ligt, het land waarop de ogen van de Heere bestendig gericht zijn (Deut. 11:11, 12). Dit land is het centrum van alle landen, Jeruzalem is het middelpunt van de aarde.

Opnieuw strijd

Er komt opeens een totale verandering in de situatie: En op de tijd van het einde, zal de koning van het Zuiden tegen hem met hoornen stoten; en de koning van het Noorden zal tegen hem aanstormen, met wagens, en met ruiters, en met vele schepen (vs. 40a). De Geest van God heeft in de vorige gedeelten ook al over de koning van het Noorden en het Zuiden gesproken. Daar ging het over oude tijden. Deze beide machten zullen dus in de eindtijd opvolgers hebben. Zij zullen in strijd komen met elkaar. De koning van het Zuiden is Egypte en de koning van het Noorden is de eigenaar van de tegenwoordige Syrische bezittingen van de Sultan (Kelly schreef dit in 1902). Deze twee personen (hun legers) zullen tegen elkaar optrekken. Zij zijn bittere vijanden van elkaar.

Het land van het sieraad

En hij zal in de landen komen, en hij zal ze overstromen en doortrekken. En hij zal komen in het land van het sieraad (vs. 40, 41a). De koning van het Zuiden begint met de aanval. Dan komt de koning van het Noorden. Deze koning blijkt in die dagen de grote militaire en maritieme leider van het Oosten te zijn. Met het land van het sieraad kan geen ander land bedoeld zijn dan Israël. De koning van het Noorden valt niet alleen het heilige land binnen, maar gaat door met het aanvallen van andere landen.

Het oordeel over Edom, Moab en Ammon

En vele landen zullen ter neergeworpen worden; doch deze zullen zijn hand ontkomen, Edom en Moab, en de eerstelingen van de kinderen Ammons (vs. 41). De Edomieten, de Moabieten en de Ammonieten zijn grensbewoners, zij leven aan de rand van het heilige land. God beschikt het zo, dat ze aan de koning van het Noorden ontkomen. Maar zij zullen niet lang daarna door de triomferende Israëlieten (Efraïm en Juda) worden overwonnen (Jes. 11:14). God zorgt ervoor dat de vroegere vijanden van Israël hun rechtvaardige vergelding ontvangen uit de handen van het volk dat zij geprobeerd hebben tegen te staan en te benadelen. Zo blijkt uit Jesaja 11, dat kort na de hier genoemde strijd de Israëlieten Gods oordeel over hen zullen uitoefenen.

Egypte wordt veroverd

En hij zal zijn hand aan de landen leggen, ook zal het land van Egypte niet ontkomen. En hij zal heersen over de verborgen schatten van het goud en van het zilver, en over al de gewenste dingen van Egypte; en die van Libye, en de Moren zullen in zijn gevolg wezen (vs. 42, 43). Hier leren we dat de koning van het Noorden verder trekt naar het zuiden om onder andere Egypte te bezetten, waar grote materiële voorspoed zal zijn, vanwege natuurlijke hulpbronnen van het land en omdat dit land het grote centrum van de westerse en oosterse handel in dat deel van de wereld is geworden.

Alarmerende berichten

Maar de geruchten van het Oosten en van het Noorden zullen hem verschrikken; daarom zal hij uittrekken met grote grimmigheid om velen te verdelen en te verbannen (vs. 44). Als hij in het zuiden is, buiten Palestina, zal hij deze alarmerende geruchten horen. Hijzelf was uit het noorden gekomen, terwijl hij ook in het oosten had overwonnen. Nu krijgt hij berichten uit die streken die hem ontstellen. Hij haast zich terug en bereikt vanuit Egypte het land Israël weer. En hij zal de tenten van zijn paleis planten tussen de zeeën aan de

berg van het heilig sieraad; en hij zal tot zijn einde komen, en zal geen helper hebben (vs. 45). Dit is het einde van de overwinnende koning van het Noorden, niet van de antichrist.

De nietswaardige herder

Aan het slot van Zacharia vinden we mededelingen die we in verband kunnen brengen met wat we zojuist hebben overdacht. Aan het eind van hoofdstuk 11 zegt de Geest: Wee de nietige herder, de verlater der kudde! (vs. 17). Dit is, dunkt mij, duidelijk de antichrist, de nietswaardige herder. Als wij naar vers 16 kijken, zien we dat deze herder in het land Israël is. Ik zal een herder verwekken in dit land; dat gereed is om afgesneden te worden, zal hij niet bezoeken; het jonge zal hij niet zoeken, en het verbrokene zal hij niet helen, en het stilstaande zal hij niet dragen; maar het vlees van het vette zal hij eten, en hun klauwen zal hij verscheuren. Deze zelfzucht, deze zelfverheffing en dit plunderen van de kudde, in plaats van de lammeren op zijn borst te dragen en te voeden, is in groot contrast met Christus, de goede herder. De antichrist, de valse herder, zal koning zijn in het land Israël, maar hij zal de kudde van God niet sparen.

Jeruzalem een lastige steen voor alle volken

In Zacharia 12 komen we ook een andere macht tegen. In vers 2 wordt gezegd: Ziet, Ik zal Jeruzalem stellen tot een drinkschaal der zwijmeling voor alle volken rondom; ja, ook zal zij zijn over Juda, in de belegering tegen Jeruzalem. Jeruzalem en de Joden zijn het doel van deze aanval. En het zal te dien dage geschieden, dat Ik Jeruzalem stellen zal tot een lastige steen voor alle volken; allen, die zich daarmee beladen, zullen gewis doorsneden worden; en al de volken der aarde zullen zich ertegen verzamelen (vs. 3). De vijanden van Israël schijnen aanvankelijk te overwinnen. Maar omdat Jahweh te dien dage met Israël zal zijn, kan de vijand niet voorspoedig zijn.

Jeruzalem wordt ingenomen

Te dien dage, spreekt de Heere, zal Ik alle paarden met schuwheid slaan, en hun ruiters met zinneloosheid; maar over het huis van Juda zal Ik Mijn ogen openen, en alle paarden der volken zal Ik met blindheid slaan (vs. 4). Nog duidelijker is hoofdstuk 14:2: Want Ik zal alle heidenen tegen Jeruzalem verzamelen; en de stad zal ingenomen, en de huizen zullen geplunderd, en de vrouwen zullen geschonden worden; en de helft van de stad zal uitgaan in de gevangenis; maar het overige van het volk zal uit de stad niet uitgeroeid worden. Jeruzalem zal dus worden ingenomen en de helft van de bevolking zal gevangen genomen worden. Deze toekomstige belegering wordt duidelijk onderscheiden van belegeringen in het verleden. Toen de Chaldeeën de stad innamen, namen zij allen gevangen mee. Toen de Romeinen haar innamen, maakten zij allen die zij spaarden tot gevangenen. Hier is sprake van een andere belegering. De helft zal gevangen genomen worden en de andere helft niet. Waarom zullen de volken, nadat ze de helft van de stad hebben ingenomen, hun overwinning niet verder voortzetten?

Zijn voeten zullen staan op de Olijfberg

En de Heere zal uittrekken, en Hij zal strijden tegen die heidenen, gelijk op de dag dat Hij gestreden heeft, op de dag van de strijd. En Zijn voeten zullen te dien dage staan op de Olijfberg, die voor Jeruzalem ligt, tegen het oosten; en de Olijfberg zal in tweeën gespleten worden naar het oosten, en naar het westen, zodat er een zeer grote vallei zal zijn; en de ene helft van de berg zal wijken naar het noorden, en de helft ervan naar het zuiden. Dan zult gij vluchten door de vallei van Mijn bergen... (vs. 3-5). Is dit ooit in vervulling gegaan? Is Jahweh ooit zo gekomen om op de Olijfberg te gaan staan? In het verleden is nooit zoiets gebeurd. Zo is de Heere nooit in Jeruzalem opgetreden als overwinnaar. Dit gedeelte geeft aan dat het einde van de onderdrukking van de Joden door de volken nadert. Wanneer deze dag komt en Jahweh uittrekt om tegen die volken te strijden, dan zullen Zijn voeten op de Olijfberg staan. Als teken dat we dit niet zinnebeeldig moeten opvatten, zal de Olijfberg in tweeën splijten. Dit is een bewijs dat de Heere God Zijn voeten daar letterlijk zal plaatsen.

De Heere Zelf zal de vijanden vernietigen

Uit het voorgaande blijkt dat er in de toekomst een belegering van Jeruzalem zal zijn. Deze belegering zal door twee aanvallen worden gekenmerkt. De eerste aanval tegen Israël zal succesvol zijn. De helft van de stad wordt ingenomen en alle ellende van een vreselijke belegering zal volgen, voor zover het de helft van de stad betreft. De andere helft wordt door Jahweh gespaard. Het derde deel daarvan zal Hij in het vuur brengen (3:9). Hij zal Zichzelf aan hun hoofd plaatsen en alle volken van de aarde die tegen Jeruzalem vergaderd zijn, verpletteren. Daarna komt de tweede aanval. De koning van het Noorden komt opnieuw, nu vanuit het zuiden, vanuit Egypte. En hij zal tot zijn einde komen en zal geen helper hebben.

Een gelovig overblijfsel wordt gespaard

Het gedeelte uit Zacharia verduidelijkt de beschrijving uit Daniël 11:40-45. De koning van het Noorden valt de koning van het Zuiden aan. Er wordt een gelijktijdige aanval gedaan op Israël, om het volk in het land te vernietigen. Maar temidden van het kwaad onder Israël is een gelovig overblijfsel. God gebruikt deze aanvallen om de ontrouwe Joden te straffen. De bozen worden weggenomen. En wanneer God hen die overblijven heeft gereinigd, zal er een ander toneel komen. De koning van het Noorden, die in zijn eerste aanval

geslaagd is, vervolgt zijn weg naar Egypte, tegen de koning van het Zuiden. Hij komt daar, maar geruchten uit het noorden en het oosten verontrusten hem, en hij keert terug, zijn ondergang tegemoet.

Het einde van de antichrist

Wat is er ondertussen met de antichrist gebeurd? Is hij vernietigd in de strijd van de koningen van het Noorden en het Zuiden? Neen. Wat dan? Hij wordt vernietigd door de verschijning van de komst van de Heer Jezus van de hemel (2 Tess. 2:8). Hij wordt bewaard voor de hand van God Zelf. Hij zal levend worden geworpen in de poel van vuur, die van zwavel brandt (Openb. 19:20). Ook voor de koning is die bereid (Jes. 30:33).

Het Oude en het Nieuwe Testament geven ons dus een gelijklopend getuigenis wat het einde van de antichrist, de valse profeet, betreft. Hij zal niet gevonnist worden door andere mensen. God wijkt voor hem af van Zijn gewone wijze van handelen met de bozen. We lezen in de Bijbel van mensen die door de genade van God weggenomen zijn uit deze wereld, zonder door de dood te gaan. Er zijn ook mensen, die door God levend naar de hel worden gezonden. Wat een vreselijke contrast is dit met de gelovigen die nog leven als Christus komt. Zij zullen zonder te sterven in de hemel worden opgenomen.

Het einde van de koning van het Noorden

De antichrist heeft zijn vonnis ontvangen. Maar er is nog een vijand met wie afgerekend moet worden: de koning van het Noorden, die plotseling terugkeert naar Palestina als geruchten hem verschrikken. Wat heeft hij gehoord? Zijn de tien stammen in beweging gekomen? Zijn de legers van Europa gekomen? Wij kunnen het niet met zekerheid zeggen. Het wordt ons niet meegedeeld. Maar hij keert weer terug naar het Heilige Land. Maar deze keer is het om onder de directe hand van God te vallen. Niet de mens, maar God zal wraak uitoefenen. En de Heere zal uittrekken, en Hij zal strijden tegen die heidenen, gelijk op de dag dat Hij gestreden heeft, op de dag van de strijd (Zach. 14:3).

De eindtijd beschreven in Jesaja 28

Voor we dit gedeelte afsluiten, willen we nog enkele andere gedeelten overdenken, die in verband staan met ons onderwerp. In Jesaja 28 en 29 vinden we nog eens bevestigd wat we in Daniël 11 tegenkwamen. In Jesaja 28 zien we dat er in de toekomstige dag twee grote boze machten verbonden zullen zijn met het land Israël. De ene is de antichrist, die in een goede relatie tot een deel van het volk staat en in het land is. De andere is de koning van het Noorden, een vijandige macht, die het land zal binnenvallen. Eerder in dit hoofdstuk wordt Efraïm vermeld. Jahweh spreekt het wee uit over de dronkenen van Efraïm, wier heerlijk sieraad is een afvallende bloem, die daar is op het hoofd van de zeer vette vallei, der geslagenen van de wijn. Ziet, de Heere heeft een sterke en machtige, er is gelijk een hagelvloed, een poort des verderfs; gelijk een vloed der sterke wateren, die overvloeien, zal Hij ze ter aarde neerwerpen met de hand (vs. 1, 2). In vers 2 vinden we een beschrijving van de inval van de Assyriër, die als de vreselijke storm uit het noorden, over Efraïm zou losbarsten.

Een verbond met de dood

Nu kijken we naar het midden van Jesaja 28. We hebben de toestand van Efraïm gezien, die in de uithoeken van het Land woonde. Maar wat was de toestand van Jeruzalem, de hoofdstad? Omdat gij zegt: Wij hebben een verbond met de dood gemaakt, en met de hel hebben wij een voorzichtig verdrag gemaakt (vs. 15). Deze woorden staan duidelijk in verband met de antichrist, die in Jeruzalem zal zijn en die een verdrag met het Europese beest zal aangaan. Alle gedeelten van de Bijbel stemmen met elkaar overeen. Of we nu lezen in Jesaja, de Openbaring of in Daniël, steeds weer vinden we dezelfde gedachten over de eindtijd. In vs. 15 wordt gesproken over de overvloeiende gesel (Of: de voortstormende gesel). Hiermee wordt de koning van het Noorden aangeduid, die dan over hen komt. De inwoners van Jeruzalem maken in die dag een verbond met de dood en het dodenrijk (met werktuigen van satan). Zij hopen door middel hiervan aan de koning van het Noorden te ontkomen.

Het einde van het beest en de valse profeet

Het beest, de macht van het westen, zal in verbinding staan met de antichrist, in Jeruzalem. Het westerse gebied zal de zetel van het beest zijn. Geheel Europa, het gebied dat eigenlijk tot het Romeinse rijk behoorde, zal onder zijn bevel staan. De antichrist, de valse profeet, zal met het beest, de beheerser van het herstelde Romeinse rijk, een verbond sluiten. Aan het einde zien we beiden in Jeruzalem, strijdend tegen de Heere en zijn heiligen, die van de hemel komen. Beiden worden levend geworpen in de poel van vuur die van zwavel brandt (Openbaring 19).

Een kostbare hoeksteen

Dan komt de verwijzing naar het leggen van de grondsteen in Sion, een beproefde steen, een kostbare hoeksteen, die wel vast gegrondvest is (Jes. 28:16) Dit is klaarblijkelijk een woord voor het getrouwe overblijfsel van Israël in die dag. Maar ook op ons, die nu geloven, is dit woord van toepassing (1 Petr. 2:6).

Enkele verzen uit Jesaja 29

Tenslotte willen we nog enkele verzen uit Jesaja 29 aanhalen. Daar lezen we van de belegering van de stad Jeruzalem: Wee Ariël, Ariël! de stad, waarin David gelegerd heeft; doet jaar tot jaar, laat ze feestoffers slachten. Evenwel zal Ik Ariël beangstigen, en er zal treuring en droefheid wezen, en die stad zal Mij gelijk Ariël zijn. Want Ik zal een leger in het rond om u slaan, en Ik zal u belegeren met bolwerken, en Ik zal vestingen tegen u opwerpen (vs. 1-3).

Dit is de belegering waarover we ook lezen in Zacharia 14: 1, 2. En de menigte van uw vreemde soldaten zal zijn gelijk dun stof... Gij zult door de Heere der heerscharen bezocht worden met donder, en met aardbeving... En gelijk de droom van een nachtgezicht is, also zal de veelheid van alle heidenen zijn, die tegen Ariël strijden zullen; zelfs allen, die tegen haar en haar vestingen strijden, en haar beangstigen zullen (vs. 5-7).

De laatste grote strijd

Zo hebben we enkele gedeelten uit het Woord van God gezien, die in verband staan met Dan. 11:36-45. Alle schriftplaatsen stemmen met elkaar overeen. Ze tonen duidelijk aan dat er een verschrikkelijke tijd zal komen voor de afvallige Joden en voor hun westerse bondgenoten. Even verschrikkelijk is de toekomst voor hun oosterse tegenstanders. Wanneer de grote wereldmachten schijnbaar alle tegenstand hebben overwonnen, zullen ze zich klaarmaken voor de laatste grote strijd tegen Jeruzalem. Maar dan zal Christus Zelf met hen afrekenen.

Let op het einde

Verschrikkelijke beginselen zijn nu al in het verborgen aan het werk. Ook ons werelddeel, waar we nu nog zulke voorrechten genieten, zal dan bedekt zijn met diepe duisternis. De westerse machten zullen een verbond sluiten met de duistere machten van de dood en het dodenrijk. Onze beschaving is eigenlijk altijd al een vernisje geweest. Ook in het verleden hebben de grootste geesten zich afgegeven met afgoderij en vuiligheid. In de eindtijd zullen er nog veel ergere dingen gebeuren. Het christendom zal eindigen in afgoderij, in het dienen van valse goden en in het aanbidden van een mens die zichzelf tot god maakt. Dit is de toekomst van onze beschaving en van deze eeuw.

Waar vertrouwen we op?

Alleen de liefde tot Christus kan het hart dat trouw is aan Hem, ervan weerhouden verward te raken in alles wat er nu vanuit de wereld tot ons komt. Mogen wij alleen met Hem bezig zijn en niet bouwen op grondslagen en zogenaamde zekerheden van mensen. Wij moeten niet hopen op vooruitgang op maatschappelijk of op godsdienstig gebied. Veiligheid en zekerheid wordt alleen gevonden waar Christus in alles het Middelpunt is en nergens anders. Wat zal het einde zijn van al deze dingen? God staat op het punt af te rekenen met de wereld en met al de plannen van de wereld. Alle machten die zich tegen Hem keren, zullen worden vernietigd. De Heere zal alle goddelozen straffen. Dan zal Zijn rijk van gerechtigheid en vrede worden opgericht.

Hoofdstuk 12

Welke tijd beschrijft Daniël?

In het eerste vers wordt gesproken over een tijd van grote benauwdheid, zoals er niet geweest is sinds er volken bestaan. De benauwdheid waarover de profeet hier spreekt, staat in verband met de gebeurtenissen die aan het eind van het vorige hoofdstuk beschreven zijn. Ons hoofdstuk begint met de woorden: "En op die tijd". Wij zijn gekomen bij de laatste periode die Daniël ons voor de aandacht stelt. Daniël beschrijft niet zozeer de regering van Christus in heerlijkheid, maar brengt ons tot aan dat punt. Hij beschrijft wel de uitvoering van het oordeel dat eraan voorafgaat. Andere geïnspireerde schrijvers beschrijven ons de regering van de Messias over Israël en de zegen die hun ten deel zal vallen. Het speciale doel van Daniël is "de tijden der volken" te beschrijven. Dit verklaart het bijzondere karakter van zijn profetie.

De gemeente toen nog een verborgenheid

Het antwoord op de vraag, hoe de toestand van Israël in de eindtijd zal zijn, wordt ons in het eerste vers gegeven: "En op die tijd zal Michaël opstaan, die grote vorst, die voor de kinderen uws volks staat". Het is duidelijk dat hier gedacht wordt aan het volk Israël. Daniël wist niets van de tijd van de gemeente en van de christenen. Hij wist niet van een tijd, waarin er niet langer onderscheid zou zijn tussen Joden en volken. Beide groepen zouden door het geloof in een gekruisigde Christus, tot één lichaam worden gevormd door de Heilige Geest, die van de hemel zou worden gezonden. Al deze heerlijke waarheden waren toen nog een verborgenheid. Niet één profetie in Daniël, noch bij andere profeten, spreekt over onze tijd.

Michaël zal opstaan

"Uw volk" slaat op het volk van de Joden. Voor dit volk had Daniël grote belangstelling. Daarom maakt God hem bekend, dat er in de eindtijd een keerpunt in de geschiedenis van Israël zal komen. De aartsengel Michaël zal in die tijd voor hen opkomen, hij zal hun zaak op zich nemen en hun tegenstanders onderwerpen. Dit zal gepaard gaan met een vreselijke strijd. Het was de taak van Michaël om het aardse volk te verdedigen. Nu zal hij opstaan om de grote plannen van God in verband met Israël en met de aarde uit te voeren.

Een tijd van grote benauwdheid

"Als het zulk een tijd der benauwdheid zijn zal, als er niet geweest is, sinds dat er een volk geweest is, tot op die tijd toe; en in die tijd zal uw volk verlost worden, al wie gevonden wordt geschreven te zijn in het boek" (vs. 1). Deze tijd van benauwdheid onderscheidt zich van alle tijden die er ooit geweest zijn. De benauwdheid van de Joden in de tijd van Titus was verschrikkelijker dan ooit tevoren. Nog verschrikkelijker dan de benauwdheid die hen overkwam in de tijd van Nebukadnezar. Alle eeuwen door hebben de Joden verschrikkelijke tijden doorgemaakt, vooral tijdens de Tweede Wereldoorlog, maar het is toch niet "de tijd van grote benauwdheid" waarover in dit vers gesproken wordt. Deze tijd van grote benauwdheid is nog toekomstig. Daniëls volk zal inderdaad een verschrikkelijke tijd doormaken. Eigenlijk wordt hier de vooravond van hun bevrijding door God beschreven, want we lezen ook dat in die tijd het volk van Daniël verlost zal worden.

Een blik in de toekomst

Ook nu maken de Joden moeilijke tijden door. Dit zien we als we kijken naar Jeruzalem en naar de tegenwoordige toestand van de Joden. Nog steeds zijn veel Joden verstrooid over de hele wereld. Maar de Bijbel vertelt toch aan "hem die oren heeft om te horen", dat Jeruzalem de troon van Jahweh zal zijn. Alle volken zullen verzameld worden tot de Naam van Jahweh, tot Jeruzalem. De volken zullen dan niet meer wandelen naar de hardnekkigheid van hun boze hart en het huis van Juda zal wandelen met het huis van Israël. Samen zijn zij dan in vrede en liefde verenigd in het land dat hun door God gegeven is.

De profetie geestelijk toepassen?

Er zijn mensen die zeggen dat dit geestelijk moet worden opgevat. Dat het zou moeten worden toegepast op de gemeente, op het volk van God in deze tijd. Maar de profetie die door de engel aan Daniël werd aangekondigd, zegt dat het gaat om wat zijn volk in de laatste dagen zou overkomen. Dit sluit een geestelijke toepassing van deze profetieën uit. Ook wordt in de profetie alleen maar gesproken over de Joden, die de voorwerpen van Gods plannen en raadsbesluiten zijn in de tijd waarover hier gesproken wordt. Het gaat om het Heilige Land en de strijd van de koning van het Noorden en van het Zuiden. Inderdaad neemt Jeruzalem in de gedachten van God een belangrijke plaats in. Maar in de tijd van de roeping van de volken heeft Jeruzalem dit karakter tijdelijk verloren.

Een tijdelijke verwerping van Israël

In het christendom kennen we geen "Heilig Land" en geen "Heilige Stad". Nu hebben we de openbaring van hemelse dingen, niet van aardse. Wat tevoren heilig was, vanuit een zuiver aards oogpunt, heeft voor onze tijd dit karakter verloren, omdat het overschaduwd is door iets dat veel helderder is. God heeft nu andere plannen. Het oude volk Israël bewees ontrouw en onheilig te zijn, door de verwerping van hun eigen Messias. God zal hen niet als zijn volk erkennen, totdat zij als natie tot Jezus gekomen zijn. Openbaring 20:4 spreekt van "hen die het getuigenis van Jezus hebben en het woord van God". In die toekomstige tijd zal er een overblijfsel zijn dat Goddelijke kennis van Christus heeft verkregen.

Ook Jeremia beschrijft deze tijd

Niet alleen Daniël, ook andere schrijvers beschrijven de periode die in Daniël bedoeld wordt. Bijvoorbeeld Jeremia, de wenende profeet, zegt in Jeremia 30:4-6: "En dit zijn de woorden, die de Heere gesproken heeft van Israël en van Juda. Want zo zegt de Heere: Wij horen een stem der verschrikking; er is vrees en geen vrede. Vraagt toch en ziet, of een manspersoon baart? Waarom zie ik dan de handen van iedere man op zijn lendenen, als van een barende vrouw, en alle aangezichten veranderd in bleekheid?" Het is een abnormale toestand die hier beschreven wordt. De mensen zijn vervuld van de diepste angst. Zoals het zevende vers zegt, is hun bij deze vreselijke benauwdheid de moed ontzonken. Evenals de tijd beschreven in Daniël, is het een bijzondere tijd: "O wee! want die dag is zo groot, dat zijns gelijke niet geweest is; en het is een tijd van benauwdheid voor Jakob; nog zal hij daaruit verlost worden" (vs. 7). Jakob, "gij wormpje Jakob" (Jes. 41:14), is de naam die voor het volk in zwakheid gebruikt wordt, evenals Israël de naam is als het gaat om kracht. Het is de tijd van de benauwdheid voor Jakob, maar hij zal daaruit gered worden. Als we Jesaja doorlezen, komen we ook een beschrijving tegen van deze zware tijd voor Jakob. Lees bijvoorbeeld bekende gedeelten als hoofdstuk 1, 2, 10, 14, 17, 22, 24-35 en 49-66.

Rede over de laatste dingen

Nu kunnen we ons afvragen of we in het Nieuwe Testament ook een beschrijving van deze tijd vinden. Onze Heere beantwoordt Zelf die vraag in Matteüs 24. Hij laat ons daar zien dat er een bestemming voor Israël is (die Daniël ons ook meedeelt), die niet toegepast mag worden op enig ander volk op aarde. Zowel leed als bevrijding staan Israël te wachten. De discipelen hadden gevraagd: "Zeg ons, wanneer zullen deze dingen zijn, en wat is het teken van uw komst en van de voleinding van de eeuw?" (vs. 3). Let op de uitdrukking "het einde van de eeuw" (aion). De eeuw is de periode waarin de wereld de grootste ellende tegemoet gaat. De Heere waarschuwt de discipelen dat ze gevaar lopen om misleid te worden. Er zullen mensen komen die zeggen de Christus te zijn. Er zal een geweldige benauwdheid zijn. Volk zal opstaan tegen volk en koninkrijk tegen koninkrijk. Er zullen hongersnoden en aardbevingen zijn. Hij bereidt zijn discipelen daar al voor op de vreselijke crisis die komt. "Dit alles is echter het begin van de weeën. Dan zullen zij u overleveren om verdrukt te worden en u doden, en u zult gehaat zijn door alle volken ter wille van mijn naam" (vs. 9).

De gruwel van de verwoesting

Tot aan Matteüs 24:15 hebben we meer algemene mededelingen. Daarna beperkt het toneel zich tot Jeruzalem en het land Judea. "Wanneer u dan de gruwel van de verwoesting, waarvan gesproken is door de profeet Daniël, zult zien staan in de heilige plaats, - laat hij die het leest, erop letten! - laten dan zij die in Judéa zijn vluchten naar de bergen" (vs. 15, 16). Hier hebben we een duidelijke aanwijzing om het Boek Daniël nauwkeurig te bestuderen. De Heere spreekt in dit gedeelte van zijn toespraak over dezelfde dingen die Daniël in 189 Hoofdstuk 12 zijn profetie ook voorzegt heeft. De uitdrukking "heilige plaats" wordt in de Schrift gebruikt als de aanduiding van het heiligdom van God te Jeruzalem. "De gruwel van de verwoesting" betekent een afgod die verwoesting over de Joden zal brengen. Daniël sprak over "een verwoestende gruwel" (11:31). Wanneer dit beeld, waarover gesproken is door Daniël de profeet, in de tempel staat, moeten de gelovige Joden vluchten. Er wordt hier met geen woord over de volken gesproken, we vinden ook geen aanduiding van de gemeente. Nee, godvruchtige Joden, in hun eigen land, worden gewaarschuwd, om wanneer ze dit afgodsbeeld zien, te vluchten naar de bergen van Judea, in de omtrek.

Niet vluchten op de sabbat

"Wee echter de zwangeren en de zogenden in die dagen. En bidt dat uw vlucht niet 's winters of op sabbat gebeurt" (vs. 19, 20). Het is duidelijk dat dit niet gesproken wordt tot christenen, maar tot Joden. Christenen vieren de dag van de Heere, de eerste dag van de week. Dat is het grote symbool van onze erkenning van de opgestane Christus en van onze zegen in Hem. De sabbat, de laatste dag van de week, is een teken tussen God en Israël.

De grote verdrukking

"Want er zal dan een grote verdrukking zijn zoals er niet geweest is van het begin van de wereld af tot nu toe en er ook geenszins meer zal komen" (vs. 21). Velen passen dit toe op de verwoesting van Jeruzalem door Titus en op de grote rampen die toen over de Joden kwamen. Maar er is een wezenlijk punt van verschil, dat niet over het hoofd mag worden gezien. Het Joodse volk werd toen niet bevrijd, maar het werd verstrooid over de hele wereld. Wanneer daarentegen de profetie van Daniël in vervulling gaat, worden de Joden bevrijd, niet in een daarop volgend tijdperk, maar in diezelfde tijd. De profetie van Daniël en ook dit gedeelte van Matteüs moeten nog vervuld worden.

Bevrijding na de verdrukking

Onze Heere citeert de profetie uit Daniël 12:1. En met de bevrijding van Israël verbindt Hij zijn eigen komst als Zoon des mensen vanuit de hemel! Wie kan zeggen dat dit al heeft plaatsgehad? Zeker niet in het jaar 70 na Christus. De Romeinen hebben ten tijde van Titus de Joden die niet gedood werden, tot slaven gemaakt. De Joden werden toen zeker niet bevrijd. Wat dus uit het Oude Testament is aangetoond, wordt door het Nieuwe Testament bevestigd. Alle profeten geven dezelfde schets. Een tijd van verdrukking, zoals er nooit geweest is wordt onmiddellijk gevolgd door een bevrijding, zoals Israël nog nooit heeft gekend. Deze profetieën komen van God en het is noodzakelijk Gods tijd af te wachten. "De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar mijn woorden zullen geenszins voorbijgaan" (vs. 35). Niet alleen is de algemene strekking waar, maar "niet één jota of één tittel van de wet zal voorbijgaan, totdat alles is gebeurd" (Matt. 5:18).

Het denkbeeld dat God zijn volk Israël definitief heeft verstoten, wordt in Romeinen 11 duidelijk een vorm van eigendunk van de volken genoemd (zie bijv. vs. 21). God is niet alleen in staat om de natuurlijke takken in hun eigen olijfboom in te enten, maar wanneer de volheid van de volken ingegaan is, zal heel Israël behouden worden (vs. 25), overeenkomstig de profetie. Zij zullen dan de voorwerpen zijn van Goddelijke genade, zoals wij het nu zijn. Alleen zal het in hun geval in hun eigen land gebeuren. "Uit Sion zal de Redder komen" (vs. 26), want de genadegaven en de roeping van God zijn onberouwelijk (vs. 29). Hiermee hebben wij een belangrijke sleutel tot het verstaan van de profetie van Daniël. Hoewel de verwoesting van Jeruzalem door de Romeinen voor de deur stond, denkt de Heer mijns inziens in Matteüs 24 toch aan een periode die in de verre toekomst ligt. In Lucas 21 wordt ons de verwoesting van Jeruzalem door de Romeinen in het jaar 70 na Christus wel meegedeeld: "Wanneer u nu Jeruzalem door legerkampen omsingeld ziet, weet dan dat haar verwoesting nabij gekomen is" (vs. 20). Er wordt in Lucas niet gesproken over de gruwel van verwoesting die in de heilige plaats zal staan.

Dan veiligheid buiten Jeruzalem

De Joden die God vrezen moeten wegvluchten en geen ijdele hoop hebben op bevrijding door mensen die zeggen dat zij de Messias zijn. Uit de mond van de Heere Zelf hebben zij gehoord dat Jeruzalem zal vallen onder de hand van de volken. Dat gold voor het jaar 70 na Christus en geldt ook voor de toekomst. Over de belegering van Jeruzalem door Titus zegt de Heer Jezus, dat degene die wil ontkomen, dan buiten Jeruzalem moet zijn. "Laten zij die in de landstreken zijn, niet in haar binnengaan" (Luc. 21:21). Een vrome Jood zou kunnen denken dat hij in Jeruzalem zou moeten blijven om een godsdienstig feest mee te maken. Nee, zegt de Heere, als jullie gered willen worden, blijf dan buiten de stad Jeruzalem. "Want dit zijn de dagen van wraak, opdat alles wat geschreven staat, vervuld wordt. Wee de zwangeren en zogenden in die dagen; want er zal grote nood zijn in het land en toorn over dit volk. En zij zullen vallen door het scherp van het zwaard en als gevangenen worden weggevoerd onder de volken" (Luc. 21:22-24). Lucas spreekt hier niet over "de

tijd van benauwdheid zoals er van het begin van de wereld niet geweest is". Hierin zien we hoe volmaakt het Woord van God is. Lucas spreekt over verwoesting van Jeruzalem door Titus en Matteüs spreekt over de belegering van Jeruzalem in de eindtijd. In de tijd waarover Lucas spreekt zullen de Joden niet bevrijd worden, maar na een verschrikkelijke belegering van Jeruzalem als krijgsgevangen over de hele wereld verstrooid worden.

...totdat

"Jeruzalem zal door de volken worden vertrapt, totdat de tijden van de volken zijn vervuld" (vs. 24). Deze woorden zijn nog steeds niet vervuld. De tijden van de volken gaan nog steeds door. Maar dat zal niet voor altijd zijn. Er is een "totdat". Nergens wordt gezegd dat deze overheersing door de volken tot het einde van de tijden zal doorgaan. Integendeel, aan de heerschappij van de volken over de Joden zal een einde komen. Ook in Romeinen 11 vinden we zo'n "totdat": "Er is voor een deel over Israël verharding gekomen, totdat de volheid van de volken is ingegaan" (vs. 25).

Tekenen van de eindtijd

In Lucas 21:7 vragen de discipelen: "Wat is het teken wanneer deze dingen zullen gebeuren?" Als antwoord spreekt de Heer over de verwoesting van Jeruzalem door de Romeinen. Maar daarna spreekt Hij over gebeurtenissen die in de eindtijd zullen plaatsvinden. De mededelingen vloeien als het ware in elkaar over. "En er zullen tekenen zijn aan zon, maan en sterren, en op de aarde benauwdheid onder de volken, in radeloosheid door het bruisen van zee en watergolven, terwijl mensen het besterven van bangheid en verwachting van dingen die over het aardrijk komen; want de krachten van de hemelen zullen wankelen. En dan zullen zij de Zoon des mensen zien komen in een wolk, met kracht en grote heerlijkheid" (Luc. 21:25-27).

"Dit geslacht zal geenszins voorbijgaan"

Verder lezen we: "Als nu deze dingen beginnen te gebeuren, richt u op en heft uw hoofden omhoog, want uw verlossing is nabij" (vs. 28). En even verderop lezen we: "Voorwaar, ik zeg u: dit geslacht zal geenszins voorbijgaan voordat alles is gebeurd" (vs. 32). Een verkeerd begrip van de uitdrukking "dit geslacht" heeft tot heel wat verwarring geleid. Daarom een paar teksten. Mozes moest van het volk Israël zeggen: "Het is een verkeerd en verdraaid geslacht" (Deut. 32:5). En in vers 20 spreekt de Heere: "Ik zal mijn aangezicht voor hen verbergen; Ik zal zien, wat hun einde zal wezen; want zij zijn een gans verkeerd geslacht". Hier wordt duidelijk hun toestand als volk beschreven, niet alleen in de tijd van Mozes, maar ook in de toekomst. In psalm 12:8 lezen we: "Gij, Heere, zult hen (de getrouwen) bewaren; Gij zult hen behoeden voor dit geslacht, tot in eeuwigheid" Als met "dit geslacht" alleen een periode van veertig jaar zou worden bedoeld, welke betekenis ligt er dan in de woorden "tot in eeuwigheid"? Wij moeten bedenken dat Israël als volk zal volharden in ongeloof en in de verwerping van Christus. De Heer Jezus bereidt zijn discipelen voor op de vreselijke waarheid, dat de generatie die Hem zal verwerpen in de tijd dat Hij op aarde is, zal voortduren totdat al deze dingen zijn vervuld.

"Het volgende geslacht"

Ps. 78:4 spreekt over "het navolgende geslacht". Israël zal opnieuw geboren worden. Er zal hun een nieuw hart gegeven worden. Dan zullen ze het volk zijn dat de Heere prijst. Deze gedachten vinden we ook elders in de Schrift. Zo heeft de Heer Jezus gesproken over Israël als een onvruchtbare vijgenboom. Over die boom sprak Hij een vloek uit. In één van de Evangelien wordt gezegd dat het de tijd van de vijgen niet was. Er was overvloed aan belijdenis, bladeren, maar geen vrucht. Daarom zegt Hij: "Laat van u in eeuwigheid geen vrucht meer komen" (Matt. 21:19). Hoe is deze uitdrukking in overeenstemming te brengen met het feit dat Israël straks tot lof van de Heere zal zijn? Israël moet opnieuw geboren worden. "Dit geslacht" zal nooit vrucht dragen voor de Heere. Het zal onder Gods oordeel worden vernietigd en een nieuw geslacht, het volgende geslacht, zal geboren worden en de lof van de Heere verkondigen.

Een ontwaken van hen die in het stof van de aarde slapen

En hoe zit het met de toestand van de Joden die nu nog niet in het land zijn? Wat zal er gebeuren met hen die niet in Jeruzalem of in Judea zijn en die daarom niet de onmiddellijke voorwerpen zijn van de grote bevrijding die daar zal plaats vinden? Ik citeer Dan. 12:2: "Velen van die, die in het stof der aarde slapen, zullen ontwaken, dezen ten eeuwigen leven, en genen tot versmaadheden, en tot eeuwige afgrijzing." Dit vers wordt in het algemeen toegepast op de opstanding van het lichaam, maar dat is hier niet de bedoeling. Hier gaat het om de herleving van Israël. Daar dit voor sommigen moeilijk is, wil ik graag vanuit de Schrift het bewijs leveren dat de Heilige Geest het beeld van opstanding gebruikt om een gezegend herstel vanuit een toestand van verval aan te duiden.

Andere heren hebben over Israël geheerst

In Jesaja 26 vinden we een verslag van Israëls benauwdheid onder de heerschappij van de volken. In vers 13 lezen we: "Heere, onze God! andere heren, behalve Gij, hebben over ons geheerst; doch door U alleen gedenken wij uw Naam". De Joden hebben "heren" over zich gesteld gekregen. Andere heren hebben over hen geheerst. Duizenden jaren hebben zij meesters boven zich gehad. "Dood zijnde zullen zij niet weer leven, overleden zijnde zullen zij niet opstaan" (vs. 14). Deze heren die heerschappij over hen hadden, zijn

dood en zullen niet opstaan. Zij zijn dood en zullen nooit meer over Israël heersen. "Daarom hebt Gij hen bezocht, en hebt hen verdelgd, en gij hebt al hun gedachtenis doen vergaan. Gij, o Heere! hadt dit volk vermeerderd, Gij hadt dit volk vermeerderd; Gij waart verheerlijkt geworden. Maar Gij hebt hen in al de einden van het aardrijk ver weggedaan" (vs. 14 en 15).

Weggedaan tot al de einden van het aardrijk

In de tijd van de gemeente wordt het evangelie gepredikt tot al de einden van het aardrijk. De genade en de liefde van God worden aan alle mensen bekend gemaakt. Iets heel anders vinden we hier. Israël is weggedaan tot de einden van het aardrijk, als straf voor hun ongeloof. Israël had de stad Jeruzalem als middelpunt. Als zij trouw gebleven waren zouden zij in hun land en in hun stad gebleven zijn. Maar zij werden weggezonden tot de einden van de aarde. Dat was het Goddelijk oordeel over hen en geen zending uit liefde.

Berouw na tuchtiging

"Heere! in benauwdheid hebben zij U bezocht; zij hebben hun stil gebed uitgestort, toen uw tuchtiging over hen was" (vs. 16). Dat was het gevolg van hun tuchtiging. Israël vernederde zich. Hij die vet geworden was en achteruit sloeg, was nu boetvaardig. Jahweh luisterde naar hun belijdenis en zag hun zielenangst aan. "Gelijk een bevruchte vrouw, als zij nadert tot het baren, smarten heeft, en schreeuwt in haar weeën, also zijn wij geweest, o Heere! vanwege uw aangezicht" (vs. 17).

"Uw doden zullen leven"

En dan antwoordt Jahweh in vers 19: "Uw doden zullen leven, ook mijn dood lichaam". Hij erkent hen dan weer als de zijnen, hoewel zij gezondigd hadden en in zo'n betreuenswaardige en vernederende toestand gekomen waren. "Ook mijn dood lichaam." Let op het verband tussen deze uitdrukking en Dan. 12:2. "Waakt op en juicht, gij, die in het stof woont! want uw dauw zal zijn als een dauw der moeskruiden, en het land zal de overledenen uitwerpen" (vs. 19). Niemand twijfelt eraan dat de Geest van God hier over Israël spreekt. Jahweh maakt aanspraak op hen als zijn eigendom, hoewel zij zich bevinden in een zeer treurige toestand, als een dood lichaam. Omdat ze Hem toebehoren, zullen zij herrijzen. De opstanding van het lichaam uit de dood is een gezegende en fundamentele waarheid in de profetie.

Een leven uit de doden

We gaan terug naar Daniël 12. Er zal voor de Joden in het Heilige Land bevrijding zijn. Bevrijding voor hen die getuigen zijn geweest van alle strijd tussen de antichrist en de koning van het Noorden. Maar velen sliepen, dat wil zeggen, zij waren nog niet tevoorschijn gekomen en stonden nog los van de benauwdheden van hun volk. "En velen van die, die in het stof der aarde slapen, zullen ontwaken, dezen ten eeuwigsten leven, en genen tot versmaadheden, en tot eeuwige afgrijzing" (Dan. 12:2). De tekst toont duidelijk dat het hier niet over de opstanding van de rechtvaardigen gaat, want als dat plaats vindt, verrijst niemand tot versmading en eeuwig afgrijzen (Zie Openb. 19:4-6).

Een vallei vol doodsbeenderen

Ook in Ezechiël 37 wordt hetzelfde beeld gebruikt in een zeer duidelijke voorspelling van het herstel van Israël. Jesaja noemt hen een dood lichaam en spreekt over hen als slapende in het stof. Ezechiël gaat verder en zegt van hen niet alleen dat ze dood zijn, maar dat ze in hun graven begraven zijn. In het begin van dit hoofdstuk zien we een vallei, vol dorre beenderen. En Hij zeide tot mij: Mensenkind! zullen deze beenderen levend worden? En ik zeide: Heere Heere, Gij weet het! Toen zeide Hij tot mij: Profeteer over deze beenderen, en zeg tot hen: Gij dorre beenderen! hoort het woord des Heeren. Alzo zegt de Heere Heere tot deze beenderen: Ziet, Ik zal de geest in u brengen, en gij zult levend worden. En Ik zal zenuwen op u leggen, en vlees op u doen opkomen, en een huid over u trekken, en de geest in u geven, en gij zult levend worden; en gij zult weten, dat Ik de Heere ben. Toen profeteerde ik, gelijk mij bevolen was, en er werd een geluid, toen ik profeteerde, en ziet een beroering! en de beenderen naderden, elk been tot zijn been. En ik zag, en ziet, er werden zenuwen op hen, en er kwam vlees op; en Hij trok een huid boven over hen, maar er was geen geest in hen (vs. 3-8).

Verklaring van het visioen

En Hij zeide tot mij: Profeteer tot de geest; profeteer, mensenkind! en zeg tot de geest: zo zegt de Heere Heere: Gij geest! kom aan van de vier winden, en blaas in deze gedoden, opdat zij levend worden. En ik profeteerde, zoals Hij mij bevolen had. Toen kwam de geest in hen, en zij werden levend en stonden op hun voeten, een gans zeer groot heer. Toen zeide Hij tot mij: Mensenkind! deze beenderen, die zijn het ganse huis Israëls (vs. 9-11a). De verklaring die God van het visioen geeft is eenvoudig. Hij past het toe op het gehele huis van Israël. Ezechiël zag de beenderen leven en de mensen op hun voeten staan. God geeft ons de werkelijke betekenis en de juiste toepassing. Het gaat in deze gedeelten dus niet over de opstanding van het lichaam. Daarover wordt op andere plaatsen uitvoerig gesproken. In Job, de Evangelien, de Handelingen, de Brieven en de Openbaring lezen we over de opstanding, zowel van de rechtvaardigen als van de onrechtvaardigen. Dat is een gezegende opstanding voor de één en een opstanding met vreselijke gevolgen voor de ander.

Opstanding als beeld

Maar in Ezechiël hebben we dezelfde God, die het beeld van de opstanding gebruikt, om de zegen te beschrijven die Hij zal schenken aan het volk Israël. Dat beeld wordt in Lucas 15 op dezelfde wijze toegepast, waar het gaat over de bekering van de verloren zoon. Zijn vader zegt: Want deze zoon van mij was dood en is weer levend geworden, hij was verloren en is gevonden (vs. 24). Als Paulus schrijft over de zegen die straks weer tot de wereld komt door het herstel van Israël, zegt hij: Wat zal hun aanneming anders zijn dan leven uit de doden? (Rom. 11:15). Omdat op meer plaatsen in de Schrift hetzelfde beeld gebruikt wordt, ben ik er van overtuigd dat het ook in Dan. 12:2 gaat over het herstel van Israël en niet over de opstanding. Natuurlijk heb ik er geen bezwaar tegen als men deze tekst zinnebeeldig toepast of gebruikt bij de prediking van het evangelie.

Het huis van Israël

We gaan terug naar Ezechiël 37. Ezechiël zag een visioen en de Heere gaf hem ook de uitleg. God zegt dat de beenderen een beeld zijn van het huis van Israël. Daarom wordt hier niet gesproken over de opstanding van het lichaam. De opstanding maakt een einde aan alle verhoudingen van tijd en wereld. Daarom is wat we hier hebben eenvoudig een beeld van de opstanding, toegepast op de toekomstige zegen van Israël, dat dan een heilige natie zal zijn:

Toen zeide Hij tot mij: Mensenkind! deze beenderen, die zijn het ganse huis Israëls; ziet, zij zeggen: Onze beenderen zijn verdord, en onze verwachting is verloren, wij zijn afgesneden. Daarom, profeteer en zeg tot hen: Zo zegt de Heere Heere: ziet, Ik zal uw graven openen, en zal u uit uw graven doen opkomen, o Mijn volk en Ik zal u brengen in het land Israëls. En gij zult weten, dat Ik de Heere ben, als Ik uw graven zal hebben geopend, en als Ik u uit uw graven zal hebben doen opkomen, o Mijn volk! En Ik zal Mijn Geest in u geven, en gij zult leven, en Ik zal u in uw land zetten; en gij zult weten, dat Ik, de Heere, dit gesproken en gedaan heb, spreekt de Heere (vs. 13-14).

Twee stukken hout worden tot één

In het volgende gedeelte, vanaf vers 15, lezen we over een ander visioen, met dezelfde strekking als het voorgaande. Twee stukken hout worden genomen en tot één samengevoegd. Het is een beeld van de hereniging van Israël en Juda, de tien en de twee stammen. Dit is een ander aspect van de zegen die voor Israël bewaard wordt. Wanneer Israël hersteld is, zullen er niet langer twee naties zijn, zoals in de tijd voor de ballingschap, maar er zal één natie zijn, hun eenmaal verdeelde belangen zullen dan samensmelten.

Dit slaat niet op de gemeente, noch op onze toestand, als wij uit de doden zijn opgestaan. Wij zullen niet in het land Israël geplant worden onder David als onze koning. Wij zijn het lichaam en de bruid van Christus en niet alleen maar een volk dat door een koning wordt geregeerd. Wij verwachten dat Hij komt om ons tot Zich te nemen. Dan zal Hij onze lichamen veranderen tot gelijkvormigheid aan het lichaam van zijn heerlijkheid. Dan zullen wij Hem zien zoals Hij is.

Geschreven in het boek

Het eerste vers van Daniël 12 spreekt over de bevrijding van de Joden in hun land tijdens hun hevigste benauwdheid. Het tweede vers geeft ons de sleutel voor het verstaan van verschillende profetieën. Het herstel van Israël wordt beschreven onder het beeld van het slapen in het stof en het daaruit opgewekt worden. Zowel zij die in het land zijn als zij die komen uit de volken, zullen allen bevrijd worden. Allen die de voorwerpen van Gods raadsbesluiten zijn. Het gaat namelijk over "al wie in het boek beschreven bevonden worden". Het beeld geeft aan dat sommige anderen ook zullen ontwaken en zullen deelnemen aan de grote strijd van het einde. Maar omdat zij niet geschreven zijn in het boek van God zullen zij worden overgegeven tot ver-smading en eeuwig afgrijzen. Voor de overigen is het niet alleen een nationale bevrijding, maar veel meer. Hun verrijzenis heeft een geestelijk en een nationaal karakter.

De leraars zullen blinken

Over de rest van Daniël kunnen we kort zijn. We gaan verder met vers 3. De Geest van God toont ons dat sommigen onder Israël een opmerkelijke rijpheid bereiken zullen hebben. Zij zijn degenen van wie gezegd wordt dat ze "leraars" zijn. "De leraars nu zullen blinken, als de glans van het uitpansel, en die er velen rechtvaardigen, gelijk de sterren, altoos en eeuwig." Zij hebben zich onderscheiden in een tijd van benauwdheid onder de Joden. De uitdrukking: "die er velen rechtvaardigen" is niet helemaal korrekt. De werkelijke betekenis is: "Zij die gerechtigheid onderwijzen aan de velen". Hetzelfde Hebreeuwse woord wordt ook in andere gedeelten van de Schrift gebruikt, waar het wel "rechtvaardigen" betekent. De vraag is niet of de leraars velen tot gerechtigheid gebracht hebben. De zegen wordt beloofd aan hen die de velen onderricht hebben gegeven. Zij hebben misschien geringe resultaten geboekt, maar de vraag is, of ze voor God hebben gewerkt en het gezag van zijn waarheid hebben verdedigd. Bepaalde Joden zullen dus een groot inzicht hebben in de gedachten van God. Zij worden "de leraars" ("de verstandigen", NBG) genoemd. "De velen" betekent in Daniël de massa van het Joodse volk. Zij die de velen in gerechtigheid onderwezen hebben, zullen stralen als de sterren, voor eeuwig en altoos.

Verzegel het boek tot de eindtijd

Vers 4 bevat een belangrijk principe, waarover enkele woorden moeten worden gezegd. "En gij, Daniël! sluit deze woorden toe, en verzegel dit boek, tot de tijd van het einde; velen zullen het naspeuren, en de wetenschap zal vermenigvuldigd worden" (vs. 4). Aan Daniël wordt meegedeeld dat de dingen die hij gezien heeft en de mededelingen die hij gehoord heeft, niet gebruikt mochten worden in zijn tijd. Alles moest een verzegeld boek blijven, tot op de toekomstige dag, tot op de tijd van het einde. In vers 8 stelt Daniël de vraag: "Wat zal het einde zijn van deze dingen?" Het antwoord is dan: "Ga heen, Daniël! want deze woorden zijn toegesloten en verzegeld tot de tijd van het einde. Velen zullen er gereinigd en wit gemaakt, en gelouterd worden; doch de goddelozen zullen goddeloos handelen, en geen van de goddelozen zullen het verstaan, maar de verstandigen zullen het verstaan" (vs. 8-10). We leren dus hieruit, dat het begrijpen van de woorden van God een geestelijke zaak is en geen zaak van louter intellect. Als dat zo was, dan konden de goddelozen evenveel verstaan als de rechtvaardigen.

Verzegel het boek niet

In Openbaring 22 wordt aan het einde van alles de profeet Johannes toegesproken. De tegenstelling met Daniël is opvallend. Tegen Daniël wordt, in het laatste hoofdstuk van zijn boek, gezegd dat alles moet worden verzegeld tot de tijd van het einde. In het laatste hoofdstuk van de Openbaring wordt tegen Johannes gezegd dat boek niet te verzegelen: "Verzegel de woorden van de profetie van dit boek niet, want de tijd is nabij" (Openb. 22:10). Er is dus een duidelijk verschil tussen het bevel dat aan de twee profeten gegeven wordt. Voor de Joodse profeet is alles verzegeld tot aan de eindtijd. Voor de christelijke profeet wordt niets verzegeld; alles is openbaar.

Waarom dit verschil?

Van de gemeente en de christenen wordt altijd verondersteld dat ze in de eindtijd leven. De gave van de Heilige Geest heeft alles veranderd. Vanaf zijn komst is voor de christenen geen uitspraak van de Schrift meer verzegeld. Alle gedachten en gevoelens van God, ja, zijn verborgenheden omtrent de wereld worden in de Schrift voor hen geopend, in de kracht van God. De christen, zelfs een zwakke en onwetende, heeft de Heilige Geest inwonend. Daarom zegt Johannes, als hij aan de kinderen in het geloof schrijft: "En u hebt de zalving vanwege de Heilige en u weet alles" (1 Joh. 2:20). Alle geleerdheid van de wereld is geen garantie om de Bijbel te begrijpen. Pas als iemand uit God geboren is, is hij in staat om alles wat God openbaart te begrijpen. Hij heeft alleen nodig geleid en onderwezen te worden.

De inwoning van de Heilige Geest

Zoals gezegd, een verschil tussen de gelovigen van het Oude Verbond en de gelovigen die horen bij de gemeente is, dat wij de Heilige Geest inwonend hebben. Zoiets kenden de profeten van het Oude Testament niet. Hoewel zij de Geest hadden om hen te inspireren, zoals wij niet hebben, hebben wij de Heilige Geest altijd inwonend in ons. Een gevolg daarvan is dat wij geestelijk verstand hebben: "Het denken van Christus" (1 Kor. 2:16). Daarom stelt de Geest van God in 1 Petrus 1 de positie van de christen tegenover die van de gelovigen uit het Oude Testament, ja tegenover de oudtestamentische profeten zelf. Hij laat ons zien dat de profeten "navorsten welke of wat voor een tijd de Geest van Christus die in hen was, aanduidde, toen Hij tevoren getuigde van het lijden dat over Christus zou komen en van de heerlijkheden daarna. Aan hen werd geopenbaard dat zij niet voor zichzelf, maar voor u de dingen bedienden die u nu zijn aangekondigd door hen die u het evangelie hebben verkondigd door de Heilige Geest die van de hemel is gezonden" (1 Petr. 1:11, 12). Zij hadden de belofte, maar wij hebben veel meer. Wij hebben nadrukkelijk vervulde zegeningen. Niet slechts een beloofde verlossing, maar een volbrachte. De christen is door genade van alle vragen over zijn zonde bevrijd, zodat hij vrij is om in te gaan in de gezegende dingen van God. En hij heeft de Heilige Geest, zodat hij alles kan weten.

De verwachting van Israël en van de gemeente

Daarom zegt God tegen Johannes dat hij het boek niet moet verzegelen. Voor ons is de eindtijd in morele zin al gekomen. En daarom wachten wij op de Heer die spoedig komt. Overal waar de Joodse gedachte overheerst, zien de mensen uit naar een tijd van grote benauwdheid die aan zijn komst vooraf gaat. Men ziet niet dat God evengoed een doel heeft met Israël als met de gemeente. Nadat Hij de gemeente opgenomen heeft naar haar eigenlijke plaats in de hemelse heerlijkheid, zal Hij met de Joden opnieuw beginnen. Zij en niet wij moeten door de grote verdrukking gaan. Zij moeten letten op al de tekenen die de nadering van de Zoon des mensen op aarde aankondigen.

Daniël begrijpt de bedoeling niet

"Dit hoorde ik, doch ik verstond het niet; en ik zeide: Mijn Heere! wat zal het einde zijn van deze dingen? En Hij zeide: Ga heen, Daniël! want deze woorden zijn toegesloten en verzegeld tot de tijd van het einde" (vs. 8, 9). Omdat wij de Heilige Geest bezitten, kunnen wij de profetieën verstaan. Daniël kon dat niet, zoals hier gezegd wordt. Voor ons zijn de woorden uit Daniël niet meer verzegeld. Van ons wordt gezegd dat we in de eindtijd leven: "Deze dingen nu zijn beschreven tot waarschuwing voor ons, op wie de einden van de eeuwen zijn gekomen" (1 Kor. 10:11). Zo wordt van Christus gezegd, dat Hij "éénmaal in de voleinding van de eeuwen geopenbaard is om de zonde af te schaffen door het slachtoffer van Zichzelf" (Hebr. 9:26).

1260, 1290 en 1335 dagen

In vers 11 lezen we: "En van die tijd af, dat het gedurig offer zal weggenomen, en de verwoestende gruwel zal gesteld zijn, zullen zijn duizend tweehonderd negentig dagen". Eerder was in vers 7 door de man gekleed in linnen gezegd, dat het zou zijn: "Een bestemde tijd, bestemde tijden en een helft". Dat zijn duizend tweehonderd en zestig dagen. Vervolgens vinden we in vers 12 nog een ander getal genoemd: "Welgelukzalig is hij, die verwacht en raakt tot duizend driehonderd vijf en dertig dagen". Dus aan de 1290 dagen worden nog 45 dagen (anderhalve maand) toegevoegd. We hebben eerst 1260 dagen, dan 1290 en vervolgens 1335 dagen. We kunnen ons afvragen wat de betekenis hiervan is en vanaf welke tijd we met deze dingen moeten rekenen. Het antwoord is: "Van die tijd af, dat het gedurig offer zal weggenomen, en de verwoestende gruwel zal gesteld zijn" (vs. 11).

Vanaf welk tijdstip gaan we aftellen?

Het is niet eenvoudig dit verschil in getallen te verklaren. Eerst willen we wijzen op het vers dat onze Heer aangehaald heeft in Matteüs 24:15: "Wanneer u dan de gruwel van de verwoesting, waarvan gesproken is door de profeet Daniël, zult zien staan in de heilige plaats, - laat hij die het leest, erop letten! - laten dan zij die in Judéa zijn vluchten naar de bergen". Dit gedeelte komt overeen met Dan. 12:11. Er wordt ons gezegd, dat er vanaf die tijd 1290 dagen moeten verlopen; vervolgens komt er een periode van 45 dagen en daarna komt de volledige zegen. Is dit alles al vervuld? Moeten we bijvoorbeeld 1335 dagen (of desnoods jaren) tellen na de verwoesting van Jeruzalem door Titus? Kwam toen de zegen? Nee. Wat volgt daar dan uit? We moeten niet gaan rekenen vanaf de verwoesting van Jeruzalem door Titus. Want de tijd van de "verwoestende gruwel" is nog niet gekomen. Als die komt, in de zin waarin onze Heer er over spreekt, volgen 1335 dagen en dan zal de tijd van volledige zegen aanbreken.

Na de oordelen komt de zegen

Nu nog iets over de verschillen: eerst de 1260, dan de 1290 en tenslotte de 1335 dagen. Ik denk dat de reden is, dat de zegen voor Israël niet in één keer zal komen. Het eerste grote keerpunt zal de vernietiging van "de koning", de antichrist, zijn. Dit vindt plaats als de 1260 dagen zijn afgelopen. Maar na de antichrist moet er nog met een andere koning worden afgerekend, namelijk met de koning van het Noorden. Daarom is er nog een korte periode van uitstel, voordat de tijd van zegen begint. Maar of dat zal samenvallen met de dertig dagen (of 1290 dagen) of met de daaropvolgende vijfenveertig dagen (1335 dagen) durf ik niet te zeggen. Ik ben geneigd om te denken dat de vernietiging van de koning van het Noorden één van de laatste oordeelshandelingen is, voordat de tijd van zegen begint. In Jes. 10:12 wordt gezegd: "Want het zal geschieden, als de Heere een einde zal gemaakt hebben aan al Zijn werk op de berg Sion en te Jeruzalem, dan zal Ik bezoeken de vrucht van de grootsheid des harten van de koning van Assyrië, en de pracht van de hoogte zijner ogen". Hieruit kunnen we afleiden dat de laatste uitoefening van oordeel in verbinding staat met de zegen voor Israël. We hebben dus enkele korte tussenruimtes na de vernietiging van de antichrist, in welke periodes de Heere verdere vijanden van Hem en van zijn volk Israël onderwerpt. "Welgelukzalig is hij, die verwacht en raakt tot duizend driehonderd vijf en dertig dagen" (Dan. 12:12).

Christus, het middelpunt

Ik besluit nu het boek en bid dat de overdenking ervan voor velen tot zegen mag zijn. Het zal al een hele winst zijn, als wij begrijpen dat de gemeente niet het enige is in de ogen van God. Dat zou een onjuiste gedachte zijn.

Christus is het ware middelpunt. Hij is het centrum van de hemelse zegeningen en de gemeente omringt Hem. Hij is ook het centrum van aardse zegen en de Joden omringen Hem. Daarom, hetzij in de hemel of op aarde, Christus is het middelpunt van al Gods plannen en raadsbesluiten. Als onze harten op Hem gericht zijn, is er vrede, vooruitgang en zegen. Het gevolg hiervan is dat ik gelukkig ben en God mij in zijn dienst kan gebruiken. Maar als ik mij bijvoorbeeld ongerust maak over mijn eigen verlossing, hoe kan ik dan bezig zijn in de dienst voor anderen? De grote vraag van het "Ik" zal nooit tot rust komen, voordat Christus het middelpunt van alles voor ons is. Moge het zo zijn! Hij is het middelpunt van al Gods gedachten van liefde, gerechtigheid en heerlijkheid.